Dr. MICLEA DAMIAN

COMBATEREA CRIMEI ORGANIZATE

– evoluție, tipologii, legislație, particularități –

Curs
Volumul I

Editura Ministerului Administrației şi Internelor
2004

Redactare: Mariana CIOBĂNAŞ
Tehnoredactare: Dumitru VĂNUŢĂ
Coperta: Târţău NICULINA

Tiparul executat la Tipografia Ministerului Administraţiei şi Internelor

Editura M.A.I. str. Mihai Vodă nr. 17, sector 5, Bucureşti
Tel.: 313 76 63; Fax: 311 24 30; e-mail: editura@mai.gov.ro

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE....6
CAPITOLUL 1 – CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND EVOLUȚIA CRIMEI ORGANIZATE
1. Scurt istoric asupra evoluției crimei organizate la nivel mondial....8
2. *Societatea contemporană şi crima organizată* 11
2.1. Aspecte generale....11
2.2. Crima organizată la cumpăna celor două milenii....12
2.3. Organizații criminale tradiționale 16
2.4. Încercări actuale de clasificare a crimei organizate 24
3. *România – placă turnantă a crimei organizate la nivel regional, european şi internațional* 25
3.1. Există crimă organizată în România? 25
3.2. Aspecte specifice crimei organizate în România 27

CAPITOLUL 2 – PREOCUPĂRI LEGISLATIVE LA NIVEL INTERNAȚIONAL ŞI INTERN PENTRU INCRIMINAREA CRIMEI ORGANIZATE
1. *Preocupări pentru definirea criminologică a crimei organizate*....40
2. *Încercări de definire juridică a crimei organizate* 47
3. *Inițiative ale organismelor internaționale pe linia definirii combaterii crimei organizate*...52
3.1. Preocupări ale Organizației Națiunilor Unite 52
3.2. Structuri ale Consiliului Europei cu atribuții în domeniul prevenirii şi combaterii criminalității....55
3.3. Asistența juridică internațională în materie penală....56
3.4. Strategii de luptă împotriva crimei organizate. Obiective 71

CAPITOLUL 3 – PARTICULARITĂȚI LEGISLATIVE ÎN MATERIA CRIMEI ORGANIZATE, SPECIFICE ALTOR STATE ALE LUMII
1. S.U.A. 74
2. CANADA 78
3. ITALIA....80
4. FRANȚA 83
5. AUSTRIA....86
6. ELVEȚIA 87
7. OLANDA 88
8. GERMANIA....89
9. GRECIA 91
10. SPANIA....92
11. JAPONIA 92
12. ȚĂRILE ARABE 93
12.1. EGIPT....94

12.2. MAROC 95
12.3. ALGERIA 95
12.4. EMIRATELE ARABE UNITE 96
12.5. IRAK 97
13. STATELE FOST COMUNISTE 98
13.1. POLONIA 98
13.2. CEHIA 99
13.3. UNGARIA 100
13.4. SLOVENIA 103
14. CHINA 104

CAPITOLUL 4 – REALITĂȚI LEGISLATIVE PRIVIND INCRIMINAREA CRIMEI ORGANIZATE ÎN ROMÂNIA
1. Specificitatea perioadei 1990–2000. Aspecte generale 106
2. *Implicații ce au decurs din instituția circumstanțelor agravante* 107
3. *Infracțiunea de „asociere pentru săvârşirea de infracțiuni*” 108
4. *Traficul de stupefiante* 109
5. *Contrabanda* 110
6. *Infracțiunea de „spălare a banilor”* 114
7. *Perioada actuală* 116
7.1. Legea nr. 39/2003 privind combaterea crimei organizate 120
7.2. Martorul protejat 126
7.3. Investigator sub acoperire 131
7.4 Informatorul 132
7.5. Colaboratorul 133
7.6. Livrarea supravegheată 133

CAPITOLUL 5 – PERSPECTIVELE LEGISLATIVE PRIVIND INCRINAREA CRIMEI ORGANIZATE ÎN ROMÂNIA
1. *Actualul Proiect de modificare a Codului penal român* 134
1.1. Incriminarea unor fapte noi din sfera crimei organizate 143
2. *Necesitatea incriminării unor fapte din legislația altor state* 145
2.1. Austria 145
2.2. Franța 145
2.3. Olanda 146
2.4. Polonia 146
2.5. Slovenia 147
2.6. Finlanda 147
2.7. Egipt 148
2.8. China 148
3. *Alte infracțiuni* 149
3.1. S.U.A. 149
3.2. Franța 149
3.3. Germania 151

3.4. Grecia 151
CAPITOLUL 6 – IMPLICAȚII DE DREPT PENAL ŞI PROCESUAL-PENAL ÎN MATERIA CRIMEI ORGANIZATE
1. *Aspecte privind aplicarea legii penale în spațiu* 153
1.1. Principiul teritorialității 154
1.2. Principiul personalității legii penale 164
1.3. Principiul realității legii penale 166
1.4. Principiul universalității 167
1.5. Chestiuni complementare 169
1.6. Imunitatea la jurisdicție 170
2. *Extrădarea* 172
2.1. Coordonarea sistemelor penale naționale în scop represiv 172
2.2. Reglementarea juridică a extrădării 176
2.3. Mandatul european de extrădare. Perspective 179
2.3.1. Prezentare generală 179
2.3.2. Mandatul de arestare european 181
2.3.3. Implicațiile asupra României a recunoaşterii mandatului de arestare 182

ANEXĂ 184

BIBLIOGRAFIE 255

Cuvânt înainte

Formele crimei organizate au căpătat noi valenţe în contextul transformărilor geopolitice, economice şi sociale cu care se confruntă în prezent comunitatea internaţională, extinzându-şi aria de cuprindere şi sfera de activitate la cote alarmante. Ea constituie motiv de îngrijorare pentru majoritatea statelor lumii şi, în mod deosebit, pentru cele ale căror economii se află în proces de tranziţie, dată fiind vulnerabilitatea sistemelor legislative şi fragilitatea instituţiilor democratice din aceste ţări.

Organizaţiile criminale sunt flexibile, sofisticate, uşor adaptabile şi acţionează după strategia companiilor multinaţionale, extinzându-şi permanent alianţele şi acordurile în scopul obţinerii unui acces mai larg la „know-how", la noile tehnologii ale asigurării unei mai bune protecţii faţă de autorităţile naţionale, al diminuării riscurilor şi deschiderii de noi canale pentru activităţile lor ilegale.

Un model unic de organizaţie criminală transnaţională nu există, acestea variind ca formă, norme de conduită, experienţă, specializare în activitatea infracţională, aria de operare, tacticile şi mecanismele de apărare, drept pentru care şi lupta de prevenire şi combatere a acestora presupune un grad sporit de complexitate, care reclamă în mod necesar o cooperare interstatală.

Organizaţiile criminale transnaţionale au o sferă a preocupărilor infracţionale practic nelimitată, de aceea forţele trebuie să îşi unească puterea pentru a preveni şi combate acest fenomen.

Dinamica fenomenului impune stringent o concepţie unică privind pregătirea funcţionarilor din structurile speciale de luptă împotriva criminalităţii şi identificarea strategiilor de luptă cu aceste elemente. Astfel, realitatea obiectivă a dus la elaborarea acestui manual (curs) pentru instruirea studenţilor din Academia de Poliţie şi poliţişti specializaţi în combaterea criminalităţii organizate.

De remarcat este iniţiativa de a structura materia propusă spre dezbatere pe patru volume, în funcţie de domeniile de abordare şi de particularităţile fenomenului care, în ultima perioadă de timp, necesită o cercetare poliţienească, sociologică, criminologică, penală şi de procedură penală, severă, şi ancorată în cotidianul legislativ. Astfel se delimitează conceptual noţiunea de crimă organizată,

ținându-se seama de punctul de vedere al teoreticienilor şi al doctrinei, inclusiv elementele necesare de comparație între caracteristicile crimei organizate din România şi celelalte țări cu o bogată experiență în domeniu.

Obiect de studiu pentru majoritatea specialiştilor, teoreticienilor şi practicienilor, preocupați în domeniu, a fost şi este definirea conceptelor de „criminalitate", „crimă organizată" şi „mafie", respectiv, delimitarea sferei de cuprindere a acestora în structura de ansamblu a fenomenului infracțional, la nivel național. Aceste preocupări sunt motivate de necesitatea imperioasă de a cunoaşte dimensiunile şi implicațiile în societate, ale fiecărui segment infracțional în parte, în scopul stabilirii celor mai eficiente strategii de contracarare şi a unui cadru legislativ şi instituțional adecvat.

Ambiguitatea, care a existat cu privire la definirea şi delimitarea celor trei concepte menționate mai sus, a condus la unele confuzii în definirea stadiului pe care 1-a atins terorismul internațional, într-un stat sau altul la un moment dat, ceea ce explică faptul unele țări nu recunosc că s-ar confrunta cu fenomenul crimei organizate, în timp ce altele, în mod eronat, susțin că luptă împotriva mafiei. Asemenea confuzii au repercusiuni atât la nivel național, cât şi internațional, în sensul că nu s-au putut stabili cele mai eficiente strategii de prevenire şi combatere a fenomenelor de crimă organizată, până când există o viziune clară a fiecărui stat în parte asupra problemelor de natură infracțională cu care se confruntă.

Autorii au răspuns pe deplin problematicii abordate, cu profesionalism şi seriozitate, studiind un vast material bibliografic, necesar pentru lămurirea aspectelor de ordin teoretic.

Suport de curs al studenților Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza" pentru disciplinele de specialitate, cursul de față prezintă imaginea spre o privire de profesor, de ofițer specializat în prevenirea şi combaterea crimei organizate.

Lucrarea şi-a propus, şi a reuşit, să cuprindă dinamica gândirii în acest domeniu a Ministerului Administrației şi Internelor, devenind astfel un instrument pe care îl recomandăm tuturor studenților şi cadrelor.

Ministru de stat,
Ministrul Administrației şi Internelor
IOAN RUS

Capitolul 1

CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND EVOLUȚIA CRIMEI ORGANIZATE

1. Scurt istoric asupra evoluției crimei organizate la nivel mondial

Crima organizată poate fi percepută ca un proces social „pătruns în viața noastră socială şi politică", ce izvorăşte din tendința diferitelor grupuri de a folosi criminalitatea ca mijloc de mobilitate socială[1] şi chiar de acaparare a puterii[2]. Această teorie dezvoltată de A. J. Ianni şi Daniel Ball[3] afirmă că la baza crimei organizate se află un proces social. De exemplu, în America, explică Ball, crima organizată este modul în care grupurile de emigranți, grupuri sărăcite, se ridică deasupra condiției de ghetou şi acționează pentru evitarea opresiunii şi a discriminărilor, a oportunităților refulate, fenomene în mijlocul cărora trăiesc atât de mulți imigranți. Este una din explicațiile ce se dau existenței Mafiei italiene, sau altor modele de crimă organizată, cum sunt Mafia „neagră"; grupurile columbiene; corporațiile cubaneze; organizațiile tong; triadele; yakuza; crima organizată vietnameză; grupurile israelite; grupurile ruseşti („sovietele"); Noua mafie siciliană, iar pe continent grupările țigăneşti[4], grupurile africane, curde, arabe.

---

[1] Robert J. Kelly – *Natura crimei organizate şi operațiunile ei specifice*. Probleme majore ale controlului crimei organizate 5,8,10 (Herbert Edelbertz, Editura V.S. Departamentul Justiției, 1987).

[2] Gh. Nistoreanu, C. Păun – *Criminologia*, Editura Europa Nova, Bucureşti, 1966.

[3] Dorean Marguerite Koening – *Confruntarea dintre sistemul justiției penale şi crima organizată în Statele Unite* – Raport la Colocviul preparator al Asociației Internaționale de Drept Penal – AIDP, Alexandria, Egipt, 8-12 nov. 1977, în Rev. Internațională de Drept Penal vol. 69 pag. 306.

[4] În opinia autorului, grupurile țigăneşti s-au dezvoltat într-un timp scurt, după 1990, pe spații foarte vaste în Europa, îndeosebi în Europa de Răsărit.

Într-o teorie similară, Edwin Sutherland[1] argumentează comportamentul criminal ca fiind deprins, învățat, iar acest fapt implică ceva mai mult decât simpla imitare. Cei ce devin criminali cunosc o asemenea evoluție atât datorită contactului lor permanent cu cei care încalcă legea, cât şi datorită relativei lor izolări de cei care respectă legea.

Sociologii au arătat că anumite zone, medii „hrănesc" (încurajează) delincvența şi au devenit terenuri propice pentru bande şi structuri ale crimei organizate. Acolo unde nu există alternativă, succesul-bunăstarea traficanților de droguri şi a altora implicați în activități criminale constituiau modele demne de urmat pentru tineri[2]. Sursa crimei organizate îşi găseşte astfel locul în destrămarea şi proasta funcționare a sistemului.

Proasta funcționare a sistemului, înțelegând sistemul în ansamblul său, a făcut ca, după schimbările survenite în fostele state totalitare, crima organizată să se dezvolte cu mare repeziciune, aproape la vedere, să surclaseze structurile de drept, să spulbere circuitele bancare, să acapareze clasa politică, să intimideze ori să copleşească sistemul represiv, să domine şi să conducă societatea.

În opinia majorității cercetătorilor, crima organizată, ca fenomen, este o creație a ultimelor secole ale acestui mileniu şi a apărut în diverse puncte pe glob (S.U.A., China, Japonia, Italia) în condiții şi având cauze specifice, de ordin istoric şi social, sub diverse nume: mafia, yakuza, triade etc. Aceste organizații criminale au abordat criminalitatea aducătoare de înalt profit, în epocă, implicând în cele mai multe situații prostituția, traficul de orice fel (stupefiante, carne vie, arme, produse de contrabandă), jocurile de noroc etc.

Potrivit opiniei autorului, crima organizată s-a manifestat totuşi cu mult înaintea acestei perioade, chiar dacă nu s-au folosit denumiri specifice. În acest sens, sunt exemplificate existența traficului ilegal cu sclavi sau a uneia din cele mai vechi infracțiuni ce a dăinuit de la începuturile navigației şi până în timpurile moderne: pirateria.

De asemenea, considerăm că o serie de fapte şi grupări specifice crimei organizate au fost nu numai tolerate de state ce au câştigat profituri uriaşe în decursul istoriei, dar structurile sociale s-au şi implicat în comiterea şi organizarea lor, pentru ca, mai apoi, acestea să fie scăpate de sub control.

---

[1] Numită şi *Teoria transmisiunii culturale*, această teorie explică cel mai bine vulnerabilitatea latentă a indivizilor la senzațiile crimei organizate. A se vedea în acest sens şi Gh. Nistoreanu şi C. Păun*, op. cit*, pag. 111.

[2] F. Alder, s.a. – *Criminologia*, Ed. a II-a 1995, Mac Grew N.J. Aill, 1995, pag. 304; Gh. Nistoreanu, C. Păun – *Criminologie* 1996, Editura Nova, pag. 109.

De exemplu, politica economică desfăşurată timp de peste trei secole de Compania engleză a Indiilor occidentale a făcut din China o adevărată naţiune de opiomani şi a dus la declanşarea celor două războaie ale opiului[1]. Astfel, la sfârşitul secolului al XVIII-lea, o treime din populaţia masculină a acestei ţări era consumatoare de opiu, chiar dacă împăratul Yougzhen, interzisese, încă din 1729, fumatul opiului. Cantităţile de opiu împinse pe piaţa Chinei au fost de peste 13 tone în 1729, ca în 1838 să atingă 2500 de tone, din care, „licit", China a câştigat 20 milioane opiomani şi a pierdut sute de tone de aur şi argint. În faţa acestui dezastru, înaltul comisar Lin, însărcinat de Tribunalul Imperial să obţină diminuarea ameninţării opiului, exclama într-o scrisoare adresată reginei Victoria: „*Ce s-a întâmplat cu conştiinţa pe care cel de sus a implantat-o în inima oamenilor?"*. Când toate eforturile diplomatice au eşuat, autorităţile chineze au decis să treacă la acţiune. Ele au somat pe toţi negustorii străini să-şi aducă stocurile de opiu în vederea distrugerii. Englezii au protestat, atunci când cele peste 1400 tone de opiu ce le aparţineau au fost aruncate la Canton în apele fluviului. Ca urmare, la 4 aprilie 1840 regina Victoria a declarat război Împăratului Chinei, război pierdut de China. Prin pacea de la Nankin (29 august 1842), englezii obţineau insula Hong Kong, precum şi stimularea comerţului cu opiu (ce a ajuns în 1855 la aproape 5000 tone anual). Astfel, s-a purtat şi cel de-al doilea război al opiului (1856-1858), câştigat de francezi şi englezi, iar prin pacea de la Tianjin, China a fost obligată să legalizeze comerţul cu opiu contra unei taxe vamale. Acest lucru duce la creşterea importului (6000 tone în 1880) dar şi la cultivarea macului astfel încât China devine primul producător de opiu din lume cu 100.000 tone în perioada 1905-1908. Acest lucru a făcut ca opiul să se răspândească nu numai în regiune, dar şi în statele occidentale prin numărul important de imigranţi chinezi, indieni, filipinezi. În S.U.A. sau în fosta colonie americană Filipine, existau în anul 1908 peste 118.000 persoane originare din China, din care jumătate erau opiomani. Această perioadă a făcut să se perfecţioneze şi să se extindă triadele chinezeşti, organizaţii criminale care, prin imigranţi, ilegal, reîntorc drogul spre consum celor ce l-au impus lor prin forţa armelor. Trezit la realitate, Occidentul interzice comerţul ilicit cu droguri prin Convenţia de la Shanghai din 1909[2]. Deşi acest moment a intervenit prea târziu, el a reprezentat un început în lupta împotriva crimei organizate.

---

[1] Richard Bell – *Interzicerea stupefiantelor*, Revista Interpol nr. 432/oct 1991, C. Pletea şi V. Bercheşan – *Drogurile şi traficanţii de droguri,* pag. 103.

[2] La Comisia opiului de la Shanghai, ce s-a ţinut în 1909 la Hotel Palace, au participat Germania, S.U.A., Franţa, Marea Britanie, Iran, Portugalia, Rusia şi Cambogia. Aceasta a putut avea loc ca urmare a demersurilor făcute de reverendul Charles H. Brend, un episcop din

2. Societatea contemporană şi crima organizată

2.1. Aspecte generale

Ultimul deceniu al secolului al XX-lea s-a caracterizat printr-o veritabilă schimbare în toate domeniile economico-sociale, a gândirii şi a modului de viaţă. O doctrină retrogradă, de înăbuşire a drepturilor şi libertăţilor cetăţeneşti se prăbuşeşte şi alta, opusă, îşi face loc pe vaste spaţii geografice, îndeosebi în Europa de Est dar şi în Asia, Africa şi America Latină. Era, deci, natural ca această schimbare să se repercuteze şi asupra fenomenului infracţional, având în vedere că acesta constituie suma unui ansamblu de factori favorizatori. Asistăm, astfel, la un fenomen al globalizării comerţului, al pieţelor financiare, al protecţiei mediului înconjurător, al drepturilor omului etc. Această tendinţă a provocat două rezultate simultane: **primul**, dispariţia limitelor dintre naţional, regional şi internaţional, lumea devenind aproape un stat**; al doilea**, întrepătrunderea problemelor politice, economice şi sociale, până la punctul de a nu mai fi posibil să fie separate. În cadrul acestei tendinţe**, globalizarea s-a extins şi în sfera criminalităţii**. A apărut astfel crima organizată la nivel transnaţional şi transcontinental. Această tipologie a infracţionalităţii şi-a îndreptat atenţia spre anumite domenii, favorizate de climatul de globalizare, cum ar fi: traficul de stupefiante, traficul ilicit de arme, traficul de materiale nucleare, terorismul, prostituţia, pedofilia, spălarea banilor, furtul şi contrabanda de maşini scumpe, furtul şi contrabanda cu obiecte de patrimoniu cultural, răpirea oamenilor de afaceri şi vedetelor, în scopul şantajului şi extorcării de fonduri, corupţia din companiile multinaţionale, pervertirea responsabililor guvernamentali, pirateria camioanelor şi a vaselor maritime, poluarea mediului şi furtul de bani prin intermediul computerelor. Crima organizată a îmbrăcat un aspect mondializat aducând atingere siguranţei publice, umbrind suveranitatea statelor şi tulburând buna desfăşurare a activităţii instituţiilor economice, politice şi sociale.

De la zi la zi, formele de manifestare ale crimei organizate s-au diversificat, acestea trecând de la domenii tradiţionale, cum sunt jocurile de noroc, camăta şi prostituţia, la traficul internaţional de automobile furate, furtul obiectelor de artă şi arheologie, fraudă cu cărţi de credit, comerţ cu animale rare etc., ajungându-se la organizarea activităţii infracţionale după modelul companiilor legale (sectoare de preluare, producţie, transport, valorificare, protecţie).

Filipine, ce şi-a dat seama de dimensiunile mondiale ale pericolului şi care, în iulie 1906, i-a scris o scrisoare preşedintelui S.U.A. Theodore Roosevelt, pentru a-l forţa să organizeze o reuniune internaţională, reuniune care a avut loc şi pe care reverendul a prezidat-o.

În ultimii ani, ca urmare a conflictelor naționale, etnice şi chiar interstatale, un mare număr de depozite militare a căzut sub controlul unor bande criminale, fapt ce face ca traficul cu armament, substanțe toxice şi radioactive să cunoască o dezvoltare fără precedent, fiind aproape scăpat de sub control.

Organizațiile criminale sunt implicate tot mai mult în practici ilicite de dumping şi înregistrarea unor pierderi fictive, operațiuni realizate deseori cu complicitatea unor funcționari corupți.

O situație de noutate, exploatată de crima organizată, este micşorarea ofertei mondiale de organe umane pentru transplant. Ca urmare, s-a dezvoltat o piață neagră cu astfel de produse care exploatează sărăcia, îndeosebi în țările subdezvoltate, iar progresele înregistrate în tehnicile de transplant a organelor prelevate sunt de natură a spori această activitate atât de sumbră[1].

Sistemele electronice de comunicație neputând fi secretizate perfect, devin vulnerabile în fața acțiunilor criminale comise prin intermediul computerelor. Prejudiciul este enorm iar autorii au foarte mari şanse de a nu fi descoperiți.

Fața văzută a profiturilor ilicite, realizată prin spălarea banilor, cunoaşte mijloace din ce în ce mai sofisticate, iar sumele uriaşe obținute sunt valorificate de cartelurile criminale pentru a ține sub control importante instituții financiar bancare ori instituții economico-sociale, creându-se de multe ori adevărate monopoluri prin înlăturarea concurenței.

Prin corupție, arma cea mai teribilă şi perfidă, crima organizată urcă spre vârfurile societății, cuprinzând instituții vitale ale statului, sugrumând libertatea şi independența acestuia, punând în pericol siguranța sa.

2.2. Crima organizată la cumpăna celor două milenii

2.2.1. Aspecte privind drogurile ilicite

Buletinul statistic[2] 2002 al Oficiului Națiunilor Unite pentru controlul drogurilor şi prevenirea crimei privind tendințele mondiale ale drogurilor ilicite, referitor la unul dintre cele mai dure şi frecvent uzitate droguri – heroina, ne prezintă situații mondiale alarmante şi cutremurătoare:

— în perioada 1990 – 2000, din cantitatea totală de heroină de 5.083

[1] I. Pitulescu – *Al treilea război mondial, crima organizată* – Editura Național, 1996, pag. 15.

[2] Studiile UN-ODCCP asupra drogurilor şi criminalității – Statistică, tendințele mondiale ale drogurilor ilicite 2002, New York.

tone obținută din opiu brut nu s-a reuşit recuperarea acesteia decât într-un procent mediu de 15,5%[1];

— în această perioadă au fost identificate ca fiind descoperite 25335 laboratoare clandestine de confecționare a drogurilor[2];

— prețul mediu de vânzare a gramului de drog a crescut enorm (ex.: la 677 dolari – heroina şi 720 dolari – cocaina);

— traficul drogurilor este în creştere uriaşă[3];

— la nivelul anului 2000 s-a estimat ca fiind dependente de droguri 185 mil. persoane reprezentând 3,1% din populația mondială, din care 4,3% tineri de peste 15 ani, iar consumul se estimează ca fiind în creştere[4];

— infestarea HIV ca urmare a injectării drogurilor este un pericol în creştere[5];

— decesele, ca urmare a abuzului de droguri, sunt în număr foarte mare[6].

Aceste câteva date ne fac o imagine sumbră, cutremurătoare a ceea ce înseamnă numai o parte a crimei organizate şi anume, traficul de droguri. Tragem concluzia că zone geografice însemnate ale globului se ocupă, ca îndeletnicire de bază, cu plantarea, cultivarea drogurilor (Asia Centrală şi de Sud, America de Sud), şi prelucrarea acestora. Drogurile sintetice sunt la concurență cu cele obținute din culturi şi le depăşeşte ca producție şi consum, dovadă imensa cifră a laboratoarelor identificate. Traficul este îndreptat înspre zonele geografice bogate şi cu o civilizație avansată în acelaşi timp, unde şi consumul este cel mai mare dar şi pericolul de deces. Câştigurile sunt fabuloasse dar, din nefericire, se îndreaptă tot împotriva omenirii, fiind sursele de bază pentru înarmări în zonele de conflict şi terorism. Ca urmare, lupta împotriva crimei organizate nu va fi uşoară şi nu va scuti noul secol de pericole mari.

---

[1] Producțiile şi recuperările pe an au fost: 1990 – producție 376 tone (recuperat 9%); 1991-427 t (8%); 1992-414 t (10%); 1993-461 t (14%); 1994-562 t (10%); 1995-445 t (15%); 1996-436 t (13%); 1997-482 t (15%); 1998-235 t (17%); 1999-576 t (15%); 2000-467 t (21%);

[2] Pe categorii: 841 pentru prelucrarea opiului (Rep. Coreea 789); 2552 cocaină; 14.155 droguri sintetice (13.379 în America de Nord); 5.734 precursori (5.702 America de Sud).

[3] Din raportul mediu al descoperirilor, rezultă în perioada 1990 – 2000, următoarele creşteri: amfetamină 28,3%; ecstasy 26%; depresive (sintetice) 30%; heroină 8,2%.

[4] Consumul de heroină este în creştere în toate țările Europei Centrale şi Orientale (Federația Rusă, Polonia, Ucraina, Cehia, România, Ungaria, Bulgaria, Turcia, Grecia, Moldova, Țările Nordice s.a.).

[5] În anul 2000, în Federația Rusă s-au înregistrat 36.494 cazuri iar în spațiul ex-sovietic 41.932

[6] În anul 2000, Germania înregistrează 1.835 cazuri, în anul 1999, Italia înregistrează 1002 cazuri.

2.2.2. Aspecte privind crima organizată

La nivelul anului 1997, o serie de state prezentau la Colocviul pregătitor al AIDP, desfăşurat la Alexandria, dimensiunile fenomenului în țările lor. Astfel, în **China**, conform statisticilor Securității Publice, între 1991-1995, Poliția chineză a depistat mai mult de 700.000 de bande criminale, a capturat peste 2.000.000 de autori şi 600.000 de persoane suspecte de a fi membrii unor astfel de bande. S-au rezolvat peste 1.900.000 de cazuri cu o medie anuală de 140.000 de bande descoperite şi 530.000 de membri capturați. Numărul membrilor capturați reprezintă 37% din numărul total al infractorilor[1].

Spania a atins o cifră de aproximativ 350.000 de milioane pesetas anual, sumă ce provine din traficul de droguri, constituindu-se astfel ca țara europeană cu cele mai multe confiscări de stupefiante şi de precursori, iar numeroase aşezări turistice din această țară au fost alese de diverse mafii internaționale pentru operațiile de spălare a banilor[2].

În **Germania**, potrivit cifrelor publicate de Guvernul Federal existau 782 de cazuri cu un număr total de 7.922 suspecți în 1995, cifra poate fi însă mai mare. Numărul infracțiunilor cu legături internaționale este foarte ridicat (69,5%), iar în Rhinewestphalia 90% din cazuri au legături internaționale. Pe piața traficului de droguri, legăturile internaționale sunt cu Olanda şi Turcia, iar în ceea ce priveşte furtul în bande organizate, este comis în cea mai mare parte de țigani români. Traficul de arme şi produse nucleare este tot mai des comis de persoane venite din C.S.I., traficul de țigări este organizat de vietnamezi, iar traficul cu maşini furate îşi are baza în Polonia şi Cehia. Numărul străinilor suspectați de infracțiuni ale crimei organizate este mult mai mare (63,9%) decât cei suspectați de infracțiuni comune (30%). În anul 1995, suspecții de infracțiuni organizate erau de 87 naționalități: 14% din Turcia, 7,5% din fosta Iugoslavie, 5,7% din Italia, 5,7% din Polonia, 2,2% din Vietnam. În 64,3% din cazuri, indivizi de diferite naționalități lucrau împreună. Într-un număr total de 105 cazuri au fost descoperite legături posibile cu asociații renumite ale crimei organizate (Camorra, Mafia, Mafia Rusească, P.K.K. din Kurdistan, Cartelul Columbian CALI, Cartelul Medellin)[3].

În **Austria**, Biroul de Interne estimează, în raportul său de securitate pe anul 1995, că 30 până la 35% dintre infracțiuni (în 1995 au fost săvârşite în Austria 483.433 infracțiuni) au fost comise de grupurile crimei organizate în care se află

---

[1] Ding Mu-Ying şi Shan Chang-zong – *Pedepsirea şi prevenirea crimei organizate*, Raport la Colocviul al XVI-AIDP 1997, RIDP, vol. 69, pag. 264.

[2] Jasi Ramon Serrano-Piedecasas – *Răspuns penal la crima organizată în Spania* – Raport la Colocviul AIDP 1977.

[3] Hans Lilie – *op. cit.*, pag. 140.

numeroşi cetăţeni străini, pe tipologii criminale – spargeri cu infractori din fosta Iugoslavie, tâlhării cu infractori români, infracţiuni economice (spălare de bani) cu infractori din grupările mafiote ruseşti. Se apreciază însă că realitatea poate fi puţin diferită dacă luăm în consideraţie faptul că Austria nu pedepseşte participarea la o organizaţie criminală, ci numai infracţiunea comisă[1].

În **Grecia**, crima organizată începe să se diferenţieze de criminalitatea obişnuită prin formele sale specifice: terorismul (în jur de 461 acte teroriste), traficul şi consumul de droguri[2], apariţia sindicatelor, gangsterilor şi ucigaşilor (folosirea cu rafinament a omorurilor pentru obţinerea de polițe ori acte testamentare în alb), asociaţii de asasini (plătite pentru omoruri la comandă), răpiri mafiote pentru obţinerea de bani, bandele *„naşilor"* (asigurarea de *„protecţie"*, sub presiune pentru sume fabuloase a proprietarilor de stabilimente, baruri, cazinouri etc.), spălarea banilor, fraude împotriva intereselor Comunităţii Europene (încasări fictive de prime ce se acordă celor ce exportă produse în afara statelor U.E. – export fictiv, însuşirea subvenţiilor primite nematerializate ori materializate defectuos etc.).

În **Japonia**, potrivit estimărilor făcute de Agenţia Naţională de poliţie, asociaţiile Boryokundan obţin anual un venit de peste 1.300 miliarde de yeni din jocuri de noroc, escrocherii, prostituţie, distribuire de narcotice, fraudă bancară şi produse falsificate[3].

În **Polonia,** după statisticile din februarie 1997, reiese că Poliţia a descoperit 340 grupări criminale cu 4.424 infractori, din care 453 străini. Aceştia au săvârşit infracţiuni mai ales în domeniul financiar sau economic. Pentru grupurile criminale străine Polonia este o ţară unde se reglează conturile, sau o ţară de tranzit pentru contrabandă (stupefiante, ţigări, substanţe radioactive, maşini furate, emigrări ilegale). În Polonia, crima organizată datează de la începuturile anilor 1990 şi este o consecinţă a transformărilor economice şi sociale specifice ţărilor din vechiul sistem comunist[4].

---

[1] Cristoph Mayerhofer – *op. cit*., pag. 155.

[2] Grecia se află începând cu anii 1980 pe aşa zisă *Axă balcanică* prin care s-a transportat 85% din heroina ce a intrat în Occident (5.907 kg.). Autorităţile au reuşit să identifice cantităţi din ce în ce mai mari (44 kg din 1995 faţă de 23 în 1992). Consumul, potrivit estimării recente, indică faptul că mai mult de 100.000 persoane (1% din populaţie) sunt dependente de droguri şi aduc un profit anual de 1,43 miliarde de dolari. Procentul de consum nu este apreciat ca îngrijorător faţă de alte state: Danemarca – 27 la 100.000 locuitori; Germania – 14; Franţa – 10; Italia – 5. (A se vedea Nestor Courakis*, op. cit*., pag. 371);

[3] Hitoshi Saeki – *Sistemul de justiţie înfruntând crima organizată*. Raport la Colocviul AIDP, Alexandria 1997, RIDP vol. 69, pag. 413;

[4] Barbarakunika Michalsca – *Sistemele penale de justiţie în comiterea crimei organizate*, Colocviul AIDP 1997 Alexandria, RIDP vol. 69 pag. 464.

2.3. Organizații criminale tradiționale

Nu există un singur model de organizație criminală transnațională. Acestea diferă în structură, specializare, tradiții, zona geografică în care acționează, piețele acaparate etc. Frecvent, acestea cooperează şi folosesc tehnici şi metode specifice de informații şi autoprotecție. Ca urmare, crima organizată nu se confundă numai cu un anume tip de organizație: Mafia, Yacuza, Triadele. Acestea sunt cele de bază, preluate în diverse state şi zone sub diverse denumiri. Datorită rezistenței lor în timp, s-au perfecționat şi au reuşit să reziste ofensivei autorităților împotriva lor. În perioada actuală se regăsesc nu numai în zona originară, ci aproape pe întreg globul, constituind, ca structură, baza pentru alte grupuri, sub diverse denumiri.

2.3.1. Mafia

În vorbirea curentă, cei mai mulți confundă crima organizată, ca fenomen, cu Mafia. Ca urmare, pentru a include manifestările unei organizații criminale în sfera crimei organizate, s-ar înțelege că aceasta ar trebui neapărat să fie de tip mafiot.

Ce este însă Mafia? Mulți cercetători, precum şi organisme guvernamentale şi-au pus această întrebare pentru cunoaşterea mecanismelor de formare, funcționare şi spălare a profiturilor, a căilor şi metodelor folosite, a domeniilor accesibile acesteia şi cauzele ce o pot genera[1]. Desigur, nu este uşor şi nici până acum nu se cunoaşte totul despre Mafie, deoarece anumite caracteristici privind organizarea şi codul comportamental al componenților săi sunt greu de penetrat.

În opinia unor cercetători[2], termenul **„Mafia**" – ca modalitate a crimei organizate – derivă din limba arabă şi înseamnă *„loc de refugiu*", concept ce se pare că ar fi fost adoptat în Sicilia în timpul stăpânirii arabe.

---

[1] Gh. Nistoreanu, C. Păun – *Criminologia,* Editura Europa Nova, Bucureşti, 1996; L. Siegel – *Criminology*. Univ of Nebraska, Omaha, 1983 ;Gus Tyler – *Organized Crime of America*, Ann-Arbor, univ. of Michigan, 1962; Donald R. Cressey – *Thed of the Nation – The Structure and Operations of Organized Crime in America,* New York; G. Falcone – *La criminalité organizé: un probleme mondial;* Revue International de criminologie et de Police Technique, nr. 4/1992; Hugh D. Barlow – *Introduction to Criminology*, Southern Illinois Univ. 1984; R. Salerno, J. Tompkins – *Cosa Nostra and Allied Operation in Organized Crime,* New York, Editura Garden City 1969; D. Bell – *Crime as an american – The Crime Confederation way of life* – A Qeer Ladder of Social Mobility, New York, Editura Free Press, 1965.

[2] Mohamed Zaid – *Particularități ale crimei organizate* – RIDP, vol. 69 pag. 515 şi Sergio Moccia – *I sistemi penali alla prova del crimine organizata* – Congresul Aidp – Neapoli 1977 RIDP 3/4 .

Potrivit unei alte opinii[1], Mafia ar reprezenta o organizație secretă constituită în anul 1282, în timpul unei revolte, cunoscută în istorie sub numele de *„viespile siciliene”*, îndreptată împotriva ocupanților francezi, iar termenul de Mafia ar corespunde prescurtării cuvintelor unei lozinci frecvent utilizate*:* *„Morte alla Francia, Italia anela”* (Moarte Franței, strigă Italia).

Ca urmare, în ambele opinii, existența unei forme de stăpânire a născut automat o formă de rezistență, de protecție a bunurilor, valorilor şi vieții şi, în acelaşi timp, o posibilitate de contracarare, de luptă. Evident că pentru a realiza aşa ceva trebuie să se formeze un spirit foarte puternic de nesupunere, să fie adaptate unele forme organizatorice bine ascunse, cunoscute de foarte puține persoane, un cod precis de comportament, o lege a tăcerii şi pedepse aspre pentru trădători. Toate aceste trăsături s-au perfecționat în timp, au devenit instinctuale, având şi un sens pozitiv în diferite momente istorice.

După succesiunea ocupațiilor în sudul Italiei, intervine perioada Evului Mediu şi a deselor conflicte dintre țărănimea mult sărăcită din sud, pe de o parte, şi boierime şi burghezie, pe de alta[2]. Metodele de rezistență de odinioară degenerează şi sunt folosite de unii briganzi (un fel de haiduci) ai țărănimii, care se dedau la acțiuni de rezistență, la început, apoi la jafuri pentru obținerea de profituri, după care se ajunge la practicarea diverselor fapte infracționale aducătoare de câştig (contrabandă, trafic de carne vie, jocuri de noroc), menținând formele de acțiune, autoprotecție şi atitudinile comportamentale de odinioară.

Emigrația italiană din sudul sărăcit al Italiei, ce începe cu 1870, ajunge să fie la un moment dat extrem de numeroasă[3]. Ea face ca aceste modalități infracționale să fie exportate pe continentul american, în comunitatea italiană şi să reînvie formele de rezistență de odinioară, specifice de această dată unei comunități de imigranți în fața unei societăți mult mai dinamice, explozive şi de cele mai multe ori agresive cu aceştia.

Pe parcursul acestei lungi perioade, până în zilele noastre, Mafia a continuat să parcurgă etapele rezistenței interne împotriva sărăciei, prin formele de atac față de proprietarii de pământ şi burghezie, şi față de normele de progres şi ordine de drept instaurate în perioada modernă a centralizării statului italian. În această a doua etapă s-a schimbat sensul termenului de Mafia în unul cu rezonanță criminală pentru autorități, mai puțin pentru membrii structurilor mafiote, care şi astăzi consideră primirea în organizație ca fiind o onoare.

---

1 Gh. Nistoreanu, C. Păun – *op. cit*., pag. 238.

2 Luigi Palmieri – *Crima organizată în Italia*. Revista Interpol nr. 435/1992.

3 Între 1870 şi 1930 au sosit în S.U.A. aprox. 4,7 milioane italieni. Peste 2 milioane au sosit între 1900 şi 1910 provenind mai ales din sudul Italiei şi Sicilia – Iani şi Reuss-Iani, *op. cit.* pag. 48-49 citat de Gh**.** Nistoreanu şi C. Păun în *op. cit*. pag. 242.

În evoluția sa, Mafia, prin dinamismul şi adaptabilitatea sa, s-a transformat dintr-o organizație de tip rural inițial, într-una industrială şi de afaceri, de la o forță locală şi națională, într-o redutabilă rețea transnațională[1].

În mod tradițional, când se vorbeşte de Mafie se au în vedere Cosa Nostra (mafia siciliană), Camorra Napolitană, N'drangheta[2] calabreză, în Italia, şi Cosa nostra[3] în America, cât şi unele filiale ale acestora (Sacra Corona unită din Apreia – Italia, desemnată de mafia siciliană să folosească în exclusivitate zona litorală din regiunea respectivă pentru a face trafic de droguri s.a.)

---

[1] Conferința Ministerială mondială asupra criminalității transnaționale, Neapole, 21-23 nov. 1994.

[2] Termenul provine de la cuvântul *„andronghetas"* – om valoros şi priceput. Prima apariție a acestui cuvânt este semnalată în documentele oficiale redactate de Jandarmeria din seminaria la sfârşitul sec. al-XVIII-lea. Vezi Luigi Palmieri *op. cit*.

[3] Comitetul Kefauver de investigare a crimei organizate constituit în 1950 de Senatul American a concluzionat printre altele că: în S.U.A. există un cartel național al crimei cunoscut sub numele de Mafia, ale cărui tentacule se întind în multe oraşe mari; Mafia este o organizație secretă împotriva legii şi ordinii, gata oricând să elimine pe oricine s-ar opune succesului operațiunilor pe care aceasta le desfăşoară. Ea distruge pe oricine ar încerca să-i afle secretele. În acest scop, Mafia utilizează orice mijloc disponibil, influența politică, intimidarea, santajul şi chiar crima anulând orice încercări din partea organelor legii de a prejudicia operațiunile sale. (A se vedea Gh. Nistoreanu, C. Păun – *op. cit*., pag. 228; L. Siegel – *Criminology op. cit*. P. 387). Comisia Prezidențială asupra înfăptuirii Legii şi Administrației Justiției concluziona că în America există o alianță națională compusă din cel puțin 24 de familii, numită COSA NOSTRA. Familiile au organizare proprie, sunt formate din italieni şi sicilieni, ori descendenții acestora, fiind legate între ele prin înțelegeri şi tratate. Aceştia sunt principalii cămătari, distribuitori de narcotice şi controlează jocurile de noroc, având şi un monopol virtual asupra unor întreprinderi legale. Ei dispun de mai mulți congresmani la nivel federal şi de persoane oficiale din ramurile legislative executive şi judiciare ale guvernului. La nivel federal şi local, un număr de oficiali guvernamentali, inclusiv judecători, sunt considerați a fi, de asemenea, membrii ai Cosa Nostra (a se vedea Gh. Nistoreanu, C. Păun *op. cit*., pag. 229. Donald R. Cressey *op. cit,* pag. X-XI).

Acestea au aceleaşi caracteristici (structură[1], conspirativitate, ermetism, profit, utilizarea forței[2] fără reținere în atingerea scopului, existența codului comportamental specific). Se deosebesc, prin aria geografică națională sau transnațională unde îşi desfăşoară activitatea, tradiții[3] şi tipurile de infracțiuni comise (droguri, jocuri de noroc, camătă etc.). Delimitarea sferei şi zonei de acțiune se realizează pe bază de înțelegere. Nerespectarea acestora a dus, de multe ori, la lupte sângeroase între organizații ca şi între familiile acestora[4].

Celebrul judecător Giovanni Falcone, asasinat la 23.05.1952, enunța: *„Mafia este o lume logică, rațională, funcțională şi implacabilă. Mult mai logică, mai rațională şi mai implacabilă decât statul. Mafia este o articulație a puterii, o metamorfoză a puterii, dar şi o patologie a puterii. Mafia este un sistem economic, o componentă obligatorie a sistemului economic global. Mafia se dezvoltă datorită statului şi îşi adaptează comportamentul în funcție de acesta"*[5].

---

[1] Deşi structura în principiu este aceeaşi, denumirile sunt diferite în cele patru organizații. Astfel, în Cosa Nostra din America avem: boss (capo); consilierii boss-ului; adjunct (sottocapo) – om de legătură cu restul rețelei, supranumit buffer (tampon); locotenenți responsabili cu comanda grupului armat de acțiune ce impune ordinea interioară şi reglează conturile cu adversarii; jocurile de noroc; camătă; sindicate, uniuni de muncă etc.; comandamentul locotenentului; soldați. În Italia, Cosa Nostra (şeful familiei, oameni de onoare şi soldați în total 10. Deasupra familiei se găseşte comisia sau cupola constituită din şefii de canton sau raion, prezidată de un şef de comisie) Camorra (mai expansivă după extinderea zonelor în 1980, s-a divizat – familiile democrate care au format Nuova Famiglia cu autonomie proprie şi cele tradiționaliste sub denumirea de Nuova Camorra Organizata, între acestea fiind o permanentă luptă) şi N`drangheta (ierarhia familiei este reprezentată de arborele ştiinței şi cuprindea – trunchiul ce era creierul şi avea putere de viață şi de moarte asupra celorlalți, ramura principală fiind contabilul şi administratorul, ramurile secundare fiind noii recruți, florile fiind tinerii de onoare şi viitorii recruți, frunzele fiind trădătorii ce cădeau ca frunzele.

[2] Au căzut personalități marcante ale luptei antimafia din Italia – generalul Dalla Chiesa, Giovani. Falcone – procuror general adjunct al Italiei, Aldo Mora – prim-ministru al Italiei s.a. A se vedea Gh. Nistoreanu şi C. Păun – *op. cit*., pag. 233.

[3] Cosa Nostra funcționează ca un holding multinațional care beneficiază de o lungă experiență şi de legături cu ramura sa americană, în timp ce N`drangheta este concentrată mai mult asupra ei înşişi, mai sălbatică şi exclusivistă, iar Camorra seamănă cu napolitatrii – turbulentă, expansivă şi individualistă – Luigi Palmieri, *op. cit.*

[4] La sfârşitul anului 1980, interesele economice enorme legate în special de traficul de droguri au sfârşit prin a da naştere la conflicte între familiile mafiote transformate în execuții sângeroase ce a primit din Sicilia, s-a extins în Palermo şi apoi în America de Nord. Familiile învinse s-au refugiat în străinătate, îndeosebi în America şi Spania, de unde au continuat să-şi conducă afacerile ilicite, să investească în industria mobilieră şi în vile şi să desfăşoare atacuri sub forma unor execuții rapide şi feroce. A se vedea Luigi Palmieri*, op. cit.*

[5] G. Falcone- *Crima organizată o problemă mondială,* Revista internațională de poliție tehnică şi criminologie nr. 4/1992, pag. 394.

2.3.2. Yacuza

Yacuza sau Boryokudan este o organizație criminală în sfera crimei organizate specifică Japoniei. Cercetătorii[1] susțin că, în istoria Japoniei, începând cu epoca feudală, organizațiile yakuza au avut o imagine pozitivă la nivelul oamenilor simpli, în sensul că au acordat sprijin celor ce au suferit opresiunile autorității. Yakuza pretinde că membrii săi sunt războinici (samurai) moderni care păstrează valorile tradiționale japoneze[2]. Există, în acest sens, o serie de romane sau piese de teatru ce creează încă o imagine pozitivă la nivelul societății japoneze. Faptul că yakuza a fost acceptată de societatea japoneză de mult timp, încă influențează modul în care oamenii şi chiar poliția gândesc despre ei. Pe de altă parte, cultura japoneză a promovat armonia dintre oameni în detrimentul instaurării unui sistem penal şi civil de sancțiuni aspre, lăsând soluționarea unor abateri la nivelul unor *„instanțe"* de mediere. Or, Yakuza era recunoscută pentru acest lucru, susținându-se implicit autorităților statului. De asemenea, yakuza a furnizat servicii de sprijin statului în colectarea datoriilor, evacuarea chiriaşilor şi într-o gamă largă de tranzacții. Aceasta înseamnă că linia dintre lumea interlopă şi lumea obişnuită a fost întunecată, astfel că infiltrarea în afacerile legitime de către crima organizată nu a fost o problemă pentru Japonia.

Sistemul de organizare este piramidal şi are la bază familia pe principiul latin *„pater familias"* (şeful sau tatăl – oyabur, copii – kobun, frații tineri – shatei, frații în vârstă – aniki, unchii – oyi). Membrii familiei (ikka) execută fără şovăire ordinele şefului, juste sau nu, bune sau rele.

Pentru acțiuni ce lezează autoritatea şefului ori violarea regulilor familiei, celui vinovat se aplică pedepse corporale severe, expulzarea, ori tăierea degetului de la mână de către el însuşi. Când un membru este expulzat, el este comunicat tuturor organizațiilor boryokundan pentru a nu mai putea fi primit de către alte organizații. Yakuza cunoaşte trei ramuri majore: yamaguchi-gumi (se estimează că dispune de 26.000 membri afiliați şi 944 bande mai mici), inagawa-kai (cu peste 6.800 membri) şi sumiyoshi-kai (peste 7.000 de membri)[3]. După unele date mai recente, bazate pe statisticile Agenției

---

[1] Hitoshi Saeki –*Sistemul de justiție înfruntând crima organizată,* Raport la Colocviul A.I.D.P., Alexandria, 1997, R.I.D.P., vol. 69, pag. 414.

[2] Într-o altă opinie, oarecum asemănătoare, originea yakuza se plasează cu peste 300 ani în urmă, când Japonia a fost invadată de navigatorii europeni, îndeosebi portughezi, spanioli, englezi şi olandezi dar şi de misionarii bisericii catolice. O parte din japonezi, s-au constituit în grupări de rezistență care urmăreau cu hotărâre ca prin lupta lor să păstreze tradițiile şi obiceiurile Japoniei, mai ales ale samurailor, vechii luptători şi apărători ai țării. (I. Pitulescu – *Al treilea război mondial şi crima organizată*, Editura Național, Bucureşti, pag. 107).

[3] Conferința ministerială mondială asupra crimei organizate – Napoli 21-23 nov. 1994. Raport.

Naționale a Poliției Japoneze, există peste 46.600 membri şi aproximativ 32.700 asociați în 1995, iar membrii celor trei familii yakuza reprezintă 66,5% din toți membrii yakuza[1].

Specific yakuza este faptul că membrii familiilor desfăşoară activități infracționale de cele mai multe ori obişnuite (trafic de orice fel, jocuri şi pariuri clandestine, racket etc.) şi, din profit, plătesc un tribut structurilor superioare ale organizației[2]. Astfel, legătura dintre infracțiunile comise de membrii simpli şi capii organizației este dificil de probat. Informații mai recente demonstrează că yakuza desfăşoară activități specifice crimei organizate la nivel transnațional, mai activ decât triadele chinezeşti, în principal spălarea banilor, trafic cu armament uşor, droguri, folosind ca bază teritoriul filipinez, S.U.A. şi Hawai[3]. În ceea ce priveşte caracteristicile crimei organizate, acestea se regăsesc din plin la yakuza japoneză, diferențiindu-se însă de celelalte organizații tradiționale prin transparență[4]. Bandele boryokudanilor au birouri în centrele oraşelor unde îşi afişează ostentativ emblema pe uşile de la intrare. Membrii îşi pun, de asemenea, pe reverul hainei, semne distinctive ce-i atestă calitatea de membru al bandei şi, nefolosind de obicei violența, este dificil pentru poliție în a-i acuza sau în a le demonstra escrocheriile. Legislația japoneză nu incriminează asocierea ca infracțiune de sine stătătoare pentru a nu încălca principiul constituțional al liberei asocieri, iar Legea Anti-Boryokudan, adoptată în 1991, la solicitarea poliției, are un caracter administrativ. Potrivit acestei legi, bandele sau grupurile boryokudanilor trebuiesc să obțină aprobarea înregistrării la o instanță judecătorească. Astfel, prin aşezarea la „vedere" a organizației se depăşeşte interdicția constituțională privind dreptul la asociere. Pe de altă parte, sunt stabilite trei condiții pentru autorizare: În primul rând „scopul", să nu fie comiterea de infracțiuni. În al doilea rând, „raportul", în grup între membrii cu o proastă reputație să nu depăşească raportul general din Japonia, stabilit de guvern ca fiind 4,11% pentru organizații care au mai mult de 1.000 de membrii şi de 66,67% pentru organizația care are 3 sau 4 membrii. În al treilea rând să nu aibă structură ierarhică. Neîndeplinirea acestor criterii califică

---

[1] Hitoshi SAEKI –*Sistemul de justiție înfruntând crima organizată,* Raport la Colocviul A.I.D.P., Alexandria, 1997, E.I.D.P., vol. 69, pag. 414.

[2] Bilanțul veniturilor ilicite pe 1989 a fost de 7.700 miliarde dolari U.S. provenind din: trafic de stimulenți – 34,8%; jocuri şi pariuri clandestine 6,9%; intervenția în afacerile civile – 7,3% s.a. A se vedea Raportul Secretariatului General OIPC – Interpol publicat în Revista Interpol nr. 443/1993.

[3] A se vedea I. Pitulescu – *Al treilea război mondial şi crima organizată*, Editura Național, Bucureşti, 1996, pag. 110 şi Raportul la Conferința mondială asupra crimei organizate de la Napoli 1994.

[4] Hitashi Saeki – *Sistemul de justiție înfruntând crima organizată,* Raport la Colocviul A.I.D.P., Alexandria, 1997, E.I.D.P., vol. 69, pag. 415.

grupul ca fiind în sfera crimei organizate şi este sancționat cu amendă de 1 milion yeni şi închisoare de 1 an. Pe de altă parte, pentru a satisface cererea legală de aprobare, poliția are nevoie să ştie identitatea membrilor grupului, astfel încât aceasta să cunoască mai uşor cine sunt aceştia şi ce trecut infracțional au.

Acest mecanism al legii a rezolvat multe probleme delicate, cum sunt:

— respectarea Constituției;

— scoaterea la suprafață a organizației;

— trecerea în sfera crimei organizate şi sancționarea penală a bandelor ce nu se declară;

— posibilitatea Poliției de a-i cunoaşte şi de *„a interveni"* în mecanismul obținerii procentului legal cerut de lege pentru înregistrare;

— asigurarea opiniei publice că forțele judecătoreşti şi poliția nu acționează împotriva tradițiilor onorabile japoneze, ci împotriva crimei organizate ce a infestat yakuza;

— atragerea opiniei publice în activitatea de legiferare, prin înființarea Comisiilor de securitate publică, potrivit Legii Anti-boryokudan, comisii care analizează grupul şi-l supun autorității judecătoreşti.

În perioada 1992-1996, au fost emise 4.685 de ordine judecătoreşti de aprobare în condițiile legii şi 893 de interzicere a funcționării[1].

2.3.3. Triadele chinezeşti

Triadele chinezeşti sunt considerate cele mai vechi societăți criminale asiatice, formate inițial din grupuri de rezistență împotriva dinastiei chineze Manchu, ce a condus China de la începutul secolului XVII, având inițial scopul răsturnării acesteia[2].

Cuvântul „triadă" este un termen englezesc, folosit încă de la începutul dominației engleze asupra unor porturi şi teritorii chineze, el reprezentând emblema sacră a organizațiilor criminale autohtone, respectiv triunghiul cu cele trei mari puteri de bază: cerul, pământul şi omul.

După formarea Republicii China în 1912, dezvoltarea acestor organizații s-a accentuat în Taiwan şi Hong Kong – teritorii rămase sub tutela britanică. Se estimează că există 160.000 persoane în Hong Kong cuprinse în 50 de organizații diferite[3].

Cu toate că structura Triadelor de astăzi diferă de cea din trecut, ele au la bază, în mare măsură, aceleaşi metode şi tradiții. De exemplu, ceremonia de inițiere, cunoscută sub denumirea de „Atârnarea lanternei

[1] Hitashi Saeki – *op. cit.,* pag. 417.

[2] I. Pitulescu – *op. cit.,* pag. 104.

[3] Conferința ministerială mondială asupra crimei organizate – Napoli, 21-23 nov. 1994. Raport.

albastre" impune şi acum recruților să repete cele 36 de jurăminte prin care îşi exprimă loialitatea şi frăția cu ceilalți membrii şi obligația sacră de a păstra secretul absolut.

În opinia unor cercetători[1], la care ne raliem, originea, evoluția, ritualurile şi chiar practicile trecute sau prezente ale triadelor sunt, în mod surprinzător, foarte apropiate de cele ale Mafiei ca urmare a similitudinilor condițiilor în care au apărut. Semnificativ este principiul *„tăcerii"* sancționată de omerta în cazul mafiei, iar în cazul Triadelor, semnificativă este aplicarea unei vechi zicale chinezeşti ce spune *„Când eşti viu nu te duce la autorități, când eşti mort nu te duce în iad"*. Sub aspectul pedepsirii cu o mare cruzime a celor vinovați de încălcarea regulilor organizației există „*suportul roşu"* la Triade şi „*locotenenții"* cu protecția internă în cadrul Mafiei.

În prezent, triadele sunt compuse din două grupuri principale de persoane, **primul** şi cel mai mare cuprinzând persoane ce au intrat în organizație din dorința de a evita să fie hărțuiți, tracasați, victimizați, iar cel de-**al doilea** este compus din cei care au aderat din dorința de a fi temuți, de a intra în lumea interlopă pentru a obține câştiguri financiare.

Majoritatea triadelor participă, într-o gamă foarte largă, la activități criminale obişnuite îndeosebi la traficul cu droguri, jocurile de noroc, şantajul, traficul de carne vie, pornografia şi spălarea banilor proveniți din aceste activități ilegale. Grupările cele mai sofisticate, mai moderne, se luptă să monopolizeze jocurile de noroc şi piața de casete video din Hong Kong şi China. Triadele din SUA se ocupă îndeosebi cu traficul de droguri, de arme de foc, emigrație clandestină, iar în unele situații sunt buni executanți de răpiri şi asasinate.

Acestea sunt active şi în Europa, în special la Amsterdam, Londra şi îndeosebi în Spania unde contrabanda s-a intensificat în mod deosebit. Această activitate este controlată de ramura SUNYET ON TRIAD. Traficul de heroină este asigurat de ramurile CHINA WHITE şi 14K, în timp ce prostituția, pornografia şi traficul de copii sunt controlate în mod predominant de gruparea WO OM LOK. În plus, există numeroase probe de împrumuturi pirat şi de jafuri pe scară largă, inițiate de ramura DAI HOOD care dispune de o bancă ilegală ce împrumută bani cu dobânzi foarte mari, acordă credite pentru jocurile de noroc şi asigură bani pentru imigranții ilegali[2].

---

[1] A se vedea I. Pitulescu – *op. cit*., pag. 104.

[2] Emigrația chineză în S.U.A. s-a produs în trei etape: prima în jurul anilor 1800, în perioada goanei după aur, a doua în jurul anilor 1949, după victoria comunismului în China, iar a treia s-ar situa în jurul anilor 1970, după izbucnirea marilor scandaluri de corupție din Hong Kong, când autoritățile au declanşat o vânătoare aprigă împotriva corupților şi corupătorilor (I. Pitulescu *op. cit*., pag. 106).

O altă formă de organizare a emigranților chinezi în SUA[1], este reprezentată de aşa zisele tong-uri (în traducere, săli sau locuri de întâlnire), care sunt organizații de afaceri, cu sucursale în marile oraşe americane şi care, prin modul de construire au tradiții şi ceremonii identice. Deşi, în principiu, nu sunt organizații criminale, tong-urile comunică tot mai mult cu triadele, existând indicii că în ultima perioadă sunt implicate şi acestea în jocuri de noroc, şantaje, prostituție.

2.4. Încercări actuale de clasificare a crimei organizate

Mafia, Yakuza şi ***Triadele*** sunt tipuri tradiționale de organizare şi manifestare a criminalității ce s-au dovedit a fi longevive şi care au avut, inițial, un rol pozitiv, dar au degenerat abandonând scopul, menținând însă principiile de luptă. La baza acestora, în procesul formării, au stat opresiunea externă asupra țării, opresiunea internă asupra unei pături sărace şi sărăcia generalizată, demonstrând astfel că se poate forma crima organizată oricând şi oriunde aceste condiții vor exista. Inspirate din aceste trei tipuri, într-o serie de alte țări crima organizată se manifestă, de mai mult sau de mai puțin timp, abordând aceleaşi infracțiuni sau altele moderne, noi, important fiind câştigul. State sărace sau în proces de transformare politică şi socială, sunt victime ale criminalității autohtone ce se cristalizează, cât şi piețe ale criminalității externe, transnaționale existente deja. Astfel au apărut organizații tip Mafia formate de către alte grupuri etnice – vietnamezi, turci, kurzi, țigani, ruşi, nigerieni (organizațiile criminale nigeriene dețin locul doi, după chinezi, în SUA pe piața drogurilor), columbieni, portoricani etc. ***Triadele*** ori ***Yakuza*** servesc de model popoarelor asiatice de care sunt legate prin obiceiuri şi tradiții, constituind un real pericol pentru ordinea planetară, avându-se în vedere că aceste popoare depăşesc cu mult jumătate din populația globului.

Dacă s-ar încerca o clasificare a tuturor organizațiilor din sfera crimei organizate, cea făcută de INTERPOL[2] ar corespunde cel mai exact cu realitatea, acestea fiind împărțite în cinci grupe distincte:

- **Familiile Mafiei**, în care găsim, de regulă, structuri ierarhice, norme interne de disciplină, un cod de conduită şi o anumită diversitate de activități licite şi ilicite (se includ şi carteluri columbiene ale drogului, bandele de motociclişti etc.);
- **Organizațiile profesionale**, ai căror membri se specializează în una sau mai multe tipuri de activități criminale (traficul de maşini furate,

[1] A se vedea Raportul Conferinței ministeriale mondiale privind combaterea crimei organizate - Napoli – nov. 1994.
[2] I. Pitulescu – *op. cit*., pag. 416.

laboratoarele clandestine pentru fabricarea drogurilor, imprimerii clandestine de monedă falsă, răpiri de persoane pentru răscumpărare, jafuri etc.);

➢ **Organizații criminale etnice**, ca rezultat al unui concurs de împrejurări, cum ar fi imensa discrepanță a nivelurilor de viață, severitatea excesivă a autorităților, procedurile restrictive de imigrare, expansiunea geografică a criminalității, slăbiciunea legilor (Triadele, Yakuza, Kastafaris – grupuri jamaicane s.a.);

➢ **Organizațiile teroriste internaționale** care practică asasinatele, deturnările de avioane, răpirile de persoane, sub motivații politice, militare, religioase sau rasiale[1];

➢ **Reciclarea banilor** – fenomen internațional cu o clientelă variată. Vânzători stânjeniți de milioane de dolari lichizi obținuți din afaceri ilicite, oameni de afaceri care încearcă să se sustragă de la impozite, deținători de fonduri obscure destinate corupției şi mituirii, oameni obişnuiți care încearcă să-şi ascundă capitalurile.

3. România – placă turnantă a crimei organizate la nivel regional, european şi internațional

3.1. Există crimă organizată în România?

România, ca şi celelalte țări aflate sub regim totalitar, cunoaşte două perioade în evoluția fenomenului infracțional în sfera crimei organizate:

a) Anterior instaurării regimului democratic exista un control aproape absolut în toate sferele economico-sociale, control exercitat îndeosebi pentru menținerea sistemului dictatorial, dar şi pentru controlul permanent în interiorul țării, în tranzit, sau în exterior, al cetățenilor români. Astfel, prin sistemele informative şi de supraveghere, se puteau identifica germenii creării unor structuri infracționale de anvergură şi legislația deosebit de represivă putea stopa orice evoluție în acest sens. Totodată, principalele condiții favorabile dezvoltării crimei organizate

[1] Cât priveşte includerea organizațiilor teroriste în cadrul crimei organizate părerile nu sunt unanime. Astfel, codurile penale spaniol, grec, egiptean, şi a mai multor state arabe incriminează aceste organizații, situându-le în sfera crimei organizate, pe când altele le consideră în afara acesteia. A se vedea Abdel Azim WAZIR – Raport la Congresul XVI AIDP – 1977 pag. 283.

lipseau: aproape imposibilitatea circulației transfrontaliere a cetățenilor, cu atât mai puțin a infractorilor şi, deci, dificultatea importului de tehnici şi tipologii criminale ori perfecționarea sau extinderea celor existente. Astfel, unele forme clasice ale crimei organizate nu puteau pătrunde ori nu se puteau dezvolta (traficul şi consumul de droguri, traficul de arme, carne vie, de autoturisme furate etc.)[1].

Acest lucru însă nu a făcut ca România să fie o zonă curată, fără infracțiuni şi infractori. Dimpotrivă, infracțiuni deosebit de grave atingeau cote alarmante. De exemplu, rata criminalității privind infracțiunile de corupție în 1986, este superioară tuturor celorlalte infracțiuni[2].

În al doilea rând, atât controlul extrem de scrupulos în sistemul financiar-bancar, cât şi limitarea la minimum a proprietății private, făceau imposibilă spălarea banilor murdari. Or, lipsind acest mecanism, profiturile mari nu puteau fi un scop al infracțiunilor, iar cotele de evoluție a crimei organizate erau minime.

În al treilea rând, lipsa pluralismului politic nu facilita existența unor structuri ale criminalității gulerelor albe în sfera puterii politice aducătoare de fonduri ilicite uriaşe, prin deturnări ori corupție, necesară accesului ori menținerii în structurile puterii[3].

Cu ce preț nu au putut evolua structurile crimei organizate? Cu prețul îngrădirii de către statul totalitar a unor drepturi fundamentale, cum au fost dreptul la liberă circulație, dreptul prezumat de proprietate particulară, dreptul de asociere, dreptul la intimitate s.a.

b) Instaurarea regimului democratic în 1989 a făcut ca, pe lângă dobândirea tuturor drepturilor democratice de către cetățenii români, cât şi cei străini, veniți în România, să se sfărâme şi barierele existente ce împiedicau dezvoltarea crimei organizate. Astfel, o societate fragil democratică, cu instituții în formare sau reconstrucție din temelii, cu legislație în contratimp cu fenomenul social şi infracțional, cu frământări electorale exasperant de lungi, nu a putut face față ritmului extrem de rapid al evoluției crimei organizate. Totodată au survenit schimbările în comportamentul oamenilor. Aşa se face că pentru mulți indivizi şi chiar categorii de persoane, autentica libertate câştigată a însemnat, în fapt, conturarea unor posibilități facile de săvârşire a unor infracțiuni, cu înalt grad de violență şi cu moduri de operare deosebit de grave, şi de îmbogățire rapidă prin comiterea de infracțiuni. Apar şi se consolidează astfel caracteristicile crimei organizate: organizarea ierarhică a grupurilor,

[1] A se vedea în acest sens şi I. Pitulescu – *op. cit*., pag. 167.
[2] I. Pitulescu – *op. cit.*
[3] Idem, pag. 166.

caracterul transfrontalier şi racordarea la grupările criminale transnaționale, folosirea violenței, îndeosebi pentru reglarea unor conturi, practicarea corupției şi a intimidării s.a.[1] Ca urmare, în România există în prezent crimă organizată, opinie formulată si acceptată atât în mediile politice şi juridice, cât şi în cele ştiințifice şi de specialitate[2].

3.2. Aspecte specifice crimei organizate în România

În perioada 1990-1999, prin particularitățile faptelor infracționale comise şi a fenomenelor ce au avut loc în societatea românească, se poate aprecia că evoluția crimei organizate s-a produs prin conturarea următoarelor direcții:

— grupuri, manifestări şi tipologii criminale cu specific autohton sau care s-au dezvoltat fără influențe exterioare;

— grupuri, manifestări şi tipologii criminale de origine externă ce s-au implantat şi îşi desfăşoară activitatea în spațiul național românesc;

— grupuri criminale autohtone ce s-au racordat la activitatea unor vaste rețele criminale transnaționale.

3.2.1. Grupuri, manifestări şi tipologii criminale autohtone

Aceste structuri s-au putut forma ca urmare a existenței unor condiții economico-sociale interne, fără a fi fost necesar împrumutul ori

[1] A se vedea cazul Zaher Iskandarani. Acesta, după 1990, a pus pe picioare o puternică organizație de tip mafiot, recrutând o serie de asociați din lumea interlopă a municipiului Timişoara şi a altor oraşe, cât şi afacerişti arabi, ce acționau în diverse localități din țară. Prin coruperea unor funcționari din conducerea Direcției Generale a Vămilor, începând cu 1990, s-a ocupat cu traficul de maşini furate din Occident, contrabandă cu țigări, cafea şi alcool, stupefiante, arme şi muniții, produse petroliere prejudiciind statul român prin evaziune fiscală, cu peste 100 miliarde lei. Grupul era constituit din peste 400 persoane ce executau fără şovăire ordinele, cu structură internă şi diviziune clară a rolului participanților, cât şi peste 11 000 de devotați (asociați, protectori etc.). I. Pitulescu – *op. cit.,* pag. 171–176.

[2] I. Pitulescu – *op. cit*., p. 169. Autorul, după ce face o prezentare detaliată a diverselor grupuri criminale, conchide că în România există crimă organizată. Gh. Nistoreanu şi C. Păun – *op. cit*., pag. 292. Autorii, după o analiză ştiințifică a fenomenului criminalității în România concid că dezintegrarea socio-culturală în țările Europei-Centrale şi de Est conduce la o escaladare masivă a criminalității. Desigur, această ipoteză este valabilă şi pentru România. La conferința ministerială mondială asupra crimei organizate, ținută la Neapole, noiembrie 1994, preşedintele O.N.U. sublinia, în intervenția sa *„nici o țară şi nici un continent nu mai sunt ocoliți de crima organizată, care a devenit un fenomen mondial”* – Cartea albă a crimei organizate şi a corupției 1998 editată de Consiliul Suprem de Apărare a Țării (C.S.A.T.) al României, pag. 23.

racordarea la alte structuri criminale. Timide la început, oarecum favorizate de lipsa de cunoaştere dar şi de reacție a autorităților, ele au evoluat treptat, creând serioase probleme atât în planul ordinii de drept intern, cât şi imaginii țării în exterior. Grupurile acționează de sine stătător, nefiind necesară dezvoltarea unor rețele vaste, fără o colaborare deosebită pe plan intern sau internațional.

Aceste tipologii ale crimei organizate sunt cunoscute cel mai frecvent sub forma: criminalității *„gulerelor albe”*, contrabanda şi evaziunea fiscală, camăta, mafia *„țigănească”* şi *„recuperatorii”*.

3.2.1.1. *Criminalitatea „gulerelor albe”*

Dificultatea stabilirii barierei dintre infracțiunile comise în sistemul crimei organizate şi cele cunoscute sub denumirea de criminalitatea *„gulerelor albe”* influențează în mod considerabil reacția socială împotriva acestor fenomene antisociale[1].

Cert este că dominanta comportamentală a infractorilor români ce fac parte din categoria *„gulerelor albe”* este atitudinea de dispreț şi de indiferență față de societatea civilă, față de proprietatea publică, față de lege, acțiunile lor constituind un *„jaf”* de mari proporții, cu consecințe nefaste asupra nivelului de trai al majorității populației.

Manifestarea acestei forme de criminalitate are loc în cele mai multe situații sub *„protecția”* autorităților publice (administrație centrală şi locală, justiție, organisme de control şi constatare, poliție, gardă financiară, curtea şi camera de conturi, protecția consumatorului, inspecția sanitară s.a.), precum şi a factorilor politici sau de decizie, inclusiv a parlamentarilor. Asemenea activități se produc în majoritatea sferelor economico-sociale, cum ar fi:

[1] A se vedea Gh. Nistoreanu şi C. Păun *op. cit*. p. 237, ce preiau opiniile criminologilor Ernest Ugo Savona şi Edwin Sutherland, plasând criminalitatea „gulerelor albe” într-un plan superior al crimei organizate, ce ține de calificarea subiecților. Potrivit acestei opinii, criminalitatea „gulerelor albe” se deosebește de crima organizată prin faptul că structura ierarhică este întocmită cu un sistem interrelațional flexibil şi eficient, violența este aproape exclusă întrucât există metode mai simple şi de catifea de înlăturare a unor persoane incomode, înfiltrarea sferelor decizionale nu este necesară deoarece infractorii înşişi se află în aceste sfere, ori dețin conexiunile necesare, pericolul social este cu mult mai mare cu cât afectează societatea în ansamblul său şi se răsfrânge asupra nivelului de trai. Într-o altă opinie, oarecum neclară şi care de fapt, nu contrazice pe cealaltă se află I. Pitulescu în *op. cit*., pag. 311 ce include în această sferă, toate infracțiunile în sfera economică şi socială, preponderent cele de serviciu şi în legătură cu serviciul. Ne raliem primei opinii, apreciind că este necesară o diferențiere în primul rând după pericolul social şi obiectul juridic general şi în subsidiar după calificarea subiectului activ.

— **comerțul,** desfăşurat prin vânzarea de produse contrafăcute infestate, depreciate, expirate, cu prejudicii mari sub aspectul protecției sănătății populației, dar şi a evaziunii fiscale, societății comerciale ilegal constituite, titluri de credit fără acoperire, contrabandă etc.;

— **mediul,** prin traficul reziduurilor, amplasamente imobiliare şi edilitare cu nerespectarea legii, defrişări, escavări etc.;

— **domeniul învățământului, sănătății, asigurărilor sociale**, precum şi majorările iraționale ale prețului produselor de bază, instituirile de impozite şi taxe pentru menținerea unor sectoare nerentabile sau pentru acoperirea *„găurilor negre"* din sectorul industrial şi financiar, jocuri piramidale tip Caritas, autorizări şi avizări contrare legii, licitații contrafăcute, mită în instituțiile publice, justiție etc.;

— **în industrie**[1]**,** prin activitatea societăților *„căpuşă"*, direcționarea fluxului de produse spre societăți private *„recunoscătoare"* de la firmele de stat ori achiziții de produse ce nu sunt necesare, ori slabe calitativ de la firme private, diminuarea artificială a valorii patrimoniului în vederea privatizării, creditarea cu produse şi valori a firmelor particulare în condiții nelegale, facilități salariale, bonificații, diurne, premieri în scopul unor profituri uriaşe, privatizări ilegale etc;

— **în domeniul financiar - bancar**[2]**,** prin acordarea de credite fără acoperire, cu facilități nelegale, dobânzi preferențiale, reeşalonări repetate, nerecuperarea debitelor, acceptarea de garanții supraevaluate, cheltuieli costisitoare în imobile şi mobile, sponsorizări costisitoare etc.

---

[1] Grupul de infractori format din conducerea S.C. ITLES S.A. Iaşi, unitate cu capital de stat, printr-o serie de manopere ilegale a vândut societatea unor S.R.L.-uri unde erau acționari şi aveau interes. Existând o înțelegere infracțională de la început, conducerea S.C. ITLES S.A. Iaşi a dat în locație de gestiune cele trei şantiere din Iaşi, Suceava şi Botoşani, cu condiția ca în 40 de zile să se transforme în S.R.L., lucru care s-a şi înfăptuit. Celor trei S.R.L.-uri le-a virat apoi sume importante de bani ca avansuri de lucrări, deşi acestea nu desfăşurau nici o activitate. După aproximativ un an S.C. ITLES S.A. şi-a scos la vânzare activele care, fireşte au fost cumpărate de cele trei S.R.L.-uri cu banii virați tot de S.C. ITLES S.A. drept avansuri pentru lucrări. După adjudecare S.C. ITLES S.A. îşi vinde şi sediul societății, cumpărat evident de unul din cele trei S.R.L.-uri şi devine astfel chiriaş în propriul sediu.

[2] Prejudiciile cauzate în domeniul financiar-bancar au fost de peste 10.000 miliarde lei, sume trecute pe datorie publică. Este de notorietate împrumutul de 1.600 miliarde lei dat de S.C. BANCOREX S.A. Societății Naționale de Petrol, credit nerambursat şi trecut prin H.G. ca datorie publică. Ulterior, cu o balanță financiară bună, SNP a depus caietul de sarcini pentru privatizare.

3.2.1.1. Contrabanda şi evaziunea fiscală

Contrabanda şi evaziunea fiscală sunt tipologii ale crimei organizate, cel mai bine dezvoltată în România. S-au identificat bande cu activităţi programate în timp, bine documentate şi pregătite logistic, în care autorii îşi au roluri prestabilite, urmărind profituri uriaşe şi putere prin violenţă, fraudă şi corupţie.

Prin contrabandă şi evaziune fiscală se întreţin şi se dezvoltă economia subterană[1], fiind atrase în asemenea activităţi ilicite personalităţi politice, guvernanţi, funcţionari publici cu putere de decizie[2].

Din practica organelor vamale şi ale poliţiei rezultă că infracţiunile de contrabandă se săvârşesc în forma clasică, respectiv prin trecerea unor bunuri peste frontieră, prin alte locuri decât cele stabilite prin lege. Cazuistica în acest domeniu scoate în evidenţă faptul că zonele cele mai afectate ale ţării au fost Portul Constanţa, Dunărea inferioară, Portul Giurgiu, frontiera de vest cu Iugoslavia şi Ungaria. În aceste zone, grupurile de contrabandişti autohtoni şi străini au stabilit legături infracţionale cu filiere internaţionale bine organizate ce sunt în complicitate cu lucrătorii vamali şi căpităniile porturilor, dispun de mijloace financiare şi materiale deosebite, de relaţii în rândul autorităţilor, astfel încât descoperirea şi documentarea activităţii lor infracţionale este deosebit de dificilă[3].

Modalităţile de comitere cel mai des întâlnite sunt:

— prezentarea de documente de proveniență a mărfii din Republica Moldova, deşi au altă origine, pentru a beneficia de scutirea de taxe import, ca urmare a acordului economic existent între cele două ţări;

— ambalaje false, pentru mărfuri de valoare scăzută (şervețele, produse alimentare etc.) ce ascund mărfuri cu taxă de import ridicată (cafea, alcool etc.);

— prezentarea de documente ce atestă că mărfurile au fost în tranzit şi au ieşit din țară, deşi au fost comercializate în interior;

— practicarea introducerii sau scoaterii din țară de mărfuri, pe cale maritimă sau fluvială, prin andosarea în fals a canosamentelor nominative şi mai recent pe cale aeriană.

---

[1] Activitatea economică subterană din România a reprezentat în 1998, 49% din economia oficială, respectiv 1.202 miliarde de lei, ceea ce ar fi însemnat o crestere economică de 3,2%, respectiv susţinerea economică a circa 5 milioane de salariaţi *(„Dimensiunile şi implicaţiile economiei subterane în România")*, raport al Trezoreriei SUA, publicat în ziarul „Ziua" din 18 nov. 1999, pag. 12.

[2] I. Pitulescu *op. cit*., pag. 326.

[3] Consiliul Suprem de Apărare a Ţării (C.S.A.T) – *Cartea albă a criminalităţii şi a combaterii corupţiei*. Raport, Bucureşti, 1998,. pag. 77.

3.2.1.3. Mafia țigănească

Etnia țigănească din România numără, după unii autori[1], peste 800.000 de persoane ce ar reprezenta 3,5% din populația țării în familii compuse din 7–8 persoane (45,8%), cifră pe care o considerăm foarte aproape de realitate. Liderii acestei etnii prezintă o cifră superioară de aproximativ 2 milioane de persoane, aceasta pentru a solicita unele drepturi sociale şi pentru a-şi evidenția poziția lor în societatea românească.

Cert este că, într-un studiu făcut în 1994 – 1995, rezultă că din numărul învinuiților şi inculpaților cercetați pentru diverse infracțiuni, aproximativ 10%, provin din rândul țiganilor. De asemenea, dacă rata generală a criminalității era de 766 la suta de mii de locuitori, în mediul etniei țigăneşti aceasta se ridică la 4.377 la suta de mii.

Rata criminalității în rândul etniei țigăneşti este ridicată şi în alte state europene, însă organizarea fenomenului infracțional la nivelul crimei organizate în rândul țiganilor români s-a desfăşurat cu mult mai mare rapiditate față de alte medii. Astfel, imediat după deschiderea frontierelor în 1989, în Occident au fost identificate numeroase grupuri de țigani români organizați în sistem mafia ce au surprins autoritățile statale respective prin explozia infracțională a acestor categorii de autori.

Astfel de grupuri au început cu cerşetoria organizată, au continuat cu furturile din buzunare, jocurile de noroc, alba-neagra, apoi tâlhării şi furturi, fapte de tradiție în mediul lor, adaptându-se ori specializându-se în tâlhărirea conaționalilor (racket), prostituție, trafic cu copii, trafic cu autoturisme furate.

Organizarea acestor categorii de infractori s-a produs şi în interiorul țării[2], cu comiterea, în mod organizat, a aceloraşi genuri de fapte la care se adaugă într-un mod mult perfecționat „*camăta*", „*recuperatorii*" şi „*reglările de conturi*".

Modul de organizare este de tip **mafiot. Familia**, destul de numeroasă, reprezintă primul pas în organizare. În principal, aceasta are la bază principiul rudeniei (prolificitatea rasei permițând acest lucru) şi legea tăcerii. În capul familiei se află şeful, ce conduce totul şi are drepturi depline asupra celorlalți. Specificul relațiilor dintre şeful bandei şi executanți nu este

[1] I. Pitulescu – *op. cit*., pag. 222.

[2] Vezi cazul Duduia lu Petrişor. Condamnatul D.P., capul unei familii țigăneşti compusă din aprox. 100 persoane şi organizată în sistem Mafia, a comis în perioada 1990-1992 peste 200 de infracțiuni grave îndeosebi cu violență şi în mod organizat – tâlhării, şantaj, lipsire de libertate, prostituție, taxe de protecție. Principalele sedii ale grupării erau campingul din Sineşti şi Complexul Lebăda de unde capii bandei conduceau grupurile şi operațiunile acestora, împărțeau prada, judecau abaterile membrilor şi se întâlneau cu personalități şi funcționari cărora le cumpărau servicii şi facilități.

bazat numai pe profit ori teamă, ci şi solidaritate de neam şi o admiraţie faţă de şef. Acesta este de obicei cel mai puternic, fălos şi şiret. În relaţiile infracţionale se foloseşte violenţa fără reţinere, îndeosebi împotriva autorităţilor[1] când sunt surprinşi în flagrant.

De asemenea, şantajul şi corupţia sunt folosite cu mare măiestrie şi cu mult succes, fiind arma de bază împotriva reacţiei autorităţilor.

Structura unui grup mafiot ţigănesc se prezintă ierarhic, după cum urmează: ***executanţii*** (pe zone şi tipologii infracţionale), ***coordonatorii, şeful, protectorii*** (1-2 din instituţiile de bază – poliţie, magistratură, control finanţe ori factori de decizie, inclusiv din sfera politicului, administraţie, foarte bine protejaţi şi sprijiniţi sub diverse forme – bani, case etc.). Din grup mai fac parte membrii consiliului de judecată, membrii grupului protecţie şi reglări conturi şi tăinuitorii (cel mai adesea sub forma legală a caselor de amanet).

Între grupuri au loc frecvent răfuieli deosebit de violente în care se folosesc arme albe şi arme de foc, generate îndeosebi de nerespectarea teritoriului de influenţă. De asemenea, aceste grupuri au legături transfrontaliere, îndeosebi în comiterea infracţiunilor de proxenetism şi prostituţie, trafic cu autoturisme furate, contrabandă.

În afară de cauzele sociale ce au favorizat dezvoltarea crimei organizate, în general, la formarea grupurilor ţigăneşti se adaugă lipsa de cultură, refulările etniei generate de agresiunea socială din timpul regimului totalitar, înclinarea spre activităţi facile generatoare de profituri mari şi spre violenţă.

O reuşită în activitatea acestora o reprezintă coruperea autorităţilor şi a factorilor de decizie, îndeosebi din poliţie şi justiţie, fiecare grup plătindu-şi protectorii din rândul acestora.

Formele crimei organizate cele mai larg răspândite şi practicate de mafia ţigănească în România sunt taxe de protecţie, cămătă, escrocheriile de masă (ghicitul sub diverse forme), cerşetoria, *„recuperatorii”*, furturile din buzunare, traficul de autoturisme furate, jocurile de noroc, trafic valutar.

Profitul obţinut este investit în imobile şi autoturisme de lux, banii sunt spălaţi prin sistemul financiar bancar, ca urmare a legislaţiei actuale permisive.

3.2.1. Importul de crimă organizată

După 1990 România, ca şi alte ţări din fostul bloc comunist, nu a fost ocolită de extinderea formelor de crimă organizată provenită din exterior.

[1] În anul 1995, 12,98% din infracţiunile de ultraj comise de ţigani au avut drept victime cadre de poliţie.

Aceste forme infracționale de import, ce nu urmăresc aderență la mediile infracționale autohtone, sunt rakeții şi organizațiile infracționale ale imigranților[1].

3.2.2.1. Rakeții

Rackeții, în accepțiunea inițială, sunt grupări criminale specializate în obligarea patronilor prosperi, prin mijloace deosebit de violente ori amenințări grave, să accepte *„protecția"* împotriva altor bande de răufăcători sau infractori izolați, pretinzând în schimb, periodic, sume importante de bani. Acest mod de criminalitate a apărut în America în perioada în care lumea interlopă era dominată de celebrul Al Capone.

În contextul criminalității din România anilor '90, primele manifestări ale crimei organizate străine, pe teritoriul țării, au aparținut acestor grupuri originare din fostele state C.S.I.. Aceştia, înarmați cu arme de foc, au acționat împotriva conaționalilor aflați în România în interes de afaceri sau ca turişti.

Structura rețelei este formată din conducătorul cel mare *(„capul")*, conducătorii de grupuri, culegătorii de informații (cei ce culeg informațiile şi le transmit, privind traseul şi locul unde urmează a se acționa), complicii (existenți în societățile de transport, şoferii autocarelor). Un grup este format din 2-10 indivizi, conduşi de foşti luptători din fostele structuri militare ale statelor C.S.I., bine antrenați şi gata oricând să folosească orice fel de arme.

Acțiunile sunt puse la punct în țara de origine, în cele mai mici detalii şi urmăresc jefuirea autoturismelor sau turiştilor din autocare în situația când nu plătesc taxa de protecție solicitată. Refuzul duce la violență, îndeosebi la revenirea în țara de origine. Fenomenul Racket s-a manifestat mai pregnant în 1992-1993, după care a scăzut din intensitate, ca urmare a eforturilor poliției naționale din România, Moldova, Ucraina şi Ungaria[2].

3.2.2.2. Elementul chinezesc

După 1990, România a devenit un veritabil cap de pod pentru grupările criminale chineze, specializate în organizarea şi desfăşurarea de activități infracționale specifice crimei organizate, aspect rezultat din investigarea celor peste 150 de cauze penale, în care acestea au fost

[1] Aceste forme de pătrundere şi dezvoltare în România au fost denumite de unii autori „Mafia roşie sau Mareea roşie şi Mafia galbenă. A se vedea în acest sens I. Pitulescu *op. cit*., pag. 120 şi 200.

[2] A se vedea I. Pitulescu – *op. cit*., pag. 199. Potrivit statisticilor I.G.P., situația se prezintă astfel.

– 1991 – 9 grupuri cu 31 persoane ce au comis 9 atacuri; 1992 – 172 infractori Racket ce au comis 286 infracțiuni; 1993 – 86 grupuri cu 216 atacuri; 1994 – 16 grupuri cu 67 membri cu 13 atacuri.

– 1995 – 5 grupuri (14 membri) cu 6 atacuri.

implicate. Din analiza dosarelor rezultă că marea majoritate a chinezilor vin în România nu direct din China, ci din alte state europene (Rusia, Portugalia, Ungaria, Spania etc.) încercând să articuleze rețele infracționale chinezești. Aceştia declară oficial, la venire, scopuri licite, comerciale. Pentru a-şi masca adevăratele preocupări şi scopuri urmărite, înființează firme comerciale, iar după obținerea dreptului de şedere îşi retrag capitalurile depuse în bănci (minim 100 dolari).

Profitând de lacunele legislației în vigoare, o dată ajunşi în România se preocupă de aducerea altor concetățeni, o parte din ei fiind complici şi membrii ai grupurilor infracționale constituite, acțiune ce se realizează sub masca chemărilor oficiale, ca rude sau viitori angajați, la societăți reale sau fictive din diferite localități ale țării.

Instrumentarea faptelor penale în care sunt implicați cetățenii chinezi ridică probleme deosebite, ce izvorăsc din particularitățile modurilor de comitere folosite în săvârşirea faptelor, duritatea şi ermetismul grupurilor, lipsa de cooperare a martorilor sau rudelor celor implicați. Totodată, aceştia îşi schimbă formal reşedința ori actele de identitate, fizionomia lor asiatică favorizându-i, fiind dificilă identificarea ori stabilirea prezenței într-un loc sau altul.

Din datele obținute de oficialități, rezultă că se urmăreşte constituirea la Bucureşti a unei comunități chinezeşti puternice, care să controleze activitățile ilicite din lumea interlopă, mai ales a tranzacțiilor desfăşurate de oameni de afaceri din China, Taiwan, Hong Kong, în atenția acestora aflându-se şi marile municipii: Constanța, Timişoara, Cluj-Napoca şi Iaşi[1].

3.2.3. România în lanțul internațional al crimei organizate

România, prin poziția sa geografică şi ca piață de desfacere cu o legislație permisivă, a intrat în atenția crimei organizate transnaționale aproape sub toate formele de manifestare ale acesteia. Folosind spațiul românesc şi potențialul criminologic autohton, multe tipologii ale crimei organizate s-au articulat rapid, formând chiar un segment românesc destul de puternic.

3.2.3.1. Traficul şi consumul de droguri

Traficul de droguri reprezintă o primă şi importantă articulare a crimei organizate în spațiul românesc. Această concluzie rezultă din datele statistice ale autorităților româneşti, care, în ultimii 8 ani, au confiscate peste 96 tone de

[1] I. Pitulescu *op. cit*. pag. 201.

asemenea substanțe[1] iar numai în anul 2003 au fost identificate şi anihilate 236 grupuri şi rețele.

Din analiza acestor cazuri se desprinde concluzia că România prezintă un interes din ce în ce mai mare pentru rețelele de traficare a haşişului din Africa şi a cocainei din America de sud spre statele membre ale Uniunii Europene, mai ales Germania, Olanda, Belgia, Austria, Italia şi Spania, cât şi faptul că numai o mică parte din drogurile care intră în România rămân în țară pentru consum[2].

Țara noastră, datorită poziției geografice şi a conflictelor militare din fosta Iugoslavie, a devenit o veritabila placă turnantă a rutei balcanice de traficare a drogurilor.

Ruta balcanică este orientată pe două trasee principale, şi anume:

Prima rută: Turcia-Bulgaria-Rusia-Ungaria (variantă Turcia-Albania-Rusia) ocoleşte România, dar oricând poate folosi spațiul românesc.

A doua rută: Turcia-Bulgaria-România-Ungaria-Slovacia-Cehia-Germania (variante Turcia-Constanța-Bucureşti, pe cale maritimă - Ungaria şi România-Ucraina-Polonia-Germania).

Observăm că pe traseul celei de a doua rute, cu cele două variante, România ocupă un tronson foarte important.

Drogurile pătrund în România, de regulă, prin frontiera din sud (Portul Constanța şi cele dunărene, punctele vamale Giurgiu şi Vama Veche), sunt stocate pentru anumite perioade de timp, apoi redistribuite pe rutele amintite. Mijloacele de transport sau locurile de disimulare folosite sunt containerele, TIR-urile, autoturismele, bagajele de mână. Un rol important în transportul drogurilor spre România îl au firmele turceşti de transport persoane, cât şi cursele Ro-Ro din Portul Constanța. Acelaşi procedeu este folosit la redistribuirea drogurilor spre alte state europene.

Grupurile de traficanți sunt formate din organizatori, curieri (de multe ori aceştia nu cunosc ce transportă) şi destinatari.

Organizatorul şi destinatarul, fiind din afara României, în multe cazuri nu s-a reuşit identificarea şi reținerea acestora şi nici confiscarea sumelor rezultate din vânzări.

---

[1] CSAT, *op. cit*., pag. 92. Potrivit situației statistice pe ani, situația se prezintă astfel: 1991 – 35,82 kg; 1992 – 30,52 kg; 1993 – 11.380,83 kg; 1994 – 1.928,65 kg, 1995 – 111,84 kg; 1996 – 5.668,92 kg; 1997 – 1.541,89 kg; 1998 – 714 kg; 1999 – 119 kg; 2000 – 407 kg; 2001 – 2.5199 kg; 2002 – 43.764 kg; 2003 – 410 kg.

[2] CSAT *op. cit*, pag. 92.

Sub aspectul consumului de droguri în România, în prezent se încearcă formarea unei piețe, îndeosebi în mediul tineretului aflat în licee, centre universitare etc., din rândul acestora evidențiindu-se, mai ales, rockerii. Dacă inițial se consumau droguri uşoare (ex: țigări cu marijuana), actualmente a crescut consumul drogurilor sintetice (pastile de amfetamină şi MDMA) şi al heroinei.

3.2.3.2. Migrația ilegală

În cursul anilor 1990–2000, teritoriul României a fost tranzitat de peste 100 de milioane de cetățeni străini, perioadă în care unui număr de 145.248 nu li s-a permis intrarea în România pentru diverse motive, 6.664 au fost returnați în țările de origine, iar pentru 15.000 de cetățeni de diferite naționalități s-a dispus măsura interdicției de intrare în România.

Rețelele de traficanți descoperite s-au ocupat cu trecerea ilegală prin România a unor imigranți, de regulă din Sri Lanka, Pachistan, Iran şi Bangladesch, racolați din țările lor de origine, iar apoi transportați pe ruta Singapore-Moscova-Chişinău-România[1].

Participanții la filierele de trafic ale cetățenilor străini pe relația Est-Vest, încasează sume importante de bani care, nu în puține cazuri, sunt spălate prin intermediul unor firme şi agenții particulare din țara noastră.

Pentru a preîntâmpina expulzarea din țară, de către autoritățile române, a imigranților ilegali în România, aceştia sunt sfătuiți de către şefii de rețele şi călăuze să-şi distrugă documentele de identitate, precum şi celelalte acte doveditoare eliberate în statele tranzitate.

Imigrarea de persoane în Vest este o formă concretă de materializare a crimei organizate de inspirație rusă, cu ample tendințe de amplificare şi facilitată de vulnerabilitatea frontierei de stat cu Republica Moldova, în special în Lunca Prutului[2].

3.2.3.3. Traficul cu armament, muniții, explozivi, substanțe radioactive şi nucleare

Traficul cu asemenea materiale se desfăşoară pe axa Est-Vest şi a luat amploare în urma desființării fostei Uniuni Sovietice, pe fondul slăbirii excesive a mecanismelor de control într-o serie de domenii de activitate, inclusiv cel nuclear.

---

[1] În anul 2003 au fost cercetate 370 persoane pentru infracțiuni privind migrația ilegală, fiind luate măsuri de trimitere în judecată.

[2] CSAT – *op. cit*., pag. 108. În cursul anilor 1996 şi 1997 au fost: 43 grupuri de persoane constituite din 366 cetățeni străini (turci, pakistanezi, sri-lankezi, indieni); 31 călăuze dintre care 12 cetățeni români şi 19 cetățeni străini (Republica Moldova, Turcia, Bosnia, Egipt).

În căutarea de cumpărători a unor astfel de produse, organizațiile criminale ruse au sprijinit constituirea, pe teritoriul României, a unor rețele de inițiere a afacerilor pentru cumpărători pe relația Germania, S.U.A., țările islamice, îndeosebi Iran şi Libia.

În acelaşi timp, unii cetățeni români, realizând ce câştiguri pot obține din tranzacțiile ilegale în acest domeniu, s-au integrat foarte repede în mediul comercianților de materiale strategice şi substanțe radioactive, desfăşurând activități infracționale în acest sens[1].

În perioada 1990-1999 au fost depistate 53 grupuri organizate cu 120 de membri care au traficat: 11 focoase pentru rachete sol-aer şi 10 proiectile tip OFZ, 175 diferite arme de foc, 2.806 cartuşe, precum şi alte 14 grupări infracționale din care făceau parte 34 membri ce au traficat peste 340 kg de mercur şi peste 300 kg de combustibil nuclear.

3.2.3.4. Traficul ilegal cu autoturisme furate

Traficul ilegal cu autovehicule furate cu extensie internațională a luat o amploare deosebită şi vizează furtul autovehiculelor de lux din Occident, ce sunt valorificate apoi pe diferite filiere[2].

Acest fenomen a cuprins şi România, unde grupuri organizate de infractori autohtoni s-au racordat rețelelor italiene, germane, poloneze, bulgare, ucrainiene şi din Republica Moldova. Se constată existența unei colaborări infracționale între diferite filiere de traficanți, materializată îndeosebi în valorificarea de maşini furate, acoperirea faptelor prin documente contrafăcute ori falsificate, transportul autovehiculelor furate pe diverse rute pentru beneficiari prestabiliți şi chiar schimburi de asemenea autovehicule.

Înlesnirile vamale privind introducerea şi scoaterea din țară a diverselor bunuri au fost exploatate cu promptitudine de organizațiile criminale interesate, care au plasat România în ruta balcanică de tranzitare a

[1] În perioada 1991-1992, un grup organizat format din 34 cetățeni români şi 12 străini, a sustras de la uzina de preparate R-Feldioara, jud. Braşov, cantitatea de 6.650 kg combustibil nuclear destinat Centralei atomo-electrice Cernavodă şi 8.500 kg combustibil nuclear de la Institutul de Reactori Nucleari Piteşti, fiind pregătit pentru sustragere alte 208 kg din acest material, ascuns sub diverse ambalaje la uzina sus-menționată. A se vedea CSAT – op. cit., pag. 106.

[2] Concluziile specialiştilor în domeniu este că profitul obținut prin valorificarea autoturismelor de lux furate este mult mai substanțial decât traficul de droguri, mai rapid de obținut şi mai puțin combătut de autorități, având în vedere existența societăților de asigurări. A se vedea concluziile reuniunii de lucru Interpol – iulie 1994, Lyon, privind combaterea furtului de autovehicule.

autovehiculelor furate din Occident către Orient, folosind-o, totodată şi ca o piaţă rentabilă de desfacere[1].

În anul 2003 au fost descoperite peste 69 de reţele transnaţionale, compuse din 276 traficanţi (italieni, germani, polonezi, bulgari, ucrainieni, unguri, sârbi, arabi şi români), fiind identificate şi indisponibilizate 178 auto de lux furate. Fenomenul este în scădere, urmare a măsurilor preventive întreprinse dar şi a interzicerii introducerii în ţară a autoturismelor ce nu corespund normelor „Euro 3".

3.2.3.5. Traficul cu fiinţe umane

Pe fondul dezorganizării sociale, a şomajului şi a lipsei de perspectivă profesională a multor tinere, îndeosebi minore, prostituţia a renăscut nu numai în ţară, dar s-a internaţionalizat prin intermediul reţelelor de proxeneţi, îndeosebi din Turcia, Grecia, Cipru, Austria, Ungaria, Italia, Germania s.a. Reţelele îşi au, de regulă, sediul în aceste ţări, iar prin membrii lor racolează tinerele sub diverse forme (excursii, fotomodele, concursuri, angajări artistice etc.), le scot legal sau ilegal din România, forţându-le, pe cele care nu vor, să practice prostituţia. Numai în anul 2003 au fost descoperite 266 grupuri şi reţele constituite din 917 inculpaţi, cu 77% mai mult faţă de 2002.

Cel mai îngrijorător fenomen după 1990 a fost traficul cu copii şi abuzul sexual efectuat asupra acestora. Astfel, s-au identificat 128 de cazuri de trafic ilegal cu copii, în care sunt cuprinşi 152 de cetăţeni ce fac parte din mai multe reţele transnaţionale din Grecia, Italia, Anglia, Germania şi Israel, prin care s-au traficat peste 1.600 copii. Din cercetările efectuate rezultă că, în majoritatea situaţiilor, reţelele de traficanţi s-au folosit de intermediari din rândul avocaţilor români, directori de cămine de copii, asistente medicale[2] etc.

---

[1] A se vedea reţeaua de traficanţi condusă de sirianul M.B. Majid, patron al S.C. Majid Impex SRL. Acesta prelua de la curieri autoturismele furate din Germania, Italia şi Ungaria, le introducea în containere şi cu complicitatea vameşilor de la Vama Gară 16 Februarie Bucureşti, le expedia în portul Constanţa, de unde, pe cale maritimă, ajungeau în diverse ţări arabe din Orientul Apropiat, unde sirianul avea comenzi sau reţele de tăinuitori şi valorificatori, fiind identificate 64 de astfel de autoturisme.

[2] A se vedea cazul filierei condusă de cetăţenii italieni Serafino P. şi Zavorella F. care, pe parcursul a 3 ani, au scos ilegal din ţară 30 de copii prin intermediul medicului Samoilă P ce identifica familiile ce acceptau înfierea, medicul primind pentru fiecare caz 2.000 dolari şi alte obiecte de valoare. Din grup faceau parte avocatul R.O. ce se ocupa de întocmirea dosarelor ce se prezentau judecătorilor din Bucureşti, L.O. şi L. S. soţ şi soţie ce ridicau copii de la soţii fireşti şi-i lăsau în îngrijire la femei complice până la scoaterea din ţară. De notorietate publică sunt şi cazurile în care au fost implicaţi mai mulţi străini, aşa cum este cel al soţilor englezi Money şi a englezului John Boast, care, numai în perioada anilor 1991-1994, au înfiat şi scos

Este greu de crezut că părinții pot adopta copii aduşi prin rețele de traficanți, existând date şi informații că unii sunt folosiți pe post de cobai şi donatori de organe pentru transplant, iar alții cad victime pedofiliei şi altor abuzuri sexuale[1].

Din cuprinsul studiului făcut de Helena Karlea şi Christina Haprer, referitor la exploatarea sexuală a copiilor în scop comercial, în unele țări centrale şi est europene (Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, România, Rusia, Ungaria), rezultă că tinerii adolescenți români constituie un important segment al comerțului masculin în Europa, mulți dintre ei fiind duşi în Berlin şi Amsterdam. Conform datelor obținute, coroborate cu cele elaborate de A.R.A.S. (organizație privată ce activează pentru prevenirea SIDA), în Berlin sunt mai mult de 1000 de tineri români, iar în Amsterdam pe puțin 200, care sunt dirijați de proxeneți şi folosiți în practicarea prostituției şi a relațiilor homosexuale, o situație asemănătoare întâlnindu-se şi în Budapesta[2]. De asemenea, rețelele de proxeneți şi prostituția au creat în plan regional o adevărată piață românească până în Turcia şi Italia, frontiere care au început să fie depăşite în ultimii ani[3].

---

din țară 1.616 copii români, cei mai mulți pentru Italia (480), Franța (156), SUA (317), Canada (115) şi Spania (76). A se vedea I. Pitulescu *op. cit*., pag. 299, 300

[1] Idem pag. 301

[2] Idem, pag. 297.

[3] A se vedea rețeaua de prostituate creată de chinezul Jiang Quang Ceng din Sanhai care, începând cu august 1995 a aprovizionat piața prostituției din Taiwan, cu predilecție oraşul Gaoxiong cu prostituate din România.

Capitolul 2

PREOCUPĂRI LEGISLATIVE LA NIVEL INTERNAȚIONAL ŞI INTERN PENTRU INCRIMINAREA CRIMEI ORGANIZATE

1. Preocupări pentru definirea criminologică a crimei organizate

Punerea în evidență a conceptului de crimă organizată seamănă, după cum se afirmă în literatura de specialitate, cu încercarea de a prinde un peşte cu mâinile goale! Concluziile participanților la Colocviul AIDP-1977 pun în evidență, fără îndoială, existența unui fenomen sociologic al crimei organizate, pe lângă fenomenul juridic. Nu este uşor să se măsoare nici unul din cele două fenomene şi, în special, să fie definite. Aceasta şi ca urmare a faptului că, în afară de câteva trăsături comune, natura, motivele şi originea crimei organizate diferă de la o țară la alta. Geografia, demografia, diversitatea culturală, stratificarea socială, între altele, sunt diferite şi generează variațiuni, atât în ceea ce priveşte crima organizată, cât şi în privința reacției sociale. Diferite țări cunosc manifestări sau forme relativ diferite de crimă organizată şi, plecând de la acestea, şi abordările în vederea definirii sunt diferite.

De exemplu, Pinar Olger[1] precizează că a fost aproape imposibilă definirea crimei organizate în Olanda. Cel mult C.I.P., care lucrează pentru Poliția olandeză, a dezvoltat o listă a caracteristicilor prin care poate fi măsurat nivelul organizatoric al unui grup criminal, acestea fiind următoarele:

1. Grupul are o structură bazată pe o ierarhie cu sarcini prevăzute pentru membrii săi;
2. Există un sistem de sancțiuni interne;
3. Există un sistem de sancțiuni externe;
4. Grupul spală bani;
5. Există contacte criminale cu funcționarii guvernamentali sau cu persoane din lumea de afaceri legală;

[1] A se vedea Pinar Olger, *Sistemul de justiție penală olandeză confruntându-se cu crima organizată, Raport la Colocviul AIDP* – 1997, pag. 15-17.

6. Grupul foloseşte corporaţii legale ca acoperire;

7. Grupul a lucrat împreună pe o perioadă de timp îndelungată;

8. Grupul comite mai mult de un simplu tip de infracţiune.

Dar nici această listă nu i-a mulţumit pe cercetătorii olandezi, care, în căutarea unei definiţii criminologice a crimei organizate, au constituit Comisia de Cercetare Parlamentară, Comisia Van Traa. Aceasta a optat pentru utilizarea unei definiţii mai elastice, care a fost formulată de către cercetătorul Fiynaut. Potrivit acesteia, se poate vorbi de crima organizată atunci când grupurile de persoane:

a) sunt îndreptate în primul rând spre profiturile ilegale;

b) comit sistematic delicte care au consecinţe grave pentru societate;

c) sunt capabile să ascundă eficient aceste delicte în special prin folosirea forţei fizice sau prin eliminarea persoanelor, apelând la corupţie sau alte metode.

Guvernul olandez nu s-a declarat mulţumit nici cu această definiţie.

Încercările cercetătorilor de definire în sens criminologic au avut mai mult succes faţă de cele în sens juridic, exprimând efortul specialiştilor în domeniu.

Cercetătorii americani apreciază că o definiţie a crimei organizate este folositoare pentru a stabili eficienţa incriminărilor menite să o combată[1]. Definiţia se poate referi la spectrul complet al criminalităţii de grup care implică violenţa[2]. Astfel, crima organizată, potrivit cercetătorilor americani, include şi bandele de stradă, implicate în traficul de droguri, grupările jamaicane, tong-urile chinezeşti sau alte organizaţii criminale. Cu toate că unele grupuri au caracter interstatal sau chiar transnaţional, acest aspect nu interesează din punct de vedere al competenţei autorităţilor federale.

Preşedintele Comisiei pentru Crima organizată definea fenomenul în 1986, astfel încât să atragă atenţia şi spre grupurile din afara lui care protejează sau fac servicii grupărilor criminale. Se afirma că: „*Crima organizată este rezultatul colectiv al angajării, al cumulării acţiunilor a trei componente – **grupul criminal**, care are nucleul format din persoane legate între ele pe motive rasiale, lingvistice, etnice sau de alt tip; **protectorii,** persoane care protejează interesele grupurilor; **specialiştii**, persoane care cu ştiinţă îşi oferă ad-hoc serviciile pentru mărirea foloaselor (interesului) grupului”.*[3]

---

[1] Dorean Marguerite Koening, *Confruntarea dintre sistemul justiţiei penale şi crima organizată*. Raport la Congresul AIDP – 1997 Napoli. RIDP vol. 69, pag. 306.

[2] Vezi John Jeffries şi John Glesson, *Federalizarea crimei organizate – Avantaje ale urmăririi penale federale,* 46 Hastings L.J. 1095, 1102 (1995).

[3] Raport către Preşedintele S.U.A. şi către Procurorul General al Preşedintelui Comisiei pentru Crima Organizată, The Impact – 25/1986.

Alți specialişti afirmă că o definiție singulară s-ar impune să fie abandonată în favoarea unei precizări a caracteristicilor structurale principale ale crimei organizate, incluzând: durabilitate, continuitate, ierarhie, multiplicitate, violență, amenințarea cu violență, corupția.[1]

Cele mai multe studii efectuate asupra crimei organizate de către cercetătorii americani evidențiază elementele esențiale ce desemnează crima organizată, şi anume:

— aspecte ce implică asocierea în scopul comiterii unor acțiuni antisociale, având o bază de susținere şi o continuitate considerabilă în viața organizațiilor sau rețelelor criminale;

— implicarea în activități ilegale, mai ales în procurarea ilegală de bunuri şi servicii şi încercarea de a menține şi extinde piețele de desfacere;

— ca orice altă asociere, aceste activități necesită o serioasă cooperare şi organizare. Cele mai sofisticate organizații sunt ierarhizate (trei sau patru niveluri de putere) şi, de asemenea, au o structură de comandă care implică mecanisme de conducere, succesiune, care privesc calitatea de membru, recrutare şi soluționarea disputelor interne;

— folosesc corupția şi violența pentru facilitarea activităților economice proprii, auto-apărare, rezolvarea diferendelor şi desfăşurarea acțiunilor ilicite;

— au formată o reputație (bazată pe violență sau încredere) de natură să asigure succesul acțiunilor întreprinse şi avantajele dorite.[2]

Cercetătorii francezi[3] atestă existența crimei organizate ca o realitate de necontestat, dar sub aspectul definirii se confruntă cu unele greutăți, deoarece crima organizată nu face obiectul nici unei incriminări specifice dreptului penal special francez şi nici al unui concept din dreptul penal general. Ca o primă abordare, expresia acoperă o infracțiune gravă comisă de mai multe persoane acționând în sânul unei organizații ierarhizate şi structurate. Originalitatea noțiunii de crimă organizată poate fi detectată, în opinia autorului, în limbajul folosit de legiuitor prin diferite texte specifice. Totodată, şi legiuitorul francez apreciază că denumirea de crimă organizată are un caracter sociologic, iar introducerea acesteia în dreptul pozitiv este nepotrivită.[4]

---

[1] Robert J. Kelly, *Natura crimei organizate şi operațiunile ei specifice în Probleme majore ale controlului crimei organizate* 5,8 (Herbert Edelhertz, ed. U.S. Departamentul Justiției, 1987).

[2] Dorrell J. Steffensmeier, *A Public Policy Agenda for Combating Organized Crime in Crime and Public Policy* – 269, 269-270 (Hugh D. Barlow, ed. 1995).

[3] Jean Cedras, *op. cit*., pag. 341.

[4] J. O., Adunarea națională, Dezbateri, şedința din 13 februarie 1996.

Această abordare permite, totuşi, diferențierea crimei organizate de alte forme de criminalitate care cer un grad minimal de organizare, cum este cazul criminalității intenționate (sau voluntare), mai ales când este însoțită de premeditare (scop definit înaintea acțiunii de comitere a unei crime sau a unui delict determinat[1]). Într-o asemenea opinie, se diferențiază crima organizată şi de alte instituții ale dreptului penal, cum ar fi:

1. Formele de participare criminală, slab organizate sau neorganizate, cum sunt complicitatea sau coacțiunea (reuniunea);

2. Crimele şi delictele înfăptuite de persoane morale (juridice);

3. Criminalitatea dezinteresată.

Aceasta, deoarece în opinia lui Jean Cedras, în special, şi a criminologilor vechiului continent, în general, realitatea criminologică europeană este diferită față de cea americană şi de aici pasul înainte al acesteia din urmă sub aspectul definirilor şi reglementărilor legale.

Mult timp, Europa nu a cunoscut aceeaşi formă de criminalitate ca țările noi, în special Statele Unite. Criminalitatea americană a fost întotdeauna mult mai ridicată şi mult mai gravă. Crima organizată americană a fost influențată în mod esențial ca un efect pervers al celui de-al XVIII-lea amendament al Constituției (1920), care declara prin edict prohibiția. Acest text a dat naştere involuntar sindicatului crimei, care s-a interferat cu vechea mafie[2]. Un asemenea factor declanşator nu a existat în Europa. Pentru a explica aceste diferențe între criminalitatea nord-americană şi criminalitatea europeană, au fost comparate particularitățile vechii societăți europene, cu o evoluție lentă şi armonioasă, cu tinerețea societății americane, aflată într-o permanentă stare de efervescență[3]. Mergând mai departe, un alt autor scrie că delincventul american este „*un tip de om mult mai aproape de normal"* decât în Europa[4].

Pe de altă parte, evoluția *„armonioasă"* a vechiului continent, este un mod de a spune, în condițiile în care instituții de stat, înalți demnitari din stat sau biserică au desfăşurat, pe parcursul istoriei, fapte ce pot fi considerate cu prisosință de domeniul crimei organizate.

În **Germania**, îndrumarele administrației interne (poliție, tribunale) definesc crima organizată ca fiind *„comiterea metodică a infracțiunilor, determinate de urmărirea profitului şi puterii, unde infracțiunile, separat sau ca*

---

[1] Articolul 132-72 din Codul penal francez.

[2] P. Spiteri, *Vederi de ansamblu criminologice asupra crimei organizate* – Mélanges Hébrand, 1981 pag. 839.

[3] O. Kinbery, *Probleme fundamentale ale criminologiei*, Paris, Cujas, 1959 citat de R. Gassin şi Jean Cedras.

[4] E. de Greef, *Introducere în Criminologie*, Ed. a II-a Paris, P.U.F. 1948, pag. 98 şi 164.

un întreg, sunt de o importanță considerabilă". Această optică se aplică doar acolo unde doi sau mai mulți participanți lucrează împreună de mai mult timp sau de o perioadă nedefinită, bazați pe diviziunea muncii, în cazurile când ei folosesc fie structuri comerciale sau de afaceri, fie violența sau alte metode de intimidare sau influența lor în politică, mass-media, administrație, tribunale sau economie.[1]

În opinia **criminologilor greci**[2]**,** patru elemente de bază pot permite definirea criminologică a crimei organizate:

1. **O organizare ierarhică internă** (distribuția strictă a sarcinilor) cu un nucleu limitat ca număr de membri şi cu o rețea întinsă de colaboratori atraşi dintr-o paletă largă de medii sociale, care sunt ținuți la colaborare prin legea tăcerii (omerta) şi care se bucură de beneficiile implicite pe care le oferă o astfel de relație;

2. **O activitate ilicită bine calculată şi planificată** care țintește sume mari de bani sau alte profituri prin asumarea unui risc minim, mai ales în domeniul afacerilor cu bunuri şi servicii de aceeaşi natură, cum ar fi: traficul de droguri şi prostituția, făptuitorul trebuie să fie în cunoştință de cauză cu privire la scopurile ilicite ale asociației şi că prin comportamentul său susține astfel de scopuri;

3. **Utilizarea amenințărilor cu violența sau a violenței** în vederea atingerii scopurilor grupului, dar numai cu condiția ca folosirea altor mijloace mai puțin violente, cum ar fi mituirea, scăpările legale, să nu dea rezultat;

4. **Abundența de resurse financiare, influența politică, tehnologia modernă**, folosite ca mijloace de derulare a activităților ilicite, precum şi toleranța sau chiar protecția din partea unor oficiali guvernamentali corupți din administrație, poliție şi alții, precum şi dezvoltarea altor legături locale şi internaționale.

În alte state ale lumii, cercetătorii au înaintat propuneri legislativului pentru definirea crimei organizate pe baza unor concepte definite, după caz, fie *„întreprinderea"* sau *„puterea ilegală a întreprinderii"* (Japonia)[3].

Cercetătorii **polonezi** au elaborat o definiție a crimei organizate ca fiind o *„asociație criminală organizată atrasă de câştig, cu intenția de a comite diferite infracțiuni continue şi de a-şi atinge scopurile prin corupție, şantaj, întrebuințarea forței şi a armelor"* (Serviciul pentru lupta contra criminalității organizate al Direcției Generale a Poliției). Totodată, în Proiectul polonez al

---

[1] Hans Lilie, *Infracțiuni specifice ale crimei organizate în Legea penală germană*, Raport la Congresul AIDP – 1977, RIDP, pag. 139.

[2] A se vedea Nastor Kourakis, *Crima organizată,* Raport la Congresul AIDP – RIDP pag. 371.

[3] Hitoshi Saeki – *op. cit*. , vol. 69, pag. 419.

Convenției Națiunilor Unite, privind combaterea criminalității, se propune definirea crimei organizate ca fiind *„acțiunile comise de un membru al unei organizații criminale, în cazul când ele constituie cel puțin un fragment din activitatea criminală a unei asemenea organizații”*[1].

În literatura juridică şi criminologică **cehă**, sunt menționate, în mod egal, simptomele şi caracteristicile crimei organizate, altele decât cele prevăzute de legiuitor în art. 89 alin. 20 din Codul penal ceh, acestea fiind:

— caracterul întreprinderii activității criminale;

— structura ierarhizată a organizației;

— măsurile preventive luate de organizație împotriva descoperirii şi a incriminărilor sale;

— întrebuințarea frecventă a violenței;

— natura internațională a activității criminale;

— efortul de a influența viața publică, politică, administrația şi societatea, creând aşa-zisa societate paralelă.

Majoritatea autorilor cehi apreciază ca fiind imposibilă definirea netă şi exhaustivă a crimei organizate, avându-se în vedere varietatea acesteia[2].

În doctrina **ungară** se apreciază că definiția crimei organizate poate varia de la o jurisdicție la alta. De asemenea, se apreciază că una din caracteristicile termenului *„crimă organizată”* este aceea că este un concept popular, înzestrat cu un înțeles universal, care îl face aproape nefolositor în context legal. Sunt reținute însă următoarele elemente ale crimei organizate: corupție, violență, diversificare, continuitate, structură, disciplină, ideologie, întreprinderi multiple, implicarea în afaceri legale[3].

Criminologii din **România**[4] au abordat problema definirii crimei organizate, imediat după ce acest fenomen şi-a făcut simțită prezența în societatea românească, după 1990. Astfel, crima organizată este definită într-o variantă clasică ca fiind *„activitățile infracționale ale unor grupuri constituite pe principii conspirative, în scopul obținerii unor importante*

---

[1] Barbara Kunicka-Michalska, *op. cit*. – RIDP vol. 69 pag. 466.

[2] Jan Musil, *Sistemul penal în combaterea crimei organizate*, Raport la Congresul AIDP – 1977, RIDP vol. 69, pag. 488.

[3] Balasz Jozsef Gelcer şi Lenki Peher, *op. cit*., pag. 389.

[4] A se vedea: Gh. Nistoreanu şi C. Păun, *Criminologie*, Editura Europa Nova, 1996. George Antoniu, *Reflecții asupra crimei organizate*, RDP, nr. 3/1997. C. Păun – *Crima organizată sau organizarea crimei*, Anualele Academiei de Poliție Al. I. Cuza 1993. C. Păun – *Legea penală română şi crima organizată*, RDP, nr. 3/1997 şi RRSJ nr. 1/1997. Damian Miclea – *Prevenirea criminalității în România* în Anualele Institutului de Afaceri Publice din Polonia nr. 1/1999 şi Revista Academiei Române nr. 1/1999, Aspecte criminologice privind crima organizată, Anualele Universității P.G. – Ploieşti 1/1998.

venituri ilicite"[1]. Caracteristicile crimei organizate identificate de unii autori sunt: – ***structura*** (caracterizată prin ierarhie strictă şi autoritate, membrii rețelei au sarcini şi responsabilități în funcție de pregătirea şi abilitatea specifică fiecăruia), ***ermetism*** şi ***conspirativitate*** (nevoia de autoprotecție, de evitare a penetrării propriilor rânduri de către organismele abilitate de lege), ***flexibilitate***, ***rapiditate*** şi ***capacitatea de infiltrare*** (infiltrare în piața legală a finanțelor, în clasa politică, în justiție şi poliție), ***orientarea spre profit*** (caracteristică esențială a crimei organizate), ***utilizarea forței*** (intimidarea, şantajul, corupția şi violența sunt utilizate în două direcții – în primul rând pentru a menține disciplina în interiorul propriei structuri şi, în al doilea rând, pentru a pedepsi acele persoane care acționează împotriva lor)[2], şi ***perversitatea***[3] (atragerea spre compromitere prin diverse forme – daruri onomastice substanțiale şi împrumuturi fără dobânzi ori nerambursate, femei, atragerea şi cultivarea tinerilor din instituțiile cheie ce au dificultăți materiale, speculare a unor hobby-uri, înlăturarea din postul incomod prin promovare, întinderea de capcane financiare, familiale, afective psihice ori tehnico-mixaje video sau audio etc.).

În definirea crimei organizate s-a avut în vedere existența, pe de o parte, a unor grupuri independente, formate din infractori profesionişti, fără legătură între acestea, iar pe de altă parte, existența structurilor mafiote având un set de particularități minime obligatorii, şi anume:

— stabilitate în cadrul asociației infracționale;

— o anumită structură internă şi diviziune a rolurilor între membrii asociației;

— continuitatea şi sistematizarea activității infracționale;

— scopul principal al asocierii infracționale să fie obținerea unor câştiguri importante;

— activitatea infracțională să fie profesionalizată.

În opinia majorității criminologilor şi penaliştilor români, crima organizată este definită ca reprezentând *„segmentul la care se raportează activități ilegale de natură să afecteze doar anumite sectoare ale vieții economice, sociale şi politice, desfăşurate prin diverse metode şi mijloace, în mod constant, planificat şi conspirat de către asociații de indivizi, cu o ierarhie bine determinată, cu structuri specializate şi mecanisme de autoapărare, în scopul obținerii de profituri ilicite, la cote ridicate".*

[1] Gh. Nistoreanu şi C. Păun – *op. cit*., pag. 228.
[2] Idem.
[3] Opinia autorului.

Definirea respectivă cuprinde în conținut caracteristicile esențiale ale fenomenului, ca fiind:

— gradul sporit de periculozitate al acestor activități ce afectează grav anumite sectoare ale vieții economice, sociale şi politice;

— activitatea infracțională este sistematizată, planificată, conspirată, cu caracter de continuitate;

— stabilitatea unității infracționale;

— existența liderului şi ierarhia subordonării;

— specializarea membrilor, decurgând din divizarea atribuțiilor;

— existența unor mecanisme de neutralizare a controlului social;

De asemenea, sunt nominalizate căile şi mijloacele specifice asociațiilor criminale, compatibile cu acest concept, ca fiind coruperea persoanelor influente din toate sectoarele vieții economice, sociale, juridice şi politice, în mod deosebit a specialiştilor din sistemul justiției penale.

Evident, scopul este inclus în concept, ca fiind obținerea de profituri ilicite, la cote deosebit de ridicate.

Dacă am adăuga că definirea respectivă nu exclude, ca mijloc, şi folosirea violenței fizice şi psihice, considerăm că acest concept ar întruni elementele unei definiri criminologice a conceptului de crimă organizată.

2. Încercări de definire juridică a crimei organizate

Primele încercări de definire juridică a crimei organizate au demonstrat o preocupare evidentă din partea specialiştilor pentru a înfrunta fenomenul prin studiul ştiințific al acestuia. Această activitate intensă a penaliştilor s-a desfăşurat în ultima perioadă, atât la nivel național, cât şi în plan internațional, dar nu întotdeauna au reuşite notabile pe plan legislativ. Astfel, se operează în multe state şi la nivelul unor foruri ştiințifice cu termeni cum sunt: *„crima organizată”* şi *„organizații criminale”*, dar aceştia nu sunt definiți juridic, existând chiar confuzii sub aspectul delimitării lor.

Preocupările penaliştilor în definirea crimei organizate s-au evidențiat şi cu prilejul Colocviului desfăşurat în 1997 în Egipt la Alexandria, preparator al Congresului Asociației Internaționale de Drept Penal (Budapesta, septembrie 1999).

Fără a se reuşi să se dea crimei organizate o definiție juridică, universal valabilă tuturor sistemelor de drept penal până în prezent, sunt reținute următoarele exigențe juridice:[1]

a) grupul să fie format din minimum trei persoane;

[1] Christopher L. Barkesley*, op. cit*, pag. 40.

b) membrii săi să fie asociați cu intenția ascunsă de a comite una sau mai multe infracțiuni;

c) grupul să aibă o structură permanentă, având capacitatea de a comite infracțiunile respective;

d) grupurile crimei organizate trebuie să fie definite, din punct de vedere legal, de autoritățile naționale competente, iar această definire trebuie să fie fundamentată pe necesitățile şi particularitățile proprii fiecărei țări;

e) definițiile trebuie să includă elemente specifice care să dea o descriere clară a elementului material (actus reus) şi a elementului moral (mens rea) care se combină pentru a provoca o pagubă socială;

f) elementul material trebuie definit funcțional, el trebuie să cuprindă cel puțin fapta de a fi membru al structurii permanente a organizației şi, după caz, de a fi executat o activitate, în vederea îndeplinirii scopurilor organizației;

g) o persoană poate să fie declarată membră a unui grup dacă actele pe care le emite îi aduc profituri sau avantaje substanțiale şi face servicii esențiale grupului respectiv. Ca alternativă – această asociere sau participare exterioară la grup nu trebuie incriminată decât în lumina complicității clasice;

h) elementul moral presupune ca membrul grupului să fie conştient de scopurile asociației criminale şi de faptul că actele sale susțin aceste scopuri.

Fără a nega existența fenomenului crimei organizate cu care sunt de acord în quasi totalitate criminologii şi penaliştii, în ceea ce priveşte definirea juridică a crimei organizate, sunt poziții divergente care merită a fi comentate.

Legiuitorul **francez** a refuzat să definească crima organizată. În timpul dezbaterilor pregătitoare pentru Legea împotriva spălării banilor din 13 mai 1996, au fost propuse şi discutate mai multe definiții.

Comisia de cenzori le-a refuzat pe toate considerând că termenii şi elementele lor erau mult prea imprecise şi vagi pentru a satisface principiul Constituțional al legalității incriminării delictelor.

Jean Cedras arată că, până în prezent, dreptul s-a dovedit incapabil de a ajunge la o definiție concisă, incontestabilă şi suficient de precisă a acestui fenomen sociologic pentru a satisface exigențele constituționale[1].

[1] Jean Cedras – *Raportul prezentat la Colocviul de la Alexandria – AIDP – nov. 1997. Revue internationale de droit penale*, vol. 69. În acelaşi sens se exprimă şi M. L. Bassinai – *Acțiunea națională şi internațională eficientă împotriva crimei organizate şi a activităților teroriste criminale* Raportul general la Colocviul A.I.D.P., Alexandria, 1997, vol. 69, pag. 41.

Conform opiniei lui Jean Cedras, noțiunea de crimă organizată poate fi detectată în limbajul folosit de legiuitor prin texte specifice ce incriminează comportamentele colective destinate să comită infracțiuni grave, făcând uz de o structură organizată: „*grupare*" sau „*asociație*" („*bandă organizată* şi „*asociere de răufăcători*") uneori dotată cu o „*organizare ierarhică*" (grup de luptă); „*grupare*" (în materie de trafic, în special de stupefiante); „*întreprindere*" (de demoralizare a armatei sau de terorism); „*plan concertat*" (genocid şi alte crime împotriva umanității); „*modalitate concertată*" (piedici sau libertăți publice); „*organizație criminală*" (spălarea capitalurilor ilicite şi relații financiare cu străinătatea), concept însă nedefinit.

Pe de altă parte, legiuitorii **canadian** şi cel **japonez** au dat o definiție crimei organizate. În Japonia, crima organizată a fost definită atât pe plan structural, cât şi funcțional. **Planul structural** cuprinde trei condiții: 1) scopul pentru care membrii organizației folosesc forța sau intimidarea; 2) procentajul de membri care au un trecut penal trebuie să-l depăşească pe cel raportat la întreaga populație, în general; 3) organizația trebuie să fie bazată pe o structură ierarhică. **Planul funcțional** este definit prin actele comise, de obicei, de membri săi, şi anume: „se dedau în grupuri mari sau mici, la acte violente şi ilegale, cum ar fi omucideri voluntare, atentate la integritatea corporală, jaf armat, constrângeri, extorcări etc."[1]

Codul penal canadian, în capitolul 2, completat prin Legea C-95, defineşte organizația criminală ca fiind „orice grup, asociație sau organ public, alcătuit din una sau mai multe persoane organizate oficial sau neoficial, cu îndeplinirea următoarelor condiții:

a) având ca activitate principală comiterea unei infracțiuni penale, cuprinsă în această definire sau altă lege a Parlamentului, pentru care pedeapsa maximă este de peste 5 ani;

b) oricare, sau toți membrii care sunt implicați, sau care au fost angajați în ultimii 5 ani, să fi săvârşit astfel de infracțiuni.

Această definiție se întinde dincolo de conceptul de „bandă organizată" şi este aplicabilă, atât bandelor cu o structură inferioară, cât şi celor cu o structură dezvoltată, inclusiv acelora care nu au folosit violența. Dacă doar unul din grup a comis mai multe infracțiuni în ultimii cinci ani, este suficient pentru a se reține existența crimei organizate[2].

---

[1] Hitoshi Saeki – *Sistemul de Justiție criminală înfruntând provocarea crimei organizate – Revue internationale de droit penale*, vol. 69, pag. 41.

[2] Donald Stuart – *Legislația penală împotriva bandelor*, RIDP – 69, pag. 248.

O poziție avansată o au legiuitorii din **Austria şi Cehia**, care deşi nu definesc noțiunea de crimă organizată, totuşi, au cuprins în codurile penale respective trăsăturile acesteia.

Astfel, **Codul penal austriac** a inclus în 1966 în *cap. 278 „a*" definiția organizației criminale cu următoarele elemente ale structurii[1]:

a) un grup de peste 10 persoane angajate în structura criminală, ca un fel de întreprindere;

b) continuitate (pentru o mai lungă perioadă de timp);

c) activitățile sunt enumerate şi descrise prin specificare şi scop; specificare – încălcarea legii este îndreptată împotriva vieții, sănătății, libertății sau proprietății, exploatarea prostituției, falsificarea banilor, traficul cu materiale nucleare, toxice sau droguri;

d) scop – intenția trebuie, în cea mai mare parte, să fie îndreptată către:

- repetarea infracțiunilor severe;
- primirea de valori monetare mari sau influență ridicată în domeniul politicii sau economiei;
- corupție, terorism sau măsuri speciale pentru a scăpa de acuzațiile ce ar putea apărea.

Codul penal ceh, în definirea făcută organizațiilor criminale în *art. 89 alin*. *20*, prezintă următoarele trăsături ale acestora:

a) asocierea mai multor persoane;
b) structură internă de organizare;
c) repartizarea funcțiilor şi împărțirea activităților în interiorul organizației;
d) orientarea către obținerea de beneficiu;
e) comiterea, în mod continuu, de delicte internaționale[2].

Sistemul penal ungar în materia combaterii crimei organizate are, de asemenea, un pas în față, în sensul că, prin Legea LXXIII/1997 de modificare a Codului penal, defineşte organizația criminală ca fiind: *„o alianță criminală bazată pe diviziunea muncii şi formată pentru comiterea permanentă de infracțiuni, scopul ei fiind obținerea unor câştiguri financiare permanente"*[3]*.*

---

[1] Cristoph Mayerhofer – *Sistemul juridic penal înfruntând provocarea crimei organizate*. R.I.D.P., vol. 67, pag. 157.

[2] Jan Musil – *Sistemul penal – probă a crimei organizate*, R.I.D.P. – vol. 67 pag. 488.

[3] Balazs Jozsef Geller şi Lenke Feher– *Folosirea părții speciale a legii penale în lupta împotriva crimei organizate în Ungaria* – Raport la cel de-al XVI-lea Congres Internațional al L.P.- R.I.D.P. vol. 69, pag. 399.

O soluție originală este adoptată de sistemul de drept **german** unde **crima organizată,** nefiind definită legal în legislația penală, este definită în sistemul administrației interne (Poliție, Tribunale), ca fiind: *„comiterea metodică a infracțiunilor care sunt determinate de urmărirea profitului şi puterii; aceasta se aplică doar acolo unde doi sau mai mulți participanți lucrează împreună de mai mult timp sau de o perioadă nedefinită, activitate bazată pe diviziunea muncii, în cazurile când ei folosesc fie structuri comerciale sau de afaceri, fie violența sau alte metode de intimidare ori influența lor în politică, mass-media, administrație, tribunale sau economie"*[1].

Alte sisteme de drept, din multe alte zone ale globului, nu definesc juridic crima organizată, sau nu evidențiază trăsăturile specifice ale acesteia. În incriminarea unor infracțiuni se folosesc sintagme specifice *„crimei organizate"* (Franța, S.U.A., China, Japonia, Statele Arabe, Grecia, Italia, România, Polonia ş.a.). Unele state, cum sunt Polonia sau România, au inițiat proiecte pentru modificarea legii penale şi definirea juridică a unor concepte privind crima organizată.

După cum se observă, sunt numeroase probleme în definirea juridică a crimei organizate[2]. Aceasta nu ca o lipsă de interes. În primul rând, în statele occidentale, teama de a nu încălca drepturile omului şi prevederile constituționale, creează o reținere pentru o definire pur tehnică a crimei organizate. Pe de altă parte, în multe state fenomenul este relativ nou, exploziv şi insuficient cercetat criminologic şi juridic[3].

De asemenea, în alte state, cu un sistem legislativ mai puțin democratic (de exemplu: statele arabe) se apreciază că introducerea unor definiții de *„forță"*, ar aduce deservicii dreptului[4].

Existența unei neconcordanțe între conceptul socio-criminologic şi reglementările legale naționale a făcut ca la toate întâlnirile internaționale în

---

[1]Hans Lilie, *Infracțiuni specifice ale crimei organizate în legea penală germană* – Raport la cel de-al XVI-lea Congres A.I.D.P. Napoli – 1997, R.I.D.P. – vol. 69, pag. 139.

[2] Cristopher L. Blakesley – *op. cit*., pag. 41.

[3] Este cunoscut faptul că schimbarea regimurilor totalitare, comuniste au produs modificări legislative ca urmare a apariției crimei organizate într-o sută de țări: C.S.I., Polonia, Ungaria, Cehia, Slovacia, România, Bulgaria, Macedonia, Slovenia, Croația, Iugoslavia, ş.a.

[4] Mohamed Zaid, *Particularități ale incriminării crimei organizate*. R.I.D.P. vol. 69, pag. 518. *„Faptul că foarte multe reglementări privind crima organizată în țările arabe erau tratate prin prisma şi în cadrul normelor de urgență şi sub autoritatea şi jurisdicția Curții Securității Statului a ridicat un curent critic, în doctină. Statutul de urgență este clar evidențiat în mediul italian, care de altfel a şi devenit subiect de divergențe la prima întrunire A.I.D.P. de la Napoli din 1997"*

domeniu[1] să se ceară elaborarea unei definiții clare şi precise a crimei organizate. Toate definirile date s-au orientat, în primul rând, asupra noțiunilor de *„autor al crimei"* şi *„organizație"* decât asupra celui de *„act criminal"* şi *„crimă organizată".*

Toate inițiativele din actuala doctrină juridică au progresat într-o mică măsură în a da un răspuns convingător în problema acestei definiții. Reținerea de a da o conceptualizare concretă, decisivă şi universală, i-a obligat pe cercetătorii în domeniu să se concentreze asupra trăsăturilor şi caracteristicilor organizațiilor criminale, ca un prim pas spre sintetizarea unei definiții globale. În soluționarea acestei probleme, cercetătorii pro-americani au propus următoarea definiție: *„prin crimă organizată se înțelege, în general, orice asociere a unor infractori profesionişti, în structuri specifice care urmează nişte reguli prestabilite şi care urmăresc comiterea de fapte ilicite şi acapararea puterii prin folosirea sistematică a violenței"*[2].

Dacă în sfera doctrinei încă se mai discută şi se caută soluții de definire a crimei organizate, în sfera aplicării dreptului, practicienii simt o nevoie acută de clarificare a acestei probleme. Aceasta, cu atât mai mult, cu cât nu se poate opera cu noțiuni cum este *„crima organizată"*, nedefinită juridic, lăsându-i libertate aspectului popular şi non-juridic[3]. Aceasta, mai ales, în condițiile în care, criminologic, fenomenul este foarte dezvoltat şi cu mult înaintea evoluției dreptului.

3. Inițiative ale organismelor internaționale pe linia definirii combaterii crimei organizate

3.1. Preocupări ale Organizației Națiunilor Unite

Combaterea crimei organizate a preocupat comunitatea internațională pe măsură ce fenomenul a fost perceput în formele sale de manifestare. Sesizând pericolul social ce-l reprezintă, statele lumii, la nivel global,

[1] A se avea în vedere Conferința Ministerială Mondială Asupra Criminalității Transnaționale Organizate – Neapole 21-23 nov. 1994, al IX-lea Congres al Națiunilor Unite cu privire la prevenirea criminalității şi tratamentul inculpaților – Cairo 1995, Congresul al XVI-lea al A.I.D.P. – Napoli 1997

[2] Maurice Cusson, *La notion de crime organise*, Cotloque Aix-en-Provence, *op. cit*., pag. 39

[3] Cristopher l. Blakesley, *op. cit*., pag. 41

continental şi regional au căutat diverse formule de combatere. Dacă, inițial, sfera acestor acțiuni s-a regăsit în principal în mijloacele naționale de combatere, extinderea fenomenului a făcut ca organisme guvernamentale şi neguvernamentale să îşi dea mâna până la cel mai înalt nivel pentru cunoaşterea, în primul rând, a fenomenului şi apoi în găsirea căilor şi mijloacelor de contracarare. Dacă la început au existat rețineri legate de regimul politic al unor state, de sfera frontierelor, de principiile din dreptul penal național, acestea, prin voință politică, au fost înlăturate, pe rând, pentru găsirea unor soluții optime privind conceptul general de combatere şi pentru crearea de organisme internaționale, continentale şi regionale, apte să pună în practică măsurile adoptate.

Amploarea fenomenului a făcut ca, sub egida O.N.U., preşedinții de state să se întâlnească la cel mai înalt nivel şi să-şi exprime poziția față de pericolul social al fenomenului ce amenință siguranța națională.

Dintre multiplele reuniuni ce s-au desfăşurat, un loc aparte îl reprezintă Reuniunea Ministerială a Preşedinților de state de la Neapoli din 1994, unde a fost adoptat Planul Mondial de acțiune contra criminalității transnaționale organizate, ce cuprinde, printre altele, următoarele puncte:

- Comunitatea internațională **trebuie să se pună de acord** asupra unei **definiții comune** a conceptului de criminalitate organizată pentru a face mai omogene măsurile luate la nivel național şi mai eficace cooperarea internațională;
- Pentru combaterea efectivă a criminalității organizate, comunitatea internațională trebuie să țină cont de caracteristicile sale structurale şi metodele specifice pentru a elabora strategii, politici, legi sau alte măsuri. Deşi nu se constituie într-o definiție juridică sau exhaustivă a fenomenului, elementele următoare permit a caracteriza crima organizată: **organizare de grupuri cu scopuri de activități criminale; legături ierarhice sau relații personale care permit anumitor indivizi să conducă grupul; recurgerea la violență; intimidare şi corupție în vederea realizării de profituri sau pentru a obține sechestru pe teritorii sau piețe; spălarea profiturilor ilicite atât în sensul unei activități criminale, cât şi pentru infiltrarea economiei legale; potențial de expansiune în orice nouă activitate şi dincolo de frontierele naționale; cooperarea cu alte grupuri criminale organizate transnațional;**
- Pentru a detecta, preveni şi combate într-o manieră judicioasă activitățile criminale transnaționale organizate, comunitatea internațională trebuie să întărească cunoaşterea organizațiilor criminale şi a dinamicii lor. Statele trebuie să strângă, analizeze şi să difuzeze statistici şi informații fiabile asupra acestui fenomen;

➢ **Fiecare stat trebuie să studieze** experiența statelor care au fost obligate să facă față criminalității organizate şi să interpreteze informațiile reieşite din studiul şi analiza structurii şi activităților criminale ale acesteia pentru a încerca să elaboreze principii directoare care i-ar putea fi utile pentru determinarea măsurilor legislative în materie de drept penal şi procedură penală, dispoziții regulamentare şi structuri organizatorice care sunt necesare pentru a preveni şi combate acest fenomen;

➢ **Statele trebuie să examineze,** dacă este cazul, posibilitatea de a adopta reglementări legislative care să califice ca infracțiune participarea la o organizație criminală sau o asociație de răufăcători şi instaurând o responsabilitate penală a persoanelor fizice, pentru a întări capacitatea de luptă contra criminalității organizate în interiorul frontierelor lor şi pentru a îmbunătăți cooperarea internațională;

➢ Statele **trebuie să asigure** condițiile ca justiția penală să dispună de structuri şi mijloace suficiente pentru a face față activităților complexe ale criminalității organizate, în primul rând garanții contra corupției, intimidării şi violenței;

➢ Pentru combaterea eficace a criminalității organizate, statele **trebuie să depăşească codul de tăcere şi intimidare.** Ele trebuie să examineze posibilitatea recurgerii la tehnici fiabile de strângere de probe, cum ar fi: supravegherea electronică, operațiunile clandestine şi livrările supravegheate, când aceasta este prevăzută în legislația națională şi cu respectarea deplină a drepturilor individuale şi, în special, a dreptului la respectul vieții private şi sub rezerva, dacă este cazul, a unei supervizări judiciare. Importante sunt şi măsurile vizate să încurajeze membrii organizațiilor criminale să coopereze şi să depună mărturie, în special programele de protecție a martorilor şi familiilor lor, iar în limitele impuse de legislația națională, de un tratament mai favorabil, ca recompensă pentru colaborarea în derularea cercetărilor şi judecății;

➢ Statele **trebuie să se străduiască,** atunci când este justificat, să creeze celule speciale de cercetare şi să le doteze pentru cunoaşterea aprofundată a caracteristicilor structurale şi a metodelor de funcționare a grupurilor criminale organizate. Statele trebuie, de asemenea, să se străduiască să asigure membrilor acestor celule formarea şi resursele necesare, în scopul ca aceştia să-şi poată concentra eforturile asupra strângerii şi analizei informațiilor asupra criminalității transnaționale organizate;

➢ Statele **trebuie să pună la punct programe** educative pentru crearea unei culturi de moralitate şi legalitate şi să elaboreze şi să aplice măsuri destinate să aducă la cunoştința publicului efectele nefaste ale

criminalității organizate şi să obțină ataşamentul comunității în sprijinirea eforturilor naționale şi internaționale de luptă contra criminalității organizate;

- Statele **trebuie să examineze posibilitatea adoptării măsurilor de restituire** sau de indemnizație adecvate în favoarea victimelor criminalității organizate, în conformitate cu dispozițiile Declarației de principii fundamentale de justiție, referitoare la victimele criminalității şi victimele abuzului de putere, adoptată de Adunarea Generală prin Rezoluția sa nr. 40/34 din 29 noiembrie 1985.
- **O.N.U. şi organizațiile mondiale şi regionale** competente trebuie, dacă este necesar, să pună la punct modele şi directive practice în materie de drept material şi de drept procesual bazându-se pe experiența şi cunoştințele specializate ale statelor şi pe contribuțiile organizațiilor interesate. O.N.U. şi aceste organizații trebuie, de asemenea, să ajute statele, la cererea lor, să examineze şi să evalueze legislația lor, să planifice şi să întreprindă reforme, ținând cont de practicile existente şi tradițiile culturale, juridice şi sociale.

3.2. Structuri ale Consiliului Europei cu atribuții în domeniul prevenirii şi combaterii criminalității

La nivelul Consiliului Europei au fost înființate, în decursul timpului, unele structuri specializate.

Comitetul European pentru Probleme Criminale (prescurtat C.D.P.C. sau C.E.P.C.), creat în 1957, îşi bazează activitatea pe subcomitete şi grupuri de lucru şi **acționează pentru realizarea unor proiecte de convenții şi de rezoluții, transmise spre adoptare Comitetului Miniştrilor**.

Activitatea C.E.P.C. şi implicit a Consiliului Europei, vizează două aspecte de mare importanță, şi anume: **armonizarea legislațiilor țărilor membre şi asistența juridică în materie penală.** În acest ultim domeniu, C.E.P.C. a creat o operă importantă, constând în elaborarea a 16 convenții şi 4 protocoale care depăşesc principiile tradiționale ale dreptului penal; prin intermediul lor justiția penală încetează de a se mai opri la frontierele naționale apreciindu-se că un spațiu judiciar european este pe cale de a fi creat.

De asemenea, C.E.P.C. s-a implicat în cercetarea criminologică a fenomenului criminalității organizate. În anul 1963 a fost creat Consiliul Ştiințific Criminologic, iar din 1963, anual sunt organizate Conferințe şi Colocvii de cercetări criminologice.

Concomitent, C.E.P.C. acordă atenție deosebită evoluției ideilor privitoare la justiția penală şi tratamentul delincvenților, acordând prioritate mijloacelor preventive şi demersurilor pentru evitarea intervenției sistemului justiției penale în cazuri individuale minore, prin măsuri de dejudiciarizare,

conciliere şi mediere, precum şi prin promovarea unor măsuri de înlocuire a pedepselor privative de libertate.

C.E.P.C. a jucat un rol important în adoptarea Rezoluției privind Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților şi a Recomandării privind Regulile penitenciare europene, în stabilirea unei poziții comune a statelor membre în problematica protecției victimei, în organizarea şi desfăşurarea conferințelor miniştrilor europeni ai justiției şi, de curând, ai celor de interne.

Din anul 1980, ***Grupul de cooperare în materia luptei împotriva abuzului şi traficului ilicit de droguri*** (grupul Pompidou), constituit în 1971 la inițiativa fostului preşedinte francez, şi-a continuat activitatea în cadrul Consiliului Europei. Grupul are un secretariat care este condus de un secretar general şi îşi desfăşoară activitatea în baza unor programe de lucru, stabilite pentru perioade de patru ani, aprobate de Conferința ministerială care urmăreşte reducerea rolului sistemului penal în domeniu, atenuarea cererii şi găsirea de soluții noi de îngrădire a traficului ilicit de droguri prin perfecționarea cooperării internaționale.

În anii 1991 şi 1994, Grupul a organizat două conferințe ministeriale paneuropene asupra cooperării în problemele abuzului şi traficului ilicit de droguri, la care au luat parte şi reprezentanții unor importante organizații internaționale (O.N.U., O.I.P.C. – Interpol, O.M.S., O.M.V.), soldate cu adoptarea unor Declarații Finale prin care sunt reiterate angajamentele statelor participante de a susține cooperarea europeană în domeniu în cadrul unei strategii globale, echilibrate şi multidisciplinare.

3.3 Asistența juridică internațională în materie penală

În acest domeniu, opera Consiliului Europei s-a materializat în următoarele documente:

3.3.1. Convenția europeană privind asistența juridică în materie penală

Deschisă spre semnare la 20 aprilie 1962, stipulează că asistența judiciară penală este independentă de extrădare, putând interveni chiar în cazurile în care extrădarea ar fi refuzată. În acelaşi timp, asistența judiciară poate fi furnizată chiar şi pentru contravenții, şi, de regulă, dubla incriminare nu este cerută, cu excepția comisiilor rogatorii în scop de percheziție şi confiscare, când Părțile vor putea deroga de la aceste reguli.

Potrivit Convenției, asistența juridică se acordă în orice procedură care vizează infracțiuni a căror reprimare este, în momentul solicitării, de competența autorităților judiciare ale părții solicitate, cu excepția hotărârilor de arestare, a condamnărilor definitive şi infracțiunilor care îmbracă un caracter militar. De asemenea, asistența judiciară poate fi refuzată pentru infracțiuni politice sau conexe unor infracțiuni politice sau fiscale. Concomitent, un alt motiv de refuz al asistenței judiciare îl poate constitui aprecierea Părții solicitate că executarea cererii este de natură să aducă atingere suveranității, securității, ordinii publice sau altor interese esențiale ale țării sale (ale Statului şi nu ale individului), incluzând şi interese de ordin economic. Convenția reglementează modul de executare a comisiilor rogatorii care vizează audierea de martori, experți şi învinuiți, cercetarea la fața locului, perchezițiile şi confiscările de obiecte. Sunt instituite reguli privind transmiterea de obiecte, remiterea actelor de procedură şi a hotărârilor judiciare, sunt prevăzute o serie de imunități pentru martorii şi experții citați să compară în fața autorităților judiciare ale Părții solicitante şi, de asemenea, se statuează asupra modului de comunicare a datelor din cazierul judiciar şi a schimbului de informații privind condamnările. Totodată, convenția conține prevederi referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească cererile de asistență judiciară, căile de transmitere a comisiilor rogatorii internaționale, denunțarea în scop de urmărire şi comunicarea condamnărilor.

După intrarea în vigoare a convenției, practica judiciară a statelor semnatare a impus adoptarea unor rezoluții şi recomandări ale instanțelor Consiliului Europei menite să favorizeze aplicarea prevederilor acesteia, respectiv: Rezoluția (71)43 din 14 decembrie 1971, Rezoluția (77)36 din 2 decembrie 1977, Recomandarea R(80)8 din 27 iunie 1980, Recomandarea R(83)12 din 23 septembrie 1983 şi Recomandarea R(85)10 din 28 iunie 1985, toate adoptate de Comitetul Miniştrilor.

3.3.2. Protocolul adițional la Convenția europeană privind asistența juridică în materie penală

Conştiente de slăbiciunile, de ordin practic ale Convenției menționate în privința reprimării infracțiunilor fiscale care provoacă daune însemnate economiilor naționale, statele membre ale Consiliului Europei au considerat necesară completarea prevederilor convenției printr-un Protocol adițional, elaborat de un comitet de experți şi adoptat de Comitetul Miniştrilor la 14 martie 1978. Acesta prevede că asistența judiciară nu poate fi refuzată pentru simplul motiv că cererea priveşte o infracțiune pe care Partea solicitată o consideră drept o infracțiune fiscală, modificând pe fond conținutul convenției.

Totuşi, dat fiind că legile interne ale Statelor membre diferă în ceea ce priveşte elementele constitutive ale infracţiunilor fiscale, Protocolul precizează că dubla incriminare va fi considerată îndeplinită dacă infracţiunea corespunde unei infracţiuni de aceeaşi natură, conform legislaţiei Statului solicitat.

Completată cu Protocolul său adiţional, Convenţia reprezintă un model în domeniu, motiv pentru care a servit de referinţă la pregătirea proiectului Tratatului tip Universal de asistenţă judiciară în materie penală, care a fost adoptat de către cel de-al 8-lea Congres al Naţiunilor Unite pentru prevenirea crimei şi tratamentul delicvenţilor din 1990.

Cu ocazia semnării, ratificării, aprobării sau aderării la Convenţie şi Protocolul său adiţional, un număr de 20 de state, între care şi România, au făcut declaraţii şi au formulat unele rezerve în legătură cu conţinutul acestora.

3.3.3. Protocolul adiţional la Convenţia Europeană privind informaţia asupra dreptului străin

La 17 iunie 1968, Statele membre ale Consiliului Europei au semnat Convenţia europeană în domeniul informaţiei asupra dreptului străin prin care se stabilea sistemul de asistenţă şi consultare juridică în materie civilă şi comercială, în domeniul procedurii civile şi comerciale şi al organizării juridice. Ţările semnatare au devenit conştiente de faptul că, pentru a uşura accesul la justiţie şi al unor persoane defavorizate din punct de vedere economic, în scopul de a-şi susţine mai bine drepturile lor, este necesară extinderea sistemului de asistenţă internaţională în domeniul penal şi procesual penal. De aceea, la 15 martie 1978, a fost deschis spre semnare Protocolul adiţional la Convenţia europeană privind informaţia asupra dreptului străin prin care Părţile Contractante se angajează să-şi furnizeze informaţii privind dreptul lor material şi procedural, organizarea juridică în domeniul penal, inclusiv date privind Ministerul Public, precum şi informaţii referitoare la executarea sancţiunilor penale.

Cererile de informaţii pot proveni de la orice autoritate juridică competentă în materie de urmărire penală sau de executare a sentinţelor definitive, nu numai în cursul unei proceduri de urmărire, dar chiar şi atunci când se are în vedere declanşarea unei astfel de proceduri.

Protocolul prevede şi posibilitatea formulării unei cereri de informaţii în contul unor persoane defavorizate din punct de vedere economic, de către orice autoritate sau persoană care acţionează în cadrul unui sistem oficial de asistenţă juridică sau de consultaţie juridică.

3.3.4. Documente ale Consiliului Europei în materia extrădării

Problema extrădării s-a situat în atenția Consiliului Europei încă de la începutul existenței acesteia. Astfel, prin Recomandarea 16 (1951) din 8 decembrie 1951, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei a sugerat măsurile pregătitoare ce trebuie luate în vederea încheierii unei Convenții europene de extrădare. Comitetul Miniştrilor a însărcinat un comitet de experți să examineze această recomandare, precum şi Recomandarea 66 (1954) care i-a urmat, astfel încât, în cursul lunii septembrie 1957, Convenția europeană de extrădare era deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei. Semnată la Paris, la 13 decembrie 1957, Convenția a intrat în vigoare la 18 aprilie 1960 şi a fost semnată de un număr de 36 de țări.

Convenția reglementează obligația de extrădare, faptele pasibile de extrădare, cu excepția infracțiunilor politice, militare şi fiscale, problema extrădării resortisanților proprii, cazurile în care extrădarea poate fi refuzată sau nu este acordată, condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o cerere de extrădare, instituie regula specialității extrădării, stabileşte condițiile de arestare provizorie în vederea extrădării, ordinea de preferință în cazul concursului de cereri de extrădare, modalitatea de predare a extrădatului şi a obiectelor, problema tranzitării persoanei extrădate pe teritoriul unui stat terț, precum şi o serie de reguli procedurale.

Convenția a fost completată cu două protocoale adiționale. Primul Protocol adițional, din 15 octombrie 1975, a adus unele precizări în legătură cu articolul 3 al Convenției privind infracțiunile politice, iar prin cel de-al doilea Protocol adițional, din 17 martie 1978 a fost modificat articolul 5 al convenției referitor la infracțiunile fiscale, astfel încât şi acesta să poată face obiectul unor cereri de extrădare. De asemenea, ultimul protocol a modificat sau completat şi alte prevederi ale convenției privind cazurile în care extrădarea nu va fi acordată şi condițiile pe care trebuie să le îndeplinească cererea de extrădare.

În vederea aplicării unitare a prevederilor convenției şi a protocoalelor sale adiționale, Comitetul Miniştrilor al Consiliului Europei a adoptat o serie de recomandări şi rezoluții, respectiv Rezoluția (75) 12, Rezoluția (78) 43, Recomandarea R (80) 7, Recomandarea R (80) 9 şi Recomandarea R (86) 13.

Cu ocazia semnării Convenției şi a depunerii instrumentelor lor de ratificare, un număr de 22 de țări, printre care şi România, au formulat declarații şi rezerve privind unele prevederi ale acestora.

3.3.5. Supravegherea şi executarea hotărârilor judecătoreşti

În acest domeniu deosebit de important al aplicării în practică a hotărârilor judecătoreşti, prin organismele sale specializate, Consiliul Europei,

a adoptat trei convenții având ca obiect supravegherea persoanelor condamnate sau liberate condiționat, valoarea internațională a sentințelor de condamnare şi transferarea persoanelor condamnate.

3.3.5.1. Convenția europeană pentru supravegherea persoanelor condamnate sau liberate condiționat

Elaborată de C.E.P.C., şi deschisă spre semnare la 30 mai 1964, convenția urmăreşte instituirea unui sistem de cooperare internațională, susceptibil să permită, pe teritoriul unui stat semnatar, punerea în aplicare a măsurilor condiționate (suspendare, probare, liberare anticipată sau măsuri analoage) concomitente sau posterioare pronunțate într-un Stat Parte la convenție.

Asistența internațională, pe care această convenție o reglementează, vizează prevenirea recidivei criminale, prin promovarea, dincolo de frontiere, a metodelor de amendament individual şi de reclasare socială în cadrul național. Prin elaborarea acestei convenții, Statele membre ale Consiliului Europei, afirmând voința lor de cooperare în lupta împotriva criminalității, consideră că sunt obligate, pentru orice decizie care emană de la unul din ele să asigure, pe teritoriul celorlalte, reabilitarea socială a delincvenților condamnați sau puşi în libertate condiționată, respectiv punerea în executare a sancțiunii penale, în cazul în care condițiile prescrise nu sunt satisfăcute.

Cele 40 de articole ale convenției, după ce enunță principiile fundamentale care stau la baza ei, prevăd că autoritățile statului în care delincventul a fost condamnat sau liberat condiționat vor dispune de trei posibilități de acțiune: supravegherea, executarea condamnării şi desistarea în favoarea Statului solicitat şi enumeră situațiile în care măsurile prevăzute de convenție nu pot fi refuzate. Sunt reglementate o serie de reguli comune şi tipurile de proceduri, referitoare la cererea de supraveghere, cererea de executare, suportarea cheltuielilor de urmărire şi de judecată, precum şi cele legate de realizarea supravegherii şi a executării.

Prevederile convenției au fost completate cu o serie de recomandări ale Comitetului Miniştrilor, menite să faciliteze aplicarea acesteia, respectiv Rezoluția 70 (1) din 26 ianuarie 1970 privind organizarea practică a măsurilor de supraveghere, de asistență şi de ajutor penitenciar şi Recomandarea R (79) 14 din 14 iunie 1979.

Prin prevederile sale, Convenția formează un ansamblu, de o mare suplețe, care lasă Statelor interesate largi posibilități de alegere în privința procedurilor şi în adaptarea măsurilor, atât la exigențele legilor lor naționale, cât şi la cele ale practicii lor penale. Convenția a fost semnată până în prezent de 17 state, dintre care 13 au şi ratificat-o.

Cu ocazia semnării sau depunerii instrumentelor de ratificare, un număr de 7 țări au formulat unele declarații şi rezerve față de conținutul Convenției.

3.3.5.2. Convenția europeană asupra valorii internaționale a sentințelor represive

Deschisă spre semnare la 28 mai 1970, la Haga, cu ocazia celei de-a VI-a Conferințe a miniştrilor de justiție ai Statelor membre ale Consiliului Europei, Convenția europeană asupra valorii internaționale a sentințelor represive consacră o serie de principii fundamentale, şi anume: recunoaşterea, ca regulă generală, a sentințelor represive străine, considerarea *„in concreto"* a dublei incriminări a faptelor în cele două state (prescripția sancțiunii să nu fie împlinită, amnistia să nu fi intervenit, ceea ce împiedică, în anumite condiții, recunoaşterea sentințelor pronunțate în străinătate) şi procedura utilizată în statul solicitant care trebuie să fie conformă cu dispozițiile Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Convenția cuprinde dispoziții generale privind executarea sentințelor represive, condițiile în care poate fi cerută executarea unei sancțiuni, efectele transmiterii executării şi condițiile pe care trebuie să le îndeplinească cererile de executare a sentințelor. Pentru sentințele pronunțate în lipsa inculpatului, Convenția prevede o cale de recurs deosebită şi anume opoziția declarată în Statul solicitat şi depusă fie în acest Stat, fie în statul solicitant, care înlocuieşte căile de recurs obişnuite şi naționale. Această cale de recurs reprezintă o dispoziție specifică dreptului european, întemeiată exclusiv pe prevederile acestei Convenții.

Sunt reglementate, de asemenea, problemele privind măsurile provizorii, procedura de executare, situația cererilor de executare în cazul unor amenzi sau confiscării unei sume de bani ori a unui obiect, efectele internaționale ale sentințelor represive europene, mai precis ale principiului *„non bis in idem"*, precum şi luarea în considerare a sentințelor represive europene.

Convenția conține şi trei anexe: prima enumeră cele şase rezerve de care Statele contractante se pot prevala, a doua conține lista infracțiunilor, altele decât cele penale, astfel cum sunt prevăzute în legislația franceză, germană, italiană şi olandeză, iar a treia, lista ordonanțelor penale din Statele membre care, în temeiul articolului 21, sunt asimilate sentințelor represive europene.

Pentru facilitarea aplicării în cele mai bune condiții a Convenției, Comitetul Miniştrilor al Consiliului Europei a adoptat Rezoluția (75) 11 din 21 mai 1975 privind criteriile de urmat în procedura de judecată în absența prevenitului şi Recomandarea R(79) 13 din 13 iunie 1979.

Convenția a fost semnată de 16 state, din care 9 au şi ratificat-o, iar dintre ele, şapte au formulat declarații şi rezerve. România nu a semnat încă această Convenție.

3.3.6. Transferarea persoanelor condamnate

Convenția asupra transferării persoanelor condamnate, deschisă spre semnare la 21 martie 1983, are ca obiect facilitarea transferului deținuților străini către țările lor de origine, creând o procedură simplă, rapidă şi suplă. Titulatura convenției nu include şi adjectivul „europeană", tocmai pentru a permite ratificarea ei şi de către Statele democratice neeuropene, dintre care două – Canada şi S.U.A. – au participat activ la elaborarea textului.

Convenția defineşte termenii fundamentali pentru mecanismul de transfer şi principiile generale pe care se bazează şi prevede condițiile pe care trebuie să le îndeplinească transferarea, documentele necesare şi consimțământul condamnatului, consecințele transferării, procedura exequaturului, reglementarea tranzitului condamnatului şi suportarea cheltuielilor legate de transferare.

În vederea facilitării aplicării Convenției, Comitetul Miniştrilor a adoptat Recomandarea R(84)11 din 29 iunie 1984, Recomandarea R (88) 13 din 22 septembrie 1988 şi Recomandarea R (92) 18 din 19 octombrie 1992.

Convenția a fost semnată, până în prezent, de un număr de 39 de țări, dintre care şi România, fiind ratificată de 37 de țări, dintre care 18 au formulat şi o serie de declarații şi rezerve.

3.3.7.Transmiterea procedurilor represive

Urmarea Recomandării Adunării Parlamentare a Consiliului Europei din 22 ianuarie 1965 privind reglementarea conflictelor de competența în materie represivă, Comitetul Miniştrilor a însărcinat C.E.P.C. cu elaborarea unui proiect de convenție europeană în acest domeniu. La 15 mai 1972, **Convenția europeană asupra transmiterii procedurilor represive** a fost deschisă spre semnare Statelor membre.

Convenția defineşte termenii de infracțiune şi sancțiune, stabileşte condițiile transmiterii urmărilor, competența judiciară şi dreptul aplicabil, efectul cererii de urmărire asupra Statului solicitant, comunicarea între autoritățile Statului solicitant şi cele ale Statului solicitat, valoarea cercetării şi instrucției, probleme legate de prescripție, situația infracțiunilor pentru care este necesară o plângere, măsurile provizorii în statul solicitat, pluritatea procedurilor

represive şi principiul *non bis in idem***.** În cele trei anexe, Convenția enumeră cele opt rezerve de care Statele Contractante pot face uz la depunerea instrumentelor de ratificare, aderare sau acceptare, cele două declarații pe care Statele Contractante le pot face în aplicarea articolului 41.1, respectiv lista infracțiunilor asimilate şi a infracțiunilor penale, astfel cum sunt prevăzute în Franța, Germania şi Italia.

Convenția a fost semnată până acum de 19 țări, din care 8 au şi ratificat-o, iar 7 dintre ele au exprimat şi unele rezerve cu ocazia depunerii instrumentelor de ratificare. România nu a semnat încă această convenție.

3.3.8. Reguli speciale şi metode ale cooperării interstatale referitoare la anumite infracțiuni şi persoane implicate în comiterea lor

3.3.8.1. Referitor la combaterea terorismului internațional

Izvorâtă din necesitatea luptei împotriva actelor teroriste, tot mai frecvente şi tot mai violente, **Convenția Europeană pentru reprimarea terorismului** a fost deschisă spre semnare Statelor membre ale Consiliului Europei la 27 ianuarie 1977.

Convenția modifică şi completează convențiile de extrădare care permiteau, limitat şi lacunar, luarea unor măsuri concrete împotriva criminalității de mare violență. Considerând că, gravitatea şi consecințele actelor teroriste sunt de aşa natură încât elementul lor penal primează asupra eventualelor aspecte politice, Convenția permite ca teroriştii să fie urmăriți şi pedepsiți, atât timp cât se află pe teritoriul Statelor membre ale Consiliului Europei. Pentru a cuprinde o arie cât mai largă de infracțiuni grave, Convenția enumeră infracțiunile care nu sunt considerate ca infracțiuni politice, în vederea acceptării extrădării, precum şi infracțiunile conexe infracțiunilor politice şi cele inspirate de mobiluri politice.

Pentru facilitarea cooperării internaționale în materie antiteroristă, Convenția conține o clauză deosebit de importantă, în sensul că prevederile oricăror tratate şi acorduri de extrădare aplicabile între Statele contractante, inclusiv Convenția europeană de extrădare, sunt modificate, în ceea ce priveşte relațiile între Statele Contractante, în măsura în care ele nu sunt compatibile cu Convenția europeană pentru reprimarea terorismului. Totodată, infracțiunile menționate sunt considerate a face parte de drept de pe lista de cazuri de extrădare a unui tratat sau convenție, aflată în vigoare între Părțile contractante.

Convenția a fost ratificată de 29 de țări membre ale Consiliului Europei, între care şi România, 17 dintre acestea formulând declarații sau exprimând unele rezerve cu ocazia depunerii instrumentelor de ratificare.

3.3.8.2. Privind protecția patrimoniului cultural al popoarelor

În conformitate cu programul definit prin **Convenția culturală europeană** care consacră existența unui patrimoniu cultural comun al Europei şi angajamentul Statelor membre ale Consiliului Europei de a-l salvgarda, C.E.P.C. a pregătit un proiect de convenție europeană privind infracțiunile care vizează bunuri culturale, care a fost adoptat de Consiliul Miniştrilor şi deschis spre semnare la 23 iunie 1985.

Convenția are ca obiectiv prezervarea bunurilor culturale de principalul pericol care le amenință: criminalitatea. Definind infracțiunea, urmărirea, sentința şi sancțiunea, ca termeni utilizați în cuprinsul său, Convenția stabileşte categoriile de bunuri culturale şi infracțiunile avute în vedere, instituie obligația statelor de a lua măsurile necesare pentru a promova în rândurile publicului conştiința necesității protecției bunurilor culturale, precum şi angajamentul general de a colabora pentru prevenirea infracțiunilor ce vizează bunuri culturale şi descoperirea bunurilor culturale sustrase ca urmare a acestora. Convenția clarifică problema restituirii bunurilor culturale, prin două forme de cooperare: ***avizarea*** unui Stat semnatar în legătură cu bunurile culturale sustrase ori găsite pentru a facilita descoperirea acestora şi ***instituirea unei proceduri*** în vederea restituirii şi executarea comisiilor rogatorii. De asemenea, sunt reglementate, în ordine, reprimarea actelor care aduc atingere patrimoniului cultural, regulile de competență internațională pentru urmărirea şi judecarea infracțiunilor vizând bunuri culturale, conflictele de competență şi principiul *„non bis in idem”*.

Convenția a fost semnată, până în prezent, de 6 țări, însă nu a intrat în vigoare, nefiind ratificată de minimum trei state.

3.3.8.3. În legătură cu repatrierea minorilor

Necesitatea unei asistențe eficace în ceea ce priveşte transferarea minorilor, pe cale de autoritate, a impus elaborarea **Convenției europene privind repatrierea minorilor**, deschisă spre semnare la 28 mai 1970.

Convenția priveşte persoanele calificate drept ***„minori”*** după legea aplicabilă conform regulilor de drept internațional privat al Statului solicitant şi care nu au capacitatea de a-şi fixa singure reşedința lor. De altfel, această incapacitate este cea care justifică regimul special al transferării minorilor pe cale de autoritate. Convenția precizează motivele pe care se fondează cererea de repatriere, reglementează organizarea asistenței în cazul repatrierii minorilor, instituie obligația de a da curs cererii de asistență, stabileşte

procedura repatrierii şi clarifică distincția ce trebuie făcută între repatrierea minorilor şi asistența judiciară în materie de extrădare.

Semnată de 9 țări, nici această convenție n-a intrat încă în vigoare, nefiind ratificată decât de un singur stat.

3.3.8.4. Cât priveşte confiscarea produsului criminalității

Importanța acestei probleme a fost evidențiată cu ocazia multor reuniuni internaționale, la cel mai înalt nivel, îndeosebi în ceea ce priveşte combaterea unor forme grave ale criminalității transnaționale organizate, cum ar fi: traficul cu droguri, de arme şi explozivi, terorismul internațional etc.

Având în vedere activitatea desfăşurată, în acelaşi scop, şi de alte organisme internaționale, în special O.N.U., Consiliul Europei a adoptat în această materie două importante instrumente juridice internaționale:

Referitor la spălarea, depistarea, sechestrul şi confiscarea produselor infracțiunii

Proiectul unei convenții pe această temă a fost elaborat în cursul a nouă reuniuni ale unui comitet de experți al C.E.P.C., astfel că, la reuniunea din septembrie 1990, Comitetul Miniştrilor a aprobat textul propus şi a decis să-l deschidă spre semnare la 8 noiembrie 1990.

Convenția defineşte termenii care constituie baza mecanismului de cooperare internațională în materie, respectiv: produs, bun, instrumente, confiscare şi infracțiune principală. În al doilea rând, Convenția stabileşte măsurile ce trebuie luate la nivel național, de Statele membre: confiscarea, măsuri de investigație şi măsuri provizorii. Ea obligă Părțile să adopte prerogative şi tehnici speciale de investigație şi instituie obligația pentru Părți de a conferi caracter de infracțiune unor acte care constituie infracțiuni de spălare. Convenția reglementează, totodată, principiile generale şi măsurile de cooperare internațională, asistența în scop de investigații, măsurile provizorii ce trebuie dispuse la cererea altei Părți, confiscarea şi modul de executare a acesteia în cazul instrumentelor sau produselor, motivele de refuz şi amânare a confiscării. Convenția tratează, de asemenea, procedura în lipsa inculpatului, notificarea unor documente şi protejarea drepturilor terților, problema secretului bancar, recunoaşterea hotărârilor străine, regulile de procedură şi de cooperare în această materie. Nu sunt omise două aspecte importante ale luptei împotriva criminalității: problema confidențialității şi problema despăgubirilor în caz de responsabilitate pentru daune provocate unei persoane. Convenția a fost semnată de 27 de state, din care 14 au ratificat-o deja.

Referitor la combaterea traficului ilicit de droguri desfăşurat în marea liberă

Convenția Națiunilor Unite din 1988 de la Viena împotriva traficului ilicit de stupefiante şi de substanțe psihotrope conține în articolul 17 dispoziții referitoare la traficul pe mare, însă tace sau omite să dea orientări suficiente pentru a asigura aplicarea sa practică în condiții optime. În acest scop, paragraful 9 al articolului 17 prevede că Părțile vor încheia acorduri sau aranjamente bilaterale sau regionale pentru a face efective dispozițiile articolului sau pentru a-i întări eficacitatea. Este exact ceea ce urmăreşte Acordul referitor la traficul ilicit pe mare, pentru punerea în aplicare a articolului 17 din Convenția Națiunilor Unite împotriva traficului ilicit de stupefiante şi substanțe psihotrope, deschis spre semnare Statelor membre ale Consiliului Europei la 31 ianuarie 1995.

Acordul defineşte în capitolul I termenii utilizați în cuprinsul textului: Statul care intervine, competență preferențială, infracțiune pertinentă şi navă. Capitolul II tratează, în cele cinci secțiuni ale sale, problemele esențiale ale cooperării internaționale în scopul reprimării traficului de stupefiante în marea liberă: principii generale, procedurile navelor şi executarea acestora, dispoziții privind exercitarea competenței de către Statul care intervine şi Statul pavilionului, precum şi o serie de reguli generale de procedură, mai precis: autoritățile competente, forma cererilor şi limba în care sunt redactate, conținutul cererilor, informarea proprietarilor şi căpitanilor de navă, utilizarea restrânsă a informațiilor, suportarea cheltuielilor şi a daunelor-interese.

Pentru verificarea aplicării Acordului şi rezolvarea diferendelor, este instituit un comitet de supraveghere, format din experți ai tuturor Părților, având ca sarcină examinarea aplicării Acordului şi propunerea unor măsuri adecvate, menite să asigure eficacitatea funcționării acestuia.

Acordul a fost semnat de cinci țări, însă nu a intrat, încă, în vigoare.

3.3.8.5. Reglementări specifice privind cooperarea referitoare la armele de foc şi la despăgubirea victimelor unor infracțiuni violente- Controlul achiziționării şi deținerii armelor de foc de către persoane particulare

Importanța unei asemenea măsuri în lupta împotriva violenței criminale a determinat Consiliul Europei să elaboreze Convenția europeană asupra controlului dobândirii şi deținerii armelor de foc de către particulari, deschisă spre semnare statelor membre, la 28 iunie 1978.

Convenția defineşte termenii utilizați în text, respectiv: armă de foc, persoană, armurier şi rezident, stabileşte obligațiile părților în reprimarea traficului ilicit cu arme de foc, acestea având libertatea deplină de a elabora

reglementările legale necesare. Potrivit articolului 5 al Convenției, notificarea tranzacțiilor cu arme de foc este obligatorie, Statul Contractant pe teritoriul căruia o armă este vândută, transferată sau cedată, cu orice titlu unei persoane cu reşedința pe teritoriul altei Părți Contractante, trebuie să notifice acest lucru acelei Părți.

Convenția **instituie** şi un alt sistem de control internațional, cel **al dublei autorizări,** conform căreia fiecare Parte Contractantă ia măsurile potrivite pentru a se asigura că nici o armă de foc aflată pe teritoriul său nu va fi vândută, transferată sau cedată sub orice titlu unei persoane care nu este rezidentă acolo şi care nu a obținut, în prealabil, autorizația autorităților competente ale Părții Contractante respective.

Convenția prevede şi posibilitatea ca aceste autorizații să fie înlocuite printr-un permis internațional.

Convenția are **două anexe**: *Anexa I* defineşte în detaliu ce se înțelege prin *„armă de foc”*, iar *Anexa II* prevede rezervele care pot fi făcute de Părți cu ocazia semnării, ratificării, aprobării sau acceptării Convenției.

Completând prevederile Convenției, la 7 decembrie 1984, Comitetul Miniştrilor al Consiliului Europei a adoptat Recomandarea nr. R (84) 23, care sugerează Statelor o serie de măsuri ce vizează ținerea sub control, la nivel național, sub toate aspectele, a problemei armelor de foc.

Convenția a fost semnată de 16 state (între care şi România), dintre care 9 au şi ratificat-o deja. Cu ocazia semnării sau depunerii instrumentelor de ratificare, 10 state au făcut declarații sau au formulat rezerve.

Despăgubirea victimelor unor infracțiuni violente

Consiliul Europei a acordat o atenție deosebită poziției victimei în cadrul infracțiunii şi protecției intereselor sale. Deşi, de principiu, despăgubirea victimei ar trebui să cadă în sarcina infractorului, în practică acest lucru se întâmplă foarte rar, mai ales că de multe ori infractorul nu este descoperit sau nu este insolvabil.

Ca atare, începând din anul 1970, această problemă a făcut obiectul unor studii şi lucrări ale C.E.P.C., ale căror concluzii s-au materializat în **Convenția europeană relativă la despăgubirea victimelor unor infracțiuni violente,** deschisă spre semnare Statelor membre ale Consiliului Europei la 24 noiembrie 1983.

Scopurile Convenției sunt:

— armonizarea pe plan european a principiilor directoare (dispoziții minimale) relative la despăgubirea victimelor infracțiunilor violente;

— asigurarea cooperării între Părțile Contractante, în acest domeniu, includerea despăgubirii victimelor străine de către Statul pe teritoriul căruia s-a comis infracțiunea şi asistența mutuală asupra tuturor problemelor referitoare la despăgubiri.

Specific acestei convenții este faptul că ea nu se aplică direct de către State, ci Părțile se angajează să-şi adapteze legislația prezentă şi viitoare, precum şi practica administrativă la principiile enunțate de Convenție.

Convenția conține prevederi referitoare la angajamentul Statelor de a asigura aplicarea principiilor convenției, persoanele cărora li se acordă despăgubiri şi condițiile acordării acestora, respectiv cooperarea internațională în domeniu, fiecare Stat desemnând o autoritate centrală însărcinată să primească cereri de asistență şi să le dea curs.

În completarea dispozițiilor convenției, Comitetul Miniştrilor a adoptat **Recomandarea nr. R(85)11** din 28 iunie 1985, în legătură cu poziția victimei în cadrul dreptului penal şi procedurii penale.

Convenția a fost semnată de 14 țări, fiind ratificată de 10 State semnatare, dintre acestea 8 făcând declarații. România nu a semnat încă această Convenție.

3.3.9. Dispoziții comune privind clauzele finale ale convențiilor europene în materie penală

Convențiile europene în materie penală, adoptate sub egida Consiliului Europei conțin, de regulă, într-un capitol intitulat *„dispoziții finale”*, o serie de clauze menite să asigure aplicarea uniformă şi în cele mai bune condiții a prevederilor înscrise în textul tratatelor respective.

Aceste dispoziții se bazează, în cea mai mare parte, pe *„modele de clauze finale ale convențiilor şi acordurilor încheiate în cadrul Consiliului Europei”*, adoptate de către Consiliul Miniştrilor cu ocazia celei de-a 113-a reuniuni din 1963 şi celei de-a 315-a reuniuni, a Delegațiilor Miniştrilor, din februarie 1980.

Aceste **dispoziții** se referă la: semnare, intrare în vigoare, aderare, aplicarea teritorială, aplicarea în timp, formularea de declarații şi rezerve, retragerea rezervelor, raporturile cu alte convenții, denunțarea, obligația de a adopta, în dreptul intern, dispozițiile necesare punerii în aplicare a convențiilor, rolul Comitetului European pentru Probleme Criminale şi obligațiile Secretariatului General al Consiliului Europei.

3.3.10. Noi demersuri vizând perfecționarea cooperării interstatale în materie penală şi armonizarea legislațiilor statelor membre ale Consiliului Europei

Preocupat să contracareze sfidarea pe care evoluția criminalității o reprezintă pentru societățile democratice, Consiliul Europei a întreprins în ultimii 10 ani noi demersuri în acest sens:

3.3.10.1. Recomandarea nr. R (87) 1 *din 19 ianuarie 1987, prin care Statele membre sunt invitate să ratifice, într-un număr cât mai mare, şase dintre cele mai importante convenții europene în materie penală şi patru protocoale adiționale, despre care se face vorbire în cuprinsul lucrării.*

3.3.10.2. Proiectul Convenției europene generale asupra cooperării interstatale în domeniul penal*, al cărui text definitiv a fost aprobat de Comitetul de experți ai C.E.P.C. cu ocazia reuniunii sale din 21–25 martie 1994, care conține dispozițiile comune aplicabile celor patru metode specifice ale cooperării interstatale în domeniul penal (extrădarea, asistența judiciară în materie penală, transmiterea procedurilor represive, supravegherea şi executarea sancțiunilor), normele relative privind coexistența între tratatele deja existente în acest domeniu şi tratatul multilateral propus, precum şi la ratificarea şi intrarea în vigoare a acestuia din urmă.*

3.3.10.3. Programul de acțiune împotriva corupției

Cea de-a 19-a Conferință a Miniştrilor europeni de Justiție a recomandat Comitetul Miniştrilor al Consiliului Europei crearea unui Grup multidisciplinar asupra corupției, care, potrivit mandatului încredințat, şi-a alcătuit un Program de lucru detaliat, cu scadență în anul 2000, format din patru capitole:

— distincția între ce este permis şi ce este interzis în materie de corupție;

— instituții şi categorii de persoane cu roluri şi responsabilități specifice în raport cu corupția;

— prevenirea, combaterea, sancționarea corupției şi cooperarea internațională;

— subiecte cu caracter general, importante pentru lupta împotriva corupției, între care finanțarea partidelor politice, rolul grupurilor de presiune, mass-media şi lupta împotriva corupției.

În cadrul aceluiaşi program, Grupul multidisciplinar asupra corupției şi-a propus şi realizarea unor cercetări criminologice asupra fenomenului corupției.

3.3.11. Concluzii despre activitatea Consiliului Europei în domeniul combaterii crimei organizate

În aproape 40 de ani, Consiliul Europei a elaborat un întreg ansamblu de convenții privind cooperarea internațională în materie penală care, completate printr-un mare număr de recomandări, conțin un adevărat corp de drept european în acest domeniu.

Prezentat, pentru prima dată, în 1977, de către fostul preşedinte francez Valery Giscard d'Estaing, proiectul **„spațiului judiciar penal european"** şi-a găsit concretizarea în activitatea normativă a Consiliului Europei, a cărui operă penală este astfel concepută încât să nu afecteze atributele suveranității naționale a Statelor membre, majoritatea convențiilor penale conținând prevederi în acest sens. Dacă în domeniul clasic al asistenței juridice penale internaționale, reglementată prin convențiile amintite în rândurile anterioare, uniformizarea legislațiilor penale ale țărilor membre ale Consiliului Europei întâmpină inerente dificultăți, se apreciază că, în privința noilor forme ale crimei organizate transnaționale, cum ar fi criminalitatea informatică, ambientală, nucleară etc., această uniformizare va fi mult mai uşor de realizat, întrucât experiența în materie a țărilor europene este încă neînsemnată, iar o reglementare unitară, la nivel continental, va fi convenabilă tuturor, uşor de pus în aplicare la nivel național şi internațional. Acest lucru nu va face decât să întărească cuvintele omului politic francez Robert Schumann, care, în 1950, spunea: *„Europa nu se va face dintr-o dată, nici într-o construcție de ansamblu, ci prin realizări concrete care să creeze mai întâi o solidaritate de fapt"*.

Stimulate de activitatea intensă a Consiliului Europei, a O.N.U., a altor organisme internaționale, statele au trasat o strategie de luptă ale cărei direcții le vom prezenta în rândurile următoare.

O abordare sistematică vizând identificarea celor mai eficiente strategii de luptă împotriva crimei organizate presupune, în mod obligatoriu, luarea în calcul a două elemente principale, respectiv: **obiectivele urmărite** şi **metodele folosite**. Cu cât legătura dintre aceste elemente este mai rațională, cu atât este mai eficient sistemul de prevenire şi reprimare a fenomenului crimei organizate. Raționalitatea legăturii dintre cele două elemente se manifestă prin aceea că o comunitate sau o anumită țară va trebui să-şi determine prioritățile, ținând seamă de obiectivele urmărite, fiind gata oricând să accepte anumite constrângeri politice şi legale minime.

3.4. ***Strategii de luptă împotriva crimei organizate. Obiective****.*

Obiectivele specifice ce se au în vedere în elaborarea strategiilor de prevenire şi combatere a crimei organizate sunt:

a) reducerea vulnerabilității societății la infiltrarea organizațiilor criminale;

b) reducerea posibilităților de acumulare şi folosire a profiturilor obținute din activități ilicite;

c) stabilirea, dezmembrarea şi lichidarea organizațiilor criminale prin urmărirea şi condamnarea acestora, confiscarea bunurilor obținute din infracțiuni şi a celor folosite în astfel de scopuri.

Elemente obiective şi subiective. O importanță deosebită în elaborarea strategiilor de combatere a fenomenului crimei organizate o au *elementele obiective* care, neluate în calcul, pot influența în mod negativ rezultatele ce se scontează a fi obținute.

Ca *elemente obiective* se pot menționa:

— nivelul resurselor disponibile;

— calificarea şi competența cadrelor, în special a celor care îşi desfăşoară activitatea în sistemul justiției penale şi în serviciile de reprimare a crimei organizate.

Ca *elemente subiective* se au în vedere:

— nivelul corupției şi vulnerabilitatea față de acest fenomen;

— legăturile de complicitate existente între grupările criminale organizate şi anumite elemente ale sistemului politic, economic şi administrativ.

3.3.11.2. Strategii de luptă împotriva crimei organizate. Metode.

Un rol primordial în elaborarea strategiilor de combatere a crimei organizate îl are identificarea celor mai eficiente metode ce vor fi folosite în scop preventiv şi de reprimare a acestui fenomen. Deşi interdependente din punct de vedere al efectelor produse, metodele de prevenire şi cele de reprimare a crimei organizate diferă între ele, în special ca mod de acțiune.

Metodele preventive presupun acțiuni defensive care vizează, în principal, îngustarea ariei de operare a organizațiilor criminale, în timp ce metodele de reprimare implică măsuri ofensive, având drept scop slăbirea, dezmembrarea şi lichidarea structurilor criminale.

Strategiile preventive. Strategiile preventive pun accent pe următoarele obiective:

— reducerea posibilității organizațiilor criminale de a desfăşura activități infracționale;

— reducerea vulnerabilității sectoarelor economice legale.

Strategiile care vizează reducerea posibilităților organizațiilor criminale de a desfăşura activități compatibile cu crima organizată, integrează ca metode:

— diminuarea cererii de bunuri şi servicii ilicite;

— recuperarea bunurilor şi serviciilor monopolizate de către organizațiile criminale;

— consolidarea valorilor moralității şi ale legalității;

— conştientizarea populației asupra pericolului pe care crima organizată îl reprezintă pentru societate.

Strategiile care urmăresc reducerea vulnerabilității economiei legale pun un accent deosebit pe transparența cât mai mare a sectoarelor economico-financiare, întrucât organizațiile criminale sunt interesate să penetreze în economia legală pentru:

— spălarea şi investirea veniturilor ilicite;

— asigurarea unei poziții respectabile în societate pentru membrii acestora;

— exercitarea unui control mai riguros asupra ariei de acțiune în scopul obținerii de profituri maxime;

— diminuarea, pe cât posibil, a riscurilor acțiunilor represive din partea autorităților statale.

Prin accentuarea transparenței în sectoarele economiei legale, se poate realiza o mai bună monitorizare a activităților ce se desfăşoară în cadrul acestora, sporind posibilitățile de depistare a acțiunilor de penetrare din partea organizațiilor criminale, respectiv de prevenire a acestora.

Reducerea vulnerabilității economiei legale trebuie să se facă în mod echilibrat, prin mecanisme economico-financiare de reglare care să favorizeze concurența şi să evite riscul ca organizațiile criminale să recurgă la violență ori la acte de corupție pentru a obține monopolul în anumite domenii.

Strategiile de prevenire a crimei organizate diferă, în anumite privințe, de cele de prevenire a criminalității.

Potrivit raportului întocmit de Secretariatul General al Națiunilor Unite şi prezentat la cel de-al VIII-lea Congres ținut la Havana în 1990, strategiile de prevenire a criminalității sunt categorisite în **strategii directe** şi **strategii indirecte.**

Strategiile directe cumulează, în special, categoria măsurilor preventive cu un pronunțat caracter practic-aplicativ ce urmăresc restrângerea posibilităților de comitere a faptelor infracționale.

În categoria strategiilor şi măsurilor preventive directe, se includ cele vizând:

— reducerea potențialului de comitere a infracțiunilor;

— protecția fizică împotriva furturilor;

— marcarea obiectivelor de valoare pentru o identificare individuală;

— patrularea preventivă stradală şi zonală;

— supravegherea transportului public;

— înființarea de asociații cetățeneşti cu atribuții pe linia prevenirii criminalității;

— asigurarea de către organele de poliție a unor servicii de consultanță antiinfracțională;

— desfăşurarea de campanii publicitare antiinfracționale, cu implicarea mass-media etc.

Strategiile indirecte au ca finalitate, pe de-o parte, identificarea, structurarea şi influențarea posibilităților societății pentru îmbunătățirea calității generale a vieții, iar, pe de altă parte, restrângerea câmpului de acțiune a criminalității.

În categoria măsurilor ce pot face obiectul strategiilor indirecte intră:

— promovarea de programe de măsuri pentru îmbunătățirea sistemului de învățământ şi al protecției sociale;

— elaborarea unor programe de măsuri specifice, bine concepute şi susținute material de stat sau organizate de poliție, împreună cu alte structuri din justiție, administrație sau de natură obştească, pentru ocuparea timpului liber al adolescenților într-un mod cât mai plăcut şi util;

— ridicarea standardului de viață al comunităților, pornindu-se de la premisa că sărăcia este o componentă esențială a cauzalității creşterii ratei infracționalității.

Desigur, paleta măsurilor ce fac obiectul strategiilor de prevenire a fenomenului infracțional este mult mai largă, aceasta variind de la o țară la alta, în funcție de nivelul de dezvoltare, gradul de educare a populației, rata criminalității ş.a.

Capitolul 3

PARTICULARITĂȚI LEGISLATIVE ÎN MATERIA CRIMEI ORGANIZATE, SPECIFICE ALTOR STATE ALE LUMII

1. S.U.A.

Sistemul penal american incriminează infracțiunile din sfera crimei organizate la nivel de stat, cât şi federal, fără a fi definită denumirea juridică a acesteia.

Pentru a lupta împotriva fenomenului prin mijloace de drept penal, legiuitorul pune la dispoziție precizări, privind instituția „conspirației" şi condițiile R.I.C.O.

1.1. Conspirația (conspiracy) este acordul între cel puțin doi indivizi pentru a comite sau a pune să se comită un act legal prin mijloace ilegale[1].

Acordul are în vedere atât actele preparatorii, tentativa, acestea fiind separate în timp, cât şi realizarea conspirației. Actele preparatorii sunt pedepsite prin ele însele, dacă sunt de natură a fi interzise într-un anume fel[2].

Conspirația nu se absoarbe cu infracțiunea principală, iar părțile participante la conspirație pot fi pedepsite atât pentru conspirație, cât şi pentru infracțiunea principală[3].

---

[1] Cristopher Blakesley, *op.cit*., pag. 55.

[2] *Ibidem.*

[3] Aceeaşi formă a incriminării a cuprins şi alte sisteme penale. De exemplu, Codul penal austriac.

Art. 278 "a".Codul penal român, art. 323.

1.2. Legea americană R.I.C.O. (The Racketeer Influenced and Corrupt Organizations – Statutul privitor la influența gangsterilor şi organizațiilor complete)[1] a fost promulgată ca o armă contra crimei organizate, având atât prevederi penale, cât şi civile[2].

R.I.C.O**.** este una din cele mai controversate legi, promulgată în acest secol şi, în acelaşi timp, una dintre cele mai eficiente.[3] Ea intenționează să *„eradicheze în Statele Unite crima organizată prin întărirea instrumentelor juridice de strângere a probelor, prin stabilirea de noi interdicții penale şi prin stabilirea de noi pedepse, mai severe, şi a unor remedii noi pentru a face față activităților ilegale ale celor care fac parte din crima organizată"*[4].

S-a considerat că, pentru încălcarea R.I.C.O., sunt necesare întrunirea a cinci elemente[5]:

a) în cauză trebuie să fie o *„întreprindere"*;

b) să fi comis cel puțin două infracțiuni prealabile de racket în zece ani precedenți;

c) trebuie demonstrată obişnuința unei asemenea activități;

d) trebuie demonstrată atingerea adusă circuitului interstatal sau internațional;

e) trebuie să se fi comis un act ilegal.

Legea R.I.C.O. cere ca acuzarea să dovedească atât existența unei *„întreprinderi"*, cât şi asistența conexă a unei activități de racket[6].

O ***„întreprindere"***[7] este definită ca fiind *„orice individ, societate, asociație sau o altă entitate legală şi orice uniune sau grup de indivizi asociați în fapt sau de drept".*

---

[1] Promulgat de legea de control a crimei organizate din 1970 (ACCA), titlul IX, 18 USC,art. 1961-1968. Dispozițiile cele mai importante sunt art. 1961 la 1964.

[2] Gleen Beard**,** *„Influența gansterilor şi a organizațiilor corupte"*; 33 Revista Americană de Drept 929 (1966).

[3] Barbara Sicolides, R.I.C.O., C.E.E.şi *Extrădarea internațională* nr. 62, Revista de drept 1281, 1285 (1989); Bradley-Racketeers, *Congresul şi Tribunalele* nr. 65, Revista de drept din Iawa 837, 892-893 (l980).

[4] Legea de control a crimei organizate din 1970, 84, 922, 923 (1970).

[5] Dorean Koening, *„Confruntarea dintre sistemul justiției penale şi crima organizată"* RIDP,vol. 69, pag. 310.

[6] *Codul Statelor Unite* – U.S.C., art. 1962 © şi (d);Procesul Turkette, 452, U.S.576, 582 (1981);

[7] U.S.C., art. 196l(4).Cuvântul *„întreprindere"* nu se aplică din punct de vedere juridic, decât Legii R.I.C.O. Procesul Turkette. Procesul Williams-Davis, 490, 502 (D.C.Circ. 1996).

Deşi cercurile federale au păreri împărțite cu privire la natura exactă a cerințelor unei *„întreprinderi”*, se pare că o întreprindere R.I.C.O. trebuie să aibă o structură, uşor de recunoscut şi diferită de cea inerentă unei activități obişnuite de racket[1].

Pe de altă parte, chiar dacă se admite existența unei anumite *„structuri”*, aceasta este importantă pentru a o deosebi de conspirație şi nu are o semnificație prea mare[2].

Practica Curții Supreme a Statelor Unite, referitor la structură, concluzionează că aceasta ar putea fi *„o structură durabilă formată din indivizi asociați în timp, uniți de acelaşi scop şi organizați, fie după un model ierarhic, fie consensual”*[3].

Pentru a proba elementul de *„întreprindere”*, sunt discuții privind legătura cu activitatea de racket, în sensul că cele două sunt separate şi trebuie probat acest lucru. Unele curți declară „că nu este necesar să se arate că *„întreprinderea”* are doar câteva funcții total independente de activitatea de racket”[4]. Alții susțin că, pentru a stabili existența de fapt a unei *„întreprinderi”*, acuzarea trebuie să prezinte probe suficiente pentru a demonstra că întreprinderea este o entitate separată de practica de racket căreia i s-a dedicat[5]. Este foarte important de demonstrat existența separată a celor două componente pentru a fi aplicabilă Legea R.I.C.O.

Activitatea de racket [6]enumeră anumite acte sau infracțiuni locale sau federale prealabile care trebuiesc probate de procurorul federal. Aceste infracțiuni prealabile sunt: acte sau amenințări cu moartea; răpirea; jocurile de noroc; incendierea voluntară; furtul cu violență; furtul prin efracție; extorcarea; corupție; falsificarea; frauda poştală sau telegrafică; obstrucționarea justiției; gangsterismul; prostituția; producția sau traficul de droguri[7].

Obişnuința activității ilicite desfăşurate şi atingerea adusă comerțului interstatal sau internațional (punctele 3 şi 4 din Legea R.I.C.O.) trebuiesc demonstrate de procurorul federal.

---

[1] U.S. Procesul Chang-Cheng,80 F3 d.1293, 1295,1300 (9 Circ.1996).

[2] U.S.C., art. 196l(4),Procesul Rodgers, 1326, 1337.

[3] U.S.Procesul Rodgers, Circ. 7,1996,89,3 Ed. 1326, 1377.

[4] U.S.Procesul Chang-Cheng, Procesul Rodgers („ar fi absurd să cerem dovada că „întreprinderea” urmărea scopuri separate de practica obişnuită a unei activități de racket”.

[5] U.S.Procesul Chang-Cheng, Procesul Turquette, 452, pag. 583.

[6] U.S.C., art. 1961(1). A se vedea şi Comentariu R.I.C.O., art. 1961(1). Revista de drept 1884-1286; Peter Burke, Note: Aplicarea R.I.C.O. la activitatea de proteste politice: O analogie cu legile antitrust, 12 J.L.&Pol. 573, 578-82 (1966).

[7] U.S.C.art. 1961.51 (A)-(D).

Actul ilegal comis (pct. 5 din Legea R.I.C.O.) e reprezentat de activitățile de racket interzise în art. 1962, acestea fiind:

a) folosirea sau investirea fondurilor sau produselor fondurilor care derivă dintr-un mod obişnuit de activitate de racket pentru a achiziționa sau a înființa o întreprindere angajată în comerțul interstatal sau care poate să-l afecteze[1];

b) de a deține un interes într-o asemenea întreprindere prin mijloacele unei activități de racket în mod obişnuit[2];

c) să angajezi sau să te asociezi cu o întreprindere care face uz în mod obişnuit de activitate de racket[3].

O conspirație de tip R.I.C.O. cere să se probeze că părțile au căzut de acord să participe în mod direct sau indirect la afacerile unei întreprinderi prin practica obişnuită a unei activități de racket[4].

Legea R.I.C.O. este aplicabilă atât întreprinderilor constituite legal, dar care îşi împletesc activitățile cu cele de racket, cât şi organizațiilor (întreprinderilor) criminale[5]. Curtea Supremă a Statelor Unite declară că *„nici textul, nici structura R.I.C.O. nu limitează aplicarea sa la întreprinderile legale. Aplicarea Legii R.I.C.O. şi la organizațiile criminale nu duce la nici o incompatibilitate structurală cu nici o parte a textului de lege…”*[6]. Domeniul de aplicare a R.I.C.O. include, aşadar, nu numai operațiunile de comerț legitim împletite cu o conduită ilegală, dar şi activitățile grupurilor ilegale sau criminale[7]. Comiterea a două sau mai multe acte de racket constituie *„activitate de racket”*.[8]

R.I.C.O. – partea civilă. *„Orice persoană căreia i se aduce atingere în ceea ce priveşte proprietatea sau afacerile prin încălcarea art. 1962, poate intenta proces în orice instanță districtuală competentă din Statele Unite, putând cere întreit recuperarea prejudiciului reclamat, costurile legale de proces, incluzând şi o plată rezonabilă pentru prestația procurorului”*[9].

---

[1] U.S.C. art. 1962 (a).
[2] U.S.C. art. 1962 (b).
[3] U.S.C. art. 1962 (c).
[4] U.S.C. art. 1962 (c) şi (d); Procesul SUA contra Castro, 89 F citează procesul Reeves contra Erast/Zong, 507 U.S., pag. 176-179.
[5] U.S.C. art. 1962 (d).
[6] U.S.contra Turkette, pag. 576-587 (1981).
7 Comentariu: RICO, CCE, pag. 1288.
8 U.S.contra Turkette, pag. 580-583.
9 U.S.C. art. 1964 (a), amendată de Legea publică nr. lo4-67, sec. 107,109, stat 737, 758, Dorean Koenig, op.cit., pag. 312.

Acțiunea civilă, prin Legea R.I.C.O, are un câmp foarte larg de aplicare, iar cei chemați în instanță să răspundă civil, nu trebuie neapărat să fie inculpați penal R.I.C.O[1].

Este ceea ce în unele sisteme de drept, printre care şi cel român, se cheamă *„persoana responsabilă civilmente".*

Acest fapt a dus la o interpretare destul de largă a legii, agreată de instanțe, inclusiv de Curtea Supremă, folosirea acesteia luând amploare[2]. Există totuşi teama că acest tip de răspundere civilă va acționa asupra dreptului la libertatea expresiei şi va determina o nesiguranță în aprecierea limitelor dintre conduita protejată (legală) şi cea neprotejată prin lege[3].

C.C.E. – Statutul întreprinderilor criminale (Continuing Criminal Enterprise Statute) a fost adoptat în 1988 şi este un R.I.C.O. ce se aplică numai în domeniul drogurilor, cuprinzând numai o singură prevedere penală „*o activitate (întreprindere) criminală cu caracter continuu este comiterea continuă de infracțiuni privind drogurile de către o persoană în concurs cu alte cinci sau mai multe, în care o persoană ocupă loc de conducere şi din care o persoană obține venituri substanțiale"*[4].

2. CANADA

Parlamentul a adoptat Legea canadiană 95, denumită Legea Antibandă,[5] ce completează Codul penal canadian. Prin această lege nu se defineşte crima organizată, dar se defineşte *organizația criminală,* ca fiind

---

1 Donglas E.Asochans, *Legislația penală şi interesul public*. Revista de drept 33, 56-57 (1966).

2 Id.; Mathew C. Blickennsderfev, Unleashing R.I.C.O., 17 Hary J&L PUB.Policy 867, 869, 1994.

3 Id. la 890; Dorean Koening, *op.cit*. pag. 312 (când avocații anti-avort au protestat, au fost dați în judecată de cei ce apărau dreptul la avort, cerându-li-se despăgubiri, pe motiv că avocații anti-avort au realizat o conspirație prin comiterea unor acte de santaj (boicot) cu scopul de a închide clinicile de avorturi, astfel, astfel coalizarea lor constituind sus-numita „întreprindere").

4 C.C.E. art. 253.

5 Adoptarea L.C.95 în 1997 – este o lege extrem de complexă cu peste 50 de pagini, ce cuprinde amendamente detaliate cuprinse în Codul penal canadian. A fost determinată de atacurile violente efectuate de grupurile *„Ingerii Iadului"* şi *Rock-Machine.* Ea este extrem de controversată de penaliştii canadieni, în primul rând prin procedura de adaptare (a fost adoptată într-o singură zi de cele două camere ale Parlamentului, în ultima zi de activitate a acestuia, înaintea dizolvării). În al doilea rând, este considerată ca fiind o lege deosebit de dură (s-a dorit a fi o replică a R.I.C.O. American) prin faptul că având unele prevederi ambigue şi nelimitate, contrar principiilor *„Cartei drepturilor şi libertăților canadiene",* cap. 7 dă o putere nelimitată Poliției, cu încălcarea drepturilor şi libertăților cetățeneşti. A se vedea Donald Stuard *„Avantajul poliției, dar posibila legislație penală incorectă, împotriva bandelor".* Raport la Colectivul preparator ce a avut loc la Alexandria, 1997, în vederea Congresului al XVI-lea al Asociației Internaționale de Drept Penal – AIDP – Budapesta, septembrie 1999, R.I.D.R., pag. 22/6, vol. 69.

„orice grup, asociație sau organ public, alcătuit din 5 sau mai multe persoane, organizate oficial sau neoficial:

— având ca activitate principală comiterea unei infracțiuni penale cuprinsă în această definire sau altă lege a Parlamentului pentru care pedeapsa maximă este de peste 5 ani;

— oricare sau toți membrii sunt implicați sau au fost angajați în ultimii 5 ani în comiterea unor astfel de infracțiuni"[1].

Această definiție se întinde dincolo de o bandă organizată implicată în acte de violență, cuprinzând atât bandele structurale, dar şi pe acelea cu o legătură temporară, fără a exista o cerință privind continuitatea.

Adoptarea acestei definiri şi incriminări în partea generală a Codului penal a făcut ca să fie incriminată în partea specială infracțiunea de *„participare la o organizație criminală"*[2], care constă în:

a) participarea sau contribuția substanțială la activitatea unor organizații criminale, ştiind că unul sau toți membrii organizației au fost implicați în ultimii 5 ani în comiterea unor infracțiuni grave cuprinse în această lege, sau oricare altă lege a Parlamentului, pedeapsa maximă fiind de peste 5 ani pentru fiecare;

b) participarea la comiterea unei infracțiuni în beneficiul personal la ordinul sau în asociere cu o organizație criminală, va fi pedepsită cu închisoare de peste 5 ani, ori se face vinovat de un delict federal grav şi este pasibil cu închisoare până la 14 ani.

Textul adoptat de legiuitor în această formă face ca, potrivit legislației penale canadiene, unde cuantumul pedepsei aplicate pentru două sau mai multe sancțiuni este consecutiv (se însumează) şi nu cumulativ, să aibă serioase critici[3].

Astfel, se încalcă principiul proporționalității (al totalității) vinovației cu pedeapsa aplicată, promovându-se o pedeapsă dură şi neobişnuită[4]. Principiul totalității cere unui judecător, ce condamnă un infractor la executarea de sentințe consecutive, să se asigure că sentința cumulată pronunțată nu depăşeşte întreaga vină a infractorului[5].

Legea Canadiană 95 introduce, pentru infracțiunea de *„asociere la o organizație criminală",* la art. 467.1(1)(b): „…în beneficiul personal, la ordinul

1 Codul Penal Canadian, cap. 2.

2 Codul Penal Canadian, art. 467.1(1) şi (2).

3 Donald Stuard, *Avantaj politic, dar posibila legislație penală incorectă împotriva bandelor*. Raport A.I.D.P., Alexandria, 1997, vol. 69, R.I.D.P., pag. 262.

4 „Carta drepturilor şi libertăților canadiene", cap. 12.

5 Donald Stuard, *op. cit*., pag. 262.

sau în asociere cu o organizație" măsura *confiscării speciale* a profitului rezultat din infracțiune.

De asemenea, Legea nr. 95 aduce excepții principiului cardinal stabilit prin Legea Cauțiunii din 1971, potrivit căreia *„statul trebuie să prezinte un motiv pentru arestarea dinaintea procesului"*[1]. Astfel, se adaugă la lista excepțiilor de liberare condiționată, noua infracțiune prevăzută în art. 467.1.C.P.C[2].

Deşi criticată sever, fiind considerată o lege puțin productivă şi fără a putea rezolva problemele bandelor de motociclişti, îndeosebi[3] prin caracterul său extrem de general, ambiguu şi nelimitat, totuşi, aceasta în plan internațional, în opinia specialiştilor, este considerată un model legislativ prin larghețea dar şi severitatea sa[4].

3. ITALIA

Dreptul penal italian este considerat un important model european în combaterea crimei organizate[5]. În partea specială a Codului penal italian[6], Capitolul **„Delicte împotriva ordinii publice",** există două articole care definesc cele două forme de asociații: *„asociații în vederea comiterii de infracțiuni"* (Associazione per delinquere), art. 416 şi *„asociațiile de tip mafiot"* (Associazione di tipo mafioso), art. 416 bis.

Primul articol menține o legătură istorică cu codul penal anterior[7], ca urmare a influenței şcolii pozitiviste prin care se introduce noțiunea de *„pericol social"* pentru activitățile infracționale comise de indivizi izolați sau în asociere (participație). Al doilea articol a fost introdus după promulgarea Legii controlului organizațiilor criminale, Mafia şi Casa Nostra din America (1975)[8].

---

[1] Idem, pag. 254.

[2] Codul penal canadian*,* art. 515 (6) (a).

[3] Donald Stuard, *op.cit*., pag. 264.

[4] „Christopher Polakeley *Sistemele dreptului penal în confruntarea cu provocarea reprezentată de crima organizată".* Raport general la reuniunea de lucru de la Alexandria, 1977 a A.I.D.P., publicat în Revista Internațională de Drept Penal, vol. 69-1997.

[5] Mohamed Zaid – *„Particularități ale cunoaşterii crimei organizate",* Colectivul de la Alexandria al A.I.D.P., 1977, R.I.D.P., vol. 69, pag. 519.

[6] Codul Penal Italian, cap. V, art. 416 şi 416 Bis.

[7] Zonardelli/Rocco – 1930.

[8] Art. 416 bis a intrat în vigoare după lungi dispute şi conflicte între jurişti şi autoritățile judiciare. Opozanții criticau noua strategie adoptată în politia penală italiană, susținând următoarele argumente: a) noua strategie va duce la un impas, în special în corelarea dintre art. 416 şi 416 bis; b) noul articol are o funcție simbolică în ceea ce priveşte procedura de urgență,

Menținerea art. 416, începând cu 1982 a declanşat o adevărată furtună din partea partidelor politice, care doreau o nouă reformă penală, în lupta împotriva crimei organizate.[1]

Associazione per delinquere – Art. 416 din Codul penal italian prevede că, atunci „*Când trei sau mai multe persoane se asociază în scopul comiterii de infracțiuni, acela sau aceea care promovează sau angajează asocierea vor fi pedepsiți numai pentru acest act cu închisoarea de la 3 la 7 ani. Simplul act de apartenență la asociere va fi pedepsit cu închisoare de la l la 5 ani. Conducătorii vor fi pedepsiți cu aceeaşi pedeapsă ca şi organizatorii*.

Dacă membri folosesc arme în oraşe, în afara acestora sau pe drumurile publice, pedeapsa aplicată este închisoarea de la 5 la l5 ani.

Pedeapsa creşte dacă numărul membrilor asociației este de zece sau mai mulți"[2].

Asociații de tip mafiot – **Art. 416 bis stipulează că:**

– *„oricine devine membru al unei asociații de tip mafiot, compuse din 3 sau mai multe persoane, va fi pedepsit cu închisoare de la 3 la 6 ani;*
– *oricine promovează, conduce sau organizează o astfel de asociere va fi, numai pentru acest act, pedepsit cu închisoare de la 4 la 9 ani;*
– *asociația va fi considerată de tip mafiot când membrii acesteia folosesc forța sau intimidarea asociaților, constrângerea sau legea tăcerii (omerta) pentru comiterea de infracțiuni şi încearcă să dobândească direct sau indirect controlul unor activități economice prin funcțiile de conducere pe care le îndeplinesc, concesiuni,*

---

ceea ce arată clar tendința de utilizare a instrumentului penal pentru satisfacerea intereselor forţelor politice; c) interpretarea aduce cele două articole la acelaşi nivel în ceea ce priveşte protecția asigurată, considerând Mafia şi organizațiile de tip mafiot simple organizații criminale; A se vedea în acest sens G.Isolerra *„Dreptul penal şi crima organizată"*. I.C. Mulino, 1966, pag. 11; Mohamed Zaid, *op.cit.,* pag. 522.

[1] Idem. O parte a doctrinei a justificat că necesitatea art. 416 rezidă din participarea membrilor Mafiei alături de trupele americane în cel de-al II-lea Război Mondial, în campania de eliberare a Italiei, din conflictul politic între partide şi din binecunoscuta *„sinusioza"* dintre mafie şi politicienii de toate culorile.

A se vedea în acest sens şi Mohamed Zaid, *op.cit*. pag. 520.

[2] Codul Penal Italian, art. 416 Bis, a fost completat în 1990 şi 1992. Legislația penală italiană este singura care consfinţeşte juridic organizațiile criminale de tip mafiot. A se vedea în acest sens şi Mohamed Zaid – *op. cit.,* pag. 520.

autorizări, contracte sau servicii publice, realizarea de profituri sau foloase necuvenite pentru ei sau pentru alții, împiedicarea exprimării libere a votului sau cumpărarea de voturi pentru ei sau pentru alții în timpul alegerilor;

- *– dacă asociația devine paramilitară, sancțiunea este închisoarea de la 4 la l0 ani pentru cazurile de la primul paragraf sau de la 5 la 15 ani, în condițiile enumerate la al doilea paragraf;*
- *– asociația va fi considerată paramilitară atunci când membrii dețin sau dispun de arme şi substanțe explozive, atât în cazul deținerii fără drept, cât şi în cazul procurării în vederea atingerii scopurilor ilicite ale asociației;*
- *– atunci când activitățile economice pe care membrii asociației le controlează sau intenționează să le controleze sunt finanțate total sau parțial cu prețul, produsul sau profitul obținut din activități ilicite, sancțiunile arătate în paragrafele precedente cresc cu 1/3 din jumătatea pedepsei;*
- *– în ceea ce-l priveşte pe cel implicat în activitățile enumerate mai sus, va opera confiscarea obligatorie a tuturor mijloacelor sau a obiectelor care au folosit la comiterea infracțiunii sau care au rezultat din comiterea infracțiunii, precum şi a tuturor profiturilor realizate din comiterea infracțiunilor;*
- *– paragrafele de mai sus se aplică şi împotriva Camorrei sau a altor asociații cu altă denumire care folosesc intimidarea pentru realizarea unor scopuri similare cu cele specifice asociațiilor de tip mafiot".*

Referitor la confiscare, prevăzută în art. 413 bis alin. 7, legea italiană prevede două modalități de confiscare. Prima cu caracter preventiv, pentru care tribunalul este autorizat să dispună sechestrarea bunurilor ce aparțin unei persoane, dacă modul de viață al acesteia nu corespunde venitului său nominal sau declarat. În cazul în care persoana în cauză poate dovedi că bunurile au fost dobândite pe căi legale va fi autorizat să le păstreze[1]. Cea de a doua modalitate de confiscare se referă la bunuri ce au fost utilizate pentru comiterea unei infracțiuni sau care reprezintă beneficiul acesteia. Confiscarea

[1] Sarcina dovedirii proprietății aparţin proprietarului şi nu magistratului. Sub această formă, această prevedere legală se aseamănă cu Legea nr. 18/1968 din legislația românească , lege abrogată în urma adoptării Constituției României din 1991, însă se deosebeşte de aceasta prin măsura sechestrării bunurilor, luată anterior confiscării şi prin faptul că se aplică numai în sfera răspunderii penale, în situația comiterii unor infracțiuni. Apreciem că este poate cel mai eficient mijloc de combatere a câştigului ilicit obținut prin crima organizată din toate legislațiile penale actuale, adoptat fără teama încălcării unor drepturi universale.

în ambele cazuri este imperativă din momentul în care acuzatul este inculpat pentru săvârşirea unei infracțiuni ce are legătură cu utilizarea sau dobândirea proprietății în cauză.

4. FRANȚA

Legea penală franceză privind combaterea crimei organizate prevede, ca şi alte sisteme de drept, o infracțiune distinctă, sancționată separat, denumită ***asocierea de răufăcători*** (*association de malfaiteures*) pentru anumite infracțiuni specifice crimei organizate, forme agravante, în cazul comiterii în „bandă".

Asociația de răufăcători[1] este reglementată în art. 450 -1 la 450 – 3 din Codul penal francez[2].

Art. 450 – 1 prevede: *„constituie o asociere de răufăcători orice grupare constituită sau în curs de constituire, caracterizată prin unul sau mai multe fapte materiale, în vederea comiterii unei infracțiuni sau delict pentru care este prevăzută închisoarea de 10 ani".*

Asociația de răufăcători este o infracțiune autonomă, creată pentru a combate mai eficient crima organizată şi care completează dreptul comun.

„Infracțiunea se consumă în momentul în care asociația intenționează să comită orice fel de infracțiune, pentru care este prevăzută închisoarea de 10 ani[3], fie că este vorba de infracțiuni contra persoanei, contra bunurilor sau contra națiunii, statului şi păcii publice"[4].

În această formulare, incriminarea „**asociației de răufăcători**"[5] nu mai poate fi un instrument puternic de combatere a crimei organizate, ca urmare a

---

[1] Această infracțiune era deja prevăzută în Codul penal francez din 1810 (art. 265 şi urm.). După tulburările provocate de Revoluția din 1799, bandele de tâlhari au infestat anumite regiuni şi legiuitorul napoleonian le-a păstrat amintirea. Aceste texte au fost modificate în puncte minore, în 1893 şi 1981. A se vedea în acest sens Jean Cedras"*Sistemele penale şi crima organizată"*, colocviul A.I.D.P. Alexandria, 1977, Revista I.D.P., vol. 69, pag. 348; J.P. Delmas Saint-Hilaire**,** Revista sc. crim. 1997, pag. 115.

[2] Actualul Cod penal a fost adoptat în anul 1994.

[3] A se vedea Cristopher Blakesley, *op . cit.,* pag. 50.

[4] Codul penal francez – Cartea a IV-a.

[5] J. Cedras, *op.cit*., pag. 349. Autorul apreciază că „Această generalizare a textului, această banalizare a incriminării, a făcut de prisos infracțiunea de asociere în vederea comiterii unui trafic de stupefiante, care a fost suprimată".Deci, pentru infracțiunea pentru care legea prevede sancțiunea închisorii de "asociere de răufacători", nu subzistă.

faptului că infracțiunile cuprinse în această categorie trebuie să aibă sancțiuni de peste 10 ani închisoare[1].

„***Banda organizată***"[2] nu este o infracțiune separată, autonomă, este o circumstanță agravantă a infracțiunilor deja comise[3], fapt ce o deosebeşte de asociațiile de răufăcători.

În cazul infracțiunilor continuate, comise în banda organizată, banda organizată poate fi calificată ca o asociație de răufăcători, considerându-se că ea a fost înființată special pentru comiterea acelor infracțiuni[4].

Specific Codului penal francez, pe linia combaterii crimei organizate, este problema răspunderii penale a persoanelor juridice, atunci când sunt comise infracțiuni pe seama lor de organele sau reprezentanții acestora[5].

Persoana juridică poate fi veşmântul juridic al unei grupări de crimă organizată, fiind o ființă socială creată sau folosită pentru a comite infracțiuni[6].

Răspunderea persoanei juridice nu poate fi antrenată decât pentru infracțiunile pentru care legea prevede expres acest tip de răspundere, ca o sancțiune complementară obligatorie: traficul de droguri, în bandă organizată, proxenetismul, în bandă organizată; extorcarea, în bandă organizată; escrocheria, în bandă organizată; tăinuirea, în bandă organizată; distrugerile în bandă organizată; transportul, punerea în circulație sau deținerea de monedă falsă în bandă organizată; spălarea banilor[7].

---

[1] Codul penal francez are sancțiuni foarte severe în cazul infracțiunilor din sfera crimei organizate:traficul de droguri, art. 222+24 C.p.f., închisoare pe viață şi 50 milioane franci amendă; proxenetismul, art. 132+71 C.p.f., se sancționează cu 20 ani închisoare şi 20 milioane franci amendă penală; răpirea şi sechestrarea de persoane, art. 224+1 C.p.f. se sancționează cu 20 ani închisoare; furtul, art. 311-9 se sancționează cu 15 ani închisoare şi 1 milion franci amendă penală;transportul, punerea în circulație sau deținerea de monedă falsă, 30 ani închisoare şi 3 milioane franci amendă ş.a.

[2]Art. 132-71 C. p.f.

[3]Infracțiunile incriminate în forma agravantă a bandei organizate sunt: traficul de droguri, proxenetismul, răpirea şi sechestrarea, extorcarea, escrocheria, tăinuirea, distrugerile, transportul, punerea în circulație sau deținerea de monedă falsă, spălarea banilor.

4 J. Cedras, *op.cit*. pag. 15+16. Opinia autorului comportă comentarii. A proceda astfel, înseamnă a nu ține cont de voința legiuitorului, ce a hotărât o singură sancțiune, în formă agravantă, destul de aspră ce absoarebe infracțiunea de „asociere de răufăcători".

[5] Art. 121-2 C.p.f.;

[6] J.Cedras*, op.cit*.pag. 343.

[7] A se vedea în acest sens şi La Cannu A.- *Dissolution, feemeture d!etoblissement*, Rev, Soc. 1993., pag. 341-343*;* Buffelan-Lonore I. *Procedura aplicabilă infracțiunilor comise de către persoanele juridice,* Rev.soc. 1995, pag. 315; D Haeanus J., *Sancțiunile penale şi persoanele judiciare*, Rev.D.P.C. (Revista de Drept Penal Comparat), pag. 738, 1990, *Corporațiile şi răspunderea penală*, Clavendar Oxford Press, 1993, pag. 166.

Pedepsele complementare[1] ce se aplică sunt:

— dizolvarea (dacă persoana juridică a fost creată sau deturnată de la obiectul său pentru a comite faptele incriminate);

— interdicția profesională (a obiectului de activitate);

— închiderea stabilimentului (societăți, întreprinderi);

— confiscarea instrumentelor (ustensile, instalații, fabrici etc.);

— confiscarea produsului infracțiunii.

Sub aspectul ***confiscării,*** Codul penal francez menține prezumția de vinovăție atât pentru persoanele fizice, cât şi juridice, numai în situația comiterii infracțiunilor de proxenetism în bandă şi spălarea banilor[2].

„Faptul de a nu justifica resursele corespunzând felului său de viață, în acelaşi timp trăind în mod obişnuit” pune, deci, o prezumție de vinovăție a proxenetului sau a persoanei care spală banii. Această prezumție a fost recunoscută odinioară conform Convenției Europene a Drepturilor Omului, cu condiția de nu depăşi limitele rezonabile[3]. Sarcina dovezii revine învinuitului, variantă pe care dreptul penal clasic nu o acceptă decât cu circumspecție.

Sistemul penal francez, pe linia combaterii crimei organizate, este în plină reformă[4]. În ianuarie 1996, Comisia Legislativă a Adunării Naționale a votat, după o lungă dezbatere, următorul text pentru definirea organizației criminale:

„Orice grup, inclusiv pe cele în formare, constituie o organizație criminală, dacă urmăreşte:

– constituirea de bande organizate;

– obținerea, transportul, vinderea bunurilor ilicite, deținerea de arme, explozivi sau droguri;

– traficul de influență, influențarea votului sau a autorităților publice şi au ca scop:

– comiterea de infracțiuni;

– sau realizarea pentru ei sau pentru alții a controlului, în tot sau în parte, a unor activități economico-financiare, comerciale sau civile, ori a unor bunuri, a piețelor publice la nivel național, regional sau internațional, a ajutoarelor, subvențiilor sau regulilor contractuale publice”.

Aceste schimbări legislative modifică substanțial art. 450 – 1 – privind *„asociația de răufăcători”*, abrogă art. 132/71 şi aduce câteva elemente noi ce privesc realizarea controlului unor activități economice ilicite în plan transnațional.

---

[1] C.P.F., art. 131-39.

[2] Prin Legea din 13 mai 1996 privind spălarea banilor s-a introdus un nou articol în Codul penal, art. 222-39-1, privind infracțiunea de spălare.

[3] J.Cedras*, op.cit*. pag. 363.

[4] Mohamed Zaid*, op. cit*., pag. 526.

5. AUSTRIA

Codul penal austriac nu dă o definire a crimei organizate şi nici a *asociației*, enumerând doar elementele acesteia:

a) ***structura*** – un grup de peste 10 persoane angajate în asociație, ca un fel de întreprindere;

b) ***continuitate***[1] – pentru o perioadă mai lungă de timp;

c) ***activități infracționale*** – desfăşurate în mod organizat.

Acestea se regăsesc în textul adoptat de Codul penal.

„O persoană este pedepsită dacă formează o asociație similară cu o întreprindere, cu un număr considerabil de persoane pentru o perioadă mai lungă de timp, sau o persoană care participă ca membru.

- *— dacă intenția grupului este, chiar dacă nu exclusiv, orientată către comiterea repetată şi planificată a infracțiunilor grave împotriva vieții, libertății sau proprietății sau a infracțiunilor grave referitoare la prostituție, traficul cu imigranți, traficul ilegal de arme, material nuclear şi radioactiv, deşeuri toxice, falsificarea banilor sau droguri;*
- *— dacă grupul țintește profiturile pe scară înaltă sau să devină foarte puternic din punct de vedere politic sau economic;*
- *— dacă grupul încearcă aceasta prin metodele corupției, terorismului sau printr-o disciplină specială de protecție împotriva acuzării.*

În aceste cazuri, pedeapsa va fi între 6 luni şi 5 ani”.

Infracțiunea este autonomă, dar, în situația unor infracțiuni apare ca o formă agravantă.

Asociația cunoaşte două tipuri de organizare în codul penal tradițional: *conspirația* (Komplott) şi *bandă* (Bande) organizată[2].

Conspirația presupune o înțelegere între cel puțin două persoane pentru a comite un delict, ce se sancționează cu închisoare de la 6 luni la 5 ani. Este infracțiune autonomă, iar tentativa se pedepseşte.

Banda[3] este o înțelegere între trei sau mai multe persoane care se hotărăsc să comită infracțiuni împreună, dar infracțiunile nu sunt planificate în detaliu de la început, se pedepseşte cu închisoare de maximum 3 ani.

---

[1] C.P.A.,art. 278 a, adoptat în 1996.

[2] Idem, pag. 157

[3] Infracțiunea este diferită față de versiunea franceză, unde constituirea în bandă nu este infracțiune de sine stătătoare, dar ca şi la aceasta faptele comise în bandă sunt nominalizate de

Prin incriminare separată, legiuitorul sancționează formele participative – instigarea, complicitatea, tăinuirea şi favorizarea:

„*Oricine cu bună ştiință acționează spre binele sau în interesul unei organizații criminale, deține obiecte aparținând acelei organizații în custodie, investeşte, administrează, converteşte, rulează sau le transferă unei terțe părți, va fi pasibil de închisoare pe un termen de maximum 3 ani; oricine comite infracțiunea de deținere a obiectelor cu valoare mai mare de 500.000 şilingi austrieci va fi pasibil cu închisoarea pe un termen de la 6 luni la 5 ani"* [1].

Infracțiunile tipice, comise frecvent de crima organizată, sunt: spălarea banilor, traficul cu femei (infracțiunea are două variante: aducerea de femei în Austria şi, a doua variantă, exploatarea sexuală a acestora), traficul ilegal cu imigranți[2].

6. ELVEȚIA

Codul penal elvețian din 1994 foloseşte termenul „*organizație*" fără a o defini, precizându-i însă trăsăturile:

„1. *Oricare participă la o organizație care îşi ține structura şi efectivele secrete; oricine comite infracțiuni violente sau dobândeşte profituri pentru comiterea de infracțiuni, oricine susține astfel de organizații în activitatea lor infracțională va fi pedepsit cu închisoare sau detenție pentru o perioadă maximă de până la 5 ani;*

2. Din oficiu, judecătorul poate micşora pedeapsa oricui încearcă să împiedice desfăşurarea activităților ilicite ale organizației;

3. Oricine comite infracțiuni în afara granițelor statului este, de asemenea, pedepsit, dacă organizația din care face parte execută sau se presupune că execută activitățile ilegale în totalitate sau în parte în Elveția"[3].

Procuratura Federală Elvețiană face unele precizări privind modul de interpretare al structurii şi caracteristicilor organizației. Astfel:

— termenul de „*secret*"[4] este considerat ca o activitate sistematică de disimulare, superfluă şi neîntreruptă;

---

legiuitor în mod special: omorul, răpirea de persoane, incendierea voluntară, furtul cu violență (tâlhăria) etc.

[1] C.P.A., art. 278, a, abs. 2.

[2] C. Mayerhofer, *op.cit*. pag. 160.

[3] Codul penal elvețian, art. 260-Ter. Introdus în Codul penal în 1996.

[4] Se consideră a fi introdus din considerente politice. A se vedea în acest sens Mohamed Zaid, *op.cit.*pag. 524, Jean Luis Herail/Patrick Rameol *„Spălarea banilor şi crima organizată, dimensiuni juridice"* PUF-Pris, 1996, pag. 25.

— organizațiile să fie compuse din cel puțin trei persoane, o structură solidă şi o existență permanentă;
— simpla participație este considerată infracțiune fără a fi necesară comiterea altor fapte şi nici existența unui scop ilegal;
— *„obținerea de profit”* având o interpretare suficient de clasică presupune atât activități ilicite, cât şi licite[1].

Legiuitorul lasă o marjă considerabilă instanțelor de judecată în fixarea sancțiunilor, în concordanță cu gravitatea faptelor, dar fără a se putea depăşi termenul de 5 ani de închisoare.

Deşi nu se face nici o referire cu privire la confiscare, în art. 260-1 se precizează că, în acest sens, se aplică prevederile generale prevăzute în Codul penal[2].

„Judecătorul va dispune confiscarea tuturor mijloacelor asupra cărora organizația criminală îşi exercită posesia. Bunurile oricărei persoane care participă sau susține organizația criminală sunt considerate ca fiind la dispoziția acelei organizații, dacă nu se dovedeşte contrariul”.

Din perspectiva legiuitorului, prezumția de vinovăție este mult accentuată, iar instituția confiscării apare ca fiind deosebit de dură şi mult mai eficientă din toate sistemele penale contemporane.

7. OLANDA

Sistemul penal olandez cuprinde prevederi pe linia combaterii crimei organizate atât în Codul penal, cât şi în legi speciale.

În acest sens, ***Codul penal*** prevede[3] următoarele:

„1. Participarea într-o organizație care intenționează să comită delicte va fi pedepsită cu închisoare de maxim 5 ani sau o amendă de categoria 4;

2. Participarea la funcționarea continuă a unei persoane juridice care a fost declarată irevocabil ilegală şi de aceea dizolvată va fi pedepsită cu închisoarea de maxim l an, sau amendă categoria 3;

3. Referitor la fondatori sau manageri, termenele de închisoare pot creşte cu o treime”.

Incriminarea este autonomă şi nu are în vedere participarea într-o organizație în scopul comiterii anumitor infracțiuni.

---

[1] Mohamed Zaid, *op. cit*., pag. 525.

[2] Codul penal elvețian, art. 39, par. 3.

[3] Codul penal olandez, art.140 C. C. Acest articol cuprinde una dintre cele mai vechi infracțiuni din codul penal şi nu a fost în nici un fel modificat pentru a creşte în timp puterea împotriva crimei organizate. A se vedea în acest sens Pinar Olger, *op.cit*., pag. 447.

Potrivit doctrinei penale olandeze[1], infracțiunea prevăzută de art. 140 din cod este o infracțiune primară, iar faptele de crimă organizată prevăzute în legile speciale[2] sunt infracțiuni secundare.

Deşi legiuitorul nu face precizări privind „*organizația*", în doctrina penală olandeză[3] sunt evidențiate caracteristicile acesteia:

1. Structura grupului este ierarhică, având lideri şi subordonați cu sarcini stabilite;
2. Grupul are un sistem de sancțiuni interne pentru păstrarea ordinii în organizații;
3. Este orientat să comită în principal infracțiuni de acelaşi tip;
4. Grupul are legături infracționale cu înalta societate;
5. Grupul investeşte în înalta societate;
6. Întreprinderile cu activitate corectă sunt folosite ca paravane;
7. Principalii membrii lucrează împreună de mai bine de 3 ani;
8. Grupul foloseşte sancțiuni extreme în cazul intruşilor.

8. GERMANIA

În Codul penal german, art. 129 este aplicat strict infracțiunilor legate de crima organizată. Acest capitol a fost în întregime rescris în 1951 şi modificat, în mai multe rânduri de atunci[4].

Articolul menționat precizează:

„*Oricine formează o asociație ale cărei obiective sau activități sunt îndreptate către comiterea de acte criminale, sau oricine participă la o astfel de asociație ca membru, cotizează pentru ea sau o sprijină, va fi pedepsit cu închisoare de până la 5 ani sau amendă".*

Conform doctrinei penale germane[5], organizația trebuie să cuprindă cel puțin trei persoane, să desfăşoare o activitate criminală continuă, fiecare membru să se supună voinței asociației, să existe o legătură între aceştia, o parte din cartierul general să se afle în Germania[6].

---

[1] Pinar Olger, *op cit*. 451.

[2] Legile speciale incriminează traficul de droguri, de arme şi muniții, frauda fiscală şi vamală, spălarea banilor, fără a se face referire la forme de organizare în planul crimei organizate. Aplicarea acestor dispoziții se complementează cu prev.art. 140 C.C.

[3] Pinar Olger, *op.cit*. pag. 452.

[4] Hans Lilie, *op.cit*.pag. 142.

[5] Idem, pag. 143.

[6] Idem *„O singură excepție, conform art. 30 b a Legii drogurilor se aplică în cazul în care scopul asociației este distribuirea ilegală de droguri în Germania, iar cartierul general se află în afara acesteia"*.

În situația infracțiunilor grave (omucideri, răpiri, luarea de ostatici etc.), prevăzute separat în Codul penal sau legi speciale, comiterea lor de către organizație constituie circumstanță agravantă[1] şi pedeapsa este mărită.

Referitor la confiscare, în Germania operează principiul de nevinovăție, dreptul la proprietate fiind apărat şi garantat de Constituție. Totuşi, legiuitorul a introdus, pe lângă „*amendă*", ca pedeapsă complementară, o formă originală „*amenda pe proprietate*"[2]. Aceasta se aplică pe lângă pedeapsa închisorii până la 2 ani pentru anumite infracțiuni. Cuantumul amenzii pe proprietate se stabileşte avându-se în vedere valoarea averii acuzatului, valoare cunoscută sau estimată de instanță. Această estimare făcută de instanță obligă acuzatul să facă dovada realității valorii şi implicit să-şi dovedească proveniența licită[3].

Codul penal a fost completat prin incriminarea unor infracțiuni din sfera crimei organizate comise de organizații criminale[4].

De asemenea, sistemul penal german în vederea combaterii crimei organizate a adoptat o serie de legi speciale ce prevăd infracțiuni a căror comitere de către organizație constituie o agravantă[5].

Legile speciale, pentru a sublinia caracterul agravant al unor infracțiuni, în afara comiterii de către organizație, sancționează şi modul „*profesionist*" de săvârşire a acestora.

În opinia penaliştilor germani, problema combaterii crimei organizate în Germania încă nu este rezolvată şi se consideră a fi mult mai eficientă

---

[1] Codul penal german – art.129 "a".

[2] Codul penal german – art.43 G.C.C.

[3] Hans Lilie, *op.cit*., pag. 147. Potrivit opiniei autorului *„amenda pe proprietate"* nu este o măsură eficientă de combatere a veniturilor ilicite, pentru că se aplică infracțiunilor cu până la 2 ani închisoare ori, potrivit principiului răspunderii pentru vinovăția faptei comise aceste sancțiuni nu sunt prea mari.

[4] Art. 326, par. 2, privind traficul deşeurilor (transportul ilegal în, din şi înspre Germania, depozitare ori procurarea documentelor în mod ilegal), introdus în 1994.
- art. 1804,181,237,236, privind traficul uman (femei, copii, imigranți).

[5] Legea privitoare la spălarea banilor (băncile şi instituțiile similare sunt obligate să identifice clienții ce fac tranzacții mai mari de 20.000 DM şi să comunice poliției orice bănuială de spălare a banilor şi să oprească orice fel de tranzacții timp de 2 zile); Legea de control a armelor de război (A.C.W); Legea comerțului şi plăților străine (export ilegal de bunuri, tehnologii, documente; plăți străine prin mijloace necinstite; contrabanda organizată); Legea narcoticelor (producerea, comercializarea, traficul în trei spre Germania); Legea străinilor (contrabanda cu străini); Legea transportului de organe (trafic, efectuarea de transplante sau acceptarea neautorizată a unui organ).

introducerea unor prevederi penale în legi speciale, cu pedepse drastice, decât o eventuală modificare a Codului penal[1].

9. GRECIA

Prevederile legale specifice crimei organizate în sistemul penal grec au fost cuprinse în legile speciale adoptate în vederea combaterii crimei organizate, în general, şi a terorismului, în particular[2], legi ce au fost abrogate ulterior.

Codul penal grec, intrat în vigoare în 1990, încearcă să dea totuşi un contur legal formelor crimei organizate[3].

În art. 187, intitulat ***„Organizația şi conspirația”***, se prevede:

“1.Orice persoană care se înțelege cu o alta pentru comiterea unei anumite infracțiuni sau se alătură altora pentru comiterea mai multor infracțiuni nespecificate încă, va fi pedepsită cu închisoarea de minimum 6 luni.

2. Orice persoană care se înțelege cu o alta sau se alătură alteia pentru comiterea uneia sau mai multor infracțiuni pentru care pedeapsa stipulată este închisoarea de minimum un an, se pedepseşte cu închisoare.

3. Un făptuitor va fi scutit de pedeapsa prevăzută în paragrafele precedente dacă prin informarea autorităților face posibilă împiedicarea produceri infracțiunii.”

---

[1] Hans Lilie, *op.cit*., pag. 153. În opinia autorului sunt necesare revederea prevederilor privind cuantumul pedepselor, care nu întotdeauna sunt drastice, dar şi optica legiuitorului privind proprietatea, acestea fiind bariere în combaterea crimei organizate prin mijloace de drept penal. Totodată, este fără eficienţă extinderea legală a metodelor de investigare a organizaţiilor criminale, dacă acestea nu conduc şi la incriminarea faptelor (Altfel spus, în dreptul penal german, procedura penală este extrem de permisivă în strângerea probelor, însă dreptul penal – partea generală şi specială, este extrem de sărac şi mult limitat în combaterea crimei organizate).

[2] Terorismul în Grecia, ca şi în alte țări, cum sunt: Spania, Tările Arabe, ş.a., a constituit preocuparea principală a legiuitorului. Astfel, în Grecia au fost adoptate legile antiteroriste 774/1978 şi Legea nr. 1916/1990, ambele abrogate din considerente politice. De altfel, schimbarea sistemului politic, succesiv a dus la abrogări ori promulgări de legi. A se vedea în acest sens Nestor Courakis, *op.cit.* pag. 378.

[3] C.P.G. art. 187. Legiuitorul încearcă să-şi facă o similitudine de enunţare cu „*asociația de răufăcători*” din sistemul penal francez şi „*asocierea în vederea comiterii de infracțiuni”* din cel italian.

10. SPANIA

Legislația penală spaniolă nu dă o definire a formelor organizate de comitere a infracțiunilor, nici în Codul penal şi nici în legi speciale[1]. Comiterea însă a infracțiunilor comune sau specifice crimei organizate, cum sunt: terorismul, distrugerile, trafic de droguri, trafic de arme, spălarea banilor, contrabandă, în bandă, organizație sau grup sunt forme agravante, ce se sancționează cu pedepse foarte mari.

În situația traficului de droguri, autoritatea judiciară poate hotărî una din următoarele măsuri împotriva persoanei juridice:

a) *„Dizolvarea organizației sau asocierii sau închiderea definitivă a localurilor sale şi a stabilimentelor deschise publicului;*

b) *Suspendarea activităților organizației, asociației sau a localurilor deschise publicului pentru o durată de până la 5 ani;*

c) *Interzicerea acelor organizații sau asociații comerciale ori de afaceri care în cursul exercițiului lor ar fi facilitat sau protejat infracțiunea pentru o durată nu mai mare de 5 ani"* [2]*.*

11. JAPONIA

În Codul penal japonez, nu există nici o reglementare care să trateze în mod special crima organizată, exceptând cazurile de agravarea pedepsei persoanelor care comit acte de intimidare, atac sau distrugere a proprietății sau prin impunerea forței unei întreprinderi sau grup, ce se pedepsesc cu o amendă de până la 300.000 yeni sau închisoare de până la 3 ani[3].

În aceste împrejurări, crima organizată a captat atenția la nivel național[4] şi a obligat Guvernul să gândească la o serioasă revizuire a legii penale, să întocmească un proiect de modificare a acesteia, cu pedepse aspre, sub următoarele aspecte:

---

[1] Jose Ramon Serrano-Piedecasas *„Răspuns penal la crima organizată în Spania",* Colocviu AIDP, Alexandria, 1977, RIDP, vol. 69, pag. 295-3303.

[2] C.P.S., adoptat în 1995, cap.III – *„Delicte împotriva sănătății publice"*, titlul XVII *„Protecția securității publice",* art. 368-369

[3] Hitoshi Saeki, *op.cit*. pag. 419*,"Legea Anti-Boryokudan – este o schemă reglementativă pentru a încerca stabilizeze zona gri (suspectă). Nu are nimic de a face cu pedepsirea crimelor serioase comise de membrii crimei organizate"*

[4] A se vedea atacul comis de membrii cultului *„Adevărul Suprem"* (AUM SHINRIKYO) folosind gazul sarin în metroul din Tokio, la data de 20 martie 1995, ce a dus la moartea a 12 persoane şi rănirea a 5.500

— crearea unui nou delict care să interzică infiltrarea într-o afacere legală prin investirea de bani murdari proveniți din escrocherii şi spălarea banilor;

— modificarea procedurii penale prin permiterea folosirii legale a interceptărilor convorbirilor ca probă de investigare criminală şi o nouă prevedere privind protecția martorilor;

— definirea juridică a conceptelor cheie „**întreprindere**" şi „**puterea legală a întreprinderii**" pentru a se defini crima organizată".[1]

Comitetul, constituit din experți ai Ministerului Justiției, defineşte **„întreprinderea**" ca fiind „***o unitate permanentă***" a mai multor indivizi, cu scop comun, care se angajează în activitatea ei prin grupul ce o conține. Membrii grupului trebuie să fie uniți, conform rolului lor încredințat de superiori, pe baza unei structuri ierarhice.

Comitetul defineşte „***puterea legală a întreprinderii***" ca puterea necesară pentru întreprindere şi membrii săi de a acumula venituri continuu prin infracțiuni sau activități ilegale. Infracțiunile specifice crimei organizate sunt considerate ca fiind omorul, sechestrarea, răpirea în vederea răscumpărării, constrângerea, fraudele, escrocheria, distrugerea unei clădiri, jocurile de noroc, față de care se propun sancțiuni grave[2].

Deşi în fapt se doreşte o reformă a sistemului penal în lupta cu crima organizată, specialiştii sunt sceptici privind succesul acesteia[3].

12. ȚĂRILE ARABE

Legislația penală din unele țări arabe incriminează „*conspirația"* şi „*bandele criminale"* [4].

---

[1] Hitaschi Saeki, *op.cit*., pag. 430.

[2] Sancțiunile grave propuse sunt: omucidere şi răpire în scopul răscumpărării, pedeapsa minimă creşte de la 3 la 5 ani;- frauda şi extorcare, pedeapsa minimă va fi de l an;- sechestrarea, distrugerea unei clădiri şi practicarea ilegală a jocurilor de noroc, pedeapsa maximă creşte de la 5 la 7 ani;- constrângerea, obstrucționarea justiției, jucătorii de noroc, împătimiți, pedeapsa maximă creşte de la 3 la 5 ani.

[3] Hitaschi Saeki, *op.cit*. pag. 421, *„Nimeni nu crede că noua lege va fi capabilă să elimine crima organizată din societatea japoneză. Atât timp cât există cerere pentru bunuri şi servicii ilegale se vor găsi bande care vor satisface astfel de bunuri şi servicii. Acest proiect de lege va duce la accentuarea a două probleme existente deja. In priml rând al crizei justiției, finalitatea procesului nefiind un succes. În al doilea rând, această deficiență conduce pe unii oameni să se bazeze nu pe sistemul* juridic, pentru a-şi obține drepturile, ci pe Boryokudon".

[4] Mohamed Zaid*, op.cit*. pag. 528.

12.1. EGIPT

Referitor la „***conspirație***” şi la „***bandele criminale***”, legislația penală egipteană cuprinde mai multe reglementări:

„a) Conspirație există atunci când două sau mai multe persoane se pun de acord să comită o infracțiune ori efectuează acte premergătoare sau acte ce facilitează comiterea infracțiunii. Există conspirație şi în cazul urmăririi unor scopuri legale sau ilegale, dacă infracțiunea este considerată un mijloc de realizare a acestui scop”[1].

„Oricine, chiar şi în afara Egiptului, care formează o bandă sau o dirijează, participă, o conduce sau o organizează, o subvenționează sau se asociază, comițând una din infracțiunile stabilite în acest articol, pe teritoriul statului” [2].

„Oricine constituie, conduce sau administrează o societate, organizație, grup sau bandă cu încălcarea normelor legale care are ca scop împiedicarea realizării prevederilor constituționale sau legale, sau obturarea activității instituțiilor statului, serviciilor publice sau aduce atingere drepturilor şi libertăților garantate prin Constituție şi legi sau atentează la unitatea națională şi pacea socială”[3].

b) „Constituie infracțiune contra securității publice constituirea în bande, compuse din mai multe persoane, indiferent de durata existenței acestora, de asemenea, orice inițiativă în vederea comiterii oricărei infracțiuni îndreptate împotriva persoanei sau a proprietății”[4].

„Orice persoană implicată într-o bandă sau asociație care are ca scop comiterea unor fapte indicate în articolul precedent va fi pedepsită cu închisoare de 6 ani. Pentru persoanele care conduc astfel de grupuri, sancțiunea este închisoarea de 12 ani”[5].

„Pedeapsa amintită la primul paragraf al articolului precedent se va aplica şi oricărei persoane, care, voluntar asigură loc de întrunire sau sume de bani membrilor, sau dobândesc profituri de pe urma activităților ilegale sau le asigură adăpost”[6].

---

[1] Codul Penal Egiptean, art. 48.

[2] Art.33/D din Legea nr. 122/1989 (Protecția împotriva drogurilor şi prevenirea folosirii de către organizații criminale a drogurilor în scopuri comerciale”.

[3] Art.86 Bis , C. P. Egiptean. Acest articol priveşte şi incriminarea terorismului, care prin art. 86 Bis-A (modificat prin Legea nr. 97/1997 este sancționat cu pedeapsa capitală sau detenția pe viață).

[4] Art. 131 Codul Penal Tunisian (în acest sens s-a adoptat Legea nr. 29/1989 pentru completarea Codului penal.

[5] Art. 132 Codul penal tunisian.

[6] Art. 133, Codul penal tunisian.

„Oricine comite infracțiunile prevăzute la articolele precedente va fi exceptat de la pedeapsă dacă informează instanța despre înțelegerea în vederea comiterii de infracțiuni, înainte de pronunțarea sentinței”[1].

12.2. MAROC

O abordare asemănătoare este instituită şi în legislația penală marocană[2], termenul folosit de legislator fiind de „*bande criminale”* şi *„cooperarea cu infractorii”*.

„O bandă criminală există şi este incriminată atunci când, ca urmare a unui acord comun între membrii acesteia există intenția comiterii unei agresiuni, indiferent de numărul membrilor bandei şi timpul de existență al asociației; scopurile specifice fiind comiterea de infracțiuni împotriva persoanei şi proprietății”[3].

„Membrii bandei sau actul de înțelegere în vederea comiterii de infracțiuni va fi pedepsită cu închisoare de la 5 la 10 ani” [4].

„Orice persoană care ajută voluntar cu orice mijloc organizația, explozivi sau alte instrumente, pentru comiterea infracțiunii, bani, mijloace de comunicare, transport, locuri de întrunire, ascunzători sau locuri de refugiu şi oricine ajută în orice mod la comiterea activității infracționale, va fi pedepsit cu închisoare de la 5 la 10 ani”[5].

12.3. ALGERIA

Sub acelaşi titlu, „*Infracțiuni contra securității publice*”[6] legiuitorul algerian incriminează *„bandele criminale”* şi *„ajutorul acordat infractorilor”.*

„*Este incriminată calitatea de răufăcător a oricărei persoane care cu intenție participă la activitățile oricărei asocieri sau înțelegeri, indiferent de numărul membrilor şi durata în timp şi a căror scop este comiterea de infracțiuni contra persoanelor şi proprietății”[7].*

„Orice persoană care participă la asocierile sau înțelegerile enunțate la art. 176, va fi pedepsită cu închisoare de la 5 la 10 ani. Pedeapsa este de la

---

[1] Art. 134 Codul penal tunisian.
[2] Codul penal marocan, adoptat în 1914, cap. V intitulat *„Infracțiuni contra securității pubice”.*
[3] Art. 293 Codul penal marocan.
[4] Art. 294 Codul penal marocan.
[5] Art. 295&1 Codul penal marocan.
[6] Codul penal algerian din 1966, partea specială, Titlul III, Secțiunea a VI-a, cap.1.
[7] Art. 176 Cod penal algerian.

10 la 20 ani pentru organizatorii acestor asociații sau pentru cei care exercită orice tip de rol conducător"[1].

„Oricine ajută, în orice mod, persoanele prevăzute la art. 176 prin procurarea de instrumente necesare comiterii de infracțiuni sau mijloace de comunicare, acordarea de refugiu sau asigurarea de ascunzători, va fi pedepsit cu închisoare de la 5 la 10 ani"[2].

„Oricare dintre făptuitori, dacă informează autoritățile despre înțelegerea sau asociația criminală înainte de comiterea infracțiunii sau înainte ca informații despre asociație sau faptele comise să parvină autorităților, va fi exceptat de la pedeapsă în condițiile art. 52"[3].

12.4. EMIRATELE ARABE UNITE

Legiuitorul din Emiratele Arabe Unite[4] incriminează înțelegerea privind săvârşirea de infracțiuni în trei articole:

„Va fi pedepsit ca participant pentru comiterea uneia din infracțiunile prevăzute la acest capitol[5]*:*

1. Oricine are cunoştință despre intenția unor persoane de a comite infracțiuni şi le ajută prin furnizarea de: mijloace de supraviețuire, ascunzători, refugii, locuri de întâlnire sau alte facilități; de asemenea, oricine înlesneşte comunicarea unor astfel de persoane sau le facilitează acestora accesul la obiectul activității lor infracționale sau ascunde ori transportă bunuri ce fac obiectul unor astfel de activități sau dă informații despre aceste bunuri;

2. Orice persoană care, cu ştiință, ascunde orice obiect folosit sau ce trebuia folosit la comiterea infracțiunii sau care constituie produs al infracțiunii;

3. Orice persoană care, cu ştiință distruge, reține, ascunde sau falsifică un document care facilitează descoperirea infracțiunii sau orice altă probă necesară condamnării infractorilor."

„Oricine participă la o înțelegere prevăzută în acest capitol sau foloseşte diverse mijloace pentru comiterea acestor infracțiuni va fi pedepsit cu închisoare sau detenție.

---

[1] Art. 177 Cod penal algerian.
[2] Art. 178 Cod penal algerian.
[3] Art. 179 Cod penal algerian.
[4] Codul penal al E.A.U., cap. I, Secțiunea I-a „*Infracțiuni contra intereselor şi securității statelor*".
[5] Art. 171 Codul Penal E.A.U. „*Participația penală*", Cap. I.

Orice persoană care instigă pe alții de a participa la o astfel de asociere sau întreține relații de colaborare cu conducătorii unor astfel de asocieri va fi pedepsită cu închisoare.

Dacă scopul asocierii este comiterea unei anumite infracțiuni sau dacă infracțiunea respectivă este comisă în scopul îndeplinirii planurilor asociației, pedeapsa va fi cea prevăzută pentru respectiva infracțiune.

Oricine instigă pe alta să adere la o astfel de asociere va fi pedepsit cu detenție"[1]*.*

Oricine informează autoritățile judiciare despre persoanele ce au de gând să comită infracțiuni sau despre pregătirea comiterii infracțiunii, înainte de comiterea ei sau înainte de demararea investigațiilor va fi exceptat de la sancțiunile prevăzute pentru infracțiunile indicate în acest capitol" [2]*.*

12.5. IRAK

Legiuitorul irakian incriminează *„conspirația criminală"*[3]*: „conspirația criminală există atunci când două sau mai multe persoane se înțeleg să comită furturi, falsuri ori acte preparatorii sau favorizează comiterea de astfel de infracțiuni, iar înțelegerea lor, cel puțin la început durează chiar şi pentru o scurtă perioadă de timp".*

Mult mai detaliat este incriminată „*asocierea în vederea comiterii de infracțiuni contra siguranței statului"*[4] aceasta şi ca urmare a sistemului politic dictatorial actual din Irak.

---

[1] Art. 172 Cod penal E.A.U. *„Asocierea în vederea săvârşirii de infracțiuni".*

[2] Art. 173 Cod penal E.A.U. *„Înlăturarea răspunderii".*

[3] Art. 155 Cod penal irakian, adoptat în 1969.

[4] Art. 175 şi art. 183 Cod Penal Irakian. Aceeaşi politică penală este adoptată şi de legiuitorul iranian. Codul penal iranian nu prevede reglementări privind crima organizată. Incriminează însă asocierile în vederea comiterii de infracțiuni contra siguranței statului (art. 186,498 şi 499 din Legea Pedepsirii Islamice), deosebit de sever, chiar dacă infracțiunea este comisă în Iran sau în străinătate. Anumite infracțiuni comune sunt incriminate în forma agravată dacă sunt comise de două sau mai multe persoane. (A se vedea în acest sens *„Abordarea conceptului de crimă organizată în sistemul legal iranian"* – Dr.Hossein Mio Mohammad Sadeghi. Colectivul AIDP, Alexandria, 1997. RIDP, vol. 69, pag. 405-411). Această abordare o face şi legiuitorul Kuweitian în Codul penal din 1960, modificat prin Legea nr. 31/1970 privind infracțiunile contra securității statului, în care sunt incriminate *„conspirația"* şi *„asocierile criminale"* constituite în acest scop. (A se vedea Mohamed Zaid, *op.cit*., pag. 532). Totuşi, Codul penal Kuweitian incriminează în art. 58/1 *„asocierea în vederea comiterii de infracțiuni"* ca fiind: *„Dacă două sau mai multe persoane se înțeleg să comită o infracțiune, efectuând şi acte premergătoare şi fără probabilitatea de a renunța la înțelegerea lor, vor fi pedepsite numai pentru acest act"* (art. 58/3 Q8 P.C.).

13. STATELE FOST COMUNISTE

Caracteristic statelor fost comuniste este sistemul închis în care viața socio-economică a trebuit să se desfăşoare şi, evident, şi sistemul penal a fost adoptat pentru combaterea faptelor penale specifice perioadei respective. Ca urmare, fenomenul crimei organizate este relativ nou, exploziv şi evident mai rapid decât mijloacele de combatere penale. Totuşi, considerând perioada totalitarismului o tranziție în evoluția dreptului penal, legiuitorii statelor respective, inspirați din legislațiile penale proprii, anterioare comunismului, şi-au menținut atât în partea generală, cât şi în partea specială a dreptului penal, unele instituții pretabile incriminării penale a manifestărilor crimei organizate ori agravării sancțiunii în cazul comiterii unor fapte, nominalizate ca atare de legiuitor.

Desigur, nu există un cadru legislativ penal comun tuturor statelor din fostul bloc comunist, astfel că, fiecare dintre acestea, potrivit realităților infracționale proprii, a anticipării unor fenomene ale crimei organizate ce s-a comis ori se comite în statele democratice, sau în dorința alinierii legislației penale la cadrul Unitar European, sistemele penale au început un proces de reformă legislativă, unele cu elemente de oportunitate în combaterea fenomenului crimei organizate.

13.1. POLONIA

Soluțiile Codului penal polonez[1] pe linia combaterii crimei organizate sunt fondate pe următoarele postulate[2] :

1. Potrivit principiului formulat în partea generală a Codului penal[3], comiterea unui delict într-un grup organizat este o circumstanță agravantă a responsabilității penale, independent de genul infracțiunii comise.

2. Specificarea în partea generală, la unele infracțiuni, a desfăşurării acțiunii – sub aspectul elementului material în mod „*organizat”* sau în „*comun”*, ori în „*înțelegere”.*[4]

3. Partea specială a Codului penal prevede participarea unui grup organizat sau a unei asociații cu scopul comiterii de infracțiuni.

4. Dezvoltarea instituției martorului „*anonim”,* a martorului *„pocăit”*; a „*târguielii*” controlate[1]*;* confiscarea avantajelor materiale, chiar şi indirecte;

---

[1] Codul penal polonez a fost adoptat la 6.VI.1997, fiind principalul mijloc de combatere a crimei organizate, neexistând legi speciale ca în sistemul american, de pildă, de combatere a fenomenului.

[2] Barbara Cunica-Michalska, *op.cit*., pag. 467.

[3] Art. 65 Codul penal polonez.

[4] Art. 254 Codul penal polonez.

5. Problema criminalității organizate a fost luată în considerare în formularea definiției „*avantajului patrimonial*", a faptului că actul infracțional este comis cu scopul de a obține un asemenea avantaj pentru sine sau pentru altul.[2]

6. Deşi dreptul polonez nu cunoaşte responsabilitatea penală a persoanelor juridice, conține totuşi o dispoziție, conform căreia dacă infracțiunea a fost comisă de autor acționând în numele său, în interesul unei persoane juridice sau organizații fără personalitate juridică şi dacă această infracțiune a adus un avantaj patrimoniului acestei persoane sau organizație, acestea sunt obligate să restituie în întregime sau în parte profitul obținut.

7. Responsabil de comiterea infracțiunii este nu numai cel care comite singur actul (comitere autonomă), dar şi cel care conduce executarea acțiunii ilicite (comiterea direcțională) sau abuzând de dependența unei persoane față de el (comiterea mandatată)[3].

13.2. CEHIA

Codul penal ceh[4] diferențiază sub aspectul sancțiunii mai severe, infracțiunile comise în mod organizat, de cele comise neorganizat[5].

Totodată, consideră ca „*circumstanța agravantă*" faptul de a fi comis o infracțiune atât ca organizator, cât şi ca membru al bandei organizate ori a asociației[6].

Prin modificarea Codului penal, survenită în 1995, în Cehia au fost adoptate noi formulări şi incriminări, dintre care amintim:

Participarea la asociația de răufăcători: *„oricine va constitui asociația de răufăcători sau oricine va participa la o asemenea asociație, oricine va*

---

[1] Este o formă de provocare polițienească, considerată „*licită*" prin Legea asupra Poliției.

[2] În accepția dreptului polonez este avantaj patrimonial între altele *„avantajul pentru grupul de persoane care exercită o activitate de crimă organizată"* (art. 115 C. pen.): organizarea adopției copiilor împotriva dispozițiilor legii, în vederea obținerii unui avantaj material (art. 253 C. pen.); organizarea obținerii profitului din trecerea ilegală a frontierei (art. 264 C. pen.); traficul cu stupefiante, în vederea obținerii unui avantaj patrimonial (art. 40 al.2 din Legea nr. 24/1997); spălarea banilor în complicitate cu alte persoane, în scopul obținerii unui avantaj patrimonial (art. 299, cap. l,2 C. pen.); complicitatea cu o persoană în dauna proprietarului de bunuri, al persoanei sau instituției în folosul căreia are loc adjudecarea, dacă autorul acționează în vederea obținerii unui avantaj patrimonial (art. 305, cap.1,2 C. pen.) ş.a..

[3] Art. 20 Codul penal polonez.

[4] Codul penal ceh, a fost adoptat prin Legea nr. 140/1961 şi modificat succesiv, ultima modificare fiind făcută în 1995, prin Legea nr. 152/1995.

[5] Jan Musil – *Sistemul penal în combaterea crimei organizate.* Colocviul A.I.D.P., Alexandria, 1997, R.I.D.P., pag. 487.

[6] Art. 34 lit. "g" Codul penal ceh.

susține asociația de răufăcători va fi pedepsit cu pedeapsa privării de libertate de la 2 ani la 10 ani sau cu confiscarea proprietății"[1].

„Oricine va comite actul delictuos participând la asociația de răufăcători, va fi absolvit de pedeapsă, dacă declară la timp, la Poliție sau procurorului Republicii, date cu privire la asociația de răufăcători"[2].

„Impunitatea agentului secret al Poliției" care participă la activitatea asociației răufăcătorilor sau care îi susține pe aceştia[3]. Impunitatea nu se referă decât la infracțiunea distinctă, prevăzută la art. 163 lit. a şi nu la alte delicte, condiționate de mediu, la care agentul ar participa pentru a nu se demasca.

Infracțiunile tipice crimei organizate sunt legate de: criminalitatea drogurilor[4], trecerea ilegală a frontierei[5]; comerțul ilegal de arme, substanțe explozive şi de material nuclear[6]; racketii; prostituția şi comerțul cu femei[7]; comerțul cu copii[8]; spălarea banilor[9]; trafic în dauna mediului înconjurător[10].

Alte infracțiuni care sunt considerate ca fiind comise uneori în cadrul crimei organizate; furtul de maşini terestre cu motor; corupția; furtul de bunuri culturale şi opere de artă; falsificarea banilor; criminalitatea financiară, ş.a.[11]

13.3. UNGARIA

Codul penal ungar[12] cuprinde reglementări privind combaterea crimei organizate, atât în Partea generală, cât şi în Partea specială.

În primul rând, *Partea generală* a definit două forme de participare multiplă la comiterea unei infracțiuni.

---

[1] Art. 163 "a"(1) Codul penal ceh.
[2] Art. 163"b" Codul penal ceh.
[3] Art. 163 "c" Codul penal ceh.
[4] Art. 187,188 Codul penal ceh.
[5] Art. 171"a" şi "b", 176 Codul penal ceh.
[6] Art. 185,186 Codul penal ceh.
[7] Art. 204,246 Codul penal ceh.
[8] Art. 216"a", 231, 241, 242 Codul penal ceh.
[9] Art. 251 "a" Codul penal ceh.
[10] Art. 181 "a", 181 "b" Codul penal ceh. Alte forme de trafic pot fi sancționate ca infracțiuni dacă contravin regulilor legale comerciale: „*întreprinderi ilegale"* (art. 118 Codul Penal Ceh); „*infracțiunea regulilor obligatorii ale raportorilor economici(art. 127 Codul Penal Ceh).*
[11] Jan Musil, *op. cit*., pag. 499.
[12] în vederea cuprinderii de mijloace penale în combaterea crimei organizate, Codul penal ungar a fost modificat în 1997.

Art. 137, pct. 6, precizează că există o *„alianță criminală”* dacă două sau mai multe persoane comit delicte, într-un mod organizat sau cad de acord asupra acestui lucru. Punctul 11 al aceluiaşi articol prezintă condițiile ca grupul să fie autor al infracțiunii: *„un delict este săvârşit în grup dacă cel puțin 3 persoane participă la comiterea acestuia”* [1].

Alianța criminală nu este o infracțiune de sine stătătoare, ci o circumstanță agravantă calificată ce agravează sancțiunea aplicată [2].

Tot o circumstanță calificată o reprezintă definirea altui concept, şi anume *„**organizație criminală”,*** aceasta fiind: *„o alianță criminală bazată pe diviziunea muncii şi formată pentru comiterea permanentă de infracțiuni, scopul ei fiind câştigurile financiare obişnuite”*[3].

În plus, Partea generală defineşte şi conceptul pregătirii delictului, acesta fiind condamnabil numai dacă în definirea infracțiunii este prevăzut în mod expres acest lucru.

„(1) Unde Legea Specială specifică acest lucru, oricine, în scopul comiterii unei infracțiuni creează condițiile necesare sau le facilitează, invită, se oferă voluntar, preia sau aprobă comiterea delictului în grup, este pedepsit pentru aceasta.

(2) Nu este vinovat de comitere:

– persoana a cărei retragere voluntară asigură eşuarea delictului;

– oricine, pentru a evita eşuarea actului îşi retrage invitația, oferta, preluarea sau se străduieşte să convingă pe alți participanți să se sustragă de la comiterea delictului, cu condiția ca delictul, pentru orice motiv, să nu mai aibă loc.

– oricine raportează delictul autorităților;

(3) Dacă în cazul paragrafului (2) pregătirea infracțiunii este ea însăşi un delict, autorul este pedepsit pentru această infracțiune.”[4]

---

[1] Dr. Balozs J. Geller şi Dr. L.Feher, *op.cit*. pag. 392.

[2] În Codul penal ungar, 24 de infracțiuni prevăzute în Partea Specială prezintă alianța criminală ca o împrejurare calificată şi prevede o pedeapsă ridicată la acestea.

[3] Acest concept a fost introdus în Codul penal, partea generală şi definit prin Legea L.XXIII/1997, fiind o circumstanță calificată a 13 agentului exploziv şi de distrugere (art. 263); folosirea de arme de foc şi muniție (art. 263/A); folosirea infracțiunii prevăzute în Partea Specială, traficul cu persoane (art. 218): folosirea narcoticelor (art. 282); spălarea banilor (art. 303); încălcarea administrării dovezilor (art. 309); frauda impozitelor şi securității sociale (art. 310); contrabanda şi primirea bunurile traficate (art. 312); furtul (art. 316); frauda (art. 318); jaf (art. 321); extorcare (art. 328) şi primirea şi manevrarea bunurilor furate (art. 326).

[4] Art. 18 Cod penal ungar.

În Partea specială a Codului penal ungar întâlnim o infracțiune distinctă „**crearea unei organizații criminale**”[1], care are următorul conținut:

„(1) Oricine conduce o organizație criminală ai cărei membrii comit: crimă (art. 166 (1)-(2); asalt (art. 170 (1)-(2); reținere ilegală (art. 175);răpirea (art. 175/A (1)-(4); act terorist (art. 261 (1)(2); îşi fac dreptate singuri (art. 273(1); folosirea de droguri (art. 282); spălarea banilor (art. 303(1)(2); jaf (art. 321); extorcare (art. 323), va fi pedepsit pentru delict cu închisoare de la l la 5 ani;

(2) Oricine conduce o organizație criminală creată pentru activități de fotografiere pornografică interzisă (art. 195/A); asistarea prostituției (art. 205); procurarea de prostituate (art. 207(1)-(3); traficul cu persoane (art. 218); contrabanda cu arme (art. 263/B); falsificarea (art. 304 (1)-(2); furtul (art. 316); indiferent dacă membrii organizației criminale au comis asemenea delicte împotriva persoanei, va fi pedepsit conform părții (1);

(3) Oricine creează o organizație criminală definită în părțile (1)-(2) va fi pedepsit pentru delict cu închisoare de la 1 la 5 ani;

(4) Oricine este membru al organizației criminale definită în partea (1) sau pune la dispoziție mijloace financiare pentru activitățile unei astfel de organizație, va fi pedepsit pentru delict cu 3 ani închisoare;

(5) Membrul unei organizații criminale nu poate fi pedepsit dacă, înainte ca autoritățile să cunoască existența acestei organizații criminale, părăseşte organizație criminală, o demască în fața autorităților şi face posibilă stabilirea identității altor participanți la organizația criminală.”

De asemenea, legiuitorul incriminează infracțiunea de „conspirație” împotriva ordinii constituționale[2]

„(1) Oricine creează sau conduce o organizație în scopul aducerii unei schimbări în ordinea constituțională a Republicii Ungaria, prin violență sau prin amenințare, comite o infracțiune şi va fi pedepsit cu închisoare de la 2 la 8 ani; persoana care participă într-o astfel de organizație va fi pedepsită cu închisoare de la l la 5 ani.

(2) O persoană nu poate fi pedepsită de conspirație împotriva ordinii constituționale dacă datorită retragerii sale benevole, conspirația eşuează sau dacă ea previne benevol continuarea acesteia”.

13.4. SLOVENIA

Codul Penal Sloven defineşte următoarele situații de asociere într-o activitate criminală[1]:

[1] Art. 263/C(1) C.P.U. introdus prin Legea L XXIII/1997.
[2] Art. 139/A Codul penal ungar.

1. Asocierea criminală[2]

Oricine înființează un grup în scopul săvârşirii de fapte penale, pentru care poate fi aplicată o pedeapsă de peste 5 ani, va fi condamnat la închisoare de maximum 3 ani;

„Oricine se alătură grupului, conform articolului precedent va fi condamnat la închisoare de maximum 1 an;

Dacă autorul infracțiunii, conform paragrafului (1) şi (2), a prevenit comiterea infracțiunii penale, conform paragrafului (1) sau a furnizat informații despre aceasta, astfel prevenind comiterea infracțiunii, pedeapsa va fi anulată."

Infracțiunea de asociere criminală este o faptă incriminată autonom. Dacă infracțiunile, pentru comiterea cărora s-a înființat grupul, sunt comise ulterior, asociația criminală îşi pierde caracterul autonom, fiind considerat în astfel de cazuri un act preliminar nepedepsit, autorul fiind pedepsit pentru infracțiunea comisă de grup, nu şi pentru alăturarea sau formarea unui grup (infracțiunea de asociere criminală este absorbită)[3].

Cât priveşte sancțiunea prevăzută de art. 297 alin.(1) şi (2) Codul penal sloven nu face diferențiere privitor la forma de participație (autor, instigator, complice)[4].

2. Conspirația criminală[5]*:*

„*Oricine este de acord cu comiterea de altcineva a unei infracțiuni pentru care poate fi aplicată o pedeapsă de peste 5 ani închisoare, va fi pedepsită cu închisoare de maximum 1 an"*.

Aceasta este o infracțiune autonomă care însă este absorbită în situația comiterii infracțiunii pentru care poate fi aplicată o pedeapsă de peste 5 ani. Acordul trebuie să existe între cel puțin 2 persoane şi trebuie să cuprindă definirea infracțiunii şi nu orice acord general privind comiterea de infracțiuni.[6]

Alte incriminări ale asocierii se regăsesc în Codul penal sloven în cuprinsul unor infracțiuni:

„*Oricine transportă astfel de bunuri într-un grup"; „Oricine formează o asociație cu scopul de a săvârşi…"; „Oricine se alătură asociației" (infracțiunea de contrabandă).* [7]

---

[1] Vid Jakulin – *„Crima organizată în Legea penală a Republicii Slovenia,"* RIDP vol. 69/78, pag. 502.
[2] Art. 297 al CC, Cod penal sloven, Partea specială.
[3] Vid Jakulin – *op. cit*., pag. 503.
[4] Art. 26 al CC **Codul penal sloven.**
[5] Art. 298 al CC din **Codul penal sloven.**
[6] Art. 198 al CC din **Codul Penal Sloven.**
[7] Art. 255 **Codul Penal Sloven.**

„Oricine formează o asociație…"; „Oricine se alătură asociației…"; „Oricine formează o asociație…" (infracțiunea de fabricare şi comerț ilegal de arme sau materiale explozive)[1] *ş.a.*[2]

Codul penal sloven conține, de asemenea, şi infracțiuni ce sunt comise ca regulă de grupuri ale crimei organizate de exemplu, spălarea banilor.[3]

13.5. CHINA

Sistemul penal chinez actual[4] cuprinde referiri atât în Partea generală, cât şi în cea specială în vederea combaterii crimei organizate[5].

„Organizatorii, conducătorii şi participanții activi la organizații cu caracter criminal, care comit infracțiuni specifice crimei organizate, domină anumite regiuni, exercită presiuni asupra maselor şi comit fărădelegi sau sabotează ordinea socială şi economică prin mijloace violente, amenințări sau orice altă modalitate, vor fi pedepsiți cu închisoare de la 3 la 10 ani. Cei ce săvârşesc infracțiunile arătate în modalitățile de mai sus, care comit şi alte infracțiuni, vor fi pedepsiți conform prevederilor referitoare la aplicarea pedepsei concurente pentru comiterea mai multor infracțiuni"[6]*.*

---

[1] Art. 310 **Codul Penal Sloven.**

[2] **Codul Penal Sloven** prevede forme agravante la următoarele infracțiuni: omor (art. 127 par. 4,2); falsificarea şi comercializarea ilegală de droguri (art. 196 par. 2); furt major (art.212 par. 12,2); jaf (art. 213 par. 3); extorcare şi şantaj (art. 218 par. 3); comportament violent (art. 299 par. 2).

[3] Art. 252 **Cod Penal Sloven**. În 1994 în Slovenia s-a adoptat Legea de Prevenire a Spălării Banilor ce completează Codul penal.

[4] **Codul Penal Chinez** a intrat în vigoare la 1 octombrie 1997 ca urmare a amendărilor făcute la 6 martie 1997 de către Consiliul Național al Poporului.

[5] Anterior actualului Cod penal, singura prevedere de combatere prin mijloace de drept penal erau infracțiunile de: contrabandă, sub toate aspectele (incriminată în 1979, prin art. 116, 118 şi 119, sancțiunea fiind până la pedeapsa cu moartea) şi spălarea banilor murdari (incriminată în urma adoptării *„Deciziei de interzicere a narcoticelor"* în 1988 de către Congresul Național al Poporului.

Existența sistemului centralizat şi totalitar a făcut ca manifestările crimei organizate să fie în are parte controlate, însă actualmente fenomenul este în dezvoltare, aceasta ca umare a politicii *„uşilor deschise"*, prin care s-a trecut de la sistemul planificat la cel de economie socialistă de piață (a se vedea în acest sens Ding Mu-Ying şi Shan Chang-Zong *„Pedepsirea şi prevenirea crimei organizate în China"*. RIDP, vol. 69, pag. 266-277.

[6] Art. 294 Cod penal chinez.

De asemenea, comiterea unor infracțiuni[1] de către asociațiile de infractori constituie o formă agravantă, fiind incriminate ca atare.

În rândurile anterioare am trecut in revistă doar câteva din cele mai semnificative reglementări existente în diverse colțuri ale lumii pe linia definirii juridico-penale a crimei organizate.

[1] Art. 191 Cod penal chinez, incriminează infracțiunea de spălare a banilor: *„făptuitorul care în mod deliberat comite unul din actele enumerate mai jos, în scopul acoperirii sau ascunderii surselor sau naturii veniturilor şi profiturilor obținute din infracțiuni cu narcotice, infracțiunea săvârşită de organizații criminale sau contrabandă, va fi pedepsit: asigurarea unor conturi de capital; asistență acordată pentru transferarea bunurilor în bani sau alte instrumente financiare; asistență la transferarea capitalului prin transferul de conturi în alte părți; asistență acordată pentru facilitarea transferului de capital în străinătate; acoperirea sau ascunderea surselor şi naturii profiturilor ilicite prin alte mijloace”.* Asociațiile de infractori care comit una din infracțiunile arătate mai sus, vor fi pedepsite cu aprecierea unei amenzi penale, iar persoanele implicate direct şi alte persoane responsabile, vor fi pedepsite cu până la 5 ani închisoare sau detenție.

Capitolul 4

REALITĂȚI LEGISLATIVE PRIVIND INCRIMINAREA CRIMEI ORGANIZATE ÎN ROMÂNIA

1. Specificitatea perioadei 1990 – 2000. Aspecte generale

Fără a răsturna succesiunea logică de analiză a acestei probleme, de la început trebuie să subliniem că o analiză minuțioasă a sistemului penal român actual acelei perioade, duce într-o opinie proprie, la următoarele concluzii:

- Crima organizată nu este definită ca act şi concept;
- Infracțiunile specifice crimei organizate nu sunt definite ca atare şi nici nu se face referire, sub aspectul formelor agravante la crima organizată;
- Existau instituții în Codul penal şi legi speciale pretabile aplicării lor ca instrumente juridice şi penale în combaterea crimei organizate, acestea fiind:

— circumstanțele agravante;[1]
— infracțiunea de asociere pentru săvârşirea de infracțiuni;[2]
— infracțiunea de trafic de stupefiante;[3]
— infracțiunea de contrabandă calificată;[4]
— infracțiunea de spălare a banilor.[5]

Într-o opinie formulată de cercetători consacrați[6], soluțiile juridico-penale prevăzute de legea penală erau următoarele:

— incriminarea şi sancționarea infracțiunii de asociere pentru săvârşirea de infracțiuni;

[1] Art. 76 Cod penal roman.
[2] Art. 323 Cod penal roman.
[3] Art. 312 alin. 2 Cod penal roman.
[4] Art. 179 Cod Vamal, adoptat prin Legea nr. 141/1979.
[5] Art. 23 din Legea nr. 21/1998 privind prevenirea şi sancționarea spălării banilor.
[6] George Antoniu, *„Reflecții asupra crimei organizate”,* RDP, vol. IV, nr. 3, pag. 37-42.

— aplicarea prevederilor referitoare la participație;

— incriminările prevăzute în partea specială a legii penale care acoperă toate faptele ilicite care ar putea fi comise de asociații criminale;

— prevederile din partea generală a Codului penal, care cuprinde cauzele legale de agravare (recidivă, concursul, infracțiunea continuată, circumstanțele agravante, cauzele legale de atenuare sau cauzele de diferențiere şi circumstanțele atenuante).

2. Implicații ce au decurs din instituția circumstanțelor agravante

Circumstanțele agravante sunt o formă legală de agravare a răspunderii penale în cazul comiterii infracțiunilor în anumite condiții.

Astfel, ***„săvârşirea faptei de către trei sau mai multe persoane împreună[1]"***constituie o circumstanță agravantă, ce poate avea ca efect sub aspect sancționator aplicarea unei pedepse până la maximum special, iar când acesta nu este îndestulător în cazul închisorii, se poate adăuga un spor, până la 5 ani, care nu poate depăşi o treime din acest maxim, iar în cazul amenzii, se poate aplica un spor de cel mult jumătate din maximum special[2].

În cazul comiterii de infracțiuni specifice crimei organizate, chiar dacă nu existau prevederi exprese în acest sens, iar fapta era comisă de trei sau mai multe persoane împreună, circumstanța agravantă va fi reținută în mod legal.

Legiuitorul în formularea utilizată nu are în vedere comiterea faptei de un grup sau asociație sau organizație, cu structuri anume constituite premeditat, într-un anumit scop. Formularea este folosită la modul general tocmai pentru a fi elastică şi cu posibilitatea de cuprindere a diverselor modalități.

O altă realitate de fapt, ce ne duce la concluzia că la data adoptării Codului penal, în formularea reținută la art. 76 alin. 1, lit. ”a”, legiuitorul nu a avut în vedere crima organizată, o constituie inexistența politicii penale îndreptate împotriva acestei forme de criminalitate la acea dată[3].

---

[1] Art. 76 alin. l, lit. ”a” Cod penal.

[2] Art. 78 Cod penal, aşa cum a fost modificat prin Legea nr. 141/1996.

[3] Codul penal actual a fost adoptat în 1968 ori sistemul centralizat economico-social al perioadei comuniste nu permitea dezvoltarea crimei organizate şi chiar dacă existau unele forme de manifestare, acestea nu erau subliniate penal ca atare, în considerentul ideologic că doctrina comunistă conduce numai la succes şi pace socială.

Totodată, există cerința formulată de legiuitor ca fapta să fie comisă **„împreună**", deci cele trei persoane trebuie să fie prezente şi în participație în momentul comiterii faptei. Ca urmare, această circumstanță a fost adoptată pentru incriminarea pericolului social mai mare a unei astfel de participații.

Deci, legiuitorul român prin această instituție nu are în vedere existența unui organizator, a instigării, a unei structuri organizate, a unui scop inițial etc., trăsături specifice crimei organizate.

3. Infracțiunea de „asociere pentru săvârşirea de infracțiuni"

Este reglementarea penală cea mai pretabilă să fi fost aplicată în anumite aspecte ale crimei organizate, deşi legiuitorul, din considerentele prezentate anterior, nu a avut în vedere, în principal, acest lucru.

Infracțiunea, în vigoare încă prevăzută în art. 323 Cod penal constă în „*Fapta de a se asocia sau de a iniția constituirea unei asocieri în scopul săvârşirii uneia sau mai multor infracțiuni, altele decât cele arătate în art. 167,*[1] *ori aderarea sau sprijinirea sub orice formă a unei astfel de asocieri, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 15 ani, fără a se putea depăşi pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea ce intră în scopul asocierii.*

Dacă fapta de asociere a fost urmată de săvârşirea unei infracțiuni se aplică celor care au săvârşit infracțiunea respectivă, pedeapsa pentru acea infracțiune în concurs cu pedeapsa prevăzută în alin. 1.

Nu se pedepsesc peroanele prevăzute în alin. 1, care denunță autorităților săvârşirea mai înainte de a fi fost descoperită şi de a se fi început săvârşirea infracțiunii care intră în scopul asocierii."[2]

---

[1] Art. 167 C. penal, incriminează infracțiunea de complot prin inițierea sau constituirea unei asociații sau grupări în scopul săvârşirii vreuneia dintre infracțiunile: trădarea, trădarea prin ajutarea inamicului, trădarea prin transmiterea de secrete, acțiunile dușmănoase contra statului, spionajul, atentatul care pune în pericol siguranța statului, atentatul contra unei colectivități, subminarea puterii de stat, actele de diversiune, subminarea economiei naționale, acțiuni împotriva ordinii constituționale (Titlul I – Infracțiuni contra siguranței statului).

[2] Art. 323 Cod penal (Titlul IX – Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială. Incriminarea se regăseşte în sistemul penal român, începând cu Codul Penal de la 1864, de inspirație franceză. În art. 213-216 se incriminează „*asociația făcătorilor de rele în vederea săvârşirii de infracțiuni contra persoanei sau contra proprietății"*. Sprijinirea asocierii era prevăzută ca o modalitate atenuată a infracțiunii. Codul penal de la 1936 prevede în titlul privitor la *„Crime şi*

Privită în sine asocierea mai multor persoane nu are o semnificație antisocială. Dimpotrivă, spiritul de asociere în vederea realizării în comun a unor activități social utile constituie un fapt pozitiv, acest spirit fiind pus în serviciul unor scopuri folositoare atât membrilor grupărilor respective, cât şi societății. Când însă asocierea urmăreşte un scop antisocial şi anume săvârşirea de fapte ce sunt prevăzute de legea penală, o asemenea asociere este periculoasă prin ea însăşi, indiferent dacă s-a trecut sau nu la săvârşirea vreuneia dintre faptele care constituie scopul asocierii. Pericolul social pe care îl prezintă această faptă decurge deci din **scopul** urmărit de asociere. Deşi nu este vorba decât de un acord între mai multe persoane în vederea săvârşirii de infracțiuni, de o plănuire a executării acestora, asocierea pentru săvârşirea de infracțiuni amenință cu un pericol grav ordinea de drept, securitatea socială, relațiile sociale de conviețuire între oameni, liniştea publică.

4. Traficul de stupefiante

Prin Legea nr. 140/1996[1] s-au modificat prevederile art. 312 Cod penal, interesând, sub aspectul crimei organizate alin. I şi 2, şi anume: *„Producerea, deținerea sau orice operațiune privind circulația produselor ori substanțelor stupefiante sau toxice"* toate acestea fără drept, se pedepsea cu închisoare de la 3 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi. Dacă fapta săvârşită în alin. I a fost săvârşită **organizat**, pedeapsa era detenția pe viață sau închisoarea de la 15 la 25 ani şi interzicerea unor drepturi. Tentativa se pedepseşte[2]. Modificările intervenite au avut importanță sub două aspecte:

— o incriminare mult mai aspră a infracțiunii de trafic de stupefiante (de la 3 luni la 5 ani, cum era în reglementarea anterioară a Codului penal, la o pedeapsă cuprinsă între 6 luni – 15 ani);

---

delicte în contra liniştii publice" incriminarea şi sancționarea asocierii pentru comiterea de infracțiuni (art. 315-319) cât şi simpla înțelegere în acest scop. De asemenea, erau incriminate prin dispoziții separate instigarea şi diferite forme de sprijinire a asocierii pentru săvârşirea de infracțiuni (a se vedea în acest sens Vintilă Dongoroz, Siegfried Kahane, Ion Oancea, Iosif Fodor, Nicolae Iliescu, Constantin Bulai, Rodica Stănoiu, Victor Roşca.); ex*plicații teoretice ale Codului Penal Roman",* vol. IV, Editura Academiei, 1972, pag. 696.

[1] Legea nr. 140/1996 a fost abrogată prin Legea nr. 143/2000 privind combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri.

[2] G. Nistoreanu, Al. Boroi, I. Molhar, ş.a. – *Dreptul penal, Partea Specială*, Editura Europa Nova, Bucureşti, 1967, pag. 572 şi următoarele

— introducerea prevederii care sancționa caracterul organizat al activității infracționale cu o pedeapsă mult mai aspră. Acest alineat considerăm că a reprezentat o modalitate de comitere a infracțiunii de trafic de stupefiante, şi anume modul organizat de săvârşire, ceea ce o situa în domeniul crimei organizate.

Vom avea în vedere, sub aspectul crimei organizate, şi prevederile Legii nr. 141/1977 privind Codul Vamal al României. Acest act normativ în art. 176 prevede că „trecerea peste frontieră, fără autorizație, a produselor şi substanțelor toxice, a substanțelor stupefiante şi psihotrope constituie infracțiunea de ***contrabandă calificată*** şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 12 ani şi interzicerea unor drepturi dacă legea penală nu prevede o pedeapsă mai mare. În art. 179 al aceluiaşi act normativ se prevede că fapta săvârşită în art. 176, de una sau mai multe persoane înarmate ori constituite în ***bandă*** se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

Este evident că legiuitorul preferă să folosească un nou termen, cel de ***bandă,*** mult mai apropiat de conceptul crimei organizate. Prin adoptarea acestui act normativ, sub aspectele menționate se nasc unele întrebări, şi anume: *Conceptul infracțiunii de trafic de stupefiante*, prevăzut în art. 312 alin. l şi 2 *nu era suficient de clar privind conținutul acestei infracțiuni*.

Se pune problema că dacă legiuitorul nu a dorit cumva nominalizarea distinctă a unei noi infracțiuni (contrabanda calificată) cu o sancțiune mai redusă față de prevederile art. 312 alin. 1 şi 2 Cod penal? Ori legiuitorul doreşte să fie mai explicit sub aspectul cerinței esențiale *„peste frontieră”*, față de sensul general cuprins în art. 312 alin. 1 ***„orice operațiune privind circulația produselor”.***

5. Contrabanda

Contrabanda a luat o amploare extraordinară în România, după 1989, aşa încât se poate afirma că în prezent aceasta nu mai constituie o simplă fraudă fiscală, ci deja se înfățişează ca veritabile variante ale crimei organizate. Multe din faptele de acest gen capătă dimensiuni impresionante în ceea ce priveşte pericolul social, prin aceea că sunt săvârşite de participanți constituiți în bande, în adevărate organizații ale crimei, cu activități organizate în timp, bine documentate şi susținute din punct de vedere logistic, în care sunt

antrenate persoane ce îndeplinesc roluri prestabilite, cu responsabilități exacte. Toate acestea sunt motivate de dorința obținerii unor profituri foarte mari şi chiar de setea de putere, motivație care include un potențial substanțial de violență, fraudă şi corupție.

Prin contrabandă se întreține şi se dezvoltă economia subterană, fiind atrase în asemenea activități ilicite personalități politice, guvernanți şi funcționari publici cu putere de decizie, din această cauză descoperirea faptelor şi a făptuitorilor devenind deosebit de dificilă, iar sumele însuşite în detrimentul statului sunt incomensurabile. În multe situații se realizează relații de cooperare între bandele de autori autohtoni şi cei din alte țări cu tradiție în domeniu, iar moştenitorii grupurilor infracționale devin peste noapte prosperi oameni de afaceri, intrând apoi în sfera deciziei politice.[1]

Vechiul Cod vamal, adoptat prin Legea nr. 30/1979 era depăşit sub aspectul combaterii eficiente a contrabandei organizate. Deşi se impunea, încă din 1990, adoptarea unui nou Cod vamal, acest lucru s-a produs destul de târziu, în 1997, prin Legea nr. 141, lăsând astfel timp suficient, bandelor de contrabandişti să se consolideze, într-o perioadă dificilă de tranziție.

Totuşi, Legea nr. 141/1997[2], a adus unele reglementări mai clare în materia contrabandei şi ceea ce este semnificativ este faptul că incriminează contrabanda în sfera crimei organizate, utilizând al treilea termen specific crimei organizate în legislația penală română, după *„asociere”* (art. 323) şi *„mod organizat”* (art. 312 alin. 2 Cod penal), pe acela de *„bandă”* (art. 179 Cod vamal).

În reglementarea contrabandei, legiuitorul individualizează distinct patru infracțiuni în forma simplă, cât şi o agravantă, acestea fiind:

> *— „trecerea peste frontieră prin alte locuri decât cele stabilite pentru controlul vamal de mărfuri sau de alte bunuri, constituie infracțiunea de contrabandă şi se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani şi interzicerea unor drepturi”[3] ;*
>
> *— „trecerea peste frontieră fără autorizație a armelor, munițiilor, materialelor explozive sau radioactive, produselor sau substanțelor stupefiante şi psihotrope, precursorilor şi substanțelor chimice esențiale, produselor şi substanțelor toxice, constituie infracțiunea de **contrabandă calificată** şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 12 ani şi interzicerea unor drepturi, dacă legea penală nu prevede o pedeapsă mai mare”[4];*

---

[1] I.Pitulescu – *Al treilea război mondial, crima organizată*. Editura Național, 1996, pag. 325.
[2] Legea nr. 141/1997, în vigoare încă.
[3] Art. 175 Cod vamal.
[4] Art. 176 Cod vamal.

*— „folosirea la autoritatea vamală a documentelor vamale de transport sau comerciale, care se referă la alte mărfuri sau bunuri decât cele prevăzute în vamă, constituie infracțiunea de **folosire de acte nereale** şi se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani şi interzicerea unor drepturi”[1];*

*— folosirea la autoritatea vamală a documentelor vamale de transport sau comerciale falsificate constituie infracțiunea de **folosire de acte falsificate** şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi”[2];*

*— „faptele prevăzute la art. 175-178, săvârşite de una sau mai multe persoane înarmate ori constituite în **bandă**, se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi”[3].*

Câteva sublinieri se impun cu privire la aceste incriminări:

1. Apreciem că ***obiectul juridic generic*** al infracțiunilor de contrabandă calificată îl constituie ansamblul relațiilor sociale privitoare la activitățile economice, comerciale şi financiare şi a căror existență şi dezvoltare nu poate fi concepută fără incriminarea faptelor care lezează economia națională. Prin acest obiect juridic cele două infracțiuni ar putea fi incluse în grupa *„infracțiunilor la regimul stabilit pentru anumite activități economice”* din Titlul VIII al Părții speciale a Codului penal[4].

2. Infracțiunile de folosire de acte nereale şi folosire de acte falsificate, considerăm ca fiind fapte de fals, specie a uzului de fals, prevăzut de art. 291 Cod penal, având obiect juridic generic distinct (relațiile sociale care se formează şi se dezvoltă în legătură cu valoarea socială a încrederii publice, de care trebuie să se bucure anumite lucruri cărora legea le atribuie însuşiri de a exprima adevărul), fapt ce le situează în Titlul VI *„infracțiuni de fals”* din Codul penal[5].

Obiectul juridic special al acestor infracțiuni de contrabandă îl constituie relațiile sociale care asigură respectarea regimului vamal legal instituit în România, prin sancționarea ca infracțiuni a unor fapte de nerespectare a regimului de import-export, de aplicare a taxelor vamale cuvenite bugetului de stat, precum şi trecerea peste frontiera de stat a unor bunuri prohibite.

---

[1] Art. 177 Cod vamal.
[2] Art. 178 Cod vamal.
[3] Art. 179 Cod vamal.
[4] A. Ungurean, A. Cepraga – Drept penal, partea specială, Editura Europa Nova, Bucureşti, 1997, pag. 502.
[5] Gh. Nistorescu şi alții – Drept penal, partea specială, Editura Europa Nova, Bucureşti, 1997, pag. 502.

Subiect activ poate fi orice persoană ce răspunde penal, indiferent de cetățenie. Participația este posibilă în toate formele sale. În situația participației, legiuitorul foloseşte termenul *„bandă”,* în Legea nr. 141/1997 cu alt înțeles față de Legea nr. 30/1978. Astfel, potrivit art. 72 alin. I, lit. ”c” din Legea nr. 30/1978 („*sustragerea de la operațiunile vamale a bunurilor, săvârşită de una sau mai multe persoane înarmate ori constituite în „bandă*”), termenul respectiv presupunea existența unui grup anume definit, condiționat de loc (vamă), care se sustrage în totalitate, în orice mod, acordându-şi sprijin reciproc, de la operațiunile vamale. În Legea nr. 141/1997, potrivit art. 179 (faptele prevăzute în art.175-178, săvârşite de una sau mai multe persoane înarmate ori constituite în bandă…) legiuitorul nu face nici o limitare în raport de cerința *„loc”* a activității desfăşurate în bandă. Astfel participanții la comiterea acestor infracțiuni se pot afla oriunde, nu obligatoriu în punctul vamal. Acest fapt, sub aspectul crimei organizate, permite includerea în bandă a tuturor membrilor componenți indiferent unde se află şi fără o cuantificare a contribuției fiecărui participant.

Deşi subiecții activi nu sunt calificați, în sfera crimei organizate apar aproape întotdeauna unii participanți cu un anume statut: militari, polițişti, vameşi, alți funcționari publici, parlamentari etc., dar legiuitorul nu agravează sub aspectul sancțiunii pedeapsa aplicabilă în astfel de situații, deşi opinăm în propunere de *„lege ferenda”* a se face o modificare în acest sens Legii nr. 141/1997. Aceasta cu atât mai mult cu cât, avându-se în vedere imunitatea unora ori puterea de decizie a altora, identificarea şi instrumentarea acestor infracțiuni este deosebit de dificilă.

Infracțiunea de contrabandă calificată are o situație premisă, aceea de trecere peste frontieră *„fără autorizație”*. Prin aceasta, legiuitorul incriminează eludarea regimului anume stabilit la frontieră pentru astfel de produse. Această premisă califică infracțiunea de contrabandă ca o infracțiune de specie a infracțiunii de nerespectare a dispozițiilor privind operații de import sau export (art. 302 Cod penal). Situația premisă a infracțiunii de contrabandă calificată (fără autorizație) şi obiectul material al acesteia se regăsesc în alte texte incriminatorii din Codul penal, cum ar fi: nerespectarea regimului armelor şi munițiilor (art. 279 Cod penal); nerespectarea regimului materialelor nucleare sau al altor materiale radioactive (art. 279 ind. 1 Cod penal); nerespectarea regimului materiilor explozive (art. 280 Cod penal); traficul de stupefiante (art. 312 Cod penal), la care se reține ca situație premisă *„fără drept”.*

Legea nr. 141/1997 prevede sancțiuni cu mult mai severe față de prevederile anterioare. Probleme se ridică în cazul contrabandei calificate prevăzută în art. 176 Cod vamal. Legiuitorul reține în cazul acestei infracțiuni o sancțiune cu închisoarea de la 3 la 12 ani, dacă legea penală nu prevede o

pedeapsă mai mare. Trebuie să înțelegem că legiuitorul ne trimite prin această prevedere, la alte infracțiuni din Codul penal, sau legi speciale ce au unele elemente comune cu contrabanda calificată, cum sunt:

a) **art. 279 alin. 1 Cod penal**, (*nerespectarea regimului armelor şi munițiilor*) prevede pedeapsa cu închisoare de la 1 la 5 ani în modalitatea de comitere numită „transportul fără drept". Trebuie să înțelegem că transportul fără drept peste frontieră, incriminat separat, prin lege specială, este infracțiunea de contrabandă, ce se sancționează în toate formele de comitere cu o pedeapsă mai mare, de până la 15 ani. Deci, în acest caz vor fi aplicabile sancțiunile prevăzute în Legea nr. 141/1997.

b**) art. 279**[1] *(nerespectarea regimului materialelor nucleare sau a altor materii radioactive în modalitatea normativă denumită „transportul fără drept, cu consecințe deosebit de grave"*) **– alin. 1, 2 şi 5 Cod penal**, prevede o sancțiune cu închisoare de până la 25 ani. În condițiile în care infracțiunea de contrabandă, inclusiv în bandă, nu prevede decât o pedeapsă cu închisoarea de până la 15 ani, vor fi aplicabile sancțiunile prevăzute în Codul penal. Acest lucru este impus de legiuitor prin prev. art. 176 din Legea nr. 141/1997, teza ultimă *„dacă legea penală nu prevede o pedeapsă mai mare"*;

c) **art. 280 Cod penal** (*nerespectarea regimului materiilor explozive în modalitatea denumită „transportul fără drept cu consecințe deosebit de grave*") prevede o sancțiune cu închisoare de până la 25 ani, fiind aceleaşi consecințe ca în cazul anterior.

d) **art. 312 alin. 2 Cod penal** (*traficul de stupefiante în modalitatea normativă intitulată „circulația fără drept, în mod organizat*") prevede sancțiunea închisorii de până la 25 ani, şi ca atare pentru contrabanda, de stupefiante, calificată, în bandă, sancțiunea va fi cea prevăzută în Codul Penal şi nu de Legea nr. 141/1997.

6. Infracțiunea de „spălare a banilor"

În vederea combaterii crimei organizate, a fost incriminată fapta de spălare a banilor printr-o lege specială cu prevederi penale.[1]

[1] Legea nr. 21/18.01.1999 privind prevenirea şi sancționarea spălării banilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 18/21.01.1999 a fost abrogată prin Legea nr. 656/2002 publicată în

Art. 23 definea conceptul acestei infracțiuni în următoarea formulare:

"(1) Constituie infracțiunea de spălare a banilor şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 12 ani:

a) schimbarea sau transferul de valori, cunoscând că acestea provin din săvârşirea unor infracțiuni:

- *traficul de stupefiante;*
- *nerespectarea regimului armelor şi munițiilor în forma agravantă;*
- *nerespectarea regimului materialelor nucleare sau al altor materii radioactive;*
- *falsificarea de monede sau de alte valori;*
- *proxenetismul;*
- *contrabanda;*
- *şantajul;*
- *lipsirea de libertate în mod ilegal;*
- *înşelăciunea în domeniul bancar, financiar sau de asigurări;*
- *bancruta frauduloasă;*
- *furtul şi tăinuirea de autovehicule;*
- *nerespectarea regimului de ocrotire a unor bunuri;*
- *traficul de animale ocrotite în țările lor;*
- *comerțul de țesuturi şi organe umane;*
- *infracțiunile săvârşite prin intermediul calculatoarelor;*
- *infracțiunile săvârşite cu cărți de credit;*
- *infracțiunile săvârşite de persoane care fac parte din asociații de infractori;*
- *nerespectarea dispozițiilor privind importul de deşeuri şi de reziduuri;*
- *– nerespectarea dispozițiilor privind jocurile de noroc, în scopul ascunderii sau disimulării originii ilicite a acestora, precum şi în scop de tăinuire sau de favorizare a persoanelor implicate în astfel de activități sau presupuse că s-ar sustrage consecințelor juridice ale faptelor lor;*

b) ascunderea sau disimularea naturii reale a proveniență apartenenței, dispoziția mişcării proprietății bunurilor sau a dreptului asupra acestora, cunoscând că aceste bunuri provin din săvârşirea uneia dintre infracțiunile prevăzute la lit."a";

c) dobândirea, posesia sau utilizarea de bunuri, cunoscând că acestea provin din săvârşirea uneia dintre infracțiunile prevăzute la lit."a".

Monitorul Oficial nr. 904/12 dec. care redefineşte infracțiunea de spălare bani şi lărgeşte aria de aplicare la toate infracțiunile, în condițiile legii.

(2) Asocierea, inițierea, aderarea sau sprijinirea sub orice formă, în scopul săvârşirii infracțiunii de spălare a banilor, se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 25 ani.

(3) Tentativa se pedepseşte."

Din textul pe care l-am prezentat anterior se desprind unele concluzii interesante pentru tema pe care o analizăm.

Sub aspectul tehnicii de incriminare, legiuitorul preferă nu să modifice Codul penal prin includerea unor forme agravante la infracțiunile din domeniul crimei organizate ori la alte infracțiuni (de exemplu traficul de stupefiante etc.), ci să aducă elemente de noutate printr-o dispoziție penală în cadrul unei legi speciale, ca infracțiune distinctă, ce se poate aplica în concurs cu faptele prevăzute mai sus.

Acest procedeu a fost mai la îndemâna legiuitorului în comparație cu tehnica greoaie a modificării şi completării Codului penal la o serie de articole.

Definirea acestei infracțiuni este un element de noutate şi un pas important în combaterea prin mijloace penale a crimei organizate. Sub denumirea de spălare a banilor, legiuitorul acordă toată atenția combaterii fenomenului prin înlăturarea scopului în care faptele se produc, şi anume obținerea de profit.

Apreciem că avantajul adus prin adaptarea acestei legi, pe linia combaterii crimei organizate, constă în următoarele:

— incriminarea distinctă a spălării banilor ca infracțiune ce poate fi reținută în concurs real cu infracțiunile din sfera crimei organizate anume precizate (art.23 alin.l, lit."a");

— o reformulare a infracțiunilor de tăinuire şi favorizare când sunt comise în sfera crimei organizate (art. 23 alin. l lit. "b" şi "c");

— incriminarea spălării banilor realizată în participație penală, fără condiționarea existenței *„grupului"*, a *„bandei"* etc., iar în situația asocierii, inițierii, aderării ori sprijinirii, sancționarea ca infracțiune distinctă (art. 43, pct. (2)).

7. Perioada actuală

Anul 2000 se consideră a fi un an de referință în combaterea crimei organizate în România prin adoptarea Legii nr. 143/2000 privind combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri[1]. Fiind un segment extrem de important al

[1] Publicată în M.O. nr. 362 din 3 august 2000.

crimei organizate, apariția legii cu forme moderne de combatere prin mijloace penale şi procesual penale (definiții de noi infracțiuni, înăsprirea regimurilor sancționatorii, protejarea legală a livrărilor supravegheate, a polițiştilor şi colaboratorilor sub acoperire, controlul comunicațiilor informatice, regimul confiscărilor şi cooperarea polițienească internațională) a făcut ca dreptul să devină o fortăreață şi o armă mult dorită la îndemâna organelor judiciare.

Problema integrării României în Uniunea Europeană face ca începând cu anul 2001[1] combaterea crimei organizate să ocupe un loc important în preocupările structurilor politice şi să se înceapă un laborios program de armonizare a legislației şi adoptarea, aproape în serie, a tuturor legilor necesare combaterii tuturor domeniilor crimei organizate.

Astfel, începând cu 2001 au fost adoptate acte normative importante, cum sunt:

- ✓ **Codul Penal** cu modificările şi completările ulterioare;
- ✓ **Legea nr. 141/1997** privind Codul Vamal al României;
- ✓ **Legea nr. 656/2002** privind Prevenirea şi sancționarea Spălării Banilor;
- ✓ **Legea nr. 704/2001** privind Asistența judiciară în materie penală;
- ✓ **Legea nr. 756/2001** asupra transferării persoanelor condamnate în străinătate;
- ✓ **Legea nr. 296/2001** privind extrădarea;
- ✓ **Legea nr. 39/2003** privind prevenirea şi combaterea criminalității organizate;
- ✓ **H.G. nr. 154/2003** privind aprobarea Strategiei Naționale Antidrog pentru anul 2003-2004;
- ✓ **Legea nr. 143/2000** privind combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri;
- ✓ **H.G. nr. 1359/2000** pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 143/2000;
- ✓ **Legea nr. 73/1969** privind regimul produselor şi al substanțelor stupefiante;
- ✓ **Instrucțiunile nr. 103/1970** ale Ministerului Sănătății pentru aplicarea Legii nr. 73/1969;
- ✓ **Decretul nr. 466/1979** privind regimul produselor şi substanțelor toxice;
- ✓ **Legea nr. 300** din 17 mai 2002 privind regimul juridic al precursorilor folosiți la fabricarea ilicită a drogurilor;

[1] Hotărârea Parlamentului României nr. 39 privind „Programul de Guvernare pe perioada 2001-2004" publicată în M.O. nr. 700 din 28.12.2000.

✓ **Hotărârea nr. 1121** din 10 octombrie 2002 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 300/2002 privind regimul juridic al precursorilor folosiți la fabricarea ilicită a drogurilor;

✓ **Ordinul nr. 251/240/292** din 8 aprilie 2002 pentru aprobarea Listei cuprinzând produsele farmaceutice de uz uman şi veterinar care conțin substanțe ce intră sub incidența Legii nr. 143/2000 privind combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri;

✓ **O.U.G. nr. 152/1999** privind produsele medicamentoase de uz uman, aprobată şi modificată prin Legea nr. 336/2002;

✓ **Ordinul nr. 626/2001** pentru aprobarea normelor privind înființarea şi autorizarea unităților farmaceutice, precum şi a condițiilor de organizare şi funcționarea acestora.

✓ **Legea nr. 39/2003** privind prevenirea şi combaterea criminalității organizate;

✓ **Legea nr. 161/2003**-Titlul III- prevenirea şi combaterea criminalității informatice;

✓ **Ordinul nr. 25/1999** pentru aprobarea Instrucțiunilor nr. 9/1999 privind prevenirea şi combaterea spălării banilor;

✓ **Instrucțiunile nr. 9/1999** privind prevenirea şi combaterea spălării banilor;

✓ **H.G. nr. 413/1999** pentru aprobarea Regulamentului de Organizare şi Funcționare a Oficiului Național pentru prevenirea şi combaterea spălării banilor;

✓ **Legea nr. 78/2000** pentru prevenirea, descoperirea şi sancționarea faptelor de corupție;

✓ **O.U.G. nr. 28/2002** privind valorile mobiliare, serviciile de investiții financiare şi piețele reglementate;

✓ **Legea nr. 365/2002** privind comerțul electronic;

✓ **Ordonanța nr. 20/2002** privind achizițiile publice prin licitații electronice;

✓ **Legea nr. 126/1995** privind regimul materialelor explozive;

✓ **Decret nr. 466** din 28 decembrie 1979 privind regimul produselor şi substanțelor toxice;

✓ **Legea nr. 17/1996** privind regimul armelor de foc şi al munițiilor;

✓ **Legea nr. 111/1996** republicată privind desfăşurarea în siguranță a activităților nucleare;

✓ **Legea nr. 193/2003** de modificare şi completare a Legii nr. 111/ 1996;

✓ **Legea nr. 384** din 10 iulie 2001 privind aprobarea O.U.G. nr. 204/2000 pentru modificarea art. 8 din Legea nr. 111/1996 privind desfăşurarea în siguranță a activităților nucleare;

✓ **Legea nr. 703/2001** privind răspunderea civilă pentru daune nucleare;

✓ **Legea nr. 16/1998** pentru modificarea şi completarea Legii nr. 111/1996 privind desfăşurarea în siguranță a activităților nucleare;

✓ **H.G. nr. 916/2002** privind aprobarea Listei detaliate a materialelor, dispozitivelor, echipamentelor şi informațiilor pertinente pentru proliferarea armelor nucleare şi a altor dispozitive nucleare explozive;

✓ **Ordinul nr. 106/2002** pentru aprobarea Normelor privind cerințele pentru calificarea personalului care asigură paza şi protecția materialelor şi instalațiilor protejate în domeniul nuclear;

✓ **O.U.G. nr. 31/2002** privind interzicerea organizațiilor şi simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob şi a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârşirea unor infracțiuni contra păcii şi omenirii;

✓ **Legea nr. 965/2002** privind Codul Rutier;

✓ **H.G. nr. 1114** din 9 noiembrie 2001 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Codului vamal al României;

✓ **H.G. 626/1997** şi H.G. 775/2001 privind regimul repatrierii;

✓ **Ordinul** ministrului finanțelor **nr. 5** privind Metodologia de eliberare de chitanțe vamale;

✓ **Legea nr. 42** din 18 decembrie 1990 republicată, pentru cinstirea eroilor-martiri şi acordarea unor drepturi urmaşilor acestora, răniților, precum şi luptătorilor pentru victoria Revoluției din decembrie 1989;

✓ **Legea nr. 98/2000** privind aprobarea O.U.G. nr. 80/1999 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 56/1992 privind frontiera de stat a României;

✓ **O.U.G. nr. 128** din 29 august 1998 pentru reglementarea modului şi condițiilor de valorificare a bunurilor legal confiscate sau intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului;

✓ **O.U.G. nr. 44/1997** privind transporturile rutiere;

✓ **O.U.G. nr. 78/2000** privind omologarea vehiculelor rutiere în cadrul Registrul Auto Român;

✓ **Legea nr. 678/2001** privind prevenirea şi combaterea traficului de persoane;

✓ **H.G. nr. 299/2003** pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 678/2001;

✓ **H.G. nr. 1216/2001** privind aprobarea Planului Național Unic de acțiune pentru combaterea traficului de ființe umane;

✓ **H.G. nr. 25/1997** privind adopțiile;

✓ **Legea nr. 84/1994** privind adopțiile internaționale;

✓ **Legea nr. 2/1998** privind prelevarea şi transplantul de țesuturi umane;

✓ **Legea nr. 243** din 29 aprilie 2002 pentru aprobarea Ordonanței de urgență Guvernului nr. 105/2001 privind frontiera de stat a României;

✓ **H.G. nr. 1268** din 20 decembrie 2001 privind Decizia Consiliului Uniunii Europene referitoare la exceptarea cetățenilor români de la obligația de a obține vize pentru statele din spațiul Schengen;

✓ **Legea nr. 156** din 26 iulie 2000 privind protecția cetățenilor români care lucrează în străinătate;

✓ **Legea nr. 177** din 11 aprilie 2002 pentru aprobarea O.U.G. nr. 144/2001 privind îndeplinirea de către cetățenii români la ieşirea din țară, a condițiilor de intrare în statele membre ale Uniunii Europene şi în alte state;

✓ **Legea nr. 682** din 19 decembrie 2002 privind protecția martorilor.

7.1. Legea nr. 39/2003 privind combaterea crimei organizate

Legea nr. 39/2003 privind combaterea crimei organizate este legea de bază, cadru legislației moderne de combatere a crimei organizate, un fel de constituție a eşafodajului judiciar de anticrimă organizată[1].

Actul normativ aduce clarificări importante şi necesare pentru practicienii dreptului, astfel:

1. **În domeniul dreptului penal – partea generală**.

➢ Se defineşte sintagma de „grup infracțional organizat" ca fiind grupul **structurat**, format din **trei** sau mai multe persoane, care există pentru o **perioadă** şi acționează în mod **coordonat** în scopul **comiterii** uneia sau mai multor infracțiuni grave, pentru a **obține** direct sau indirect un beneficiu financiar sau alt beneficiu material[2].

Din sublinierile făcute în text sunt necesare a fi îndeplinite cumulativ şase condiții pentru a fi considerat grup infracțional organizat, respectiv:

➢ Existența unei **structuri** ierarhice, piramidale, ceea ce presupune existența executanților, locotenenților şefului, protecției interne (sancționarea celor ce trădează) şi externe (disciplinizarea grupurilor rivale, recuperarea de bunuri ori valori, racolarea de adepți, coruperea sau eliminarea celor ce se împotrivesc).

Toate tipologiile de bază ale crimei organizate au o asemenea structură: Mafia, Yacuza, Triadele.

---

[1] Legea nr. 39/2003 care a fost publicată în M.O. nr. 50 din 29 ianuarie 2003 şi a avut la bază Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptată la New York la 15 noiembrie 2000 şi ratificată de Parlamentul României prin Legea nr. 565 din 16 octombrie 2002 publicată în M.O. nr. 813 din 8 noiembrie 2002.

[2] Art. 2 alin. 1 lit. a, teza I.

➢ Grupul să fie format din **trei** sau mai multe persoane. Numărul minim al grupului a constituit o piedică ani în şir în definirea acestuia ca urmare a opiniilor diferite a penaliştilor, actualmente părerea fiind unanim împărtăşită cu numărul minim de trei.

➢ Existența unei **perioade** de viață a grupului, în sensul că nu este constituit ad-hoc pentru comiterea faptei. Acest lucru presupune ca între membrii grupului să fi existat relații, contacte, schimb de opinii, pregătire, studiu, toate în vederea comiterii unei infracțiuni grave ori comiterea unor astfel de fapte la perioade nu extrem de îndepărtate în timp. Existența grupului în timp, în aşteptare, pregătire sau acțiune sporeşte pericolul social al acestuia. Presupune existența unei „haite" capabile să atace şi să terorizeze prin însăşi existența sa.

➢ Acționează în mod **coordonat**. Aceasta presupune pregătire anterioară, existența unui plan, nu neapărat scris, cu sarcini precise pentru fiecare membru al grupului, disciplină față de conducător, executare fidelă, asumarea răspunderii, toate acestea în vederea comiterii unei infracțiuni grave. Unul sau doi membri ai unui grup infracțional organizat ce comit infracțiuni sporadice nu presupune implicit şi răspunderea întregului grup pentru comiterea acestora.

În situația în care trei sau mai multe persoane dintr-un grup mai mare comit infracțiuni grave, situația este diferită sub aspectul răspunderii ori numai a subgrupului ori a întregului grup, de la caz la caz.

➢ Comiterea uneia sau mai multor infracțiuni grave reprezintă scopul constituirii grupului, care nu este neapărată nevoie să fie şi produs. Pentru eliminarea oricăror interpretări, referitor la ce înseamnă infracțiune gravă, legiuitorul le-a enumerat pe acestea[1].

---

[1] art. 2 alin. 1 lit. b, infracțiune gravă:
1. omor, omor calificat, omor deosebit de grav; 2. lipsire de libertate în mod ilegal; 3. sclavie; 4. şantaj; 5. infracțiuni contra patrimoniului, care au produs consecințe deosebit de grave; 6. infracțiuni privitoare la nerespectarea regimului armelor şi muniților, materiilor explozive, materialelor nucleare sau al altor materii radioactive; 7. falsificare de monede sau de alte valori; 8. divulgarea secretului economic, concurența neloială, nerespectarea dispozițiilor privind operații de import sau export, deturnarea de fonduri, nerespectarea dispozițiilor privind importul de deşeuri şi reziduuri; 9. proxenetismul; 10. infracțiuni privind jocurile de noroc; 11. infracțiuni privind traficul de droguri sau precursori; 12. infracțiuni privind traficul de persoane şi infracțiuni în legătură cu traficul de persoane; 13. traficul de imigranți; 14. spălarea banilor; 15. infracțiuni de corupție, infracțiunile asimilate acestora, precum şi infracțiunile în legătură directă cu infracțiunile de corupție; 16. contrabanda; 17. bancruta frauduloasă; 18. infracțiuni săvârşite prin intermediul sistemelor şi rețelelor informatice sau de comunicații; 19. traficul de țesuturi sau organe umane.

➢ De asemenea, comiterea acestor fapte să aibă drept scop obținerea directă sau indirectă a unui beneficiu financiar sau alt beneficiu material. Deci, ținta grupurilor infracționale organizate, a crimei organizate o reprezintă profitul economic obținut atât brutal prin infracțiuni grave specifice (omor, lipsire de libertate în mod ilegal etc.), dar şi mascate (contrabandă, deturnări de fonduri etc.), folosind drept paravan mecanisme economice legale şi societăți comerciale.

Sancțiuni:

„Inițierea sau constituirea unui grup infracțional organizat ori aderarea sau sprijinirea sub orice formă a unui astfel de grup se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi[1]".

Această incriminare devine distinctă față de art. 323 (asociere în vederea comiterii de infracțiuni) şi 167 (complot) Cod penal iar în cazul comiterii unei infracțiuni grave este în concurs cu aceasta.

Din acest punct de vedere este necesar a se face unele comentarii.

Pericol social care constă în amenințarea ce decurge din existența grupului pentru săvârşirea de infracțiuni grave ce capătă gravitate datorită caracterului organizat al grupării respective.

Inițierea sau constituirea presupune o oarecare structură organică, o repartizare a atribuțiilor între membrii grupării, un program de activitate în care trebuie să intre săvârşirea unei sau mai multor infracțiuni etc.

Existența acestui grup sporeşte în mod simțitor capacitatea operativă, sporeşte îndrăzneala făptuitorilor şi, sub un anumit aspect, poate îngreuna descoperirea şi prinderea acestora.

Forța pe care o dă caracterul organizat al grupului face ca să existe amenințarea cu un pericol efectiv, calitativ deosebit de simpla manifestare a intenției de a săvârşi infracțiuni.

Datorită pericolului social pe care îl prezintă constituirea pentru săvârşirea de infracțiuni, lupta împotriva acesteia nu se poate reduce la măsuri preventive, ci este necesară reacția prin mijloacele dreptului penal. În acelaşi timp, incriminarea şi sancționarea acestei fapte este perfect justificată din punct de vedere criminologic şi recomandabilă într-o politică penală rațională, fiindcă riposta antiinfracțională este cu atât mai utilă socialmente şi mai eficace, cu cât vizează încă în germene acțiunile care tind la declanşarea activităților infracționale, fără să se aştepte evoluția acestora către efectiva

---

20. orice altă infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii, al cărei minim special este de cel puțin 5 ani.

[1] Art. 7 din Legea nr. 39/2003.

săvârşire de infracţiuni. De aceea, nu numai constituirea unui grup infracţional organizat în vederea săvârşirii de infracţiuni trebuie să fie incriminată, dar şi iniţierea constituirii, precum şi aderarea sau ajutorul dat sub orice formă unei asemenea grupări.

Sub raport criminologic, infracţiunea ce o examinăm reprezintă una dintre cele mai grave forme de criminalitate, şi anume criminalitatea organizată[1]. Pentru a evidenţia mai convingător aceste aspecte, vom face o succintă analiză a infracţiunii.

Subiect activ nemijlocit (autor) al infracţiunii de asociere pentru săvârşirea de infracţiuni ***poate fi orice persoană***. Legea nu condiţionează existenţa acestei infracţiuni de vreo calitate a autorului. Actuala lege a consacrat principiul că formarea grupului infracţional organizat pentru săvârşirea de infracţiuni trebuie incriminată indiferent de calitatea sau de antecedentele celor care o compun, constituirea în scopul săvârşirii de infracţiuni fiind prin ea însăşi îndeajuns de periculoasă, pentru a face necesară incriminarea. De asemenea, nu interesează numărul membrilor grupului (mai mulţi peste trei), aceştia putând varia în raport cu natura infracţiunii sau infracţiunilor care formează scopul constituirii şi de împrejurările în care urmează să se realizeze acest scop, adică săvârşirea infracţiunii sau infracţiunilor. Nu are relevanţă nici cetăţenia pe care o au cei ce se grupează pentru săvârşirea de infracţiuni.

Când fapta constă în ***iniţierea*** constituirii unei grup infracţional organizat, aceasta poate fi săvârşită de ***o singură persoană sau de mai multe persoane, care vor avea calitatea de autori ai infracţiunii,*** în această modalitate. De îndată ce gruparea a fost constituită, pe lângă acela sau acei care au iniţiat constituirea asocierii, sunt autori ai infracţiunii şi acei care au luat parte la constituirea acesteia. De asemenea, devin autori şi acei care au aderat ulterior sau care au sprijinit în orice mod gruparea astfel constituită.

Aşadar, după ce constituirea a avut loc, grupul infracţional organizat pentru săvârşirea de infracţiuni îmbracă forma de infracţiune cu pluralitate constituită de făptuitori. Infracţiunea rămâne însă susceptibilă de pluralitate ocazională, adică de săvârşire în participaţie, fiindcă pluralităţii constituite, întocmai ca şi pluralităţii naturale de făptuitori, i se poate alătura o pluralitate ocazională. Faţă de conţinutul juridic al infracţiunii incriminate, nu este însă posibilă participaţia în genere decât sub forma instigării, fie prin determinarea unei sau unor persoane să iniţieze constituirea asociaţiei, fie prin determinarea unei sau unor persoane să adere la grup sau să dea sprijin acestuia. Instigarea

[1] A se vedea V. Dongoroz, *op.cit*., pag. 686. Autorii fac trimitere în mod expres şi explicit la crima organizată şi posibilităţile de combatere a acesteia prin mijloace de drept penal.

la însăşi constituirea asocierii înseamnă iniţierea constituirii, deci o modalitate de săvârşire de sine stătătoare a infracţiunii. Cât priveşte complicitatea prin sprijinire (înlesnire sau ajutor), aceasta nu este posibilă, fiindcă sprijinirea sub orice formă a grupului infracţional organizat pentru săvârşirea de infracţiuni este asimilată cu însăşi săvârşirea ca autor a infracţiunii. Este însă posibilă complicitatea prin promisiune de tăinuire sau favorizare[1].

Elementul material al acestei infracţiuni îl poate constitui fie acţiunea de a iniţia, de a constitui un un grup infracţional organizat, fie acţiunea de a adera la un astfel de grup, fie, în fine, acţiunea de a-l sprijini sub orice formă. Aceste acţiuni fiind prevăzute alternativ în conţinutul dispoziţiei incriminatoare, oricare dintre ele poate constitui elementul material, cu precizarea că în timp ce acţiunile de constituire şi de iniţiere a grupului pot constitui necondiţionat şi singure elementul material, acţiunile de aderare şi de sprijinire presupun preexistenţa constituirii (în cazul acestor acţiuni există deci o situaţie premisă). Dacă aceeaşi persoană a săvârşit mai multe dintre aceste acţiuni, în realizarea aceleiaşi rezoluţii, deci în legătură cu aceeaşi constituire, va exista o singură infracţiune, însă pluralitatea acţiunilor săvârşite va fi avută în vedere la individualizarea pedepsei.

Prin acţiunea de ***constituire*** se înţelege constituirea grupului şi consimţământul de a fi membru al acestuia. Prin această acţiune ia naştere pluralitatea constituită de făptuitori supuşi unei anumite discipline interne, unor anumite reguli privind ierarhia, rolul membrilor şi planurile de activitate. Constituirea se realizează prin acţiunea fiecăreia dintre persoanele care participă la această înjghebare colectivă, indiferent din ce ar consta în mod concret contribuţia fiecăruia. Legiuitorul nu face distincţie între autori, organizatori şi membrii de rând ai grupării.

Prin acţiunea de ***a iniţia*** constituirea grupului infracţional organizat se înţelege efectuarea de acte menite să determine şi să pregătească constituirea asocierii. Această acţiune presupune, deci, efectuarea de acte prin care se fac propuneri de constituire a grupării, încercarea de a determina alte persoane de a intra în asocierea proiectată, organizarea întrunirii în vederea constituirii asocierii etc. Vor intra în noţiunea de iniţiere toate actele întreprinse în vederea constituirii grupului.

Acţiunea de iniţiere poate fi săvârşită de o singură persoană sau de mai multe, fiecare dintre acestea având calitatea de autori ai infracţiunii, indiferent dacă s-a ajuns sau nu la constituirea grupului şi indiferent dacă persoanele care au iniţiat constituirea au intrat sau nu în grup. Necesitatea de a curma în germene această activitate infracţională a impus deci asimilarea iniţierii constituirii grupului cu însăşi crearea acestuia.

[1] Art. 10 din Legea nr. 39/2003.

Prin acțiunea de ***aderare la grup*** se înțelege intrarea în gruparea constituită, ca membru al acesteia. Aderarea poate fi expresă, adică făcută printr-o declarație formală de aderare, orală sau scrisă, prin depunerea de jurământ sau îndeplinirea unui ritual cerut de regulile grupului. În acest caz nu interesează activitatea depusă de făptuitor în cadrul grupării. Aderarea poate fi însă şi tacită, în care caz ea rezultă din activitatea desfăşurată ca membru de fapt al grupării. Atât din declarația sau formalitățile îndeplinite, cât şi din activitatea desfăşurată trebuie să rezulte aderarea efectivă a persoanei la grup şi nu simpla intenție sau dorință de a adera.

Prin acțiunea de ***sprijinire a grupului*** pentru săvârşirea de infracțiuni se înțelege înlesnirea sau ajutorul dat grupului în tot timpul existenței sale. Sprijinirea poate fi înfăptuită, aşa cum se arată în dispoziția incriminatoare, sub orice formă. Sprijinirea poate consta dintr-o contribuție de natură să înlesnească activitatea grupului sau să ajute în orice mod existența acesteia. Sub acest ultim aspect sprijinirea poate consta în orice ajutor material sau moral dat grupului pentru menținerea acesteia sau pentru asigurarea desfăşurării activității sale (furnizarea de informații, indicații, acordarea de ajutor bănesc, procurarea de mijloace sau instrumente necesare săvârşirii infracțiunilor programate etc.).

După cum am menționat anterior, aderarea, cât şi sprijinirea unui grup nu pot avea loc decât după ce grupul s-a constituit, fiindcă nu se poate adera la o asociere inexistentă sau sprijini o asociere care nu s-a constituit încă. Existența grupului constituie, în cazul acestor acțiuni, o situație premisă. Sprijinul dat celui care a inițiat constituirea sau celor care au participat la constituire, fără ca sprijinitorul să intre în grup constituie o complicitate anterioară la infracțiunea de inițiere sau constituire.

Cerința esențială. Existența elementului material este condiționată de îndeplinirea unei *cerințe speciale,* şi anume aceea ca grupul constituit sau a cărei constituire este inițiată, ori la care se aderă sau căreia i se dă sprijin sub orice formă, să aibă ca scop săvârşirea uneia sau mai multor infracțiuni, altele decât cele arătate în art. 167 şi art. 323 Cod penal. Pericolul social pe care îl prezintă acțiunile care constituie elementul material al acestei infracțiuni este determinat tocmai de scopul grupului, iar amenințarea în care se concretizează acest pericol este legată de scopul grupului care constă în săvârşirea de infracțiuni. Dacă constituirea n-ar fi făcută în vederea săvârşirii de infracțiuni, toate acțiunile legate de constituirea ei şi-ar pierde semnificația juridico-penală şi n-ar putea constitui elementul material al infracțiunii. Este suficient ca scopul să constea în săvârşirea unei singure infracțiuni pentru ca gruparea să constituie o infracțiune prin ea însăşi. Infracțiunea sau infracțiunile a căror săvârşire constituie scopul grupării sunt cele prevăzute în art. 2 alin. 1 din

Legea nr. 39/2003, deoarece dacă gruparea nu ar avea drept scop săvârşirea acestor infracțiuni, ar constitui infracțiunea de complot (art. 167 Cod penal) sau asocierea în vederea comiterii de infracțiuni (art. 323 Cod penal).

Elementul subiectiv al infracțiunii de inițiere sau constituire a unui grup infracțional organizat are ca formă de vinovăție ***intenția*****.** Săvârşirea din culpă a acestei fapte, posibilă numai în unele dintre modalitățile acesteia, nu este incriminată. Persoana care săvârşeşte vreuna dintre acțiunile ce pot constitui elementul material al infracțiunii ştie, după caz, că inițiază constituirea unui grup, că aderă la acesta ori că-l sprijină în vreun fel oarecare. El prevede, aşadar, în limitele acestei cunoaşteri, rezultatul faptei sale şi îl doreşte sau acceptă eventualitatea producerii lui.

Nu este suficient pentru existența infracțiunii, din punct de vedere subiectiv, ca făptuitorul să fi ştiut că se grupează sau că sprijină un grup, ci este necesar ca el să fi ştiut că gruparea a cărei constituire o inițiază ori la care aderă, sau pe care o sprijină, este o grupare infracțională organizată care are drept scop săvârşirea uneia sau mai multor infracțiuni din sfera crimei organizate. Dacă făptuitorul nu a cunoscut scopul grupării, chiar atunci când ignoranța sau eroarea ar fi rezultatul culpei sale, fapta nu va constitui infracțiunea de grupare pentru săvârşirea de infracțiuni, care nu poate fi săvârşită decât cu intenție.

7.2. Martorul protejat

Definiții:

Martorul într-o interpretare „lato sensu" este persoana care, în calitate de martor, inculpat sau condamnat în altă cauză ori fără a avea o calitate procesuală, furnizează informații şi date cu caracter determinant în aflarea adevărului cu privire la infracțiuni grave sau care contribuie la prevenirea producerii ori la recuperarea unor prejudicii deosebite ce ar putea fi cauzate prin săvârşirea unor astfel de infracțiuni.

Martorul protejat[1] este martorul, membrii familiei sale ori persoanele apropiate acestuia incluse în programul de protecție a martorilor, conform legii.

Subiecții. Legiuitorul nu face distincții privind calitatea procesuală potrivit legii române, incluzând în sfera martorului protejat, martorii, inculpații ori condamnați în altă cauză[1].

[1] Baza legală a instituirii martorului protejat se află în Legea nr. 682 din 19 decembrie 2002 publicată în M.O. nr. 964 din 28 decembrie 2002 şi Legea nr. 565 din 16 octombrie 2002 privind ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate publicată în M.O. nr. 813 din 8 noiembrie 2002 (anexa 1).

Referitor la martorul ce face depoziții din rațiuni de confort psihic legiuitorul extinde aria de protejare a acestuia la familie înțelegând soțul sau soția acestuia, copiii şi părinții şi asupra persoanelor apropiate de care este legat prin legături afective (afini, rude etc.)

Condiții: martorul, pentru a beneficia de Programul de protecție, trebuie să îndeplinească următoarele condiții, cumulativ[2]:

— să existe o acțiune judiciară indiferent de faza procesuală (preventivă, acte premergătoare, urmărire penală, judecată);

— să se fi comis o infracțiune gravă[3], să existe date certe că s-ar putea comite o astfel de faptă, să existe pericolul producerii unor prejudicii deosebite ori necesitatea recuperării acestora în cazul în care s-au produs;

---

[1] Potrivit art. 4 pct. 2 din Legea nr. 682/2002, poate fi inclusă în Program o persoană care are în altă cauză calitatea de:

a) organizator ori conducător de grup sau organizație criminală; instigator ori autor al infracțiunii de omor, omor calificat sau omor deosebit de grav;

b) instigator ori autor al infracțiunii de omor, omor calificat sau omor deosebit de grav

[2] În art. 4 din Legea nr. 682/2002 condițiile sunt prezentate în mod restrâns:

a) persoana are calitatea prevăzută la art. 2 lit. a, d, e;

b) persoana se află în sfera de pericol, în sensul art. 2 lit. B.

[3] Potrivit art. 3 lit. h din Legea nr. 682/2002, **infracțiune gravă** este infracțiunea care face parte din următoarele categorii: infracțiuni contra păcii şi omenirii, infracțiuni contra siguranței statului sau siguranței naționale, terorismul, omorul, omorul calificat, omorul deosebit de grav, infracțiunile privind traficul de droguri şi de persoane, spălarea banilor, falsificarea de monede sau de alte valori, infracțiuni privitoare la nerespectarea regimului armelor şi munițiilor, infracțiunile privitoare la regimul materialelor nucleare sau a altor materii radioactive, infracțiunile de corupție, infracțiunile contra patrimoniului care au produs consecințe deosebit de grave, precum şi orice altă infracțiune al cărui minim special este de cel puțin 10 ani sau mai mare.

Potrivit art. 2 din Legea nr. 39 din 21 ianuarie 2003 privind combaterea criminalității organizate, prin **infracțiune gravă** în condițiile comiterii acesteia de un grup infracțional organizat, se înțelege: omorul, omorul calificat, omorul deosebit de grav, lipsirea de libertate în mod ilegal, sclavia, şantajul, infracțiunile contra patrimoniului ce au produs consecințe deosebit de grave, infracțiuni privitoare la nerespectarea regimului materialelor explozive, materialelor nucleare sau al altor materii radioactive, falsificarea de monede sau de alte valori, divulgarea secretului economic, concurența neloială, nerespectarea dispozițiilor privind operațiunile de import-export, deturnarea de fonduri, nerespectarea dispozițiilor privind importul de deşeuri şi reziduuri, proxenetismul, infracțiunile privind jocurile de noroc, infracțiuni privind traficul de droguri sau precursori, infracțiunile privind traficul de persoane şi infracțiunile în legătură cu traficul de persoane, traficul de migranți, spălarea banilor, infracțiuni de corupție, infracțiuni asimilate acestora, precum şi infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție, contrabanda, bancruta frauduloasă, infracțiuni săvârşite prin intermediul sistemelor şi reperelor

— martorul să dețină informații sau date certe şi esențiale cu privire la infracțiuni grave comise, sau ce se vor comite, prejudicii însemnate produse, sau ce se vor produce ori ce trebuiesc recuperate;

— martorul să fi furnizat astfel de informații sau date organelor judiciare ori să fie de acord să le furnizeze;

— viața ori integritatea fizică a martorului, familiei sale ori persoanelor apropiate să fie puse în pericol urmare a depozițiilor făcute sau ce urmează a fi făcute;

— martorul să dea acordul scris, să nu emită pretenții contrare legii şi să respecte Programul de protecție;

— magistratul să accepte solicitarea.

Aspecte procedurale. În vederea asigurării unei protecții legale şi pentru a evita cazurile de nulitate într-un domeniu aşa de sensibil, sunt necesare respectarea următoarelor proceduri legale:

1. **Propunerea de includere în Program**. Se face de organul de cercetare penală în faza actelor premergătoare şi a urmăririi penale şi de procuror în faza de judecată, însoțită de acordul scris al persoanei;

2. **Emiterea ordonanței**, respectiv încheierii, de către procuror ori instanță în termen de 5 zile de la înaintarea propunerii;

3. **Încheierea protocolului de protecție** cu fiecare persoană în parte în termen de 7 zile de la data emiterii ordonanței ori încheierii prin care se dobândeşte calitatea de martor protejat, semnat personal de către acesta, ori de reprezentanți legali în cazul minorilor. Dacă sunt situații în care reprezentanții legali nu semnează (refuză, contravine intereselor minorului etc.), semnarea se va face de minor cu aprobarea procurorului.

---

informatice sau de comunicații, traficul de țesuturi sau organe umane, orice alte infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii, a cărei minim special este de cel puțin 5 ani.

Având în vedere definirea infracțiunii grave, oarecum diferit de către legiuitor în două acte normative, ce se succed în termen scurt s-ar putea interpreta că numai pentru ce e prevăzut în art. 3 lit. h din Legea nr. 682/2002 s-ar aplica Programul de protecție a martorului. Opinăm că nu, având în vedere câteva aspecte:

– Legea nr. 682/2002, are o arie mult mai largă privind sfera de cuprindere a infracțiunilor grave, chiar dacă nu sunt în sfera crimei organizate şi nu sunt comise de grup infracțional organizat. Importantă este înfăptuirea justiției prin înlăturarea fricii, a terorii şi violenței.

Totodată, sunt incluse ca infracțiuni grave, pentru care operează Programul de protecție cele ce protejează normele sociale privind siguranța statului şi siguranța națională, ceea ce situează instituția „martorului protejat" într-un plan judiciar aproape cvasigeneral şi nu ca fiind un instrument specific combaterii criminalității organizate.

– Pe de altă parte, Legea nr. 39/2000 include şi alte fapte în sfera infracțiunilor grave, însă în condițiile comiterii de către grupuri infracționale organizate (condiție necerută de Legea nr. 682/2002), ceea ce nu exclude aplicarea Programului de protecție a martorului şi în astfel de cazuri, într-o interpretare „lato sensu".

4. **Comunicarea includerii în Program** ce se face în primele 3 zile de către Oficiul Național de Protecția Martorului (funcționează în cadrul Inspectoratului General al Poliției Române). În caz de urgență, măsurile se iau imediat de către organele de protecție ori administrație ONPM şi se comunică procurorului în 24 de ore.

5. **Luarea măsurilor de protecție**[1], singure sau cumulat, constau în (art. 12 pct. 2 din Legea nr. 682/2002):

— Protecția datelor de identitate a martorului protejat;

— Protecția declarației acestuia;

— Ascultarea martorului protejat de către organele judiciare sub o altă identitate decât cea reală sau prin modalități speciale de distorsionare a imaginii şi vocii;

— Protecția martorului aflat în stare de reținere, arestare preventivă sau în executarea unei pedepse privative de libertate, prin colaborare cu organele care administrează locurile de reținere;

— Măsuri sporite de siguranță la domiciliu, precum şi de protejare a deplasării martorului la şi de la organele judiciare;

— Schimbarea domiciliului[2];

— Schimbarea identității;

— Schimbarea înfățişării;

6. **Luarea măsurilor de asistență**:

— Reinserția în alt mediu social;

— Schimbarea sau asigurarea locului de muncă;

— Asigurarea unui venit până la găsirea unui loc de muncă.

7. **Emiterea ordonanței sau încheierii** de încetare a Programului, în următoarele situații:

— condițiile, inițiale nu mai subzistă;

— la cererea martorului protejat, în formă scrisă;

— dacă, în decursul procesului penal martorul protejat depune mărturie mincinoasă;

— dacă sunt probe sau indicii temeinice că, ulterior includerii în Program, martorul protejat a aderat la un grup sau organizație criminală;

— dacă martorul protejat nu respectă obligațiile asumate sau dacă a comunicat date false cu privire la orice aspect al situației sale;

---

[1] Potrivit prev. art. 24 din Legea nr. 39/2003 privind combaterea criminalității organizate pot beneficia de măsurile specifice de protecție a martorului şi polițistul sub acoperire, informatorul, precum şi membrii de familie ai acestora.

[2] Potrivit Legii nr. 565/2002 privind ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale, schimbarea domiciliului se poate face şi în alt stat, în baza acordurilor de asistență judiciară bilaterale (art. 24).

— dacă a intervenit decesul martorului protejat.

Avantajele protecției martorului:

1. O bună înfăptuire a justiției, a tragerii la răspundere penală a infractorilor, prevenirii producerii de prejudicii însemnate ori a recuperării acestora în situația în care s-au produs;

2. Asigurarea vieții şi integrității fizice a martorului protejat, a familiei ori a apropiaților acestuia ce duce la instituirea unui climat de ordine şi siguranță civică, de protejare a drepturilor constituționale şi a instituirii statutului de drept;

3. Diminuarea la jumătate a răspunderii penale a persoanelor ce au calitatea de martori în sensul prezentei legi dar care au comis o infracțiune gravă iar înaintea sau în timpul urmăririi penale ori a judecării denunță sau facilitează identificarea şi tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârşit astfel de infracțiuni[1];

4. Dă curaj şi siguranță persoanelor ce doresc să sprijine înfăptuirea justiției.

Sancțiuni: pentru înfăptuire în condițiile legii a Programului, a asigurării seriozității şi eficienței acestuia, legiuitorul a prevăzut condiții severe pentru oricine, cu intenție sau din culpă, cu sau fără calitate procesuală, cu sau fără calificare[2], astfel:

– „fapta de a divulga cu intenție identitatea reală, domiciliul ori reşedința martorului protejat, precum şi alte informații care pot duce la identificarea acestora, dacă sunt de natură să pună în pericol viața şi integritatea corporală sau sănătatea martorului protejat, se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.“

Pedeapsa este de la 5 la 10 ani în formă agravantă, dacă:

– fapta a fost comisă de către o persoană care a luat la cunoştință de aceste date în exercitarea atribuțiilor de serviciu (polițişti, procuror, judecător, grefier, funcționar, etc.). Dacă fapta este săvârşită din culpă, pedeapsa este de la 2 la 5 ani;

– s-a cauzat martorului protejat o vătămare gravă a integrității corporale sau sănătății.

Pedeapsa este de la 15 la 25 ani dacă a avut ca urmare moartea sau sinuciderea victimei.

– fapta martorului de a induce în eroare organul de urmărire penală sau instanța de judecată prin datele şi informațiile prezentate se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 10 ani.

7.3. Investigator sub acoperire

[1] A se vedea art. 19 din Legea nr. 682/2002.

[2] A se vedea art. 20 şi 21 din Legea nr. 682/2002.

Instituția investigatorului sub acoperire a fost şi este o necesitate procedurală cu o importanță din ce în ce mai mare pe parcursul procesului penal.

1. O primă accepție legală a folosirii investigatorilor sub acoperire este dată prin Legea nr. 143 din 26 iulie 2000 privind combaterea traficului şi consumului de droguri[1], urmare a importanței combaterii acestui fenomen.

Potrivit prezentei legi, procurorul poate autoriza folosirea investigatorilor acoperiți şi pentru descoperirea faptelor, identificarea metodelor şi obținerea mijloacelor de probă, în situațiile în care există, indicii temeinice că a fost săvârşită sau că se pregăteşte comiterea unei infracțiuni prevăzute în lege (art. 21).

Ca investigatori acoperiți pot fi polițiştii din formațiunile de specialitate care, pot procura droguri, substanțe chimice, esențiale şi precursori, în vederea descoperirii activității infracționale şi a identificării persoanelor implicate în astfel de activități (art. 22). Autorizarea acestora se face pe o perioadă de cel mult 60 de zile şi poate fi prelungită pentru motive temeinice justificate, fiecare prelungire neputând depăşi 30 de zile (art. 21 pct. 2).

Actele încheiate de polițişti (investigatori sub acoperire) pot constitui mijloace de probă (art. 22 pct. 2).

Alte precizări nu sunt făcute, însă se subînțeleg, potrivit prevederilor procedural penale în vigoare, că organul de cercetare penală al poliției poate efectua propuneri procurorului, care prin ordonanță autorizează, pe caz, folosirea investigatorului acoperit (polițist cu identitate schimbată) pe o perioadă limitată la început.

2. **Legea nr. 678** din 21 noiembrie 2001 privind prevenirea şi combaterea traficului de persoane[2] stipulează folosirea investigatorului sub acoperire în vederea strângerii datelor necesare începerii urmăririi penale, în condițiile legii pentru infracțiunile incriminate în domeniul apărat de aceasta. Nu se fac alte reglementări dar făcându-se trimitere la „condițiile legii", „de jure" acestea se aplică în completarea Legii nr. 143/2000, ce are prevederi mai dezvoltate.

Legea nr. 300 din 17 mai 2002 privind regimul juridic al precursorilor şi folosirea ilicită a drogurilor fără a face precizări privind folosirea investigatorului sub acoperire face trimitere la Legea nr. 143/2000, în sensul că se completează cu prevederile acestei legi (art. 36) ceea ce implicit înseamnă folosirea investigatorului sub acoperire în combaterea fenomenului infracțional în domeniul ce îl reglementează[3].

---

[1] Legea nr. 143 din 26 iulie 2000 a fost publicată în M.O. nr. 362 din 3 august 2000.

[2] Legea nr. 678 din 21 noiembrie 2001 privind prevenirea şi combaterea traficului cu ființe umane a fost publicată în M.O. nr. 783 din 11 decembrie 2001.

[3] Publicată în M.O. nr. 409 din 13 iunie 2002.

3. Actul normativ ce reglementează mai detaliat folosirea investigatorului sub acoperire, denumit direct „poliţist sub acoperire" este **Legea nr. 39/2003** privind combaterea criminalităţii organizate[1].

Potrivit prevederilor acestei legi (art. 18, 19, 20) rezultă că:

— poliţiştii sub acoperire sunt folosiţi în combaterea infracţiunilor grave din domeniul crimei organizate comise în condiţiile incriminării acestora (săvârşite de grupuri organizate). Nu se abrogă expres prevederile anterioare.

— autorizarea pentru folosire a poliţistului sub acoperire, emisă de procuror, trebuie să cuprindă:

— indiciile temeinice care justifică măsura şi motivele pentru care este necesară;

— identitatea sub care poliţistul sub acoperire urmează să desfăşoare activităţi autorizate;

— numele lucrătorului din structura specializată, desemnat să poarte legătura cu poliţistul sub acoperire;

— activităţile pe care le poate desfăşura poliţistul sub acoperire;

— perioada desfăşurării activităţilor autorizate;

— se întocmesc rapoarte periodice, scrise, confidenţiale, înaintate de poliţistul sub acoperire prin ofiţerul de legătură, ce constituie mijloc de probă.

— evidenţierea procedurilor în caz de pericol, iminent, survenirea altor activităţi infracţionale ori depăşirea autorizării.

3. Într-un mod unitar, **Codul de procedură penală** (art. 224^1 şi 224^2)[2] strânge prevederile prevăzute în legile anterioare şi le prezintă unitar, extinzând aria infracţiunilor grave şi la cele privind siguranţa naţională şi a lărgirii ariei investigatorilor sub acoperire de la poliţişti din structurile specializate, la lucrători operativi din Ministerul Administraţiei şi Internelor, precum şi din organele de stat care desfăşoară, potrivit legii, activităţi de informaţii pentru realizarea siguranţei naţionale.

7.4. Informatorul

Singurul act normativ care legitimează folosirea informatorului, fără a-l defini, este Legea nr. 39/2003. Potrivit art. 21 „în situaţii excepţionale, dacă există indicii temeinice că s-a săvârşit sau că se pregătea săvârşirea unei infracţiuni grave de către unul sau mai mulţi membrii ai unui grup infracţional organizat, care nu poate fi descoperită sau ai cărui făptuitori nu pot fi identificaţi prin alte mijloace, pot fi folosiţi informatori în vederea strângerii datelor privind săvârşirea infracţiunii şi identificarea autorilor", iar aceştia, „pot

---

[1] Publicată în M.O. nr. 50 din 29 ianuarie 2003.

[2] Codul de procedură penală cuprinde modificările făcute prin Legea nr. 281/2003; Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 66/2003 şi Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 109/2003).

beneficia de recompense financiare" (art. 22) şi de măsuri specifice de protecție a martorului (art. 23).

În contextul definirii instituției informatorului, alături de cea a polițistului sub acoperire, se desprind câteva concluzii:

— informatorii se folosesc numai dacă este imposibilă folosirea polițistului sub acoperire;

— faptele şi situațiile în care sunt folosiți sunt excepționale, deci folosirea lor nu este curentă, având în vedere că structurile folosite în mod curent sunt cele calificate, ale statului;

— folosirea se face cu autorizarea procurorului, în limita autorizării, iar depozițiile reprezintă mijloace de probă;

— actele procedurale de folosire a informatorului cât şi temeiul legal prevăzut de lege, îl deosebesc pe acesta de persoana ce furnizează informații poliției în mod curent sau ocazional, în baza unei autorizări de natură administrativă şi unor reglementări interne.

7.5. Colaboratorul

Legea nr. 143/2000 evidențiază o categorie distinctă, „colaboratorii", ce pot efectua activități distincte, cu autorizarea procurorului, ce pot constitui mijloace de probă. „Polițiştii din formațiunile de specialitate, care acționează ca investigatori acoperiți, precum şi colaboratorii acestora pot procura droguri, substanțe chimice, esențiale şi precursori, cu autorizarea prealabilă a procurorului, în vederea descoperirii activităților infracționale şi a identificării persoanelor implicate în astfel de activități (art. 22)[1]*.*

7.6. Livrarea supravegheată

Livrarea supravegheată este un instrument legal, extrem de eficace în combaterea traficului de droguri şi precursori.

Potrivit Legii nr. 143/2000, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Justiție şi Casație poate autoriza, la solicitarea instituțiilor sau organelor legal abilitate, efectuarea de livrări supravegheate, cu sau fără substituirea totală a drogurilor ori a precursorilor.[2]

---

[1] Implicarea persoanelor din afara sistemului judiciar ca informatori, colaboratori, voluntari nu presupune inițierea şi elaborarea unui act normativ în acest sens.

[2] Livrările supravegheate se fac prin colaborare internațională, existând protocoale juridice şi metodologii în acest sens.

Capitolul 5

PERSPECTIVELE LEGISLATIVE PRIVIND INCRIMINAREA CRIMEI ORGANIZATE ÎN ROMÂNIA

Aparent simplă, la prima vedere, crearea unui sistem legislativ penal pentru combaterea crimei organizate nu este deloc uşor. Cu atât mai mult cu cât în România fenomenul este relativ nou şi trebuie mai întâi cunoscute tendinţele sale şi formele de manifestare.

Dificultatea apare în definirea noţiunilor crimei organizate şi cuprinderea lor în dreptul penal şi dreptul procesual penal.

De altfel, ţări avansate, cu o stabilitate economico-socială şi posibilităţi de studiu criminologic pe termen lung, au adoptat destul de târziu mijloacele penale pentru combaterea crimei organizate[1].

Ca urmare, efortul specialiştilor români de a racorda actualul sistem penal la realităţile socio-economice de ultimă oră este lăudabil şi cu şanse de reuşită în combaterea crimei organizate.

1. Actualul Proiect de modificare a Codului penal român

Iniţiat de Ministerul Justiţiei, acesta caută să creioneze instituţii noi ori să dea înţeles unor termeni juridici pe care unele sisteme penale nu au reuşit să-i definească, reprezentând, din acest punct de vedere, un progres. Evidenţiem, în acest sens, următoarele aspecte:

➢ Se dă o definiţie juridică a crimei organizate, definiţie exhaustivă ce cuprinde trăsăturile şi caracteristicile fenomenului. Prin ***„crimă organizată***" se înţeleg „*activităţile desfăşurate de o organizaţie sau asociaţie ori de un grup*

[1] De exemplu, majoritatea statelor occidentale, începând cu Italia, apoi Franţa, Anglia, au adoptat forme coerente de combatere prin mijloace de drept penal în ultimul deceniu, iar Japonia, Germania, Grecia în ultimii ani.

constituit din cel puțin trei persoane, cu o structură determinată, în scopul realizării de beneficii materiale sau obținerii altor asemenea foloase ori realizării unor interese ilicite, ca urmare a dobândirii şi exercitării controlului acestora asupra unor localități, cartiere, zone, piețe ori asupra unor sectoare economice, politice sau sociale, prin folosirea puterii economice de care dispun infractorii sau a forței rezultate din legăturile acestora cu ceilalți membrii ai organizației, asociației sau grupului, ori prin folosirea violenței, intimidării, coruperii, şantajului sau prin alte asemenea mijloace frauduloase"[1].

Totodată, în cuprinsul aceluiaşi articol se dă definirea **„actului de crimă organizată"**, *acesta fiind orice act infracțional săvârşit de un membru al grupului constituit în condițiile prevăzute în alin. 1, dacă acel act a fost comis în folosul organizației sau asociației ori grupului din care acesta face parte"*[2].

Este considerat, de asemenea, „**act de crimă organizată**", *„actul săvârşit de către acela care, deşi nu face parte din organizația, asociația sau grupul constituit în condițiile arătate în prezentul articol, prin activitatea sa ajută ori înlesneşte comiterea faptei, în vederea atingerii scopului prevăzut în alin. 1"*[3]. Observăm că într-un mod explicit se face diferențierea între crima organizată şi *„act de crimă organizată"*.

➢ Este definit în premieră un nou subiect al răspunderii penale şi anume „**persoana juridică"** ca voință socială a membrilor asociați sau acționari, voință îndreptată pentru săvârşirea unor fapte penale (exemplu: contrabanda, trafic de stupefiante, arme etc.).

Răspunderea penală a persoanei juridice este un subiect controversat în diferite sisteme de drept, deşi situația criminologică este aproape identică în majoritatea statelor[4]. Din ce în ce mai mulți indivizi comit delicte în profitul grupurilor[5], de unde şi ideea că pe lângă sancționarea penală a făptuitorului se impune şi sancționarea grupului[6] pentru care acesta a lucrat, deoarece autorul persoană fizică, chiar descoperit şi condamnat va putea fi înlocuit de o altă persoană, astfel că, persoana fizică ca subiect activ al infracțiunii se poate modifica mereu, dar beneficiarul infracțiunii, persoana juridică, rămâne nesancționată. Specificitatea acestei criminalități, care afectează domenii de bază, pune în dificultate sistemele şi practicile tradiționale, care, deşi

[1] Art. 144[1], alin.1 din Proiectul de modificare a Codului penal.
[2] Art. 144[1], alin.2 din Proiectul de modificare a Codului penal.
[3] Art. 144[1], alin.3 din Proiectul de modificare a Codului penal.
[4] R. Virgil Martinaş – *Răspunderea penală a persoanei juridice*. Revista de Drept Penal nr. 3/1999, pag. 67; Damian Miclea – *Răspunderea penală a societăților comerciale,* Analele Universității Petrol-Gaye, Ploieşti, 2000.
[5] La Carru A. – *Dissolution, fermetue d´etablissement*. Revista Socială 1993, pag. 341-345.
[6] A se vedea faptele comise în Japonia de Secta Naum.

pedepsesc infractorii persoane fizice, nu pot face nimic împotriva adevăraților profitori de pe urma infracțiunii, persoanele juridice.

Pe de altă parte, cea mai mare parte a delictelor economico-financiare comise de persoane fizice nu pot fi realizate fără a se servi de o *„întreprindere”*, de o societate comercială. Organismele crimei organizate acționează în cazuri din ce în ce mai frecvente sub acoperirea unor societăți comerciale. Apariția persoanelor juridice în sfera delictului economico-financiar nu mai constituie o excepție ci, dimpotrivă, tinde să devină o regulă. Societatea comercială poate fi o umbrelă juridică sub care se pot comite fapte penale cu câştiguri extrem de fabuloase, în disproporție cu răspunderea penală individuală foarte redusă care revine persoanei fizice[1].

Mai mult decât atât, nici măcar răspunderea civilă nu-i atinge pe unii acționari ori asociați, cum este cazul societăților comerciale pe acțiuni, în comandită pe acțiuni ori cu răspundere limitată, unde răspunderea patrimonială se rezumă la aportul social adus al acționarilor, față de situația aceleiaşi forme de răspundere în cazul comanditaților din societățile în comandită şi a asociaților din societățile în nume colectiv care răspund civil solidar şi nelimitat. Ca urmare, se iveşte situația paradoxală ca unii asociați să nu răspundă nici civil, şi nici sub aspect penal. Astfel, de acțiunile ilicite ale unor asociați sau acționari, pot beneficia toți asociații sau acționarii fără ca aceştia să răspundă civil sau penal.

De asemenea, chiar administratorii înşişi pot urmări obținerea unor câştiguri prin comiterea de fapte în sfera crimei organizate. Ei răspund într-o măsură mult prea mică în raport de câştigul obținut, câştig ce nu poate fi întotdeauna identificat şi confiscat, în baza art. 118 Cod penal român. Mai mult, câştigul serveşte la mărirea patrimoniului societății, a forței sale economice, în beneficiul asociaților, a unui grup anume constituit. Administratorul este singurul care este sancționat sau este *„sacrificat”* să răspundă penal, cu atât mai mult cu cât pedeapsa complementară a confiscării averii este abrogată.

Specific persoanelor juridice, în ipoteza tragerii la răspundere penală este faptul că acestora principiile privind drepturile omului nu le sunt aplicabile. Ca urmare, confiscarea întregului patrimoniu, lichidarea societății (un fel de condamnare la moarte) etc. le pot fi aplicate. Cu atât mai mult cu cât această răspundere nu se subrogă răspunderii penale individuale a asociaților, acționarilor, administratorilor ori directorilor.

---

[1] A se avea în vedere nu numai societățile comerciale (societățile în nume colectiv, societatea în comandită simplă, societatea în comandită pe acțiuni, societatea pe acțiuni, societatea cu răspundere limitată, dar şi asociațiile non-profit sau profit (fondurile de investiții mutuale etc.), fundațiile, societățile comerciale specifice (bancare, agricole etc.).

Ca urmare, apreciez că prevederile din Proiectul de modificare a Codului penal[1] privind răspunderea persoanei juridice, sunt extrem de eficiente în combaterea crimei organizate infiltrate prin canale societare.

Prin modul în care este definită răspunderea penală a persoanei juridice, inițiatorul legislativ nu are în vedere numai infracțiunile din sfera crimei organizate, ci şi alte fapte penale compatibile a fi comise de acestea.

➢ Aspectul răspunderii penale a persoanei juridice pune cu evidență problema pedepsei aplicabile persoanei juridice, aspect ce trebuie să dea credibilitate, eficiență şi concretețe acestei răspunderi.

Proiectul de modificare a Codului Penal, în art. 53[1], aduce un răspuns în acest sens, stabilind următoarele categorii de pedepse:

Principale:

– amendă de la 50 milioane lei la 10 miliarde lei;
– suspendarea activității sau a uneia dintre activitățile persoanei juridice, pe o perioadă între 2 luni şi un an;
– dizolvarea persoanei juridice.

Complementare:

– publicarea sau afişarea hotărârii de condamnare.

În situația comiterii unor fapte penale de către persoana juridică, altele decât cele cuprinse în sfera crimei organizate, propunem a fi reținute şi alte pedepse *„de lege ferenda"* principale, cum ar fi suspendarea activității pe timp limitat, pe un anumit teritoriu, inclusiv a punctelor de lucru şi a sucursalelor fără personalitate juridică. Ca măsură complementară se impune şi confiscarea unei părți din patrimoniul persoanei juridice.

În situația comiterii de infracțiuni din sfera crimei organizate, legiuitorul îşi doreşte, într-o logică firească, să fie extrem de sever. Astfel, în **art. 63[3],**

---

[1] Art. 51[1], Titlul II[1] – Răspunderea penală a persoanei juridice. Proiect Codul Penal *„Persoana juridică răspunde pentru fapta prevăzută de legea penală săvârşită de conducătorul sau administratorii ei ori alți reprezentanți legali în scopul obținerii unui folos material injust sau realizării unor interese ilicite ori a altor asemenea foloase ori interese pentru sine sau pentru altul, dacă adunarea generală a acționarilor sau asociaților ori alte organe deliberate ale persoanelor juridice au prevăzut, urmărit sau acceptat producerea rezultatului ori a socotit fără temei că rezultatul nu se va produce sau dacă fapta a fost aprobată, în condițiile prevăzute în prezentul articol de către organele deliberate.*

În cazul persoanei juridice, răspunderea penală poate fi reținută ori de către ori aceasta este posibilă.

Dacă delimitarea vinovăției este posibilă răspunderea penală a persoanei juridice nu o exclude pe aceea a persoanei fizice care a participat la săvârşirea aceleiaşi fapte ori a altei fapte săvârşită în acelaşi context şi dacă fapta persoanei fizice a servit ca mijloc pentru comiterea sau ascunderea faptei persoanei juridice, ori între faptele comise există o altă asemenea legătură".

alin. 3 din Proiect se precizează că *„Dacă fapta a fost săvârşită în condiţiile art. 144[1], instanţa dispune dizolvarea persoanei juridice, indiferent de natura şi limitele pedepsei prevăzute de lege pentru acea faptă”.*

Se înţelege că a *„dispune”* este un termen imperativ şi nu există o altă variantă la latitudinea instanţei.

De asemenea, „**dizolvarea**” în accepţiunea penală a legiuitorului este diferită de înţelesul legislaţiei comerciale.

Astfel, dizolvarea, în accepţiune comercială, este prima faza a lichidării societăţii comerciale. S-ar înţelege că legiuitorul, în sens penal, ar avea numai o intenţie şi nu şi o finalitate de lichidare.

Această formulare trebuie interpretată în sens penal, respectiv dizolvarea şi lichidarea patrimoniului societăţii:

Astfel, instanţa nu uzează de legislaţia comercială şi civilă, potrivit căreia împarte pământul asociaţilor ori acţionarilor, aspect care favorizează, nu descurajează comiterea de infracţiuni de către persoana juridică, ci uzează de instituţia lichidării în înţelesul dat de Codul penal.

Pentru aceasta, legiuitorul va trebui să se impună printr-o prevedere expresă, înlăturând astfel dubiile de interpretare.

➢ În ceea ce priveşte **Partea specială a Codului Penal**, actualul proiect de modificare aduce următoarele noutăţi în materia crimei organizate:

Introducerea la unele infracţiuni a unor noi forme agravante dacă faptele sunt săvârşite în condiţiile crimei organizate

Din această categorie fac parte:

— omorul, omorul calificat si omorul deosebit de grav care, potrivit art. 176, sunt intitulate *„faptele de omor săvârşite în condiţiile crimei organizate”*, pentru care pedeapsa este detenţiunea pe viaţă sau închisoare de la 15 la 25 de ani[1].

Prin noua reglementare, la toate cele trei infracţiuni, minimul special nu poate fi sub 15 ani, iar la pedeapsa aplicată se poate adăuga un spor de până la 5 ani, ceea ce nu este prevăzut în actuala formulare:

— lipsirea de libertate în mod ilegal[1], săvârşită în scopul şi în condiţiile crimei organizate, prevede un spor cu 5 ani închisoare la pedeapsa aplicată potrivit actualelor prevederi;

[1] Potrivit Codului penal actual, minimul special al pedepsei la infracţiunea de omor prevăzut de art. 174 este de 10 ani; potrivit proiectului, acesta creşte la 15 ani. Codul penal spaniol agravează sancţiunea în cazul comiterii infracţiunii de omor de către autori ce sunt în serviciul sau colaborează cu bandele armate ce creşte de la 20 la 30 de ani închisoare (art. 572, 1.1); vătămarea gravă de la 15 la 20 de ani (art. 572, 1.2), alte forme de leziuni de la 10 la 15 ani (cu intenţie – art. 147 şi 148 şi din culpă – art. 152).

— tâlhăria[2], care a produs consecinţe deosebit de grave sau care a avut ca urmare moartea victimei, săvârşită în condiţiile crimei organizate, se pedepseşte cu detenţia pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani.

— pirateria[3], săvârşită în condiţiile crimei organizate, se pedepseşte cu detenţiunea pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi;

— nerespectarea regimului armelor şi muniţiilor[4] comisă în condiţiile crimei organizate se pedepseşte cu închisoarea de la 10 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi;

— nerespectarea regimului materialelor nucleare sau a altor materii radioactive[5] privind primirea, deţinerea, folosirea, cedarea, modificarea, înstrăinarea, dispersarea, expunerea, transportul, deturnarea, sustragerea, distrugerea, precum şi orice alte operaţiuni privind circulaţia acestora, fără drept, dacă au prezentat pericol public, dacă au vătămat sau vătămat grav o persoană,

---

[1] Art. 189 Cod Penal actual – minimul special este de 1 an şi maximul special de 25 de ani.

[2] Art. 211 alin. 3 Cod penal prevede o pedeapsă cu închisoarea între 15-25 de ani si interzicerea unor drepturi.

[3] Art. 212 alin. 3 Cod penal prevede o pedeapsă cu închisoarea de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

[4] Art. 279 Cod penal prevede un minim special de 6 luni (alin. 1) şi maxim special de 7 ani (alin. 2) fiind incriminate următoarele modalităţi: deţinerea, portul, confecţionarea, transportul, precum şi orice operaţie privind circulaţia armelor şi muniţiilor sau funcţionarea atelierelor de reparare arme fără drept (alin. 1); deţinerea, înstrăinarea sau portul, fără drept de arme ascunse ori de arme militare, precum şi a muniţiei pentru astfel de arme (a); deţinerea, înstrăinarea sau portul, fără drept, a mai multor arme cu excepţia celor prevăzute la lit. "a", precum şi a armelor de panoplie, ori muniţiei respective, în cantităţi mari (b); portul de arme, fără drept, în localul organizaţiilor de stat sau publice, la întruniri publice sau în localuri de alegeri (alin. 3) drept comparaţie:
– Pentru combaterea acestei infracţiuni, legiuitorul german a adoptat Legea de Control al Armelor de Război (A.C.W.-uri, 19, 20), care face referire la comercializarea de arme militare, nucleare, chimice si biologice ce prevede sancţiuni cu închisoarea de max. 15 ani (art. 38 alin. 2 Cod Penal german), dar în cazul comiterii acestora de membrii ai crimei organizate, sentinţa va fi dublata (art. 22 lit "a" – ACW); Legiuitorul ceh incrimineaza infracţiunea denumită „armament nepermis" (art. 185 Cod penal). Vor fi pedepsite: producerea, deţinerea şi comerţul ilegal cu arme de foc şi substanţe explozive în cazul unei bande organizate cu închisoare de 5 ani.
– Codul penal sloven sancţioneaza infracţiunea de „fabricare şi comerţ ilegal cu arme sau materiale explozibile" cu închisoare de max. 5 ani (art. 310, alin. 1 "c" Cod penal sloven) în concurs cu infracţiunea de „asociere" (art. 310 alin. 3 Cod penal sloven) ce se sancţioneaza cu închisoare de maxim 2 ani.

[5] Art. 279[1] alin. 1, 3 şi 5 prevede minimul special al pedepsei de 3 ani (alin. 1) şi maximul special de 25 de ani (alin. 5). Incriminarea acestor fapte se regăseşte şi în sistemele penale ale altor ţări. De exemplu, în Germania, ca urmare a transferurilor în străinătate de deşeuri toxice şi radioactive s-a introdus în Codul penal german art. 326 în 1994, care prevede că va fi pedepsit transportul ilegal şi neautorizat de deşeuri în interiorul, din sau prin Germania.

ori au produs moartea uneia sau mai multor persoane sau au produs consecințe deosebit de grave, toate în condițiile crimei organizate, pedeapsa este de la 15 la 25 de ani sau detențiunea pe viață şi interzicerea unor drepturi.

— nerespectarea regimului materiilor explozive[1] privind producerea, experimentarea, prelucrarea, deținerea, transportul, folosirea sau orice alte operațiuni, fără drept, precum şi sustragerea, dacă au fost comise în condițiile crimei organizate, pedeapsa este detențiunea pe viață ori închisoarea de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

— falsificarea de monezi sau de alte valori, de timbre, de mărci, bilete de transport sau valori străine[2] în condițiile crimei organizate se sancționează cu închisoarea de la 10 la 25 de ani, fără nici o diferență (art. 284[1]) – deținerea de instrumente în vederea falsificării de valori[3] în condițiile crimei organizate se pedepseşte cu închisoarea de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

Reformularea unor infracțiuni existente

Proiectul de Cod penal reformulează, mai explicit, în sensul crimei organizate, cu aplicarea unor sancțiuni mai aspre, următoarele infracțiuni:

— infracțiunea de „***sclavie***"[4] se redenumeşte în **„sclavia şi traficul de femei şi copii**" şi se adaugă alin. 2 si 3 cu următorul conținut:

---

[1] Art. 280 Cod penal român, alin. 1, 2 si 3 – minimul special al pedepsei este de 3 ani şi maximul special de 20 de ani. Codul penal spaniol incriminează „delicte pericol pentru securitatea publică" (art. 573 Cod penal spaniol) ce constau în „depozitarea de arme, muniții, posesia sau depozitarea, fabricarea, traficul sau transportul şi aprovizionarea cu obiecte explozive, inflamabile sau incendiare, asfixiante sau componentele lor, vor fi sancționate cu închisoarea între 6-10 ani, dacă autorii aparțin unor bande armate, organizații sau grupări teroriste.

[2] Art. 282, 283, 284 Cod penal cu un minim special de 6 luni (art. 283 – falsificarea de timbre, mărci sau bilete de transport) şi maxim special de 20 de ani (art. 282). Codul penal francez, pentru infracțiunea de „transport, punere în circulație sau deținere de monedă falsă în bandă organizată", prevede o pedeapsă de 30 de ani închisoare şi o amendă de 3 mil. franci, fiind sancționate şi persoanele juridice.

În Iran, prin Legea pedepsei islamice din 1989 (art. 525), pedepsa pentru falsificarea bancnotelor iraniene, importarea şi distribuirea acestora, în situația în care autorul este membru al unui grup organizat şi printr-un astfel de comportament intentionează să aducă atingere existenței statului, acesta este pedepsit cu moartea.

[3] Art. 285 **Cod penal** ce se pedepseşte cu închisoarea între 6 luni şi 5 ani.

[4] Art. 190 Cod penal*: „sclavia" – „punerea sau ținerea unei persoane în stare de sclavie, precum şi traficul de sclavi se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi".*

Codul penal german incriminează *„traficul uman"* în special femei, străini, copii, art. 180[4], 181, 236, 237 si art. 92, 92[4] din Legea străinilor şi este pedepsit cu închisoare de până la 10 ani dacă este infractor profesionist sau membru al unei bande care s-a asociat la comiterea unor astfel de infracțiuni.

Codul penal austriac sancționeaza cu închisoare de la 1 la 10 ani „*conducerea sau recrutarea unei persoane pentru prostituție într-o altă țară decât cea natală"* (Cap. 1 paragraful 217*),*

„Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează traficul de femei sau copii, chiar dacă nu se află în stare de sclavie."

„Dacă faptele prevăzute în alin. 1 şi 2 au fost săvârşite în scopul şi condiţiile arătate în art. 144[1] pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi."

— infracţiunea de ***„divulgarea secretului profesional"***[1] va avea alin. 2 şi 3 cu următorul conţinut:

„Dacă fapta prevăzută în alin. 1 este de natură să ducă la deconspirarea investigatorului acoperit, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani."

„Dacă fapta prevăzută în alin. 2 a avut ca urmare vătămarea gravă sau moartea investigatorului acoperit, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani."

Această iniţiativă de protejare a investigatorului acoperit, bine intentionată, nu este suficient de bine studiată şi formulată, astfel că nu răspunde la câteva întrebări:

a) lucrează investigatorul acoperit în cazul crimei organizate? Dacă da, propunerea de *„lege ferenda"* este ca alin. 3 să se reformuleze pentru o reală protecţie juridică a investigatorului în sensul măririi maximului special la pedeapsa închisorii pe viaţă;

b) dacă nu se are în vedere crima organizată, atunci cel ce dezvăluie cu intenţie identitatea investigatorului acoperit poate fi complice şi chiar instigator, ca urmare maximul special propus de 20 de ani este insuficient, mai ales că au avut drept consecinţă moartea unei persoane, iar cel ce divulgă este subiect calificat, îndeobşte poliţist sau magistrat;

c) maximul special propus de 20 de ani de închisoare, în situaţia unei urmări ce a avut drept consecinţă moartea persoanei, se încadrează în politica

---

„prin forţa sau violenţa ori prin înşelarea cu privire la scopul real al călătoriei" (Cap. 1 paragraful 217 alin. 2). Se dă prostituţiei sensul înţelegerii ca fiind o *„afacere"* (cap. 215), indiferent dacă este de prostituţie legală (în incinta bordelurilor) sau ilegală (în clandestinitate). De asemenea, în interpretarea Curţii Supreme de Justiţie (O.G.H.), izolarea femeii pentru practicarea prostituţiei este considerată ca fiind şi infracţiunea de sclavie. Codul penal ceh sancţionează comerţul cu femei (art. 246 Cod penal ceh) cu închisoare de la 3 la 8 ani *(„orice faptă de a seduce, a ademeni sau a transporta în străinătate o femeie cu intenţia de a o supune la raporturi sexuale cu altul")*. Comerţul cu copii este sancţionat în cazul comiterii în bandă organizată cu închisoare de la 2 la 8 ani (art. 216 "a" din Codul penal ceh).

[1] Art. 196 Cod penal *„divulgarea secretului profesional" – „divulgarea fără drept a unor date, de către acela căruia i-au fost încredinţate, sau de care a luat la cunoştinţă în virtutea profesiei ori funcţiei, dacă fapta este de natură a aduce prejudicii unei persoane, se pedepseşte cu închisoarea de la 3 luni la 12 ani sau cu amendă."*

penală a legiuitorului privind sancționarea faptelor cu astfel de urmări? Considerăm că nu!;

d) are în vedere legiuitorul faptul că de cele mai multe ori investigatorul acoperit este polițist, ori o astfel de faptă constituie omor deosebit de grav, cu o altă sancțiune prevăzută de acelaşi legiutor (maximul special 25 de ani ori detențiunea pe viata)?.

– infracțiunea de ***„furt săvârşit în condițiile crimei organizate***"[1] – *„furtul de autovehicule, arme, muniții, substanțe toxice ori stupefiante, săvârşit în scopul şi condițiile prevăzute în art. 144[1] se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 20 ani şi interzicerea unor drepturi"* (art. 209[1] proiect).

– la infracțiunea de ***„nerespectarea regimului de ocrotire a unor bunuri***"[2] se introduce un alineat nou, mai explicit, astfel: *„Furtul unui bun ori ascunderea sau înstrăinarea acestuia, care, potrivit legii, aparține patrimoniului cultural național sau fondului arhivistic național, dacă a produs consecințe deosebit de grave sau a fost săvârşită în scopul şi condițiile prevăzute în art. 144[1] se pedepseşte cu închisoarea de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi".*

– infracțiunea de ***asociere pentru săvârşirea de infracțiuni*** este completată, reformulată şi capătă un aspect mai explicit, cu un spor de 3 ani pentru subiecții calificați din sfera autorităților publice, ori de către alți funcționari publici[3], astfel:

„Asocierea a cel puțin trei persoane în scopul săvârşirii uneia sau mai multor infracțiuni, altele decât cele arătate în art. 167, sau inițierea unei astfel de asocieri se pedepseşte cu închisoarea de la 3 la 5 ani.

Aderarea sau sprijinirea sub orice formă a asocierii constituite în condițiile prevăzute în alin. 1, se pedepseşte cu închisoarea de la 2 la 12 ani..."

---

[1] Infracțiunea este incriminată distinct şi în legislația penală a altor state. Codul penal ceh sancționează comiterea acestui furt cu închisoare de până la 8 ani (furt calificat – art. 247 alin. 1, 3 lit. "a" din Codul penal ceh).

[2] Art. 280[1] Cod penal: *„Înstrăinarea, ascunderea sau orice altă faptă prin care se pricinuează pierderea pentru patrimoniul cultural național sau pentru fondul arhivistic a unui bun care, potrivit legii, face parte din acel patrimoniu sau fond se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani".*

[3] Art. 323 Cod penal *„Fapta de a se asocia sau de a iniția constituirea unei asocieri în scopul săvârşirii uneia sau mai multor infracțiuni, altele decât cele prevăzute în art. 167, ori aderarea sau sprijinirea, prin orice formă, a unei astfel de asocieri, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 15 ani, fără a se putea depăşi pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea ce intră în scopul asocierii..."*

– ***traficul de stupefiante***[1]***.*** Alineatul 2 se modifică în sensul că este înlăturat din text cuvântul „*organizat*", fiind înlocuit cu sintagma „*în scopul şi condiţiile arătate în art. 144*[1]", sancţiunea rămânând aceeaşi.

1.1. Incriminarea unor fapte noi din sfera crimei organizate

Practic, legiuitorul nu incriminează alte infracţiuni decât cele existente până acum. Însă, cuprinde în proiectul Codului penal „***infracţiunea de spălare a banilor"***[2] într-un mod mult mai explicit, incluzând o sferă economico-socială mai largă, în care pot fi comise astfel de fapte, fără a fi condiţionată de comiterea altora, astfel: Art. 323[1] *„Substituirea, transferul sau întrebuinţarea în activitatea economică sau financiară de bani, bunuri sau alte valori provenite din infracţiuni săvârşite cu intenţie ori îndeplinirea în legătură cu acestea a oricăror alte operaţiuni, în scopul de a împiedica identificarea provenienţei lor, se pedepseşte cu închisoarea de la 5 la 15 ani.*

Iniţierea sau asocierea a cel puţin trei persoane, în scopul săvârşirii infracţiunii de spălare a banilor, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 15 ani.

Aderarea ori sprijinirea, sub orice formă, a asocierii constituite în condiţiile şi scopul prevăzute în alin. 2 se pedepsesc cu închisoare de la 2 la 12 ani.

Tentativa se pedepseşte."

În primul rând, din punct de vedere al obiectului juridic generic, legiuitorul plasează infracţiunea de spălare a banilor în rândul infracţiunilor care aduc atingere unor relaţii privind convieţuirea socială[3] – *„ansamblul relaţiilor sociale a căror formare şi dezvoltare normală sunt condiţionate de respectarea unor reguli privind convieţuirea socială"*[4].

Considerăm că prin aceasta legiuitorul are în vedere sensul larg al naturii relaţiilor sociale, respectiv relaţiile de convieţuire interumane, fapt ce

---

[1] Art. 312 Cod penal „Producerea, deţinerea sau orice operaţiune privind circulaţia produselor ori substanţelor stupefiante sau toxice, cultivarea în scop de prelucrare a platelor care conţin astfel de substanţe ori experimentarea produselor se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

Dacă fapta prevăzută la alin. 1 a fost săvârşită **organizat**, pedeapsa este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi."

[2] *„Infracţiunea de spălare a banilor"* a fost incriminată prin legea specială cu prevederi penale nr. 21/1999, tratată anterior.

[3] Cod penal – titlul VIII „Infracţiuni ce aduc atingere unor relaţii privind convieţuirea socială", cap. IV „alte infracţiuni care aduc atingerea unor relaţii privind convieţuirea socială".

[4] Gh. Nistoreanu, Dobrinoiu Al. Boroi, I Molnar, I. Pascu, V. Lazăr – *Drept penal*– partea specială, Editura Europa Nova, Bucureşti – 1997, pag. 548.

poate evidenția, sub acest aspect, pericolul ce-l reprezintă crima organizată în relațiile intercomunitare.

Apreciem însă că această infracțiune, prin unele modalități de comitere, îşi are un anume specific. Substituirea, transferul sau întrebuințarea în activitatea economică sau financiară de bani, bunuri sau valori nu se petrec chiar într-un cadru larg, accesibil oricui, ci într-un domeniu anume, respectiv, în activitatea economico-financiară, anume reglementată de norme specifice. Or, în opinia noastră, în formularea alin. 1, relațiile sociale încălcate sunt, în principal, relațiile economice privitoare la *„activitățile economice comerciale şi financiare a căror existență şi dezvoltare nu poate fi concepută fără incriminarea faptelor care lezează economia națională, împiedică activitatea agenților economici, prejudiciază interesele economice ale populației"*[1], aceasta izvorând din însăşi realitatea mecanismului de spălare a banilor, chiar dacă nu ar fi în sfera crimei organizate. Nu poate fi dată „carte de identitate" unor bani, bunuri sau valori, fără a fi trecute printr-un proces economic şi juridic curat. Sunt extrem de rare cazurile unui troc simplu între deținătorul de bani, bunuri ori valori şi alte persoane ce oferă altceva în schimb, fără a fi introduse, printr-un circuit economico-financiar, şi nerelavate juridic (act de vânzare-cumpărare, donație, comodat etc). Pe de altă parte, spălarea banilor, în cele mai multe cazuri, reprezintă un proces, un flux, chiar dacă numai unul din actele comise este identificat şi sancționat.[2]

Totodată, mecanismele economico-financiare au instituit şi continuă să instituie un întreg sistem de redute format din norme juridice, economice,

---

[1] Idem, pag. 516.

[2] *„Banii sunt adesea singura pistă ce permite să se ajungă la organizații"* (Raportul O. I .C. S. pentru 1995 – organism internațional al controlului stupefiantelor, Națiunile Unite, New York, 1996 nr. F 96, XI.1; considerațiile Consiliului Comunității Europene 91/308/CEE din 10 iunie 1991).

– „Aceşti bani tranzitează, în mod necesar, băncile. Lumea bancară este indispensabilă crimei organizate şi, corelativ, colaborarea lumii bancare este indispensabilă represiunii sale. Preferința de nedorit a lumii bancare este *„călcâiul lui Achille"* a crimei organizate, devenind vulnerabilă decât prin el" (Jean Cédros, *op. cit*. pag. 359).

– „Grupurile organizate au un singur stimulent: banii. Organizațiile criminale sunt clasificate ca infractori economici" (Pinar Olgeo – *op. cit*. pag. 457).

– „Națiunile Unite estimează că vânzările de droguri depăşesc vânzările de petrol din toată lumea. Aceasta arată enorma cantitate de bani schimbată de asociațiile crimei organizate. Pentru a evita obținerea ilegală a unei proprietăți ar trebui lovit un *„nerv vital"* în sfera crimei organizate" (Hans Lilie, *op. cit*., pag. 145).

– Codul penal spaniol include infracțiunea de spălare a banilor în cap. al XIV-lea, titlul XIII, rubrica „Delicte împotriva patrimoniului şi împotriva ordinii social-economice" (José Ramon Serrano – Piedecasas – *op. cit*., pag. 303; D. Fabian Caparros, Univ. de Salamanca, *Spălarea capitalurilor, procedee ale activității criminale*, 1996).

financiare, bancare pentru a se opune spălării banilor. Or, acțiunea autorilor vizează tocmai cunoaşterea, încălcarea acestora şi determinarea, prin corupție, a structurilor puterii, să elaboreze astfel de norme permisive.

Ca urmare, considerăm că infracțiunea de spălare a banilor, prin relațiile sociale pe care le ocroteşte, îşi găseşte locul în rândul infracțiunilor la regimul stabilit pentru anumite activități economice[1].

2. Necesitatea incriminării unor fapte din legislația altor state

2.1. Austria

„1. Oricine ascunde obiecte personale care valorează mai mult de 100.000 de şilingi austrieci, proveniți din delictul altei persoane sau ascunde originea acestora, în special dând organelor legii informații false privind originea sau adevărata lor natură, proprietatea sau drepturile asupra lor, dreptul de dispunere a lor, transferul sau amplasamentul lor, va fi pasibil de închisoare pe un termen de maxim 2 ani sau amendă cu maxim 360 rate zilnice;

2. Oricine obține cu bună ştiință obiecte personale, le ține în custodie, investeşte, administrează, converteşte, realizează sau le transferă unei terțe persoane va fi la fel de pedepsit;

3. Oricine comite infracțiunea de implicare a obiectelor cu valoare mai mare de 500.000 de şilingi austrieci sau ca membru al bandei asociate pentru scopul permanent de spălare a banilor, va fi pasibil de închisoare pe un termen de la 6 luni la 5 ani;

4. Un obiect personal va fi considerat derivat dintr-un delict atunci când autorul delictului l-a obținut prin acea infracțiune sau l-a primit pentru comiterea acelei infracțiuni sau când el reprezenta valoarea obiectului personal original, obținut sau primit"[2].

2.2.Franța

„Facilitarea justificării mincinoase a originii bunurilor sau a veniturilor autorului unei infracțiuni sau a unui delict achizitiv ori în a-şi aduce concursul sau la o operație de plasament, de disimulare sau de conversie a produsului unei infracțiuni sau delict, când este comisă în banda organizată, se

[1] Cod penal, Titlul VII „*Infracțiuni la regimul stabilit pentru anumite activități economice"*
[2] Cod penal austriac, Cap. 165(1), Cristofer Mazerhofer – *op. cit*., pag. 160

pedepseşte cu 10 ani de închisoare şi cu 5 milioane franci amendă. Amenda poate fi ridicată până la jumătate din valoarea bunurilor sau fondurilor asupra cărora s-a produs spălarea"[1]*. Persoanele fizice pot primi şi pedepse complementare, cum ar fi interdicția profesională sau socială care a favorizat spălarea şi confiscarea produsului infracțiunii. Persoanele juridice pot fi declarate responsabile pentru infracțiunea de spălare a banilor*[2].

2.3.Olanda

Legiuitorul olandez a reformulat art. 416 Cod penal[3], astfel:

„1. Cel vinovat de tăinuire internațională va fi pedepsit cu închisoare de maxim 4 ani sau amendă de categoria 5;

1.1 cel care achiziționează, posedă sau transformă un bun, sau cel care înregistrează sau transformă o cerere personală sau de afaceri, referitor la bun, în timp ce el ştia la vremea achiziționării sau posesiei sau plata eşalonată a cererii care priveşte bunul obținut prin delict.

1.2 cel care a urmărit profit intenționat, posedă sau transferă un bun, transferă o avere personală sau de afaceri a unui bun obținut prin delict.

2. Va fi pedepsit în acelaşi mod cel care câştigă intenționat avantaje din profiturile oricarui bun obținut prin delict."

2.4. Polonia

„Acela care primeşte, transmite sau transportă ân străinătate, ajută la transferarea proprietății sau îndeplineşte alte acțiuni care împiedică considerabil constatarea naturii infracționale, locul de deținere, descoperirea, sechestrul sau confiscarea mijloacelor financiare, a valorilor mobiliare sau a

---

[1] Cod penal francez, art. 324-1 introdus prin Legea din 13 mai 1996 privind spălarea banilor.

[2] Jean Cédros - *op. cit*., pag. 358; Cod penal francez, art. 324-9

[3] Art. 416 Cod penal olandez a fost promulgat la 1 februarie 1992 şi a avut la bază:

– Convenția Națiunilor Unite împotriva traficului ilegal de droguri şi substanțe psychotrope (adoptată la Viena 1988);

– Directiva Comunității Europene privind Prevenirea Folosirii Sistemului Financiar al Comunității Europene în scopul spălării banilor (adoptată de Consiliul de Miniştrii al C. E. în iunie 1991 – Directiva 911308).

– Declarația Principiilor de Îndrumare a Supervizorilor Bancari (adoptată de Comitetul Basle privind Regulamentul Bancar şi Practicile Supervizoare, în dec. 1988).

– Recomandările Forței Însărcinate cu Prevenirea Financiară (feb. 1990).

altor mijloace de schimb, drepturi patrimoniale mobile sau imobile, provenind din avantajele legate de o infracțiune săvârşită de alte persoane, constând în folosirea ori traficul de stupefiante, în contrabandă, în contrafacerea monezilor sau valorilor mobiliare, în tâlhărie sau înfăptuirea unei alte infracțiuni contra bunurilor de valoare, în „racketi" sau trafic de arme, de muniție, explozivi sau materiale explozive".

În ceea ce priveşte înțelesul de *„mare valoare"* a bunului, potrivit prevederilor Codului penal polonez, sunt considerate de mare valoare bunurile care, în momentul comiterii infracțiunii, depăşesc salariul minim pe economie, înmulțit cu 1000.

2.5. Slovenia

În 1994, Slovenia a adoptat Legea de prevenire a spălării banilor[1] care prevede:

„Oricine, în desfăşurarea operațiunilor bancare, financiare sau economice, prin mijloacele de spălare a banilor, acceptă, schimbă, dispune sau ascunde adevărata identitate a banilor sau a bunului de valoare care erau, după cunoştințele sale, achiziționate prin trafic organizat de droguri, comerțul ilegal de arme sau alte activități ilegale, va fi pedepsit cu închisoare de maximum 5 ani[2]".

2.6. Finlanda

Incriminarea *„spălării banilor"* s-a făcut prin elaborarea art. 32 cod penal[3], care are următorul conținut:

„1. Achiziționarea, convertirea, transferul bunurilor sau altor proprietăți, ştiind că acestea provin dintr-o infracțiune penală sau din înlocuirea acelei proprietăți în scopul ascunderii, sau deghizării originii ilegale a lor sau pentru asistarea autorului la sustragerea lui de la vigorile legii privind acțiunile sale;

2. Ascunderea sau deghizarea adevăratei naturi, sursei, locului, comenzii sau drepturilor referitoare la respectarea proprietății cuprinse în alin. 1 sau ascunderea informațiilor referitoare la factorul pe care el trebuie să-l urmeze prin lege".

Spălarea banilor este condamnabilă doar când este comisă la nivel internațional. Tentativa nu se pedepseşte.

---

[1] Legea a fost publicată în Buletinul Oficial nr. 36/1994.

[2] Art. 252 alin 1 Cod penal sloven.

[3] Art. 32 Cod penal finlandez – a fost elaborat în 1983 şi a avut la bază Convenția de la Viena, Convenția Europeană şi Directivele Consiliului Europei privind combaterea spălării banilor.

2.7. Egipt

Legiuitorul egiptean îşi are un punct de vedere special în combaterea spălării banilor. Deşi nu se regăseşte ca infracțiune distinctă, se reține însă infracțiunea de *„tăinuire”* şi calitatea de *„complice”* față de infracțiunea de bază. Soluția sancționării spălării banilor constă în:[1]

1. pedepsirea bancherului complice (art. 40 – 44 Cod penal egiptean);
2. pedepsirea bancherului ca tăinuitor (art. 44 bis);
3. pedepsirea beneficiarului fondurilor ilicite pentru îmbogățire ilicită[2];

2.8. China

În ceea ce priveşte infracțiunea de spălare a banilor, Codul penal chinez[3] incriminează:

„Făptuitorul care, în mod deliberat comite unul din actele enumerate mai jos, în scopul acoperirii sau ascunderii surselor şi naturii veniturilor şi profiturilor obținute din infracțiuni cu narcotice, infracțiuni săvârşite de organizații criminale sau contrabandă, va fi pedepsit cu până la 5 ani de închisoare şi i se vor confisca bunurile obținute, enumerate mai sus; se va aplica o amendă penală egală cu 20% din suma de bani spălată.

În condiții grave, se va aplica o pedeapsă de până la 10 ani închisoare şi 20% din suma de bani spălată ca amendă penală:

1. *asigurarea unor conturi de capital;*
2. *asistență acordată pentru transformarea bunurilor în bani sau alte instrumente financiare;*
3. *asistență la transferearea capitalului prin transferul de conturi în alte părți;*
4. *asistență acordată pentru facilitarea transferului de capital în străinătate;*

---

[1] Abdel Azim Watir – *op. cit*., paragraf 290.

[2] Legea nr. 62/1975 privind represiunea îmbogățirii ilicite.

[3] Art. 191 din Codul penal chinez. Inițial s-a incriminat spălarea banilor proveniți din traficul cu droguri. În 28 decembrie 1988, Congresul Național al Poporului chinez a adoptat decizia de interzicere a narcoticelor, în care se precizează că: *„orice persoană care depozitează, transferă sau ascunde narcotice sau sume de bani ori bunuri dobândite din infracțiuni, care acoperă sau ascunde natura ilegala sau sursa acestor sume de bani sau bunuri obținute din vânzarea narcoticelor, va fi pedepsită cu închisoare de până la 7 ani, ori supraveghere publică, pedepsele putând fi aplicate împreună cu sancțiunile enumerate mai sus”*. (Ding Mu-Ying & Shan chang-Zong – *op. cit*., paragraf 274).

5. *acoperirea sau ascunderea surselor şi naturii profiturilor ilicite prin alte mijloace".*

3. Alte infracțiuni

3.1. S.U.A

Legea contra fraudelor bancare ***(Bank Trand Act***) şi *Legea secretului bancar* sunt destinate, în principal, luptei contra crimei organizate. Legea contra fraudelor bancare cere să se probeze că autorul a executat şi a încercat să execute, în mod deliberat, un plan premeditat sau artificii, în scopul de a frauda sau de a obține bunuri de la o instituție financiară, cu ajutorul escrocheriilor. Pedepsele sunt de 30 de ani de închisoare şi o amendă de 1 milion de dolari. Comiterea succesivă şi pedepsele cumulate pot antrena o pedeapsa multiplă pentru acelaşi comportament. Legea secretului bancar crează responsabilități penale şi civile pentru funcționarii şi pentru clienții care *„deliberat – conştient"* încalcă regulile privitoare la ținerea registrului sau la declararea obligațiilor către stat. Totodată, interzice instituțiilor financiare eliberarea sau vinderea de cecuri şi ordine de plată cu valoare mai mare de 3000$, cu excepția cazului când sunt impuse anumite condiții de identificare.

3.2.Franța

Sunt incriminate şi alte fapte, cum sunt:

— distrugerile în bandă organizată[1]. *„Distrugerea, degradarea sau deteriorarea unui bun aparținând altuia, prin efectul unei substanțe explozive, a unui incendiu sau a oricărui alt mijloc de natură sa creeze un pericol pentru persoane, se pedepseşte cu 20 de ani de închisoare şi 1 milion de franci dacă au fost comise în bandă organizată*[2].

[1] Christophor Blakesky – *op. cit*., paragraf 65

[2] Şi Codul penal spaniol, în art. 571 incriminează această infracțiune ce aduce atingere păcii publice şi autorul aparține unei „bande organizate, organizații sau grupări": a) distrugere de aeroporturi, porturi, gări, edificii, localuri publice sau mijloace de transport colective; b) imersie sau eşuare; c) inundație sau explozia unei mine; d) ridicarea şinelor unei căi ferate, schimbarea răutăcioasă a semnalelor folosite pe calea ferată pentru siguranța mijloacelor de transport; e) distrugerea de pod, distrugerea de cale publică; f) împiedicarea gravă a unui mijloc de

— **escrocheria în bandă organizată**. *Escrocheria constă, fie prin folosirea unui nume fals, fie prin abuzul unei calități adevărate, fie prin folosirea unei manevre frauduloase, în scopul înşelării unei persoane fizice sau juridice şi a determinării în acest mod la remiterea de fonduri şi se pedepseşte cu 7 ani de închisoare şi 5 milioane de franci*[1]*. Pedepsele complementare sunt, în special, interdicția profesională, închiderea stabilimentului, confiscarea instrumentului şi produsului infracțiunii*[2]*. Persoanele juridice pot fi declarate vinovate de infracțiune.*

— **proxenetismul în bandă organizată**. Dreptul francez prevede mai multe forme de proxenetism simplu: *prin furnizarea de locuri (exploatarea unui stabiliment de prostituție), toleranță la prostituție şi la racolaj, proxenetism hotelier, fie că sunt deschise sau nu publicului. Proxenetismul în bandă organizată este forma agravantă a prevederii art. 225 – 5 Cod penal francez, respectiv faptul de a ajuta la prostituție, de a scoate profit din aceasta sau de a face presiune asupra unei persoane cu scopul ca ea să se prostitueze, şi art. 225 – 6 Cod penal francez, respectiv „punerea în legatură a unei persoane prostituate cu un proxenet, înlesnirea proxenetului în justificarea de resurse fictive, nejustificarea resurselor corespunzătoare traiului său, atunci când se află în relații obişnuite cu o persoană prostituată, împiedicarea acționării organismelor de ajutorare a persoanelor prostituate".*

Pedeapsa principală la persoana fizică este de 20 de ani închisoare şi 20 milioane de franci amendă şi complementare (toate facultative), închiderea stabilimentului, confiscarea fondului de camere, confiscarea bunurilor ce au servit la comiterea infracțiunii ca şi produsele prostituției, altele decât cele deținute de persoana prostituată. De precizat că, în dreptul francez, prostituția nu este prin ea însăşi o infracțiune, ci este definită prin „*a-ți folosi corpul în scopul unui profit, la satisfacerea plăcerilor publicului, oricare ar fi natura actelor de înfăptuire*"[3].

— ***tăinuirea în banda organizată***, înseamnă „*faptul de a disimula sau de a transmite un lucru a cărui proveniență frauduloasă se cunoaşte. De asemenea, constituie tăinuire faptul de a beneficia cu bună ştiință de produsul unei infracțiuni sau a unui delict*". Tăinuirea în bandă organizată se pedepseşte

---

comunicare; g) provocarea unui incendiu periculos pentru viața sau integritatea fizică a persoanelor se pedepsesc cu închisoare de la 15 la 20 de ani

[1] Cod penal francez art. 313 – 2.

[2] Idem, art. 313 – 7.

[3] Jean Cedras – paragraf 355.

Codul penal ceh sancționează proxenetismul în banda organizată cu închisoare de la 2 la 8 ani (art. 204 Cod penal ceh).

cu 10 ani de închisoare şi cu 5 milioane franci amendă; amenda putând fi ridicată până la jumătate din valoarea bunurilor tăinuite.

Când infracțiunea de origine se pedepseşte cu o privare de libertate superioară celei de 10 ani, tăinuitorul riscă această pedeapsă dacă a avut la cunoştință de această infracțiune. Se sancționează atât persoana fizică, cât şi cea juridică, fiind aplicabile şi pedepsele complementare[1].

3.3.Germania

Exportul ilegal de bunuri[2] este o infracțiune ce sancționează comerțul ilegal de bunuri şi tehnologii sau documente (art. 34 alin 1 – F.T.P.), obținerea permiselor necesare pentru comerț şi plăți străine prin mijloace necinstite, dacă afacerile externe şi de securitate ale Germaniei sunt puse în pericol (art. 34 alin. 2 F.T.P.) prin intermediul crimei organizate se sancționează până la 15 ani închisoare.

Traficul cu organe[3] este incriminat în art. 17 din Legea transplantului de organe, adoptată de Parlamentul German în 1997 şi sancționează transplantul neautorizat de organe, traficul neautorizat, ori primirea unui organ cu nerespectarea prevederilor legii şi se sancționează, dacă acționează profesionist cu închisoare de la 1 la 5 ani.

3.4. Grecia

Infracțiunea de „*extorcare*" sau *oferire de protecție*[4], dacă persoana acționează cu scopul de a se îmbogăți pe sine sau pe altul, şi dacă actul, în forma *„reținerii unei persoane prin forță sau amenințări, să omită, să comită sau să tolereze un act, având ca rezultate prejudicierea persoanei şi a proprietății persoanei supusă amenințării sau forței, sau prejudicierea persoanei şi a proprietății altuia se sancționează cu închisoare de până la 5 ani"*. Dacă făptuitorul foloseşte forța sau amenințări de natură să vatăme corpul persoanei, sau să-i pună viața în pericol, pedeapsa este închisoarea între 5 şi 20 de ani sau detenția pe viață.

Prin completarea Codului penal grec, în 1996 a fost introdus alin. 2 ce extinde aria sancționării protecției.

---

[1] Idem – paragraf 356.

[2] Legea comerțului şi plăților străine (F.T.P.) – art. 34 adoptat în 1992.

[3] Cazuri de trafic de organe desfăşurate în Germania sunt mai puțin cunoscute. Dar se cunosc mai multe cazuri când germanii au cumpărat din străinatate organe, în special din America de Sud. Deci, Germania este un importator de organe (Hans Lilie – op. cit., paragraf 152).

[4] Art. 385 Cod penal grec.

„Dacă făptuitorul a uzat de violență sau amenințări aducând atingere întreprinderii profesiei locului de muncă, funcției sau altor activități, pe care persoana amenințată sau altă persoană le îndeplineşte, sau dacă s-a oferit să ofere protecție pentru ca promovarea atingerilor enunțate mai sus să nu fie făcute de o altă persoană, va fi pedepsit cu închisoare de la 2 la 5 ani, pedeapsa cu nu poate fi tranformată în amendă sau suspendată"[1].

Cu alte cuvinte, există o incriminare specială a fenomenului *„protecție",* în Grecia printre puținele sisteme penale ce au incriminat, distinct, fenomenul[2].

[1] Nestor Courakis – *op. cit*., paragraf 385

[2] Codul penal ceh incriminează infracțiunea de *„rachet"* (art. 235 Cod penal ceh) cu închisoare de la 2 la 8 ani , când autorul este membru al unei bande organizate. Fapta constă în pretenția formulată proprietarului unui stabiliment economic de a plăti o taxă periodică pentru a nu fi supus unor diverse forme de violență (Jan Musil – *op. cit*., paragraf 494). În Codul penal francez este incriminată infracțiunea de *„extorcare"* în banda organizată *(„rachet")* ce înseamnă obținerea de fonduri prin violență sau amenințare şi se pedepseşte cu 20 de ani închisoare şi 1 milion franci amendă. Dacă a fost comisă pentru a asigura lipsirea de pedeapsă prin închisoarea pe viață. Pedepsele complementare sunt interdicția profesională şi confiscarea. Persoanele juridice sunt susceptibile să comită infracțiuni de extorcare (Jean Cedras – *op. cit*., paragraf 357).

Capitolul 6

IMPLICAȚII DE DREPT PENAL ŞI PROCESUAL PENAL ÎN MATERIA CRIMEI ORGANIZATE

1. Aspecte privind aplicarea legii penale în spațiu

Caracterul transfrontalier al crimei organizate impune, în primul rând, clarificarea legii aplicabile. Un prim răspuns îl dau normele de drept național privind efectele aplicării legii penale în spațiu, prevederi ce se regăsesc în toate sistemele naționale de drept penal.

În al doilea rând, pentru unele infracțiuni încă înainte de abordarea crimei organizate ca faptă, s-au impus normele de drept penal internațional (traficul cu femei şi copii, pirateria, traficul cu stupefiante etc).

În al treilea rând se au în vedere normele interstatale convenite de părți prin acorduri comune, ce fac operabile norme de drept penal intern, cum ar fi: extrădarea, confiscarea ş. a.

În accepția unanimă a penaliştilor români, aplicarea legii penale în spațiu constă în activitatea de traducere în viață a prescripțiilor sancțiunilor legii penale în raport cu locul comiterii diferitelor infracțiuni (în țară sau în străinătate) de către cetățeni români sau străini[1].

Ca urmare, între legea penală, infracțiunea şi spațiul (locul comiterii) există un raport ce dă naştere la numeroase şi dificile probleme ce trebuie rezolvate în sfera crimei organizate.

Infracțiunea[2], în domeniul crimei organizate, în raport cu spațiul aproape întotdeauna este întâlnită atât pe teritoriul unei țări, cât şi în mai multe

[1] Gh. Nistoreanu, Al. Boroi, I. Molnar, Ilie Pascu, V. Lazăr – *Drept Penal*, Editura Europa Nova, Bucureşti 1997, pag. 49.

[2] I. Stoica – *Drept Penal*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1971, pag. 94. Referitor la infracțiune în raport cu legea penală autorul distinge între caracterul teritorial al infracțiunii (cele ce se comit pe teritoriul țării) şi caracterul extrateritorial (ce se comit în exteriorul țării dar care intră sub incidența legii naționale).

state sau în teritoriile libere. Astfel, infracțiunile săvârşite pe teritoriul unei țări, pot avea consecințe în exterior (ex.: traficul cu femei, organe; contrabanda, traficul cu stupefiante, furtul şi traficul cu autoturisme de lux). Alteori, comit fapta de la distanță, în alt spațiu național (furtul pe calculator).

Există situații când infracțiunea începe într-o țară şi se continuă pe teritoriul unuia sau mai multor state ori produsul faptei sau obiectul asupra căruia comportă tranzitarea frontierelor. Sub aspectul participării, de cele mai multe ori, grupul este format din cetățeni ai mai multor state, iar sub aspectul sancțiunii aplicabile, unele sisteme de drept sunt mai blânde, ceea ce face să-şi caute refugiul în acea zonă[1].

Aplicarea legii penale a unui stat în raport cu locul de săvârşire a infracțiunii dă naştere la numeroase şi dificile probleme.

Este unanim admis că principiul de bază al aplicării legii penale în raport cu spațiul este principiul teritorialității.

Organizarea activității de reprimare penală atât pe plan intern, cât şi pe plan internațional, în aşa fel încât oriunde, în orice loc s-a săvârşit o faptă penală în general, dar în sfera crimei organizate în special, să existe posibilitatea de a trage la răspundere penală pe făptuitor, trebuie să constituie principiul de bază al aplicării legii penale, în raport cu spațiul.

Aceste probleme şi-au găsit în principal rezolvarea prin adoptarea în drept a principiilor teritorialității, personalității, realității sau protecțiunii reale şi principiul universalității.

1.1. Principiul teritorialității

Principiul teritorialității legii penale[2] presupune aplicarea legii penale inclusiv a prevederilor penale din legi speciale şi a infracțiunilor din sfera crimei

---

[1] Exemplu: în spațiul Germaniei, Austriei, Elveției, Cehiei, Sloveniei, Japoniei, Chinei sunt sancțiuni extrem de mici față de aceleaşi fapte unde în alte țări pedepsele sunt foarte drastice (Franța, România, Statele Arabe etc.).

[2] Art. 3 C. pen. român, „Legea penală se aplică infracțiunilor săvârşite pe teritoriul României". Principiul a fost consacrat în toate legislațiile penale ale statelor. De exemplu, art. 6 C. pen. danez, art. 6 C. pen. italian, art 1 şi 2 C. pen. finlandez, art. 5 C. pen. grec, art. 3 C. pen. polonez, art. 115-2 C. pen. francez, art. 5 C. pen. al Federației Ruse (a se vedea şi *„Teritorialitatea legii penale române – unele aspecte"*, Florea Ivan, Rev. de Drept Penal nr. 1/1999, pag. 46). Din punct de vedere istoric, principiul teritorialității legii penale a apărut şi s-a consolidat, sprijinindu-se direct pe principiul suveranității, o dată cu formarea marilor unități politice centralizate. Față de suveranitatea spațiului, legea penală capătă caracter teritorial, ceea ce a însemnat că pe acel teritoriu pe care se exercită suveranitatea se aplică şi nici nu s-ar putea altfel, legile statornicite de statul suveran (a se vedea şi V. Dougaraz ş. a., *op. cit.,* pag. 50).

organizate. Ca urmare, calificarea subiecților, cetățenia acestora sau domiciliului nu au nici o importanță în determinarea legii penale aplicabile potrivit principiului teritorialității[1].

Legea penală română se aplică exclusiv şi necondiționat faptelor penale comise pe teritoriul României, atât cu privire la încadrarea juridică a faptei, în condițiile răspunderii penale, excluzând de principiu aplicarea oricărei norme penale străine[2].

Având în vedere specificul comiterii unor infracțiuni din domeniul crimei organizate cum sunt contrabanda, infracțiunile de trafic sub orice mod – stupefiante, organe, femei, copii, animale rare etc., a modalităților şi mijloacelor infracționale folosite, a căilor de transport terestre, aeriene, navale etc. folosite se impune clarificarea naturii juridice de teritoriu al țării şi de *„infracțiune săvârşită pe teritoriul țării”*[3].

Noțiunea de teritoriu, în sensul legii penale, are un sens mai larg decât în sens geografic[4], şi anume: pe lângă întinderile de uscat şi apă teritoriul mai cuprinde şi subsolul, precum şi spațiul aerian înconjurător asupra căruia statul îşi exercită suveranitatea. Respectiv, teritoriul în sens penal înseamnă tot ceea ce este cuprins între limitele frontierei de stat[5].

---

[1] Tribunalul Regional, C. pen. art. 3541/1967, RRD nr. 3 168 pag. 156 prin care legea penală română s-a aplicat cetățenilor străini cu domiciliul în străinătate; T. M. B., S, II-a pen., d. 2493/1983 prin care legea penală română s-a aplicat unei persoane fără cetățenie, cu domiciliul în România; C. S. J. S. pen. d. 317/1997 nr. 613 1997 pentru cetățeanul străin care a avut reşedința în România şi a comis infracțiunea de trafic de stupefiante ş. a.

[2] Florea Ivan – *„Teritorialitatea Legii penale române*” R. B. P. nr. 1/99 pag. 335.

[3] Gh. Nistoreanu – *op. cit*., pag. 51.

[4] Art. 142 Cod penal prevede că *„prin termenul de teritoriu”* din expresiile *„teritoriul României”* şi *„teritoriul țării”* se înțelege întinderea de pământ şi apele cuprinse între frontiere, cu subsolul şi spațiul aerian, precum şi marea teritorială cu *„solul, subsolul şi spațiul aerian ale acesteia”*.

[5] Frontiera de stat stabilită prin L. 56/92 art. 1-4 publicată în M. O. 126/1992 delimitează teritoriul național astfel:

– suprafața terestră prin semne de frontieră convenite cu statul vecin;

– apele naționale: – interioare**:** curgătoare navigabile, linia limită a teritoriului se stabileşte luând în considerare linia celei mai mari adâncimi; – curgătoare nenavigabile – linia mediană a acestora (a se vedea şi O. G. nr. 42/1997 privind navigația civilă, art. 3-5);– maritime interioare cuprind suprafețele de ape situate între țărmul mării şi liniile de bază, acestea fiind date de liniile celui mai mare reflux de-a lungul țărmului, inclusiv ale țărmului dinspre largul insulelor, ale locurilor de acostare, amenajărilor maritime şi ale altor instalații portuare permanente. Marea teritorială a României cuprinde fâşia de mare adiacentă țărmului ori, după caz, apele maritime interioare, cu lățimea de 12 mile marine (22,224 m), măsurată de la liniile de bază;

Discutabilă este teoria potrivit căreia delimitarea în spațiul aerian, acvatic şi subsol se face prin liniile perpendiculare ce pornesc de pe frontiera de stat[1], deoarece, având în vedere configurația sferică a globului pământesc, perpendicularitatea duce la violarea spațiului acvatic ori a subsolului statului vecin, iar în spațiul aerian face ca să se creeze spații libere, nesupuse jurisdicției penale, deci controlului ei, de aici confuzie şi arbitrariu.

Privind competența combaterii anumitor fapte penale inclusiv a unor infracțiuni din sfera crimei organizate, principiul teritorialității se extinde peste limita mării teritoriale cu 12 mile[2], deci peste frontiera naturală, în zona contiguă maritimă.

Termenul folosit de legiuitor în art. 7 din Legea nr. 17/1990, de *„reprimare"* a încălcărilor se referă la *„reprimarea"* în teritoriul național, în zona contiguă făcându-se numai activități de prevenire (identificarea, atragerea atenției, somare, sesizarea altor instituții naționale ori internaționale, dialog etc.).

Potrivit însă art. 26 şi urmând din aceeaşi lege o navă străină folosită în scopuri comerciale, poate fi urmărită în afara mării teritoriale a României, până la limita mării interioare a altui stat, pentru a fi reținută şi trasă la răspundere, dacă acea navă a încălcat legile şi reglementările române pe timpul cât s-a aflat în apele naționale, în apele maritime interioare, în marea teritorială sau în **zona contiguă** a României.

Din combinarea acestor articole cu art. 3 şi 142 Cod penal, rezultă că pentru fapte penale, cele ce privesc zona contiguă se pot efectua acte de urmărire penală şi de tragere la răspundere. Ca urmare, apreciem intenția legiuitorului ca prin Legea specială nr. 17/1990, art. 26 şi următorul să extindă înțelesul termenului **„depistare"** al art. 142, Cod penal şi cu privire la zona contiguă a mării României şi, respectiv, fiind o excepție cu privire la extinderea principiului teritorialității.

– subsolul este reprezentat de adâncimea până unde se poate ajunge cu mijloacele tehnice existente la un moment dat, indiferent dacă se situează sub suprafața terestră ori a apelor interioare sau a mării teritoriale. Sub acest aspect, limita are un caracter variabil;

– spațiul aerian este constituit din spațiul ce se întinde deasupra frontierelor naționale până la limita spațiului cosmic, delimitat de acesta după altitudinea celui mai jos perigen ce permite menținerea pe orbită a sateliților (90-110 km).

[1] M. Bosarab – *Drept penal, partea generală*, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 1997, pag. 29.

[2] Legea nr. 17/1990 privind regimul juridic al apelor maritime interioare, ale mării teritoriale şi al zonei contigue a României stabileşte zona mării contigue prin fâşia de mare adiacentă mării teritoriale, ce se întinde spre largul mării până la distanța de 24 mile marine, măsurată de la liniile de bază stabilite potrivit legii (art. 7 *„în zona sa contiguă, România exercită controlul pentru prevenirea şi reprimarea încălcărilor pe teritoriul său a legilor şi reglementărilor sale în domeniul vamal, fiscal, sanitar şi al trecerii frontierei de stat"*).

Mai mult, şi în mod expres, legiuitorul, în art. 18, precizează că: *„jurisdicția penală a României se aplică şi în cazul încălcării legislației române în vigoare, cu privire la zona economică exclusivă a României în Marea Neagră de către persoane îmbarcate la bordul navelor străine folosite în scopuri comerciale, dacă faptele sunt săvârşite în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, sunt considerate infracțiuni*"[1]. Legiuitorul foloseşte sintagma „***scop comercial***" pentru a le deosebi de navele militare şi nu faptul că infracțiunile comise şi sancționate sunt anume fapte comerciale, lucru care nu rezultă nici din înțelesul convenției.

Prin folosirea termenului „*navă*", legiuitorul are în vedere atât nava propriu-zisă, cu ambarcațiunile sale şi societatea comercială căreia îi aparține, cât şi echipajul acesteia.

Deşi Legea 17/1990 sancționează faptele ce aduc atingere păcii ordinii publice sau siguranței naționale[2], în mod explicit privind faptele ce se comit în sfera crimei organizate, sunt incriminate:

–„ îmbarcarea sau debarcarea de mărfuri, fonduri băneşti sau de persoane contrar legilor şi reglementărilor în vigoare (art. 2, alin. 2 lit. g);

– exercitarea jurisdicției române este necesară pentru reprimarea traficului ilicit cu stupefiante sau de substanțe psihotrope (art. 17 alin. lit. „d")".

Noțiunea de infracțiune săvârşită pe teritoriul țării

Înțelesul expresiei „***infracțiune săvârşită pe teritoriul țării***" este explicat de legiuitorul român prin dispozițiile art. 143 Cod penal, care prevede: *„Prin infracțiune săvârşită pe teritoriul țării se înțelege orice infracțiune comisă pe teritoriul arătat în art. 142 sau pe o navă sau aeronavă română".*

Infracțiunea se consideră săvârşită pe teritoriul țării şi atunci când pe acest teritoriu ori pe o navă sau aeronavă română s-a efectuat numai un act de executare ori s-a produs rezultatul *„infracțiunii".*

În raport cu teritoriul statului nostru, infracțiunile specifice crimei organizate pot fi săvârşite fie în țară, fie în străinătate, fie o parte pe teritoriul țării şi o parte în străinătate.

---

[1] Conform Convenției Națiunilor Unite asupra dreptului mării, încheiată la 10 dec. 1982 la Montego Bay – Jamaica, ce a intrat în vigoare în 1994, după ce a fost ratificată de 60 de state, zona economică exclusivă a fost stabilită la o lățime de 200 mile marine. România a ratificat convența prin Legea nr. 110/1996 publicată în M.O. 30/1996.

[2] Art. 9 alin. 2 şi art. 17 alin. 2, cele ce se comit în Marea teritorială;– art. 18 – cele privind zona economică exclusivă a României, la modul general;– art. 26 – cele privind zona contiguă, la modul general.

Pentru a clarifica, sub aspect general, această problemă, este nevoie de a determina în raport cu desfăşurarea activităţii infracţionale care este **locul** săvârşirii infracţiunii şi apoi a „*vedea*” dacă acest loc este sau nu situat în limitele teritoriale ale statului român[1].

În doctrină au existat mai multe teorii în determinarea locului comiterii infracţiunilor diferenţiate prin criteriul folosit:

a) ***Teoria acţiunii*** propune drept criteriu activitatea materială a agentului. Infracţiunea este socotită săvârşită, potrivit acestei teorii, în locul unde s-a efectuat activitatea care constituie elementul obiectiv al infracţiunii şi care a condus la rezultatul ilicit. Potrivit acestei teorii nu interesează dacă rezultatul acţiunii s-a produs sau nu în acelaşi loc unde s-a desfăşurat activitatea infracţională. De exemplu, făptuitorul român a furat autoturisme din Franţa, pe care le dezasamblează în România şi le comercializează ca piese în Federaţia Rusă, iar locul comiterii infracţiunii îl constituie teritoriul naţional francez.

Această teorie nu răspunde însă unui alt gen de fapte din domeniul crimei organizate, cum sunt de exemplu infracţiunile de trafic ilegal, unde acţiunea – ca element al laturii obiective - constituie o tranzacţie civilă, licită în statul care nu interzice o astfel de activitate (ex: vânzarea – cumpărarea de arme în fostele state C.S.I.) şi valorificarea în state ce interzic un astfel de comerţ (ex: România).

b) Opusă teoriei acţiunii este ***teoria rezultatului***, care foloseşte drept criteriu rezultatul produs prin activitatea infracţională. Infracţiunea este socotită a fi săvârşită acolo unde s-a produs rezultatul ilicit. De exemplu, o bandă organizată de făptuitori francezi sechestrează în Austria sau Elveţia, în mod obişnuit, cetăţeni austrieci şi elveţieni pe care îi transportă în Franţa, în vederea răscumpărării de către rudele acestora din ţara de origine, ştiut fiind că sancţiunea penală pentru fapta lor este extrem de redusă, faţă de cea prevăzută de legiuitorul francez. Sau un grup organizat falsifică, fără teamă că vor suporta consecinţe, valută străină pe care o plasează apoi pe piaţa unor ţări unde fapta lor îşi produce efectul, iar sancţiunea penală este modică.

c) O altă ***teorie*** este cea a ***ilegalităţii***. Această teorie foloseşte drept criterii pentru determinarea locului infracţiunii apariţia vinovăţiei, suficientă să angajeze răspunderea, respectiv locul unde s-a produs prima încălcare a legii penale, pedepsibilă (acte preparatorii pedepsibile, tentativă pedepsibilă etc.). Şi această teorie face să scape de sub sancţiune fapte grave ale căror acte preparatorii sunt desfăşurate într-o ţară care nu le incriminează sau le sancţionează extrem de uşor, iar activitatea infracţională efectivă să se

[1] V. Dongoroz ş.a., *op. cit*., pag. 53-59; Florea Ivan, *op. cit.,* pag. 48-51.

desfăşoare în alt teritoriu național unde sancțiunea este cu mult mai aspră. Practic, această teorie încurajează crearea unor zone de pregătire a crimei organizate. De exemplu, zone ale Americii Latine unde s-au constituit şi perfecționat cartelurile de droguri ce acționează în zona Americii de Nord şi Europei.

d) ***Teoria preponderenței*** ce are în vedere actul socotit ca esențial în conținutul infracțiunii şi desfăşurarea activității infracționale. Locul săvârşirii infracțiunii este, deci, locul unde a fost efectuat actul cel mai important pentru realizarea infracțiunii. Această teorie comportă serioase riscuri. Ce autoritate stabileşte actul cel mai important? Evident, fiecare sistem penal național îşi are o anume reglementare, ori într-o astfel de situație se naşte un conflict permanent de legi, ce nu folosesc decât crimei organizate.

De exemplu, se cultivă mac pentru opiu în Turcia, se prelucrează în România, se trafică printr-o rețea organizată în Rusia unde este schimbat pe arme ce se trafică în zona de conflict – Kosovo. Unde este cel mai important act pentru a aplica legea penală, potrivit acestei teorii?

e) ***Teoria subiectivă*****,** ce are drept criteriu voința infractorului. Potrivit acestei teorii, este socotit ca loc al infracțiunii locul unde infractorul a înțeles, a urmărit să realizeze rezultatul activității sale infracționale, chiar dacă acest rezultat s-a produs pe alt teritoriu. De exemplu, o rețea de proxeneți recrutează femei din România şi le transportă sub acoperire turistică în zona arabă. Potrivit acestei teorii legea aplicabilă este a statului unde acestea fac prostituție. Dar dacă sunt traficate în Franța, unde prostituția nu se pedepseşte potrivit acestei teorii, nici legea penală română nu se aplică, astfel s-ar încuraja un fenomen infracțional extrem de periculos.

f) ***Teoria ubicuității***[1] este dominantă astăzi în doctrină; criteriul pentru determinarea locului săvârşirii infracțiunii este acel al desfăşurării integrale a activității infracționale. După teoria ubicuității, infracțiunea de crimă organizată este considerată a fi săvârşită oriunde s-a desfăşurat măcar o parte din activitatea ilicită sau oriunde s-a produs vreunul din rezultatele acestei activități. Se exceptează însă locurile care au servit numai de tranzit activității ilicite, dacă legislația penală națională nu face asemenea incriminări.

Faptul că dintre toate teoriile enunțate mai sus, cea care până la urmă domină în doctrina dreptului penal este teoria ubicuității, vădeşte superioritatea acestei teorii. Viața, practica de pretutindeni a impus, ca şi în atâtea alte cazuri, soluția care realizează cât mai deplin scopul urmărit, adică asigurarea ocrotirii penale cu maximum de posibilități. Această teorie răspunde cel mai

[1] A se vedea Gh. Nistoreanu ş.a. *op. cit*., pag. 53; R.M. Stănoiu – *op. cit*., pag. 37-42; V. Dandaraz ş.a. *op. cit*., pag. 54.

bine necesității de a realiza o protecție cât mai eficace a relațiilor sociale, ocrotite de legile penale împotriva crimei organizate. Toate celelalte teorii folosesc un criteriu de singularizare care conduce la rezolvarea problemei locului infracțiunii. Criteriile folosite de aceste teorii păcătuiesc prin aceea că limitează artificial locul infracțiunii în contradicție cu complexitatea activității infracționale şi în detrimentul unei activități de represiune susceptibilă de a funcționa pe ansamblul momentelor pe care le reprezintă această complexitate. De exemplu, în cazul teoriei rezultatului, este evident că şi ordinea publică a locului unde s-a desfăşurat activitatea ilicită a fost încălcată, iar pe de altă parte, această teorie apare ca inoperantă în cazul activităților infracționale care n-au depăşit faza tentativei sau în cazul infracțiunilor formale a căror consumare nu depinde de producerea unui rezultat.

Dimpotrivă, în cazul teoriei ubicuității, orice loc unde s-a realizat ceva din activitatea infracțională, ceva ilicit, este socotit a fi locul săvârşirii infracțiunii, putându-se lua măsurile în consecință şi, în acest fel, oriunde legea penală a fost încălcată, ordinea publică tulburată va putea fi restabilită pe acest temei.

Aşadar, dacă pe teritoriul unui anumit stat s-a efectuat numai o parte din activitatea ilicită sau s-a produs numai rezultatul acesteia, infracțiunea este socotită a fi săvârşită pe teritoriul acelui stat şi, în baza principiului teritorialității, va fi aplicată legea penală a acelui stat.

Soluția aceasta a fost adoptată şi de Institutul de drept internațional – sesiunea Cambridge, 1951.

În literatura juridico-penală s-a arătat că soluția comportă totuşi un inconvenient, în sensul că dacă toate legislațiile ar adopta soluții simetrice, conflictele pozitive de competență s-ar multiplica. Acest lucru nu este real, fiindcă dintre statele față de care s-a realizat ubicuitatea, criteriul ubicuității nu poate fi folosit pentru efectuarea unei judecăți în prezența infractorului decât în statul pe teritoriul căruia se află făptuitorul; oricare dintre celelalte state nu va putea obține extrădarea decât în cazul când statul de refugiu nu procedează la o urmărire penală, astfel încât conflictele se pot evita. Conflictele apar, dimpotrivă, când infracțiunea a fost săvârşită pe teritoriul unor țări care nu aplică principiul ubicuității, în acest caz, fiecare stat, bazându-se pe principiul său (acțiune, rezultat), se consideră ca având competență exclusivă.

În legea penală română, teoria ubicuității este consacrată în noul Cod penal în art. 143 care explică înțelesul expresiei de „infracțiune săvârşită pe teritoriul țării".

Potrivit dispoziției din art. 143 alin. 1 prin *„infracțiune săvârşită pe teritoriul țării"* se înțeleg atât cele comise pe teritoriu (precizat în art. 142 Cod penal), cât şi cele săvârşite pe o navă sau aeronavă română.

În alin. 2 al art. 143 se consideră că infracțiunea este săvârşită pe teritoriul țării şi atunci când, fie pe acest teritoriu, fie pe o navă sau aeronavă română s-a efectuat un act de executare ori s-a produs rezultatul infracțiunii.

Aşadar, cad sub prevederile art. 3 Cod penal toate infracțiunile săvârşite – fie în întregime, fie în parte – pe teritoriul României.

Dacă toate legislațiile penale ar consacra principiul ubicuității, conflictele cu privire la aplicarea legii penale în spațiu ar putea – aşa cum arătam mai sus – să fie evitate. Faptul, însă, că multe legislații penale încă folosesc criteriul acțiunii şi uneori al rezultatului, conflictele privind incidența legii penale pe plan internațional sunt încă frecvent posibile[1].

Iată de ce credem că este cazul a face unele precizări privind determinarea locului săvârşirii infracțiunii în unele situații speciale pe care noul Cod penal, consacrând principiul ubicuității, implicit le reglementează şi despre care ni se pare util a aminti în cadrul unor explicații teoretice.

Astfel, infracțiunile de omisiune – potrivit celor mai sus arătate – se socotesc a fi săvârşite în acel loc unde ar fi trebuit să se desfăşoare activitatea pe care infractorul a omis-o sau acolo unde s-a produs rezultatul acelei inactivități.

Locul de comitere al actelor preparatorii, atunci când sunt incriminate, va fi locul în care ele au fost efectuate. Locul săvârşirii acestor acte – atunci când nu sunt pedepsibile pentru ele însele, dar care ulterior devin acte de complicitate – va fi, potrivit principiului (teoriei) ubicuității, orice loc în care s-a efectuat vreun act de executare în realizarea conținutului obiectiv al infracțiunii în vederea căreia au fost îndeplinite actele preparatorii. În fine, în cazul când actele preparatorii constituie infracțiuni de sine stătătoare, locul săvârşirii lor va fi acela unde ele au fost efectuate, de exemplu locul în care s-au procurat armele sau locul în care s-au confecționat instrumentele cu care să se falsifice banii.

În ce priveşte tentativa, ea se consideră a fi săvârşită acolo unde s-au efectuat diversele acte de executare.

Desigur că problema nu se pune decât în cazul infracțiunilor la care tentativa este incriminată. Aşadar, principiul ubicuității se aplică şi în cazul faptelor rămase în formă de tentativă.

Actele anterioare sau concomitente săvârşirii infracțiunii care privesc conținutul infracțiunii, fără a fi însă acte de complicitate, nu vor juca nici un rol în determinarea locului infracțiunii. Ele nu sunt luate deci în considerație.

---

[1] În acest sens, Congresul Internațional de Drept Penal din sept. 1999 – Budapesta a căutat să găsească soluții de armonizare a legislațiilor penale naționale privind combaterea crimei organizate.

O problemă mult discutată este aceea privitoare la infracțiunile continui şi continuate. În determinarea locului săvârşirii acestor infracțiuni, părerile sunt unanime în a admite, pe linia generală a celor arătate mai sus cu privire la criteriul de determinare a locului infracțiunii, că acestea sunt considerate a fi săvârşite oriunde a avut loc la un moment dat activitatea infracțională sau, altfel spus, se consideră săvârşite pretutindeni unde s-a prelungit această activitate.

Controversată este poziția autorilor în privința incidenței legii penale a unui stat față de actele aceleiaşi infracțiuni continui sau continuate, săvârşite însă în afara teritoriului acelui stat.

Unii autori, făcând abstracție de sensul real al principiului ubicuității, sunt de părere că unitatea infracțiunii continui sau continuate se frânge în aşa fel încât aplicarea legii penale s-ar restrânge numai la actele efectuate pe teritoriul acelui stat.

Problema este, în cazul infracțiunilor continui şi continuate, pur teoretică, fiindcă pentru realizarea represiunii şi tragerea la răspundere penală a făptuitorului este suficient să ținem seama de ceea ce s-a săvârşit pe teritoriul fiecărui stat în parte.

Mult mai dificilă este problema în cazul infracțiunilor din obişnuință. A nu ține seama, în cazul acestor infracțiuni, de ceea ce s-a produs în străinătate ar fi o soluție nelogică şi neconvenabilă din punctul de vedere al realizării scopului legii penale, fiindcă ar crea un obstacol în calea represiunii.

În cazul infracțiunilor din obişnuință chestiunea este mai delicată, fiindcă faptele care alcătuiesc conținutul acestor infracțiuni luate în parte nu au caracter penal. Adoptarea soluției privitoare la infracțiunile continui sau continuate ar duce incontestabil la rezultatul că infractorul nu va putea fi pedepsit decât atunci când faptele săvârşite pe teritoriul aceluiaşi stat sunt suficiente pentru a constitui obişnuința. Aşadar, dacă infractorul a executat un număr insuficient de fapte pe teritoriul unui stat, iar pe teritoriul altui stat, de asemenea, un număr insuficient de fapte pentru a constitui obişnuință, el va beneficia de impunitate în ambele state şi aceasta numai fiindcă a avut abilitatea sau prudența de a executa unele acte într-o țară şi alte acte într-o altă țară. Iată de ce ni se pare mai întemeiat punctul de vedere potrivit căruia trebuie să se țină seama şi de actele care au fost săvârşite în străinătate. Bineînțeles, reunirea actelor comise într-o țară cu cele săvârşite în altă țară nu este posibilă decât dacă fapta de obişnuință este incriminată de legislațiile ambelor state.

Este util să examinăm care este, din punctul de vedere al locului săvârşirii infracțiunii, situația participanților (coautori, instigatori, complici) la infracțiune, atunci când unele acte de participație au fost săvârşite în afara teritoriului pe care a fost comisă infracțiunea.

Se ştie că în cazul participației la o infracțiune săvârşită pe teritoriul unui stat, actele prin care participantul contribuie la săvârşirea infracțiunii chiar dacă sunt efectuate în afara teritoriului acelui stat atrag indiscutabil aplicarea legii statului respectiv.

Ce se întâmplă însă cu acele acte de participație la o infracțiune care a fost săvârşită parte pe teritoriul unui stat, parte în străinătate, iar actele de participație în discuție țin numai de actele săvârşite în străinătate.

În astfel de cazuri, infracțiunea este considerată, potrivit principiului ubicuității, a fi comisă pe teritoriul fiecărui stat. Actele participanților, formând un tot indivizibil, nu pot fi despărțite, aşa încât activitatea infracțională în ansamblul ei va cădea sub incidența legii penale a fiecărui stat pe teritoriul căruia s-au efectuat acte aparținând acestei activități, şi deci şi actele participanților chiar dacă privesc activitatea săvârşită pe un anumit teritoriu, cad sub incidența oricăreia dintre aceste legi.

Soluția aplicării legii penale a unui stat în cazul unui complice care în afara teritoriului acelui stat a săvârşit acte de complicitate la o infracțiune săvârşită pe acel teritoriu este acceptată şi de apărătorii tezei care recomandă ignorarea actelor comise în afara teritoriului, în cazul infracțiunilor continuate şi de obişnuință. Această poziție poate fi discutabilă, întrucât apare oarecum bizar să se ia în considerație actele participanților săvârşite în altă țară, iar în cazul infracțiunilor din obişnuință să se ignoreze faptele autorului însuşi. Totuşi, trebuie să recunoaştem că, în timp ce în cazul participației există indivizibilitatea naturală, în cazul infracțiunii din obişnuință nu avem decât o unitate de creațiune juridică.

Credem însă că punctului de vedere potrivit căruia trebuie luate în considerare şi actele săvârşite în afara teritoriului, în cazul mai ales al infracțiunilor din obişnuință, îi corespunde tendința modernă de a se lărgi aria incidenței legii penale, pe plan internațional.

După cum s-a mai arătat, în cazul infracțiunilor continue şi continuate, problema actelor săvârşite în altă țară poate fi socotită ca fiind pur teoretică, pe când în cazul infracțiunilor de obişnuință duce la evitarea unor cazuri de impunitate periculoase şi nejustificate.

Faptul că tuturor infracțiunilor săvârşite pe teritoriul statului nostru li se aplică legea noastră penală dă naştere, în mod logic şi pe baza principiilor generale ale dreptului penal, la anumite consecințe.

Astfel, faptele concrete sunt socotite ca fiind infracțiuni numai când condițiile de incriminare sunt îndeplinite potrivit şi în raport cu legea penală a statului nostru. Nu interesează, aşadar – neavând nici o importanță – dacă acea faptă e considerată infracțiune în țara al cărei cetățean este autorul (în cazul în care infracțiunea a fost săvârşită de un cetățean străin). Nu se admite nici invocarea necunoaşterii legii. Condițiile de tragere la răspundere penală a infractorului sunt, de

asemenea, cele prevăzute de legea noastră penală; exemplu, normele privind vârsta infractorului (pentru a-i determina responsabilitatea) sau a victimei (în cazul anumitor infracțiuni). De asemenea, în ce priveşte pedeapsa, faptelor săvârşite pe teritoriul român li se vor aplica numai pedepsele prevăzute de Codul nostru penal şi, desigur, pedeapsa se va atenua sau agrava în cazurile şi condițiile prevăzute de acest cod. Aşadar, deplina egalitate de tratament juridic atât a cetățenilor români, cât şi a cetățenilor străini sau a persoanelor fără cetățenie este concluzia cu care încheiem această problemă.

Excepții de la principiul teritorialității. Am arătat mai sus că legea penală a României se aplică pentru toate acordurile bilaterale intervenite între statul român şi un stat străin.

Alte excepții se sprijină pe principii şi reguli admise de dreptul internațional, exemplu: cazul infracțiunilor săvârşite pe teritoriul țării de persoane care beneficiază de imunitate de jurisdicție sau al infracțiunilor săvârşite în țară de persoane care aparțin echipajului unei nave sau aeronave străine aflate pe teritoriul țării, infracțiunile săvârşite în sediile misiunilor diplomatice străine, imunitatea parlamentară şi guvernamentală[1].

O excepție bazată tot pe principiile dreptului internațional este şi aceea privitoare la infracțiunea săvârşită de militari care fac parte din trupele străine, în caz de ocupație militară.

1.2. Principiul personalității legii penale

Aplicarea legii penale bazată numai pe principiul teritorialității nu oferă posibilitatea realizării integrale a scopului pe care dispoziția din art. 1 Cod penal îl atribuie legii penale în combaterea crimei organizate.

Aplicarea pur teritorială lasă în afara incidenței legii penale unele fapte care lovesc sau pun în pericol valorile sociale pe care această lege, potrivit scopului său, este chemată să le apere. Aplicarea pur teritorială poate uneori să constituie un obstacol în combaterea criminalității – de către cetățeni români sau de către persoane fără cetățenie, dar având domiciliul în România.

Întrucât asemenea fapte nu trebuie să rămână nepedepsite şi pentru ca ele să poată cădea sub incidența legii penale a României, a fost înscrisă în art. 4 Cod penal o dispoziție care consacră principiul personalității legii penale[2].

---

[1] G. Antoniu, *op. cit*., pag. 26; Gh. Nistoreanu ş. a., *op. cit*., pag. 53-59; V. Dongoroz, *Curs de drept penal aprofundat şi comparat*, Bucureşti 1935, pag. 68-69, 135; I. Oancea, *op. cit*., pag. 104; C. Bulai, *op. cit*., pag. 74.

[2] Art. 4: „*Legea penală se aplică infracțiunilor săvârşite în afara teritoriului țării, dacă făptuitorul este cetățean român sau dacă, neavând nici o cetățenie, are domiciliul în țară*". A se vedea şi Gh. Nistoreanu ş. a. *op. cit.*, pag. 60.

Condiții de aplicare. Pentru aplicarea principiului personalității se cer trei condiții, şi anume: a) fapta să fie săvârşită în afara teritoriului țării; b) fapta să constituie infracțiune potrivit legii penale române (textul prevede că legea penală română se aplică deci este vorba de încălcarea acestei legi) şi c) infractorul să fie cetățean român sau o persoană lipsită de cetățenie dar care are domiciliul în țară.

Aşadar, se cere ca fapta penală să fie în întregime săvârşită în afara teritoriului statului nostru. Dacă un act de executare este săvârşit în afara teritoriului statului nostru, iar rezultatul a fost produs pe teritoriul României, atunci, conform teoriei ubicuității, ea va fi considerată săvârşită în întregime în România şi legea română se va aplica potrivit principiului teritorial.

Din interpretarea textului – care nu face nici o precizare în acest sens – reiese că, în ceea ce priveşte a doua condiție, nu interesează „natura infracțiunii", deci orice infracțiune cade sub prevederile art. 4, inclusiv cele din sfera crimei organizate.

În ceea ce priveşte condiția personală – cetățenia română sau absența oricărei cetățenii şi domiciliul în țară – ea trebuie să existe în momentul în care a fost săvârşită infracțiunea în străinătate, fiindcă numai în acest caz se poate vorbi de încălcarea unei obligații impuse de legea penală română, fără a fi necesară prezența în țară a autorului, putând fi tras la răspundere în lipsă şi nici condiția dublei incriminări.

Aplicării legii penale a unui stat infracțiunilor săvârşite de cetățenii acelui stat în afara teritoriului său, cu toate motivele temeinice care justifică o atare aplicare, nu i se recunoaşte – în legislațiile diferitelor state – decât un rol subsidiar. Aceasta înseamnă că legea națională va interveni numai atunci când organele judiciare ale statului pe teritoriul căruia s-a săvârşit infracțiunea, din diferite motive, nu ar interveni sau nu ar putea să intervină.

Pornind de la temeiurile pe care este fundamentat principiul personalității legii penale, şi anume, obligația cetățenilor de a respecta legile statului ai cărui cetățeni sunt şi atunci când se află în afara teritoriului acelui stat ar trebui ca, independent de faptul că legea de la locul săvârşirii şi-a găsit sau nu aplicare, statul să-şi poată pedepsi întotdeauna cetățenii săi. Doctrina, ca şi practica de altfel, merg, în genere, pe linia unei aplicații subsidiare a principiului personalității legii penale, încât s-ar părea că numai temeiul de ordin practic – evitarea cazurilor de impunitate – ar justifica admiterea acestui principiu. Într-adevăr, s-ar putea obiecta că ar fi exagerat şi contrar principiilor justiției ca pentru săvârşirea unor infracțiuni care nu interesează decât indirect statul al cărui cetățean este infractorul, acesta să fie pus în situația de a fi de două ori tras la răspundere şi să fie de două ori pedepsit.

Obiecțiunea este însă numai aparent temeinică, fiindcă statul ai cărui cetățeni au săvârşit în străinătate o infracțiune este, în principal, interesat de a exercita acțiunea de prevenție specială față de aceşti cetățeni prin aplicarea pedepsei, iar pericolul unui *bis in idem* nu există, fiindcă în ipoteza că cetățeanul a executat o pedeapsă în străinătate pentru fapta comisă aceasta se va deduce din pedeapsa aplicată de instanțele din țara sa[1].

1.3. Principiul realității legii penale

Principiul teritorialității legii penale, completat cu principiul personalității legii penale, deşi oferă laolaltă un larg câmp de aplicare a legii penale nu sunt totuşi suficiente pentru a asigura, integral, realizarea scopului arătat în art. 1 din acest cod.

Pentru completarea acestui ultim gol, a fost înscris în art. 5 Cod penal principiul realității legii penale[2]. Potrivit acestui principiu, legea penală română se aplică în cazul unor anumite infracțiuni săvârşite în afara teritoriului țării de către un cetățean străin sau de o persoană care nu are nici o cetățenie şi nu domiciliază în țară, sub condițiunea însă ca acele infracțiuni să fie îndreptate contra siguranței statului român sau contra unui cetățean român.

Acest principiu este cunoscut şi sub denumirea de *„principiul protecțiunii reale”* sau *„principiul naționalității pasiv”*, denumire mai uzitată decât cea folosită de prezentul cod.

Justificarea acestui principiu stă în dreptul pe care îl are fiecare stat de a-şi organiza, prin propriile sale legi, o suficientă apărare a intereselor sale şi ale cetățenilor săi, împotriva faptelor penale săvârşite în afara teritoriului țării, oricine ar fi autorul lor.

Tot ca o justificare a aplicării legii penale naționale, în aceste cazuri vin, credem, şi următoarele considerații: statele se dezinteresează, în general, de infracțiunile care, deşi săvârşite pe teritoriul lor, sunt însă săvârşite contra cetățenilor străini.

Cât despre infracțiunile săvârşite în țara străină, contra vieții sau integrității corporale ori sănătății unui cetățean român, în condițiile crimei

---

[1] V. Dongoroz ş.a., *op. cit*., pag. 62.

[2] Art. 5: *“Legea penală se aplică infracțiunilor săvârşite în afara teritoriului țării, contra siguranței statului român sau contrav vieții unui ceățean român, ori prin care s-a adus o vătămare gravă integrității corporale sau sănătății unui cetățean român, când sunt săvârşite de către un cetățean străin sau de o persoană fără cetățenie care nu domiciliază pe teritoriul țării.Punere în mişcare a acțiunii penale pentru infracțiunile prevăzute în alineatul precedent se face numai cu autorizarea prealabilă a Procurorului General”.*

organizate, principiul realității funcționează ca o garanție pentru ipoteza în care statul străin şi-ar manifesta un dezinteres sau o minimalizare a faptelor.

Condiții de aplicare. Pentru ca legea penală română să fie aplicabilă, potrivit principiului realității, se cer întrunite următoarele condiții:

— infracțiunea săvârşită în țara străină să fi fost îndreptată contra siguranței statului român, contra vieții unui cetățean român, ori să fi adus o vătămare gravă integrității corporale sau vieții unui cetățean român;

— făptuitorul să fie un cetățean străin sau o persoană fără cetățenie care nu domiciliază în țară;

— să fi intervenit autorizarea prealabilă a Procurorului General pentru a se putea pune în mişcare acțiunea penală.

În cazul faptelor îndreptate contra unui cetățean român, subiectul pasiv trebuie să aibă această calitate în momentul săvârşirii infracțiunii.

Aceleaşi fapte prevăzute în art. 5 Cod penal, dacă sunt săvârşite în țară străină de un cetățean român sau de o persoană fără cetățenie care domiciliază în România, cad sub prevederile art. 4 Cod penal.

Pentru a fi urmărit şi judecat nu se cere prezența pe teritoriul statului a infractorului. Urmărirea şi judecarea pot, deci, avea loc şi în lipsă. Singura condiție pe care textul o cere din punct de vedere procesual este, aşa cum am mai arătat, acordarea unei autorizări prealabile a Procurorului General.

1.4. Principiul universalității

Principiul universalității legii penale a unui stat se aplică, în anumite condiții, oricăror altor infracțiuni săvârşite în afara teritoriului țării de către cetățenii străini sau de către persoane care nu au nici o cetățenie şi care domiciliază în străinătate.

Principiul universalității, consacrat prin dispozițiile art. 6 din noul Cod penal[1], asigură legii penale române limita maximă până la care această lege îşi poate găsi aplicațiunea.

---

[1] Art. 6 – *„Legea penală se aplică şi altor infracțiuni decât celor prevăzute în art. 5 alin. 1, săvârşite în afara teritoriului țării, de un cetățean străin sau de o persoană fără cetățenie care nu domiciliază pe teritoriul țării, dacă: – fapta este prevăzută ca infracțiune şi de legea penală a țării unde a fost săvârşită; – făptuitorul se află în țară. Pentru infracțiunile îndreptate contra intereselor statului român sau contra unui cetățean român, infractorul poate fi judecat şi în cazul când s-a obținut extrădarea lui. Dispozițiile alineatelor precedente nu se aplică în cazul când, potrivit legii statului în care infractorul a săvârşit infracțiunea, există vreo cauză care împiedică punerea în mişcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal ori executarea pedepsei, sau când pedeapsa a fost executată ori este considerată ca executată. Când pedeapsa nu a fost executată sau a fost executată numai în parte, se procedează potrivit dispozițiilor legale privitoare la recunoaşterea hotărârilor străine”.*

Faptele care pot fi aduse, potrivit acestui principiu, sub incidența legii penale române, nu au totdeauna o legătură directă cu obiectivele ce țin de scopul legii penale, potrivit art. 1 Cod penal; aducerea lor sub incidența legii penale române serveşte însă, indirect, dar necontestat, acestui scop. În primul rând, în măsura în care legea penală română concură la reprimarea celor care au săvârşit fapte penale în străinătate, în aceeaşi măsură ea determină un tratament similar din partea altor state, față de cei care au săvârşit infracțiuni pe teritoriul României şi s-ar refugia apoi pe teritoriile altor state.

În al doilea rând, existența dispozițiilor din art. 5 şi 6, privitoare la universalitatea legii penale, face imposibil ca teritoriul țării să devină un comod loc de refugiu pentru infractorii din sfera crimei organizate care vin de peste hotare şi micşorează posibilitățile acestora de a se sustrage de la urmărirea penală.

Este un sprijin pe care statele şi-l datorează reciproc în lupta pe care o duc contra criminalității, contra fenomenului infracțional.

Condiții de aplicare. Pentru ca legea penală română să fie aplicată potrivit principiului universalității, consacrat de art. 6, trebuie să fie întrunite următoarele condiții:

— infracțiunea săvârşită în afara teritoriului țării să nu fie dintre cele arătate în art. 5 alin.1, adică infracțiuni îndreptate contra siguranței statului român sau contra vieții, integrității corporale sau sănătății unui cetățean român;

— făptuitorul să fie cetățean străin sau o persoană lipsită de orice cetățenie şi care nu are domiciliul în România;

— fapta să fie incriminată şi de legea română şi de legea țării unde a fost comisă, adică să existe dubla incriminare;

— făptuitorul să se afle în țară sau să se fi obținut extrădarea lui în cazul anumitor infracțiuni.

Condiția ca făptuitorul să fie cetățean străin priveşte momentul săvârşirii faptei; de pierderea sau dobândirea cetățeniei după săvârşire nu se ține seama.

Cât priveşte prezența în țară a infractorului, ea este cerută pentru orice infracțiune; o judecată în lipsă nu este posibilă.

Extrădarea infractorului nu poate fi cerută decât în cazul când fapta săvârşită a fost îndreptată contra intereselor statului român sau contra unui cetățean român, bineînțeles dacă infractorul nu se găseşte în țară. Prezența în țară trebuie să fie datorată venirii făptuitorului de bună voie pe teritoriul țării. Nu se consideră că a venit de bună voie acela care, datorită unui caz fortuit sau constrâns de alții, a fost adus pe teritoriul țării. Aflarea (prezența) pe teritoriul țării se consideră de bună voie până la proba contrarie.

În cazurile în care, potrivit art. 6 se poate cere extrădarea infractorului şi dacă acesta se află involuntar în țară, el poate fi reținut dacă s-a cerut extrădarea, până la rezolvarea acesteia.

În afară de condițiile de aplicare a legii penale române, dispozițiile din art. 6 mai prevăd şi anumite condiții cu privire la urmărire. Textul arată că infractorul nu poate fi urmărit dacă, potrivit legii statului în care infractorul a săvârşit infracțiunea, există vreo cauză care împiedică punerea în mişcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal ori executarea pedepsei, sau când pedeapsa a fost executată ori este considerată executată.

Aşadar, urmărirea persoanelor care au săvârşit infracțiuni în străinătate în condițiile art. 6 nu este posibilă dacă, potrivit legii de la locul săvârşirii infracțiunii, acțiunea penală este stinsă (prescripție, amnistie, abrogarea incriminării) sau subordonată unei condiții care lipseşte (de exemplu, plângerea prealabilă), sau infractorul a fost judecat şi a executat condamnarea sau aceasta s-a stins.

Acelaşi lucru, bineînțeles, atunci când urmărirea nu mai este posibilă potrivit legii române.

Dispoziția din ultimul alineat al art. 6 Cod penal reglementează situația infractorului care, deşi condamnat în țara unde a săvârşit infracțiunea, nu a executat sau a executat numai în parte pedeapsa. În acest caz, dispoziția menționată prevede că se va proceda potrivit dispozițiilor legale privitoare la recunoaşterea hotărârilor străine[1].

1.5 Chestiuni complementare

Concurs de reglementări privind aplicarea legii penale în spațiu.

Noul Cod penal conține o prevedere nouă în legislația noastră privind situația în care mai multe reglementări juridice privind aplicarea legii penale în spațiu vin în concurs. Această prevedere nouă, cuprinsă în art. 7 Cod penal[2], apare necesară, în prezent, datorită existenței unor multiple convenții internaționale care lărgesc câmpul de aplicare al principiului universalității.

---

[1] Art. 521 Cod procesual penal ultimul alineat prevede că: *„Instanța, ascultând concluziile procurorului şi declarațiile condamnatului dacă constată că sunt întrunite condițiile legale, recunoaşte hotărârea penală străină şi actele judiciare străine, iar în cazul când pedeapsa pronunțată prin acea hotărâre nu a fost executată sau a fost executată numai în parte, substituie pedepsei neexecutate sau restului de pedeapsă, o pedeapsă corespunzătoare potrivit legii penale române"*

[2] Art. 7: *„Dispozițiile cuprinse în art. 5 şi 6 se aplică dacă nu se dispune altfel printr-o convenție internațională"*

Dispoziția din art. 7 consacră prioritatea convențiilor internaționale, în ceea ce priveşte aplicarea dispozițiilor cuprinse în Codul penal cu privire la aplicarea legii penale în spațiu (art. 5 şi 6 Cod penal). Aşadar, dispozițiile art. 5 şi 6 Cod penal îşi vor găsi aplicarea numai dacă nu se dispune altfel printr-o convenție internațională. În acest fel, statul nostru poate încheia convenții privitoare la situațiile reglementate în art. 5 şi 6, în aceste cazuri se vor aplica dispozițiile cuprinse în convenții.

Reiese deci, din formularea 7, că art. 5 şi 6 îşi vor găsi aplicarea în lipsa convențiilor internaționale sau, adăugăm noi pe cale de interpretare, în completarea acestora când nu contravin, desigur, dispozițiilor reglementate de ele.

De altfel, principiul universalității funcționează, în special, în legătură cu angajamente decurgând din convențiile internaționale semnate şi ratificate de statul nostru.

Astfel sunt convențiile internaționale – la care statul nostru a aderat – pentru sancționarea traficului de femei, actelor de terorism, traficului de stupefiante, traficului de publicații obscene, falsificării de monedă, actele de punere în stare de sclavie, piraterie etc.

În aceste cazuri, condiția dublei incriminări care se cere, după cum s-a arătat, în cadrul art. 6 Cod penal, nu este necesară pentru aplicarea legii penale române.

Trebuie subliniat însă că în privința dublei incriminări, ceea ce poate fi suplinit prin convenție internațională este absența incriminării în legea țării unde a fost săvârşită infracțiunea, iar nu şi absența incriminării în legea penală română, fiindcă în acest caz o aplicare a legii române nu este posibilă, neexistând în cuprinsul acestei legi dispoziții care să-şi primească aplicare.

1.6. Imunitatea de jurisdicție

a) O derogare indirectă de la principiile care stau la baza reglementărilor privitoare la aplicarea în spațiu a legii penale izvorăşte din existența imunității de jurisdicție. Potrivit dispoziției înscrise în art. 8 Cod penal[1], legea penală a României nu se aplică infracțiunilor săvârşite de persoanele care se bucură de imunitate de jurisdicție.

Imunitatea de jurisdicție este o excepție de ordin procedural, potrivit căreia anumite categorii de persoane, datorită calității sau situației lor, nu pot fi

[1] Art. 8*: „Legea penală nu se aplică infracțiunilor săvârşite de către reprezentanții diplomatici ai statelor străine sau de alte persoane care, în conformitate cu convențiile internaționale, nu sunt supuse jurisdicției penale a statului român”.*

chemate înaintea instanțelor judecătoreşti din țara unde se află temporar. Deşi de ordin procedural, imunitatea de jurisdicție se răsfrânge pe planul dreptului penal material, fiindcă acolo unde nu există posibilitatea de tragere la răspundere penală nu există, implicit, nici posibilitatea de a aplica legea penală, deşi există infracțiune.

Imunitatea de jurisdicție are, aşadar, ca efect, înlăturarea incidenței legii penale pentru infracțiunile săvârşite de anumite categorii de persoane, fără ca prin acesta să se înlăture caracterul infracțional al faptei săvârşite. Cu alte cuvinte, deşi fapta săvârşită rămâne infracțiune, infractorul nu poate fi tras la răspundere penală, adică nu se poate porni acțiunea penală împotriva sa.

Imunitatea de jurisdicție constituie, aşadar, o excepție de la principiul teritorialității legii penale a României. Potrivit principiului teritorialității, consacrat prin dispoziția din art. 3 Cod penal, legea penală a României se aplică pentru toate infracțiunile săvârşite pe teritoriul țării. Imunitatea de jurisdicție înlătură aplicarea legii penale a României anumitor infracțiuni, datorită calității autorilor lor. Prin acordarea imunității de jurisdicție se urmăreşte asigurarea bunelor raporturi între state, după cum va rezulta din cele ce urmează.

Imunitatea de jurisdicție creează însă o derogare şi de la principiile realității şi universalității legii penale, în sensul că dacă s-ar descoperi că un reprezentant diplomatic a săvârşit fie anterior venirii în țară, fie ulterior o infracțiune în condițiile art. 5 sau 6 Cod penal, el nu va putea fi urmărit, beneficiind de imunitatea de jurisdicție.

b) A hotărî asupra aplicării imunității înseamnă a stabili cazurile de imunitate, condițiile în care ele funcționează şi întinderea efectelor lor. Stabilirea imunităților de jurisdicție se face prin convenții încheiate de la stat la stat sau între un grup de state. Conform dispoziției din art. 8, imunitatea de jurisdicție se stabileşte pe calea convențiilor internaționale. Condiției existenței unei convenții, fiind precis prevăzută în dispoziția din art. 8, nu i se poate substitui o altă sursă care nu ar avea caracterul unei convenții.

În prezent, imunitatea de jurisdicție se aplică, în primul rând, conducătorilor ambasadelor, legațiilor şi reprezentanțelor statelor străine, precum şi celorlalți membri ai personalului diplomatic străin.

Nu beneficiază de imunitate – afară de cazul când s-a convenit altfel – consulii, consilierii economici, ataşații de presă etc., care nu au atribuții diplomatice propriu-zise. De asemenea, nu beneficiază de imunitate – în lipsa unei înțelegeri contrarii – membrii familiei ambasadorilor, sau a celorlalți reprezentanți ai statelor străine.

O altă imunitate de jurisdicție priveşte pe şefii statelor străine atunci când se găsesc în țară sau sunt în trecere pe teritoriul țării. Acelaşi lucru în

ceea ce priveşte membrii delegațiilor diplomatice străine la organizații sau conferințe internaționale.

Alte imunități de jurisdicție, stabilite tot prin convenții internaționale, privesc echipajele vaselor de război şi ale aeronavelor militare, iar în anumite condiții şi ale celorlalte vase şi aeronave. Tot pe cale de convenție se stabileşte imunitatea de jurisdicție, în anumite condiții, pentru trupele țărilor staționare sau în trecere pe teritoriul țării.

2. Extrădarea

2.1. Coordonarea sistemelor penale naționale în scop represiv

Fiecare dintre sistemele naționale incriminează infracțiuni din sfera crimei organizate, potrivit politicii penale a statului respectiv.

Pericolul regional, continental sau global ce-l reprezintă crima organizată prin extinderea unor genuri de fapte a făcut ca între sistemele naționale de represiune penală să se interpună un liant – cooperarea sistemelor penale.

Interesul protejat prin incriminare este atributul tuturor statelor până la punctul în care acestea au organizat o represiune internațională în fața amenințării unei criminalități care se internaționalizează[1]. Prin incriminarea aceloraşi infracțiuni din sistemul crimei organizate, statele îşi exprimă consensul asupra recunoaşterii caracterului universal al valorilor de protejat. Prin convențiile internaționale încheiate, statele definesc, în acelaşi mod, faptele, denumite ca infracțiuni convenționale[2] şi stabilesc o coordonare în lupta împotriva acestor forme particulare de criminalitate. Sub aspectul structurii normei penale, convenția cuprinde ipoteza – comportamentele prohibitive şi, uneori, dispoziția[3]. Sancțiunea este

[1] Stephane Glaser – *„Droit international penal Conventionnel”,* 1970, vol. 2, Bruxelles; Claude Lambois – *„Droit penal Internationel”* – Deuxieme edition, Dalloz, Paris, 1979, pag. 228.

[2] Mona Maria Pivniceru – *„Răspunderea penală în dreptul internațional”*, Editura Polirom, 1999, pag. 114.

[3] Convențiile asupra traficului de stupefiante (Convenția unică asupra stupefiantelor, 1962; Conveția asupra substanțelor psihotrope, 1971; Convenția ONU asupra traficului ilicit de stupefiante şi substanțe psihotrope, 1990) prevăd obligativitatea sancționării faptelor incriminate, pe când, în alte convenții, incriminarea nu este obligatorie ca

cuprinsă în norma de drept penal, fiind un atribut al sistemului penal național. Din alt punct de vedere, statele convin să califice, incrimineze şi sancționeze infracțiuni din sfera crimei organizate prin norme penale de drept intern propriu[1]. În toate situațiile, norma penală internă nu este într-un raport de subordonare față de norma internațională, aceasta din urmă având un caracter de recomandare, de armonizare, fiind însuşită şi incriminată prin voința legiuitorului național în sistemul infracționalității de drept comun în consens cu voința celorlalți legiuitori. Ca urmare, principiul teritorialității, personalității, realității şi universalității îşi menține valoarea juridică națională chiar dacă infracțiunile devin de competență universală.

Infracțiunile convenționale din sfera crimei organizate, incriminate în sistemul penal național român ca infracțiuni de drept comun, asupra cărora statele au convenit pentru o combatere internațională sunt[2]:

Falsificarea de monedă[3]. Codul penal român sancționează fapta în art. 283 cu închisoare de până la 20 de ani, iar infracțiunea de *„deținere de instrumente"* în vederea falsificării de valori – art. 285, cu închisoare de până la 5 ani;

Pirateria[4]. Codul penal român incriminează pirateria în art. 212 şi este sancționată cu o închisoare de până la 25 de ani.

---

rezultat (Convenția internațională asupra reprimării, răspândirii şi traficului cu publicații obscene, Geneva, 1923).

[1] *„Convenția pentru reprimarea traficului cu ființe uname şi a exploatării prostituării femeilor",* 1949.

[2] Mona Maria Pivniceru – *op. cit*., pag. 118-152.

[3] Convenția internațională pentru suprimarea falsului de monedă, 1929, ratificată de România la 17 martie 1939, defineşte următoarele fapte: – orice fapt fraudulos de falsificare sau de alterare a monedei, indiferent de mijlocul folosit pentru producerea rezultatului; – punerea în circulație a monedei false; – faptele care au drept scop punerea în circulație, introducerea în țară, primirea sau producerea de monedă falsă, ştiind că aceasta este falsă; – tentativele la aceste infracțiuni şi actele de participare internațională; – faptele frauduloase de fabricare, primire sau prelucrare a instrumentelor sau a altor obiecte destinate, prin natura lor, la fabricarea de monedă falsă ori la alterarea monedelor.

[4] Pirateria este definită în dispozițiile a două Convenții internaționale: „*Convenția asupra luării libere*" de la Geneva din 1958 (art. 14-22) intrată în vigoare în 1962 şi „*Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului luării*" din 1982 (art. 100-107) ratificată de România prin Legea nr. 110/1996, ca fiind: a) orice act ilicit de violență sau de detențiune, sau orice jefuire, comise de echipajul sau de pasagerii unei nave particulare sau ai unei aeronave particulare, acționând în scopuri personale şi îndreptate: împotriva unei alte nave sau aeronave a persoanelor sau a bunurilor, într-un loc care nu se afla sub jurisdicția vreunui stat; b) orice act de participare voluntară la folosirea unei nave sau aeronave, când autorul are cunoştință despre fapte din care decurge că această navă sau aeronavă

Traficul ilicit de stupefiante[1]. Codul penal român incriminează traficul ilicit cu stupefiante în art. 312 şi se sancționează cu o închisoare de până la 25 de ani.

Circulația şi traficul cu materiale obscene[2]. Codul penal român incriminează infracțiunea de răspândire de materiale „*obscene*" în art. 325, pentru care este prevăzută o sancțiune cu închisoarea de până la 4 ani amendă.

---

este o navă sau aeronavă pirat; c) orice act care are ca scop să incite la comiterea actelor definite la literele a) sau b) sau care este comis cu intenția de a facilita conform art. 105 din Convenția asupra dreptului mării din 1982 şi prevede că „Orice stat poate, în marea liberă sau în orice alt loc care nu se află sub jurisdicția vreunui stat, să rețină o navă sau aeronavă privată sau o navă ori o aeronavă capturată în urma unui act de piraterie şi care este în mâinile piraților, să aresteze persoanele şi să sechestreze bunurile care se găsesc la bord. Tribunalele statului care a efectuat reținerea pot să se pronunțe asupra pedepselor de aplicat, precum şi asupra măsurilor de luat în ceea ce privește nava, aeronava sau bunurile, sub rezerva persoanelor terțe cu bună credință" şi, în acest caz, ne aflăm în prezența extinderii efectivului legii penale privind principiul teritorialității, cu accept internațional şi cu o extindere a teritoriului național, în accepțiunea art. 142 Cod penal.

[1] Convenția unică asupra stupefiantelor a fost semnată la 30.03.1961 şi completată prin Convenția din 1971 şi Convenția ONU din 1990 adoptată la Conferința Internațională de la Viena. Prin art. 3 se stabileşte obligația statelor de a incrimina ca infracțiuni următoarele fapte săvârşite cu intenție:a) (I) Producția, fabricarea, extracția, prepararea, oferirea spre vânzare, ditribuția, vânzarea, livrarea în orice condiții, intermedierea între vânzător şi cumpărător, expedierea în tranzit, transportul, importul sau exportul oricărui stupefiant sau al oricărei substanțe psihotrope; (II) cultivarea macului, a arbustului coca sau plantei canabis în scopul producerii de stupefiante; (III) posedarea sau cumpărarea oricărui stupefiant sau substanță psihotropă în scopul uneia dintre activitățile enunțate mai sus; (IV) organizarea managementului sau finanțarea uneia dintre infracțiunile enunțate mai sus; b) (I) Conversia sau transferul de proprietate pentru comiterea de infracțiuni, aşa cum au fost stabilite în alineatul a); (II) disimularea sau deghizarea naturii, originii, dispunerii, mişcării sau proprietăților reale ale bunurilor sau drepturilor aferente, despre care autorul ştie că provin dintr-una dintre infracțiunile menționate în alineatul a); (III) posesia de echipamente, materiale sau substanțe despre care cel care le posedă ştie că sunt sau pot fi utilizate în sau pentru cultivarea, producerea sau fabricarea ilicită de stupefiante sau substanțe psihotrope; (IV) fapta de a incita sau a determina în mod public, prin orice mijloc, să se comită una din infracțiunile menționate mai sus; (V) participarea la comiterea oricărei din infracțiunile menționate, asocierea sau uneltirea de a comite, tentativa sau complicitatea, instigarea sau sfătuirea în scopul comiterii de infracțiuni.

[2] Fundamentul juridic al reprimării internaționale a circulației şi traficului cu publicații obscene este constituit de „Angajamentul relativ la reprimarea circulației publicatiilor obscene" (adoptat la Paris; 4 mai 1910) şi de Convenția Internațională asupra reprimării, răspândirii şi traficului

Sclavia şi traficul de sclavi[1]. Codul penal român incriminează sclavia ca infracțiune contra libertății persoanei în art. 190 şi prevede o pedeapsă cu închisoarea de până la 10 ani.

Infracțiunile prevăzute în Legea nr. 565 din 16 octombrie 2002 publicată în M.O. nr. 813 din 8.11.2002 privesc ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, al Protocolului privind prevenirea, reprimarea şi pedepsirea traficului de persoane în special al femeilor şi copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, precum şi a Protocolului împotriva traficului ilegal cu migranți pe cale terestră, a aerului şi pe mare, adițional la

---

publicațiilor obscene (adoptată la Geneva sub auspiciul Societății Naționale – 12 septembrie 1923). Potrivit acestora, sunt deținute următoarele fapte:
1) Fabricarea sau deținerea de scrieri, desene, gravuri, picturi, tipărituri, imagini, afişe, embleme, fotografii, filme cinematografice sau alte obiecte obscene, cu scopul de a face comerț cu ele, de a le distribui sau a le expune în mod public. 2) Importul, transportul, exportul sau determinarea unor asemenea operațiuni cu obiectele şi în scopurile menționate, sau pentru a le pune în circulație într-un mod oarecare. 3) Comercializarea, chiar dacă nu este făcută în public, a unor asemenea produse, efectuarea oricărei operații privitoare la acestea, indiferent de modul în care s-ar face, distribuția lor, expunerea lor publică sau închirierea, cu caracter de îndeltnicire, a acestora. 4) Încunoştinţarea în orice mod, dar în vederea favorizării circulației sau traficului de asemenea publicații, că o persoană se dedă la oricare dintre faptele pedepsibile amintite sau că respectivele înscrisuri, desene, gravuri, picturi, imprimate, imagini, afişe, embleme, fotografii, filme cinematografice sau alte obiecte obscene pot fi procurate direct sau indirect.

[1] Prima convenție asupra sclaviei a fost adoptată la 25 septembrie 1926, completată ulterior şi extinzându-i domeniul de reglementare prin Convenția Internațională asupra abolirii muncii forțate (adoptată de Conferința Genevală a O.I.M. din 25.07.1957) şi Convenția Internațională asupra protecției tuturor drepturilor muncitorilor imigranți şi a membrilor lor de familie (adoptată prin Rezoluția nr. 40/158 din 18 decembrie 1990, a Adunării Generale a O.N.U.: – Comerțul cu sclavi semnifică, în conformitate cu art. 2, „*orice act de captură, de achiziție sau de cesiune a unui individ, cu scopul readucerii sale în starea de sclavie; orice act de achiziție a unui sclav pentru a fi vândut sau schimbat; orice act de cesiune prin vânzarea sau schimbul unui sclav, dobândit în scopul de a fi vândut sau schimbat, precum şi, în general, orice act de comerț sau transport de sclavi*"; – Se interzice munca forțată şi obligatorie prin articolul 49 în următoarele cazuri: a) atât ca măsură de constrângere sau de educație politică şi de sancțiune față de persoanele care au exprimat sau exprimă anumite opinii politice sau îşi manifestă opoziția ideologică față de ordinea politică, socială sau economică stabilită; b) ca metodă de mobilizare sau de utilizare a mâinii de lucru, în scopul dezvoltării economice; c) ca măsuri de disciplină a muncii; d) ca pedeapsă pentru a fi participat la greve; e) ca măsură de discriminare rasială, socială, națională sau religioasă.

Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizată, adoptată la New York la 15 noiembrie 2000.

2.2.Reglementarea juridică a extrădării

Potrivit legislației penale române în vigoare, extrădarea se acordă sau poate fi solicitată pe bază de convenție internațională, pe bază de reciprocitate şi, în lipsa acestora, în temeiul legii[1].

Instituția extrădării a fost creată prin convenție între state[2] ca o armă în lupta comună împotriva criminalității pe plan internațional, fiind precizate[3]:

2.2.1. Condițiile ce privesc infracțiunea:

— să se fi comis o infracțiune pe teritoriul statului solicitant sau prin fapta comisă să fie uzate interesele acelui stat;

— fapta săvârşită să fie considerată infracțiune atât în legislația statului solicitant, cât şi de cea a statului solicitat să efectueze extrădarea (condiția dublei incriminări);

— infracțiunea pentru care se cere extrădarea să prezinte o anumită gravitate (pedeapsa în ambele legislații să fie închisoarea, de regulă, mai mare de 2 ani sau persoana solicitată să fi fost condamnată printr-o hotărâre definitivă la o pedeapsă privativă de libertate mai mare de un an sau mai grea).

2.2.2. Condițiile ce privesc infractorul:

— persoana a cărei extrădare se cere să fie cetățean străin sau o persoană fără cetățenie ce domiciliază în străinătate[4];

— infractorul să se găsească pe teritoriul statului solicitat.

2.2.3. Condiții de ordin procedural:

— să existe o cerere de extrădare cu documente justificative (copie mandat de arestare a sentinței de condamnare, acte referitoare la fapta incriminată şi calificarea juridică etc.);

---

[1] Art. 9 Cod penal român, în vigoare din 1 ianuarie 1969 – „*Temeiul legii*" este dat de Legea privind extrădarea nr. 7/1971

[2] Convenția Europeană de Extrădare a fost adoptată la Paris, 31 decembrie 1957 şi a intrat în vigoare la 18.04.1960

[3] Gh. Nistorescu – *op.cit*., pag. 64-69

[4] „Cetățeanul român nu poate fi extrădat sau expulzat din România" – Constituția României, art. 19 paragraf 1.

— arestarea făptuitorului de către statul solicitat;

— stabilirea datei şi a locului predării făptuitorului extrădat;

— comunicarea finalității judiciare statului solicitat printr-o copie a hotărârii judecătoreşti definitive;

— prioritatea extrădării, în cazul mai multor solicitări este:

— locul comiterii faptei;

— statul împotriva intereselor căruia a fost îndreptată infracțiunea;

— statul al cărui cetățean este infractorul;

— instituțiile afiliate sunt: Ministerul Afacerilor Externe, care primeşte cererea, Ministerul Public şi Ministerul de Justiție care apreciază dacă sunt îndeplinite condițiile revăzute în convenție şi legea penală şi Poliția prin organele desemnate ce efectuează tehnic actul extrădării;

Nu poate apăra extrădarea potrivit convențiilor internaționale şi Constituției României existând următoarele excepții:

— nu pot fi extrădate persoanele care au drept de apel în România;

— cetățenii străini sau apatrizii cu domiciliul în străinătate dacă au săvârşit o infracțiune în România[1] sau împotriva intereselor statului român[2], vor fi mai întâi judecați şi condamnați în țara noastră, vor executa pedeapsa pronunțată după care vor putea fi extrădați.

Extrădarea va fi refuzată dacă:

— infracțiunea pentru care se cere este dintre acelea pentru are acțiunea penală se pune în mişcare numai la plângerea prealabilă a părții vătămate ori lipseşte autorizarea sau sesizarea organului competent sau o altă condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mişcare a acționării penale;

— a intervenit prescrierea faptei în statul solicitant sau solicitat;

— a trecut termenul de prescripție a răspunderii penale sau a executării pedepsei;

— există autoritate de lucru judecătorească, chiar dacă faptei definitiv judecate i s-ar da o altă interpretare (*non bis in idem*);

— dacă fapta pentru care se cere extrădarea este pedepsită cu pedeapsa capitală de către solicitant şi dacă, în acest caz, această pedeapsă nu este prevăzută în legislația penală a solicitatului (în acest caz extrădarea se poate face însă cu asigurări îndestulătoare că pedeapsa capitală nu se va executa).

Ca urmare a evoluției fenomenului transnațional al crimei organizate şi având în vedere necesitatea combaterii operative a acestuia, Convenția a

[1] Potrivit art. 3 Cod penal, acestora le este aplicat „principiul teritorialității".

[2] Potrivit art. 5 Cod penal, sunt sancționați de legea penală română potrivit principiului realității.

fost perfecționată cu protocoale adiționale şi cu recomandări din partea Consiliului Europei[1].

Pentru o fluentă cooperare penală în vederea efectuării extrădării, aşa cum şi prevederile Convenției permit, statele şi-au adoptat convenții de asistență juridică în mod reciproc convenind atât asupra procedurii extrădării, cât şi a schimbului de deținuți[2].

Astfel, aşa cum apare şi în doctrină[3], avem trei forme de extrădare:

— **activă** (statul solicitat);

---

[1] – Protocolul adițional nr. 86/15.10.1975 al Consiliului Europei completează Convenția privitor la extrădarea unui individ care a făcut obiectul unei hotărâri judecătoreşti definitive într-un stat terț, parte Contractuală la Convenție care va fi acordată în următoarele situații:
– dacă fapta care a dat loc judecății a fost comisă împotriva unei persoane, unei instituții sau unui bun care are un caracter public în statul solictant;
– dacă persoana care a făcut obiectul judcății avea ea însăşi un caracter public în statul solictant;
– dacă fapta care a dat loc judcății a fost comisă în statul sau în parte pe teritoriul statului solictant sau într-un loc asimilat teritoriului său;
– Protocolul adițional nr. 98/17.03.1978 al Consiliului Europei care face precizări privind extrădarea pentru infracțiuni de natură fiscală, în sensul că extrădarea se poate face fără ca statul solicitat să aibă în vedere cuantumul fiscal al prejudiciului cauzat prin faptă statului solicitant. De asemenea, extrădarea poate fi refuzată dacă statul solicitat apreciază că procedura de judecată n-a corespuns drepturilor minime de apărare, în statul solicitant. Totodată, referitor la procedură, ce a devenit greoaie, se convine ca părțile prin Ministerele de Justiție să-şi adreseze direct cereri ori statele să convină prin înțelegere o altă cale directă între acestea, sau mai multe. Cu privire la aceste prevederi, 14/1971, privind extrădarea nu se modifică în acest sens, rămânând stipulată procedura greoaie, cea diplomatică, impunându-se modificarea acestor prevederi.
– Rezoluția (75) 12 a comitetului Miniştrilor al Consiliului Europei adoptată la 21 mai 1975 precizează ca extrădarea minorului sub 18 ani să nu ducă la împiedicarea reintegrării sociale a acestuia;
– Recomandarea No. R (80) 7 a Comitetului Miniştrilor Statelor Membre adoptată la 27 iulie 1980 priveşte problemele de procedură în interesul extrădatului şi familiei sale;
– Recomandarea No R (80) 9 a Comitetului Miniştrilor Statelor Membre adoptată la 17 iulie 1980 şi care recomandă să nu se acorde extrădarea de către statele membre la solicitatea unui stat care nu este membru al Convenției Europene a Drepturilor Omului;
– Recomandarea No R (86) 13 a Comitetului Miniştrilor Statelor Membre adoptată la 16 septembrie 1986 prin care se recomandă ca perioada de deținere în scopul extrădării să fie scăzută din pedeapsa aplicată şi această perioadă să nu fie disproporționată în raport cu sancțiunea ce se va aplica.

[2] În acest sens, după 1990, România a încheiat convenții cu Turcia, Cehia, Slovacia, Ucraina, Bielorusia, China, Egipt, Polonia, Rusia. A se vedea Gh. Nistoreanu – *„Prevenirea infracțiunilor prin măsuri de siguranță”,* Editura M.I. Bucureşti, pag. 16;

[3] Mirela Gorunescu – *„Extrădarea. Actualitate şi perspective”,* R.D.P. nr. 3/1988, pag. 98; Ferrau da Mantovani – *„Divitto penale, Cosa editrice statt”,* Autoria Milaae, 1992, pag. 936-957.

— **pasivă** (statul solicitant);

— **procesuală** (despre extrădarea infractorului şi condamnatului şi extrădarea executională solicitată în vederea executării pedepsei deja aplicate.

O problemă ce apare însă în legea penală română este legată de prevederile art. 19 alin. 2 din Constituție unde se prevede că: *„Cetățenii străini sau apatrizii pot fi extrădați numai în baza unei convenții internaționale şi în condiții de reciprocitate"*, nu au fost reținute în formularea art. 9 din Codul penal[1] unde, pe lângă cele două situații (Convenție internațională si reciprocitate) se menține şi condiția temeiului legii, în lipsa acestora.

Temeiul Legii despre care face vorbire legiuitorul este Legea nr. 4/1971, care apare ca nefiind constituțională sub acest aspect, impunându-se modificarea sa[2] dar şi a art. 9 Cod penal[3].

2.3.1. Mandatul european de arestare. Perspective

Prezentare generală

După cum s-a prezentat anterior, extrădarea este o procedură care are ca scop, într-un cadru adesea complex al relațiilor politice şi diplomatice internaționale între state, predarea către autoritățile străine, în vederea cercetării sau executării unei pedepse, a unui străin găsit pe teritoriul statal.

Adesea lentă şi complexă, procedura extrădării nu a fost adaptată la un spațiu fără frontiere ca cel european, marcat de un nivel ridicat de încredere şi cooperare între statele care împărtăşesc aceeaşi concepție cu privire la statul de drept.

Procedura extrădării este reglementată de dispozițiile **Convenției europene de extrădare încheiată la Paris la 13 decembrie 1957,** de **Protocolul adițional** la această Convenție, încheiat la 15 octombrie 1975 şi de **al doilea Protocol adițional** încheiat la 17 martie 1978, ambele la Strasbourg, ratificate de România prin Legea nr. 80/1997 şi de **Convenția europeană**

---

[1] Codul penal a fost modificat prin Legea nr. 140/96, însă nu şi art. 9 – *„Extrădarea se acordă sau poate fi solicitată pe bază de convenție internațională, pe bază de reciprocitate şi în lipsa acestora, în temeiul legii"*.

[2] A se vedea în acest sens şi Mirela Gorunescu, *op. cit*., pag. 99.

[3] În proiectul de modificare a Codului penal art. 9 va avea următorul cuprins*: „Extrădarea se acordă sau poate fi solictată în baza unei convenții internaționale sau în condiții de reciprocitate. Cetățeanul român nu poate fi extrădat din România. Extrădarea se hotărăşte de justiție"*. Această modificare ar rezolva şi problema căilor de atac, aspect modificat în prezent şi în concordanță cu prevederile constituționale (art. 19 alin. 3 „extrădarea sau expulzarea se hotărăşte de justiție"), respectiv prevederile art. 9 actual nu promovează sistemul justiției în materia extrădării, inclusiv a căilor de atac în contradicție cu prevederile constituționale mai sus precizate.

pentru reprimarea terorismului, adoptată la 27 ianuarie 1977 şi ratificată de România prin Legea nr. 19/1977. Aceste documente au constituit un real progres în epoca în care au fost adoptate, dar astăzi acestea reprezintă un mecanism greoi în raport cu evoluția relațiilor de cooperare între state.

Convenția privind procedura simplificată de extrădare încheiată de statele membre ale Uniunii Europene din 10 martie 1995 sau ***Convenția privind extrădarea între statele membre ale Uniunii Europene din 27 septembrie 1996*** au avut ca scop accelerarea şi simplificarea mecanismului inițiat de Convenția europeană de extrădare din 1957 şi să elimine majoritatea rezervelor posibile pe care statele participante la acest mecanism le aveau cu privire la recunoaşterea hotărârilor judecătoreşti pronunțate de autoritățile judiciare ale altui stat. Aceste documente inițiate în cadrul Uniunii Europene nu s-au limitat doar la mecanismul extrădării stabilit prin Convenția europeană din 1957 (prin definiție politic şi interguvernamental), ci au încercat să promoveze principiul recunoaşterii hotărârilor judecătoreşti în interiorul spațiului european, indiferent de autoritatea judiciară care a emis o astfel de hotărâre şi să elimine cea mai mare parte a rezervelor posibile. Mai mult, aceste ultime convenții nu s-au rupt totuşi de mecanismul stabilit în 1957, fiind ratificate doar de opt şi respectiv nouă state membre.

Implicațiile recunoaşterii reciproce a mandatului de arestare la nivelul Uniunii Europene

Consemnând crearea unui spațiu de libertate, securitate şi de justiție printre obiectivele Uniunii Europene, **Tratatul de la Amsterdam** a deschis calea unei schimbări radicale în această perspectivă. În urma reuniunii **Consiliului european de la Tampere,** s-a apreciat că recunoaşterea reciprocă a hotărârilor judecătoreşti trebuie să devină scopul principal al cooperării judiciare atât în materie civilă, cât şi în materie penală, renunțându-se la formalismul procedurii de extrădare. În materie de extrădare, aplicarea principiului recunoaşterii reciproce va conduce la rezultatul că fiecare autoritate judiciară națională va recunoaşte „de facto" hotărârile judecătoreşti emise de autoritățile statelor membre şi, procedând la un control minim, va proceda la rezolvarea cererii de predare a unei persoane formulată de autoritatea judiciară a unui alt stat membru.

În paralel cu inițiativa introducerii mandatului de arestare european, având în vedere necesitatea identificării de urgență a unor răspunsuri eficace împotriva creşterii alarmante a criminalității internaționale, mai multe state membre al Uniunii Europene au antamat discuții bilaterale cu scopul de a înlocui mecanismul greoi al extrădării cu un mecanism mai simplu la

îndemâna autorităților judiciare. Astfel, Italia şi Spania au semnat un acord în luna decembrie 2000 care permite rezolvarea cererilor conform unei proceduri foarte urgente, fiecare autoritate judiciară națională procedând doar la un control minim al unei astfel de cereri de extrădare cu scopul de a garanta faptul că nici unei persoane nu îi sunt încălcate drepturile fundamentale, acest exemplu fiind urmat de Italia şi Regatul Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord.

2.3.2. Mandatul de arestare european

În termenii concluziilor **Consiliului European de la Tampere**, procedura formală de extrădare trebuie să fie eliminată între statele membre şi înlocuită cu un simplu transfer de persoane, în conformitate cu articolul 6 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Totodată, trebuie să fie demarate procedurile accelerate de extrădare fără a fi prejudiciat dreptul persoanei la un proces echitabil.

De asemenea, prin introducerea acestui mecanism se preconizează posibilitatea creării pe termen lung a unui **spațiu juridic european în materia extrădării** şi se examinează în acest context problema extrădării în cadrul procedurilor în lipsă, avându-se în vedere respectul deplin al drepturilor fundamentale garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În urma studiilor efectuate s-a ajuns la concluzia că nu există nici un motiv pentru a se face distincție între situațiile în care extrădarea este solicitată în fazele inițiale ale procesului penal şi situațiile în care extrădarea este solicitată pentru a fi executate hotărâri judecătoreşti. Mandatul european de arestare trebuie să acopere un câmp de aplicare identic cu cel al extrădării căruia i se substituie şi să vizeze atât faza cercetării, cât şi faza executării.

Numeroasele convenții elaborate în interiorul Consiliului Europei, în cadrul cooperării politice europene sau în cadrul Uniunii Europene au avut un succes limitat, după cum atestă procesul de ratificare şi, în viziunea experților Uniunii Europene, mandatul de arestare european reprezintă soluția de rezolvare a problemelor pe care actuala procedură de extrădare le ridică şi pentru stăvilirea creşterii criminalității transnaționale.

Sistemul mandatului de arestare european are un dublu obiectiv. Pe de o parte, din punct de vedere al eficacității reprimării activităților criminale va fi mai eficient datorită dispariției frontierelor în interiorul spațiului juridic european, facilitând acțiunea justiției din fiecare stat membru de o parte şi de alta a frontierei naționale. Pentru acest motiv, acesta poate fi un atu în lupta împotriva criminalității organizate transnaționale. Pe de altă parte, acest sistem va corespunde preocupării cetățenilor europeni în materia garanției drepturilor individuale.

Astfel:

— procedura prevede prezența unui apărător şi, dacă este necesar, a unui intrepret încă din momentul arestării unei persoane în executarea unui mandat de arestare european;

— dacă o persoană este arestată în baza unui mandat de arestare european, autoritatea judiciară a statului în care se face arestarea se va pronunța obligatoriu asupra menținerii stării de detenție pentru această persoană în funcție de garanțiile pe care le prezintă această persoană;

— persoanele care au fost condamnate în lipsă vor fi rejudecate, dacă vor ataca hotărârea de condamnare în fața autorității judiciare care se ocupă de executarea mandatului.

Mandatului de arestare european are următoarele caracteristici:

— vizează transferul rapid al unei persoane dintr-un stat în altul;

— este un sistem pe orizontală care se va substitui actualului sistem de extrădare în toate materiile şi nu se va limita doar la anumite infracțiuni;

— mecanismul se bazează pe recunoaşterea mutuală a hotărârilor judecătoreşti;

— procedura de executare a mandatului de arestare european este esențialmente judiciară. Etapa esențialmente diplomatică, o caracteristică a procedurii de extrădare, este astfel suprimată;

— mandatul de arestare european va ține cont de principiul cetățeniei Uniunii Europene. Astfel, unul dintre criteriile principale de executare ale unui astfel de mandat este cel conform căruia cetățenia națională nu este relevantă, aspectul principal luat în considerare fiind locul de domiciliu pe teritoriul Uniunii Europene;

— cazurile de refuz de executare al mandatului de arestare european sunt limitate şi enumerate pentru a simplifica şi accelera la maxim procedura;

— elementele care figurează în mandatul de arestare european sunt uniformizate la nivelul Uniunii Europene;

— mandatul de arestare european va înlocui la nivelul statelor membre procedurile de extrădare prevăzute conform convențiilor europene în domeniu, convențiilor încheiate în cadrul Uniunii Europene dar şi acordurile bilaterale.

2.3.3. Implicațiile asupra României a recunoaşterii mandatului de arestare

Urmând principiul Convențiilor Europene care permit statelor să-şi reglementeze, prin recunoaştere reciprocă, raporturile juridice în materia extrădării în sensul simplificării şi urgentării procedurilor necesitate de transferul unei persoane, legislația română în domeniu permite, în principiu, acceptarea unei asemenea proceduri.

Astfel, **Legea nr. 296/2001 privind extrădarea** prevede preeminența dreptului internațional în materia extrădării, în **articolul 2** fiind prevăzut faptul că această lege se aplică numai în baza şi pentru executarea normelor interesând extrădarea, cuprinse în convențiile internaționale la care România este parte, pe care le completează în situațiile nereglementate. În absența unei convenții internaționale, această lege reprezintă dreptul comun în materie, aplicabil de statul român în virtutea curtoaziei internaționale, sub garanția reciprocității. Dacă vreunul dintre statele solicitante invocă aplicarea unor reglementări diferite de cele prevăzute de lege, acestea pot fi avute în vedere numai în limitele stabilite prin declarație de reciprocitate.

Totodată, în ***Legea nr. 704/2001 privind asistența judiciară internațională în materie penală, în articolul 4*** *este recunoscută preemțiunea dreptului internațional, fiind prevăzut faptul că* legea se aplică în baza şi pentru executarea normelor interesând asistența judiciară în domeniul penal, cuprinse în convențiile internaționale la care România este parte, pe care le completează în situațiile nereglementate.

Mandatul de arestare european, reprezentând o procedură mult simplificată a extrădării, poate fi adoptat de România cu prilejul aderării la Uniunea Europeană în temeiul **art. 148 din Constituția României**. Totuşi, având în vedere dispozițiile **art. 19** *„Extrădarea şi expulzarea”* din Constituție, se impun următoarele precizări:

— **art. 3 pct. B şi c** din *Decizia Cadru a Consiliului referitoare la mandatul de arestare European şi la procedurile de transfer între statele membre* defineşte autoritățile judiciare de emitere/executare iar instituția procurorului este menționată ca făcând parte din aceste autorități, **aspect care contravine dispozițiilor art. 19 alin. (4) din Constituție**;

— în textul Deciziei Cadru sunt prevederi care, la o primă interpretare, contravin dispozițiilor constituționale, impunându-se în consecință ca ratificarea acestui document să urmeze procedura stipulată în **art. 11 alin. 3 din Constituție**; însă, având în vedere faptul că interpretarea legală a normelor juridice raportată la textul Constituției este de competența Curții Constituționale, decizia cu privire la implementarea acestor norme aparține acestei instituții;

— pentru clarificarea în întregime a acestei problematici este necesară o analiză efectuată în cadrul Ministerului Justiției, instituție care gestionează domeniul circumscris politicii penale.

LEGEA nr. 565 din 16 octombrie 2002

pentru ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, a Protocolului privind prevenirea, reprimarea şi pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor şi copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, precum şi a Protocolului împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului şi pe mare, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptate la New York, la 15 noiembrie 2000

ARTICOL UNIC

(1) Se ratifică:

a) Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptată la New York, la 15 noiembrie 2000;

b) Protocolul privind prevenirea, reprimarea şi pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor şi copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptat la New York, la 15 noiembrie 2000;

c) Protocolul împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului şi pe mare, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptat la New York, la 15 noiembrie 2000.

(2) Cu ocazia depunerii instrumentelor de ratificare se vor formula următoarele declarații:

a) În baza art. 16 paragraful 5 lit. a) din convenție:

România consideră prezenta convenție ca bază legală în materie de extrădare cu alte state părți;

b) În baza art. 18 paragraful 13 din convenție:

Autoritățile centrale desemnate să primească cererile de asistență judiciară sunt:

– Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, pentru cererile de asistență judiciară formulate în faza de urmărire penală;

– Ministerul Justiției, pentru cererile de asistență judiciară formulate în faza de judecată sau de executare a pedepsei, precum şi pentru cererile de extrădare;

c) În baza art. 18 paragraful 14 din convenție:

Cererile de asistență judiciară şi documentele anexate adresate autorităților române vor fi însoțite de traduceri în limba română sau în limba franceză ori engleză;

d) În baza art. 8 paragraful 6 din Protocolul adițional împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului şi pe mare:

Autoritatea centrală desemnată să primească cererile de asistență cu obiectul prevăzut în art. 8 paragraful 6 din Protocolul adițional împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului şi pe mare este Ministerul Lucrărilor Publice, Transporturilor şi Locuinței.

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților în şedința din 9 septembrie 2002, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (2) din Constituția României.

CONVENȚIA NAȚIUNILOR UNITE
împotriva criminalității transnaționale organizate*)

*) Traducere.

ART. 1
Obiect

Obiectul prezentei convenții este promovarea cooperării în scopul prevenirii şi combaterii mai eficiente a criminalității transnaționale organizate.

ART. 2
Terminologie

În sensul prezentei convenții:

a) expresia grup infracțional organizat desemnează un grup structurat alcătuit din trei sau mai multe persoane, care există de o anumită perioadă şi acționează în înțelegere, în scopul săvârşirii uneia ori mai multor infracțiuni grave sau infracțiuni prevăzute de prezenta convenție, pentru a obține, direct ori indirect, un avantaj financiar sau un alt avantaj material;

b) expresia infracțiune gravă înseamnă un act care constituie o infracțiune pasibilă de o pedeapsă privativă de libertate al cărei maximum nu trebuie să fie mai mic de 4 ani sau de o pedeapsă mai grea;

c) expresia grup structurat desemnează un grup care nu s-a constituit la întâmplare pentru a comite neapărat o infracțiune şi care nu deține neapărat un anumit rol de continuitate sau de structură elaborată pentru membrii săi;

d) termenul bunuri înseamnă orice fel de bunuri, corporale sau incorporale, mobile ori imobile, tangibile sau intangibile, precum şi actele juridice ori documentele care atestă proprietatea asupra acestor bunuri sau alte drepturi referitoare la ele;

e) expresia produs al crimei se referă la orice bun care provine direct sau indirect din săvârşirea unei infracțiuni ori care este obținut direct sau indirect prin săvârşirea ei;

f) termenii blocare sau sechestru se referă la interdicția temporară a transferului, conversiei, dispoziției ori circulației de bunuri sau la faptul de a fi asumat temporar paza ori controlul de bunuri pe baza deciziei unei instanțe sau a unei alte autorități competente;

g) termenul confiscare înseamnă deposedarea permanentă de bunuri, pe baza deciziei unei instanțe sau a unei alte autorități competente;

h) expresia infracțiune principală înseamnă orice infracțiune în urma căreia rezultă un produs susceptibil de a deveni obiectul unei infracțiuni prevăzute de art. 6 al prezentei convenții;

i) expresia livrare supravegheată se referă la metoda care constă în permiterea trecerii pe teritoriul unuia sau mai multor state a unor expedieri ilicite ori suspecte de a fi ilicite, cu ştirea şi sub controlul autorităților competente ale acestor state, în vederea anchetării unei infracțiuni şi identificării persoanelor implicate în săvârşirea ei;

j) expresia organizație regională de integrare economică se referă la orice organizație constituită de state suverane dintr-o regiune dată, căreia statele membre i-au transferat competențe în ceea ce priveşte problemele reglementate de prezenta convenție şi care a fost împuternicită în forma cuvenită, conform procedurilor sale interne, pentru a semna, ratifica, accepta, aproba convenția menționată sau a adera la aceasta; referirile la statele părți din prezenta convenție sunt aplicabile acestor organizații în limita competenței lor.

ART. 3

Sfera de aplicare

1. Prezenta convenție se aplică, în afară de o dispoziție contrară, anchetelor şi urmăririlor privind:

a) infracțiunile prevăzute la art. 5, 6, 8 şi 23 din prezenta convenție; şi

b) infracțiunile grave, cum sunt cele prevăzute la art. 2 din prezenta convenție, în cazul în care aceste infracțiuni sunt de natură transnațională, implicând un grup infracțional organizat.

2. În scopurile paragrafului 1 al prezentului articol, o infracțiune este de natură transnațională dacă:

a) este săvârşită în mai mult de un stat;

b) este săvârşită într-un stat, dar o parte substanțială a pregătirii, planificării, conducerii sale sau a controlului său are loc într-un alt stat;

c) este săvârşită într-un stat, dar implică un grup infracțional organizat care desfăşoară activități infracționale în mai mult de un stat; sau

d) este săvârşită într-un stat, dar are efecte substanțiale într-un alt stat.

ART. 4

Protecția suveranității

1. Statele părți îşi execută obligațiile în baza prezentei convenții, într-un mod compatibil cu principiile egalității suverane şi al integrității teritoriale a statelor şi cu cel al neintervenției în afacerile interne ale altor state.

2. Nici o dispoziție a prezentei convenții nu abilitează un stat parte să exercite pe teritoriul unui alt stat o competență şi funcțiuni care sunt rezervate exclusiv autorităților acestui stat de către dreptul său intern.

ART. 5

Incriminarea participării la un grup infracțional organizat

1. Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative şi alte măsuri necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, dacă a fost săvârşită cu intenție:

a) unuia sau altuia dintre actele următoare sau ambelor, ca infracțiuni distincte de cele care implică o tentativă de activitate infracțională ori consumarea acesteia:

(i) faptei de a se înțelege cu una sau mai multe persoane în vederea săvârşirii unei infracțiuni grave cu un scop legat direct ori indirect de obținerea unui avantaj financiar sau a altui avantaj material şi, când dreptul intern o cere, implicând un act săvârşit de unul dintre participanți în baza acestei înțelegeri ori implicând un grup infracțional organizat;

(ii) participării active a unei persoane care are cunoştință fie de scopul şi de activitatea infracțională generală a unui grup infracțional organizat, fie de intenția sa de a săvârşi infracțiunile în cauză:

– activităților infracționale ale grupului infracțional organizat;

– altor activități ale grupului infracțional organizat, când această persoană ştie că participarea sa va contribui la realizarea scopului infracțional sus-menționat;

b) faptei de a organiza, a conduce, a facilita, a încuraja sau a favoriza prin ajutor ori sfaturi săvârşirea unei infracțiuni grave implicând un grup infracțional organizat.

2. Cunoaşterea, intenția, scopul, motivarea sau înțelegerea prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol pot fi deduse din circumstanțele de fapt obiective.

3. Statele părți al căror drept intern subordonează stabilirea infracțiunilor prevăzute la lit. a) (i) a paragrafului 1 al prezentului articol implicării unui grup infracțional organizat veghează ca dreptul lor intern să prevadă toate infracțiunile grave implicând grupuri infracționale organizate. Aceste state părți, precum şi statele părți al căror drept intern subordonează stabilirea infracțiunilor prevăzute la lit. a) (i) a paragrafului 1 al prezentului articol săvârşirii unui act în baza înțelegerii aduc această informație la cunoştința secretarului general al Organizației Națiunilor Unite în momentul în care ele semnează prezenta convenție sau depun instrumentele lor de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare.

ART. 6

Incriminarea spălării produsului infracțiunii

1. Fiecare stat parte adoptă, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsurile legislative şi alte măsuri necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, când actul a fost săvârşit cu intenție:

a) (i) schimbării sau transferului de bunuri despre care cel care le desfăşoară ştie că sunt produsul infracțiunii, în scopul de a ascunde ori de a deghiza originea ilicită a bunurilor respective sau de a ajuta orice persoană care este implicată în săvârşirea infracțiunii principale să se sustragă consecințelor juridice ale actelor sale;

(ii) disimulării sau deghizării naturii veritabile, a originii, a amplasării, a dispunerii, a schimbării ori a proprietății de bunuri sau a altor drepturi referitoare la acestea al căror autor ştie că sunt produsul infracțiunii;

b) şi, sub rezerva conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic:

(i) achiziției, deținerii sau utilizării de bunuri despre care cel care le achiziționează, le deține ori le utilizează ştie, în momentul în care le primeşte, că sunt produsul infracțiunii;

(ii) participării la una dintre infracțiunile prevăzute conform prezentului articol sau la orice altă asociere, înțelegere, tentativă ori complicitate prin furnizarea de asistență, ajutor sau sfaturi în vederea săvârşirii ei.

2. În scopurile aplicării paragrafului 1 al prezentului articol:

a) fiecare stat parte se străduieşte să aplice paragraful 1 al prezentului articol celei mai largi sfere de infracțiuni principale;

b) fiecare stat parte include în infracțiunile principale toate infracțiunile grave, cum sunt cele prevăzute la art. 2 al prezentei convenții şi infracțiunile prevăzute la art. 5, 8 şi 23. Fiind vorba de statele părți a căror legislație conține

o listă de infracțiuni principale specifice, ele includ în această listă minimum o categorie completă de infracțiuni legate de grupurile infracționale organizate;

c) în scopurile lit. b), infracțiunile principale includ infracțiunile săvârşite în interiorul şi în exteriorul teritoriului ce ține de competența statului parte în cauză. Totuşi, o infracțiune săvârşită în exteriorul teritoriului ce ține de competența unui stat parte nu constituie o infracțiune principală decât atunci când actul corespondent este o infracțiune în baza dreptului intern al statului în care el a fost săvârşit şi ar constitui o infracțiune în baza dreptului intern al statului parte care aplică prezentul articol, dacă el a fost săvârşit pe teritoriul său;

d) fiecare stat parte remite secretarului general al Organizației Națiunilor Unite o copie a legilor sale care dau efect prezentului articol, precum şi o copie a oricărei modificări ulterioare aduse acestor legi sau o descriere a acestor legi şi a modificărilor ulterioare;

e) în cazul în care principiile fundamentale ale dreptului intern al unui stat parte o cer, se poate dispune ca infracțiunile enumerate la paragraful 1 al prezentului articol să nu se aplice persoanelor care au săvârşit infracțiunea principală;

f) cunoaşterea, intenția sau motivarea, ca elemente constitutive ale unei infracțiuni prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol, pot fi deduse din circumstanțele de fapte obiective.

ART. 7

Măsuri de luptă împotriva spălării banilor

1. Fiecare stat parte:

a) instituie un regim intern complet de reglementare şi de control al băncilor şi instituțiilor financiare nebancare, precum şi, în caz de nevoie, al altor organisme supuse în mod deosebit riscului spălării banilor, în limitele competenței sale, în scopul prevenirii şi descoperirii tuturor formelor de spălare a banilor, regim care pune accentul pe exigențele în materie de identificare a clienților, de înregistrare a operațiunilor şi de declarare a operațiunilor suspecte;

b) se asigură, fără a se aduce atingere dispozițiilor art. 18 şi 27 ale prezentei convenții, că autoritățile administrative, de reglementare, de descoperire şi de reprimare şi altele, însărcinate cu lupta împotriva spălării banilor (inclusiv, când dreptul său intern prevede, autoritățile judiciare), sunt în măsură să coopereze şi să schimbe informații la nivel național şi internațional, în condițiile definite de dreptul său intern şi, în acest scop, are în vedere crearea unui serviciu de informație financiară care va îndeplini rolul de centru național de colectare, analiză şi difuzare a informațiilor privind eventuale operațiuni de spălare a banilor.

2. Statele părți au în vedere înfăptuirea unor măsuri realizabile de descoperire şi de supraveghere a circulației transfrontaliere de numerar şi de titluri negociabile corespunzătoare, sub rezerva garanțiilor permițând asigurarea unei folosiri corecte a informațiilor şi fără să se împiedice în nici un fel circulația capitalurilor licite. Se poate îndeosebi institui obligația pentru particulari şi întreprinderi de a semnala transferurile transfrontaliere ale unor cantități importante de monedă şi titluri negociabile corespunzătoare.

3. În cazul când se instituie un regim intern de reglementare şi de control conform prevederilor prezentului articol şi fără a se aduce atingere oricărui alt articol al prezentei convenții, statele părți sunt invitate să ia ca linii directoare inițiativele pertinente luate de organizațiile regionale, interregionale şi multilaterale pentru lupta împotriva spălării banilor.

4. Statele părți se străduiesc să dezvolte şi să promoveze cooperarea mondială, regională, subregională şi bilaterală între autoritățile judiciare, serviciile de descoperire şi de represiune şi autoritățile de reglementare financiară, în vederea luptei împotriva spălării banilor.

ART. 8

Incriminarea corupției

1. Fiecare stat parte adoptă măsuri legislative şi alte măsuri necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul când actele au fost săvârşite cu intenție:

a) faptei de a promite, a oferi sau a acorda unui agent public, direct ori indirect, un avantaj necuvenit, pentru el însuşi sau pentru o altă persoană ori entitate, cu scopul de a îndeplini sau de a se abține să îndeplinească un act în exercitarea funcțiilor sale oficiale;

b) faptei unui agent public de a solicita sau de a accepta, direct ori indirect, un avantaj necuvenit, pentru el însuşi sau pentru o altă persoană ori entitate, cu scopul de a îndeplini sau de a se abține să îndeplinească un act în exercitarea funcțiilor sale oficiale.

2. Fiecare stat parte ia în considerare adoptarea de măsuri legislative şi alte măsuri necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune faptei prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol care implică un agent public străin sau un funcționar internațional. De asemenea, fiecare stat parte are în vedere să atribuie caracterul de infracțiune altor forme de corupție.

3. Fiecare stat parte adoptă, de asemenea, măsurile necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune faptei de a se face complice la o infracțiune prevăzută de prezentul articol.

4. În scopurile paragrafului 1 al prezentului articol şi al art. 9, termenul agent public înseamnă un agent public sau o persoană care asigură un serviciu public, aşa cum acest termen este definit în dreptul intern şi aplicat în

dreptul penal al statului parte în care persoana în cauză exercită această funcție.

ART. 9

Măsuri împotriva corupției

1. În afara măsurilor menționate la art. 8 al prezentei convenții, fiecare stat parte, după cum este necesar şi în conformitate cu sistemul său juridic, adoptă măsuri eficiente de ordin legislativ, administrativ sau altele pentru a promova integritatea şi a preveni, a descoperi şi a pedepsi corupția agenților publici.

2. Fiecare stat parte ia măsuri pentru a se asigura că autoritățile sale acționează în mod eficient în materie de prevenire, descoperire şi reprimare a corupției agenților publici, inclusiv acordându-le o independență suficientă pentru a împiedica orice influență nepotrivită asupra acțiunilor lor.

ART. 10

Responsabilitatea persoanelor juridice

1. Fiecare stat parte adoptă măsurile necesare, conform principiilor sale juridice, pentru stabilirea răspunderii persoanelor juridice care participă la infracțiuni grave implicând un grup infracțional organizat şi care săvârşesc infracțiunile prevăzute de art. 5, 6, 8 şi 23 ale prezentei convenții.

2. Sub rezerva principiilor juridice ale statului parte, răspunderea persoanelor juridice poate fi penală, civilă sau administrativă.

3. Această responsabilitate nu exclude răspunderea penală a persoanelor fizice care au comis infracțiunile.

4. Fiecare stat parte veghează îndeosebi ca persoanele juridice care răspund conform prezentului articol să facă obiectul unor sancțiuni eficace, proporționale şi de descurajare de natură penală sau nepenală, inclusiv sancțiuni băneşti.

ART. 11

Urmăriri judiciare, judecată şi sancțiuni

1. Fiecare stat parte face ca săvârşirea unei infracțiuni prevăzute la art. 5, 6, 8 şi 23 ale prezentei convenții să fie pasibilă de sancțiuni care țin seama de gravitatea acestei infracțiuni.

2. Fiecare stat parte se străduieşte să facă în aşa fel încât orice putere judiciară discreționară conferită de dreptul său intern şi aferentă urmăririlor judiciare pornite împotriva indivizilor pentru infracțiunile prevăzute de prezenta convenție să fie exercitată în scopul optimizării eficacității măsurilor de descoperire şi de reprimare a acestor infracțiuni, ținând seama în modul cuvenit de necesitatea de a exercita un efect de descurajare în ceea ce priveşte săvârşirea lor.

3. Referitor la infracțiunile prevăzute de art. 5, 6, 8 şi 23 ale prezentei convenții, fiecare stat parte ia măsurile corespunzătoare conform dreptului său intern şi ținând seama în modul cuvenit de dreptul la apărare, pentru a face în aşa fel încât condițiile cărora le sunt subordonate deciziile de punere în libertate în aşteptarea judecății sau a procedurii de apel să țină seama de necesitatea de a se asigura prezența apărătorului în timpul procedurii penale ulterioare.

4. Fiecare stat parte se asigură că instanțele judecătoreşti sau alte autorități competente țin seama de gravitatea infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție atunci când examinează eventualitatea unei liberări anticipate sau condiționate de persoane recunoscute ca vinovate pentru aceste infracțiuni.

5. Dacă este cazul, fiecare stat parte stabileşte, în cadrul dreptului său intern, o perioadă de prescripție prelungită în cursul căreia pot fi pornite urmăriri pentru una dintre infracțiunile prevăzute de prezenta convenție, această perioadă fiind mai lungă atunci când autorul prezumat al infracțiunii s-a sustras justiției.

6. Nici o dispoziție a prezentei convenții nu aduce atingere principiului conform căruia definirea infracțiunilor stabilite conform acesteia şi a mijloacelor juridice de apărare aplicabile, precum şi alte principii juridice care guvernează legalitatea incriminărilor țin exclusiv de dreptul intern al unui stat parte şi potrivit căruia infracțiunile respective sunt urmărite şi pedepsite conform dreptului acestui stat parte.

ART. 12

Confiscare şi sechestru

1. Statele părți adoptă, în măsura posibilităților, în cadrul sistemelor lor juridice naționale, măsurile necesare pentru a permite confiscarea:

a) produsului infracțiunii provenit din infracțiunile prevăzute de prezenta convenție sau a bunurilor a căror valoare corespunde celei a produsului;

b) bunurilor, materialelor şi a altor instrumente folosite sau destinate să fie folosite pentru infracțiunile prevăzute de prezenta convenție.

2. Statele părți adoptă măsurile necesare pentru a permite identificarea, localizarea, blocarea sau sechestrarea a tot ce este menționat la paragraful 1 al prezentului articol, în scopul eventualei confiscări.

3. Dacă produsul infracțiunii a fost transformat sau convertit, în parte sau în totalitate, în alte bunuri, acestea din urmă pot face obiectul măsurilor prevăzute în prezentul articol în locul şi în schimbul acestui produs.

4. Dacă produsul infracțiunii a fost amestecat cu bunuri achiziționate în mod legal, aceste bunuri, fără prejudicierea competențelor de blocare sau de sechestrare, pot fi confiscate până la concurența valorii estimate a produsului cu care a fost amestecat.

5. Veniturile sau alte avantaje obținute din produsul infracțiunii, bunuri în care produsul a fost transformat sau convertit ori bunuri cu care a fost amestecat pot, de asemenea, face obiectul măsurilor prevăzute în prezentul articol, în acelaşi mod şi în aceeaşi măsură ca produsul infracțiunii.

6. În scopurile prezentului articol şi al art. 13, fiecare stat parte împuterniceşte instanțele judecătoreşti sau alte autorități competente să ordone prezentarea ori sechestrarea de documente bancare, financiare sau comerciale. Statele părți nu pot invoca secretul bancar pentru a refuza să dea efect dispozițiilor prezentului paragraf.

7. Statele părți pot avea în vedere să ceară ca autorul unei infracțiuni să stabilească originea licită a produsului prezumat al infracțiunii sau a altor bunuri care pot face obiectul unei confiscări, în măsura în care această exigență este conformă principiilor dreptului lor intern şi naturii procedurii judiciare şi a altor proceduri.

8. Interpretarea dispozițiilor prezentului articol nu trebuie în nici un caz să aducă atingere drepturilor terților de bună-credință.

9. Nici o dispoziție a prezentului articol nu aduce atingere principiului conform căruia măsurile care sunt prevăzute în acesta sunt definite şi executate conform dreptului intern al fiecărui stat parte şi potrivit dispozițiilor acestui drept.

ART. 13

Cooperarea internațională în scopul confiscării

1. În măsura posibilităților, în cadrul sistemului său juridic național, un stat parte care a primit de la un alt stat parte, având competența de a investiga o infracțiune prevăzută de prezenta convenție, o cerere de confiscare a produsului infracțiunii, bunurilor, materialelor sau a altor instrumente prevăzute la paragraful 1 al art. 12 al prezentei convenții, care sunt situate pe teritoriul său:

a) transmite cererea autorităților competente în vederea pronunțării unei decizii de confiscare şi, în cazul în care aceasta intervine, să fie executată; sau

b) transmite autorităților sale competente, cu scopul de a fi executată în limitele cererii, decizia de confiscare dată de un tribunal situat pe teritoriul statului parte solicitant, conform paragrafului 1 al art. 12 al prezentei convenții, în ceea ce priveşte produsul infracțiunii, bunurile, materialele şi alte instrumente prevăzute la paragraful 1 al art. 12, situate pe teritoriul statului parte solicitat.

2. În cazul când o cerere este făcută de un alt stat parte care are competență de a investiga o infracțiune prevăzută de prezenta convenție, statul parte solicitat ia măsuri pentru a identifica, a localiza şi a bloca sau a sechestra produsul infracțiunii, bunurile, materialele sau alte instrumente prevăzute la paragraful 1 al art. 12 al prezentei convenții, în vederea unei eventuale confiscări, fie ordonată de statul parte solicitant, fie ca urmare a unei cereri formulate în baza paragrafului 1 al prezentului articol de către statul parte solicitat.

3. Dispozițiile art. 18 al prezentei convenții se aplică mutatis mutandis prezentului articol. În afara informațiilor prevăzute la paragraful 15 al art. 18, cererile făcute conform prezentului articol conțin:

a) în cazul când cererea se referă la lit. a) a paragrafului 1 al prezentului articol, o descriere a bunurilor care urmează să fie confiscate şi o expunere a faptelor pe care se bazează statul parte solicitant, care să îi permită statului parte solicitat să pronunțe o decizie de confiscare în cadrul dreptului său intern;

b) în cazul când cererea se referă la lit. b) a paragrafului 1 al prezentului articol, o copie certificată a deciziei de confiscare date de statul parte solicitant, pe care se bazează cererea, o expunere a faptelor şi informațiilor, indicând limitele în care se cere executarea deciziei;

c) în cazul când cererea se referă la paragraful 2 al prezentului articol, o expunere a faptelor pe care se bazează statul parte solicitant şi o descriere a măsurilor solicitate.

4. Deciziile sau măsurile prevăzute la paragrafele 1 şi 2 ale prezentului articol sunt luate de statul parte solicitat, conform dreptului său intern şi conform dispozițiilor acestui drept şi potrivit regulilor sale de procedură sau ale oricărui tratat, acord sau aranjament bilateral sau multilateral care îl leagă de statul parte solicitant.

5. Fiecare stat parte remite secretarului general al Organizației Națiunilor Unite o copie a legilor şi regulamentelor sale care dau efect prezentului articol, precum şi o copie a oricărei modificări ulterioare aduse acestor legi şi regulamente sau o descriere a acestor legi, regulamente şi modificări ulterioare.

6. Dacă un stat parte decide să subordoneze adoptarea măsurilor prevăzute la paragrafele 1 şi 2 ale prezentului articol existenței unui tratat în materie, el consideră prezenta convenție ca bază convențională necesară şi suficientă.

7. Un stat parte poate refuza să dea curs unei cereri de cooperare în baza prezentului articol în situația în care infracțiunea la care se referă nu este o infracțiune prevăzută de prezenta convenție.

8. Interpretarea dispozițiilor prezentului articol nu trebuie în nici un caz să aducă atingere drepturilor terților de bună-credință.

9. Statele părți au în vedere să încheie tratate, acorduri sau aranjamente bilaterale sau multilaterale cu scopul de a întări eficacitatea cooperării internaționale instaurate în scopurile prezentului articol.

ART. 14

Dispunerea de produsul infracțiunii sau de bunurile confiscate

1. Un stat parte care confiscă produsul infracțiunii sau bunuri în aplicarea art. 12 sau a paragrafului 1 al art. 13 al prezentei convenții dispune de acestea conform dreptului său intern şi procedurilor sale administrative.

2. În cazul când statele părți acționează la cererea unui alt stat parte în aplicarea art. 13 al prezentei convenții, ele trebuie, în măsura în care dreptul lor intern le permite şi dacă li s-a adresat o cerere, să aibă în vedere cu titlu prioritar restituirea produsului infracțiunii sau a bunurilor confiscate statului parte solicitant, cu scopul ca acesta din urmă să poată indemniza victimele infracțiunii ori să restituie acest produs al infracțiunii sau aceste bunuri proprietarilor lor legitimi.

3. În cazul când un stat parte acționează la cererea unui alt stat parte în aplicarea art. 12 şi 13 ale prezentei convenții, el poate avea în vedere în mod special să încheie acorduri sau aranjamente care să prevadă:

a) să depună valoarea acestui produs sau a acestor bunuri ori fondurile provenind din vânzarea lor sau o parte a acestora în contul stabilit în aplicarea lit. c) a paragrafului 2 al art. 30 al prezentei convenții şi la organisme interguvernamentale specializate în lupta împotriva criminalității organizate;

b) să împartă cu alte state părți, sistematic ori de la caz la caz, acest produs sau aceste bunuri ori fondurile provenind din vânzarea lor, conform dreptului său intern sau procedurilor sale administrative.

ART. 15

Competența

1. Fiecare stat parte adoptă măsurile necesare pentru a-şi stabili competența în ceea ce priveşte infracțiunile prevăzute de art. 5, 6, 8 şi 23 ale prezentei convenții în cazurile următoare:

a) când infracțiunea este săvârşită pe teritoriul său; sau

b) când infracțiunea este săvârşită la bordul unei nave care poartă pavilionul său sau la bordul unei aeronave înmatriculate conform dreptului său intern în momentul în care infracțiunea respectivă a fost săvârşită.

2. Sub rezerva art. 4 al prezentei convenții, un stat parte poate, de asemenea, să îşi stabilească competența în ceea ce priveşte una dintre aceste infracțiuni în cazurile următoare:

a) când infracțiunea este săvârşită împotriva unuia dintre naționalii săi;

b) când infracțiunea este săvârşită de unul dintre naționalii săi sau de o persoană apatridă care îşi are reşedința pe teritoriul său; sau

c) în cazul în care infracțiunea este:

(i) una dintre cele stabilite conform paragrafului 1 al art. 5 al prezentei convenții şi este săvârşită în afara teritoriului său, în vederea săvârşirii pe teritoriul său a unei infracțiuni mai grave;

(ii) una dintre cele stabilite conform lit. b) (ii) a paragrafului 1 al art. 6 al prezentei convenții şi este săvârşită în afara teritoriului său, în vederea săvârşirii pe teritoriul său a unei infracțiuni prevăzute la lit. a) (i) sau (ii) sau b) (i) ale paragrafului 1 al art. 6 al prezentei convenții.

3. În scopurile paragrafului 10 al art. 16 al prezentei convenții, fiecare stat parte adoptă măsurile necesare pentru a-şi stabili competența în ceea ce priveşte infracțiunile prevăzute de prezenta convenție când autorul prezumat se află pe teritoriul său şi nu este extrădat pentru singurul motiv că este naționalul său.

4. Fiecare stat parte poate, de asemenea, să adopte măsurile necesare pentru a stabili competența sa în ceea ce priveşte infracțiunile prevăzute de prezenta convenție când autorul prezumat se află pe teritoriul său şi pe care nu îl extrădează.

5. Dacă un stat parte care îşi exercită competența în baza paragrafului 1 sau 2 al prezentului articol a fost avizat ori a aflat în orice alt mod că unul sau mai multe alte state părți instrumentează o anchetă ori au pornit urmăriri sau o procedură judiciară privind acelaşi act, autoritățile competente ale acestor state părți se consultă, pentru a-şi coordona acțiunile.

6. Fără a aduce atingere normelor de drept internațional general, prezenta convenție nu exclude exercitarea oricărei competențe penale stabilite de un stat parte conform dreptului său intern.

ART. 16

Extrădarea

1. Prezentul articol se aplică infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție sau în cazurile în care un grup infracțional organizat este implicat într-o infracțiune prevăzută la lit. a) sau b) a paragrafului 1 al art. 3, iar persoana care face obiectul cererii de extrădare se află în statul parte solicitat, cu condiția ca infracțiunea pentru care se solicită extrădarea să fie pedepsită de dreptul intern al statului parte solicitant şi al statului parte solicitat.

2. Dacă cererea de extrădare se referă la mai multe infracțiuni grave distincte, din care unele nu sunt prevăzute de prezentul articol, statul parte solicitat poate aplica de asemenea acest articol acestor ultime infracțiuni.

3. Fiecare dintre infracțiunile cărora li se aplică prezentul articol este deplin drept inclusă în orice tratat de extrădare în vigoare între statele părți ca

infracțiune al cărei autor poate fi extrădat. Statele părți se angajează să includă aceste infracțiuni ca infracțiuni al căror autor poate fi extrădat conform oricărui tratat de extrădare pe care îl vor încheia între ele.

4. Dacă un stat parte care subordonează extrădarea existenței unui tratat primeşte o cerere de extrădare de la un stat parte cu care el nu a încheiat un astfel de tratat, el poate considera prezenta convenție ca bază legală a extrădării pentru infracțiunile cărora li se aplică prezentul articol.

5. Statele părți care subordonează extrădarea existenței unui tratat:

a) în momentul depunerii instrumentelor lor de ratificare, acceptare, aprobare sau de aderare la prezenta convenție comunică secretarului general al Organizației Națiunilor Unite dacă ele consideră prezenta convenție ca bază legală pentru a coopera în materie de extrădare cu alte state părți; şi

b) dacă ele nu consideră prezenta convenție ca bază legală pentru a coopera în materie de extrădare, se obligă, dacă este cazul, să încheie tratate de extrădare cu alte state părți în scopul aplicării prezentului articol.

6. Statele părți care nu subordonează extrădarea existenței unui tratat recunosc între ele infracțiunile cărora li se aplică prezentul articol caracterul de infracțiune al cărei autor poate fi extrădat.

7. Extrădarea este subordonată condițiilor prevăzute de dreptul intern al statului parte solicitat sau de tratatele de extrădare aplicabile, inclusiv, îndeosebi, condițiilor privind pedeapsa minimă prevăzută pentru a extrăda şi motivelor pentru care statul parte poate refuza extrădarea.

8. Statele părți se străduiesc, sub rezerva dreptului lor intern, să accelereze procedurile de extrădare şi să simplifice exigențele în materie de probe în ceea ce priveşte infracțiunile cărora li se aplică prezentul articol.

9. Sub rezerva dispozițiilor din dreptul său intern şi a tratatelor de extrădare pe care le-a încheiat, statul parte solicitat poate, la cererea statului parte solicitant şi dacă consideră că există circumstanțe justificative şi urgență, să pună în stare de deținere o persoană aflată pe teritoriul său, a cărei extrădare este cerută, sau să ia toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura prezența sa cu ocazia procedurii de extrădare.

10. Un stat parte pe teritoriul căruia se află autorul prezumtiv al infracțiunii, dacă nu extrădează această persoană pentru infracțiunea căreia i se aplică prezentul articol pentru singurul motiv că este unul dintre naționalii săi, este ținut, la cererea statului parte care solicită extrădarea, de a supune cauza fără întârziere excesivă autorităților sale competente în scopul urmăririi. Autoritățile respective decid şi conduc urmărirea în acelaşi mod ca şi pentru orice altă infracțiune gravă, în baza dreptului intern al acestui stat parte. Statele părți interesate cooperează între ele, în special în materie de procedură şi probe, cu scopul de a asigura eficiența urmăririlor.

11. Când un stat parte, în baza dreptului său intern, nu este autorizat să extrădeze sau să predea într-o altă formă pe unul dintre naționalii săi decât dacă este apoi trimis în acest stat parte pentru a executa pedeapsa pronunțată la terminarea procesului sau a procedurii care se află la originea cererii de extrădare sau de predare şi când acest stat parte şi statul parte solicitant se înțeleg asupra acestei opțiuni şi a altor condiții pe care le pot considera corespunzătoare, această extrădare sau predare condiționată este suficientă în scopurile executării obligației menționate la paragraful 10 al prezentului articol.

12. Dacă extrădarea, cerută în scopul executării unei pedepse, este refuzată deoarece persoana care face obiectul acestei cereri este un național al statului parte solicitat, acesta, dacă dreptul său intern îi permite, în conformitate cu prevederile acestui drept şi la cererea statului parte solicitant, ia în considerare să dispună el însuşi executarea pedepsei care a fost pronunțată conform dreptului intern al statului parte solicitant sau a restului care a rămas de executat.

13. Oricărei persoane care face obiectul unei urmăriri pentru una dintre infracțiunile căreia i se aplică prezentul articol i se garantează un tratament echitabil în toate stadiile procedurii, inclusiv folosirea tuturor drepturilor şi a tuturor garanțiilor prevăzute de dreptul intern al statului parte pe teritoriul căruia se află.

14. Nici o dispoziție a prezentei convenții nu trebuie interpretată în sensul creării unei obligații pentru statul parte solicitat de a extrăda dacă are motive serioase să considere că cererea a fost prezentată în scopul urmăririi sau pedepsirii unei persoane din cauza sexului, rasei, religiei, naționalității, originii etnice ori a opiniilor sale politice sau că dând curs acestei cereri s-ar cauza un prejudiciu acestei persoane pentru unul dintre aceste motive.

15. De asemenea, statele părți nu pot refuza o cerere de extrădare pentru singurul motiv că infracțiunea este considerată având legătură cu probleme fiscale.

16. Înainte de a refuza extrădarea, statul parte solicitat consultă, în caz de nevoie, statul parte solicitant cu scopul de a-i oferi toate posibilitățile de a-şi prezenta opiniile şi de a da informații în sprijinul afirmațiilor sale.

17. Statele părți se străduiesc să încheie acorduri sau aranjamente bilaterale şi multilaterale pentru a permite extrădarea sau pentru a-i creşte eficacitatea.

ART. 17

Transferul persoanelor condamnate

Statele părți pot lua în considerare încheierea de acorduri sau aranjamente bilaterale ori multilaterale, referitoare la transferul pe teritoriul lor de persoane condamnate la pedepse cu închisoarea sau la alte pedepse

privative de libertate ca urmare a infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție, cu scopul ca acestea să îşi poată executa acolo restul pedepsei.

ART. 18

Asistența judiciară

1. Statele părți îşi acordă reciproc cea mai largă asistență judiciară posibilă cu prilejul anchetelor, urmăririlor şi procedurilor judiciare privind infracțiunile prevăzute de prezenta convenție, după cum se prevede la art. 3, şi îşi acordă reciproc o asistență similară când statul parte solicitant are motive rezonabile să presupună că infracțiunea prevăzută la lit. a) sau b) a paragrafului 1 al art. 3 este de natură transnațională, inclusiv când victimele, martorii, produsul, instrumentele sau elementele de probă ale acestor infracțiuni se află în statul parte solicitat şi când un grup infracțional organizat este implicat în acestea.

2. Cea mai largă asistență judiciară posibilă este acordată, în măsura în care legile, tratatele, acordurile şi aranjamentele pertinente ale statului parte solicitat o permit, în cursul anchetelor, urmăririlor şi procedurilor judiciare privind infracțiuni în care o persoană juridică poate fi ținută responsabilă în statul parte solicitant conform art. 10 al prezentei convenții.

3. Asistența judiciară care se acordă în aplicarea prezentului articol poate fi solicitată în scopurile următoare:

a) strângerea de dovezi sau de depoziții;

b) înmânarea actelor judiciare;

c) efectuarea de percheziții şi sechestre, precum şi de blocări;

d) examinarea de obiecte şi cercetarea la fața locului;

e) transmiterea de informații, de probe şi de rapoarte de expertiză;

f) transmiterea originalelor sau a copiilor certificate pentru conformitate ale documentelor şi dosarelor pertinente, inclusiv ale documentelor administrative, bancare, financiare sau comerciale şi ale documentelor societăților comerciale;

g) identificarea sau localizarea produselor infracțiunii, bunurilor, instrumentelor sau a altor lucruri în scopul strângerii elementelor de probă;

h) facilitarea înfățişării voluntare a persoanelor în statul parte solicitant;

i) acordarea oricărei alte asistențe compatibile cu dreptul intern al statului parte solicitat.

4. Fără prejudicierea dreptului său intern, autoritățile competente ale unui stat parte pot, fără cerere prealabilă, să comunice informații privind cauzele penale unei autorități competente a unui alt stat parte, dacă apreciază că aceste informații ar putea servi începerii sau încheierii anchetelor şi urmăririlor penale, sau să determine acest din urmă stat parte să formuleze o cerere în baza prezentei convenții.

5. Comunicarea de informații conform paragrafului 4 al prezentului articol se face fără prejudicierea anchetelor şi urmăririlor penale în statul ale cărui autorități competente transmit informațiile. Autoritățile competente care primesc aceste informații vor fi de acord cu oricare cerere tinzând ca aceste informații să rămână confidențiale chiar temporar sau ca folosirea lor să fie însoțită de restricții. Totuşi, aceasta nu împiedică statul parte care primeşte informațiile să dezvăluie, cu prilejul procedurii judiciare, informațiile justificative în favoarea unui învinuit. În acest din urmă caz statul parte care primeşte informațiile avizează statul parte care le comunică, înaintea dezvăluirii lor, şi, la cererea acestuia, îl consultă. Dacă, într-un caz excepțional, o notificare prealabilă nu este posibilă, statul parte care primeşte informațiile încunoştințează fără întârziere despre dezvăluire, statul parte care le comunică.

6. Dispozițiile prezentului articol nu afectează cu nimic obligațiile care rezultă din oricare alt tratat bilateral sau multilateral care guvernează ori trebuie să guverneze, în întregime sau în parte, asistența judiciară.

7. Paragrafele 9–29 ale prezentului articol sunt aplicabile cererilor făcute în conformitate cu prezentul articol, dacă statele părți în cauză nu sunt legate de un tratat de asistență judiciară. Dacă aceste state părți sunt legate de un asemenea tratat, sunt aplicabile dispozițiile corespunzătoare ale acestuia, numai dacă statele părți nu convin să aplice în locul lor dispozițiile paragrafelor 9–29 ale prezentului articol. Statele părți sunt încurajate în mod deosebit să aplice aceste paragrafe dacă ele facilitează cooperarea.

8. Statele părți nu pot invoca secretul bancar pentru a refuza asistența judiciară prevăzută de prezentul articol.

9. Statele părți pot invoca absența dublei incriminări pentru a refuza să dea curs unei cereri de asistență judiciară prevăzută de prezentul articol. Statul parte solicitat poate totuşi, când apreciază potrivit, să acorde această asistență în măsura în care el hotărăşte după voința sa, independent de faptul că actul constituie sau nu o infracțiune conform dreptului intern al statului parte solicitat.

10. Orice persoană deținută sau care execută o pedeapsă pe teritoriul unui stat parte, a cărei prezență este solicitată într-un alt stat parte în scopul identificării sau audierii ori pentru ca aceasta să îşi dea concursul în orice alt mod la obținerea de probe în cadrul anchetelor, urmăririlor sau procedurii judiciare privind infracțiunile prevăzute de prezenta convenție, poate face obiectul unui transfer dacă sunt reunite condițiile care urmează:

a) persoana în cauză consimte la aceasta în mod liber, în deplină cunoştință de cauză;

b) autoritățile competente ale celor două state părți în cauză consimt la aceasta, sub rezerva condițiilor pe care aceste state părți le consideră corespunzătoare.

11. În scopul paragrafului 10 al prezentului articol:

a) statul parte către care se efectuează transferul are împuternicirea şi obligația să mențină persoana în cauză în detenție, cu excepția cererii sau autorizării contrare din partea statului parte din care persoana a fost transferată;

b) statul parte către care se efectuează transferul îşi îndeplineşte fără întârziere obligația de a-l preda pe interesat în paza statului parte din care transferul a fost efectuat, conform celor convenite în prealabil sau a ceea ce autoritățile competente ale celor două state părți au hotărât altfel;

c) statul parte către care se efectuează transferul nu poate cere statului parte din care se efectuează transferul să întreprindă o procedură de extrădare pentru ca interesatul să îi fie remis;

d) se ține seama de perioada în care interesatul a fost în detenție în statul parte către care a fost transferat, în scopurile reducerii din pedeapsa de executat în statul parte din care a fost transferat.

12. În afară de cazul în care statul parte din care o persoană trebuie să fie transferată în baza paragrafelor 10 şi 11 ale prezentului articol nu îşi dă acordul, această persoană, oricare ar fi naționalitatea sa, nu va fi urmărită, deținută, pedepsită sau supusă altor restricții ale libertății sale de mişcare pe teritoriul statului parte către care a fost transferată, din motive de acte, omisiuni sau condamnări anterioare plecării sale din teritoriul statului parte din care ea a fost transferată.

13. Fiecare stat parte desemnează o autoritate centrală care are responsabilitatea şi competența de a primi cereri de asistență judiciară pe care fie le execută, fie le transmite autorităților competente pentru executare. Dacă un stat parte are o regiune sau un teritoriu special în care se aplică un sistem de asistență judiciară diferit, el poate desemna o autoritate centrală distinctă care va avea aceeaşi funcție pentru această regiune sau teritoriu. Autoritățile centrale asigură executarea şi transmiterea rapidă şi în bună şi cuvenită formă a cererilor primite. Dacă autoritatea centrală transmite cererea unei autorități competente pentru executare, ea încurajează executarea rapidă şi în bună şi cuvenită formă a cererii de către autoritatea competentă. Autoritatea centrală desemnată în acest scop face obiectul unei notificări adresate secretarului general al Organizației Națiunilor Unite în momentul în care fiecare stat parte depune instrumentele sale de ratificare, acceptare sau aprobare sau de aderare la prezenta convenție. Cererile de asistență judiciară şi orice comunicare referitoare la acestea sunt transmise autorităților centrale desemnate de statele părți. Prezenta dispoziție se înțelege fără a prejudicia dreptul oricărui stat parte de a solicita ca aceste cereri şi comunicări să fie adresate pe cale diplomatică şi, în caz de urgență, dacă statele părți convin

aceasta, prin intermediul Organizației Internaționale a Poliției Criminale, dacă aceasta este posibil.

14. Cererile sunt adresate în scris sau, dacă este posibil, prin orice alt mijloc în măsură să producă un document scris, într-o limbă acceptabilă pentru statul parte solicitat, în condiții permițând acelui stat parte să îi stabilească autenticitatea. Limba sau limbile acceptabile pentru fiecare stat parte sunt notificate secretarului general al Organizației Națiunilor Unite în momentul în care acest stat parte îşi depune instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare sau de aderare la prezenta convenție. În caz de urgență şi dacă statele părți convin în acest fel, cererile pot fi făcute oral, dar trebuie să fie confirmate fără întârziere în scris.

15. O cerere de asistență judiciară trebuie să conțină informațiile următoare:

a) desemnarea autorității care emite cererea;

b) obiectul şi natura anchetei, a urmăririlor sau a procedurii judiciare la care se referă cererea, precum şi denumirea şi funcțiile autorității care a fost împuternicită;

c) un rezumat al faptelor pertinente, în afară de cererile adresate în scopurile înmânării de acte judiciare;

d) o descriere a asistenței solicitate şi detaliile oricărei proceduri speciale cerute de statul parte solicitant pentru a fi aplicată;

e) dacă este posibil, identitatea, adresa şi naționalitatea oricărei persoane urmărite; şi

f) scopul în care sunt cerute mărturia, informațiile sau măsurile.

16. Statul parte solicitat poate cere un supliment de informații dacă acesta apare necesar pentru executarea cererii conform dreptului său intern sau când poate facilita executarea cererii.

17. Oricare cerere este executată conform dreptului intern al statului parte solicitat şi, în măsura în care aceasta nu contravine dreptului intern al statului parte solicitat şi când este posibil, conform procedurilor specificate în cerere.

18. În cazul când este posibil şi conform principiilor fundamentale ale dreptului intern, dacă o persoană care se află pe teritoriul unui stat parte trebuie să fie ascultată ca martor sau ca expert de autoritățile judiciare ale unui alt stat parte, primul stat parte poate, la cererea celuilalt, să autorizeze audierea sa prin videoconferință, dacă nu este posibil şi nu se doreşte ca ea să se înfățişeze în persoană pe teritoriul statului parte solicitant. Statele părți pot conveni ca audierea să fie condusă de o autoritate judiciară a statului parte solicitant şi ca o autoritate judiciară a statului parte solicitat să asiste la aceasta.

19. Statul parte solicitant nu comunică, nici nu foloseşte informaţiile sau elementele de probă transmise de statul parte solicitat pentru anchete, urmăriri sau proceduri judiciare, altele decât cele prevăzute în cerere, fără consimţământul prealabil al statului parte solicitat. Nici o prevedere a prezentului paragraf nu împiedică statul parte solicitant să dezvăluie, în cursul procedurii, informaţiile sau elementele de probă pentru dezvinovăţire. În acest ultim caz, statul parte solicitant avizează statul parte solicitat înaintea dezvăluirii şi, dacă i se adresează o cerere, consultă statul parte solicitat. Dacă, într-un caz excepţional, o notificare prealabilă nu este posibilă, statul parte solicitant informează fără întârziere statul parte solicitat despre dezvăluire.

20. Statul parte solicitant poate cere ca statul parte solicitat să păstreze secretul asupra cererii şi conţinutului său, în afara măsurilor necesare pentru a-l executa. Dacă statul parte solicitat nu poate satisface această exigenţă, el informează fără întârziere statul parte solicitant.

21. Asistenţa judiciară poate fi refuzată:

a) dacă cererea nu este făcută în conformitate cu dispoziţiile prezentului articol;

b) dacă statul parte solicitat apreciază că executarea cererii este susceptibilă să aducă atingere suveranităţii, securităţii, ordinii sale publice sau altor interese esenţiale;

c) în cazul în care dreptul intern al statului parte solicitat ar interzice autorităţilor sale să ia măsurile cerute, dacă este vorba de o infracţiune analoagă care face obiectul unei anchete, urmăriri sau proceduri judiciare în cadrul propriei sale competenţe;

d) în cazul în care ar fi contrară sistemului juridic al statului parte solicitat privind asistenţa judiciară de acceptare a cererii.

22. Statele părţi nu pot refuza, de asemenea, o cerere de asistenţă judiciară pentru singurul motiv că infracţiunea este considerată având legătură cu probleme fiscale.

23. Orice refuz de asistenţă judiciară trebuie să fie motivat.

24. Statul parte solicitat execută cererea de asistenţă judiciară cât mai prompt posibil şi ţine seama, în măsura posibilităţilor, de orice termene sugerate de statul parte solicitant şi care sunt motivate, de preferinţă în cerere. Statul parte solicitat răspunde cererilor rezonabile ale statului parte solicitant privind progresele înregistrate în executarea cererii. Când asistenţa solicitată nu mai este necesară, statul parte solicitant informează prompt statul parte solicitat.

25. Asistenţa judiciară poate fi amânată de statul parte solicitat pe motiv că ea ar putea împiedica anchete, urmăriri sau proceduri judiciare în curs.

26. Înainte de a refuza o cerere în baza paragrafului 21 şi a prezentului articol sau de a amâna executarea în baza paragrafului 25, statul

parte solicitat examinează cu statul parte solicitant posibilitatea acordării asistenței, sub rezerva condițiilor pe care le consideră necesare. Dacă statul parte solicitant acceptă asistența sub rezerva acestor condiții, el se conformează acestora.

27. Fără prejudicierea aplicării paragrafului 12 al prezentului articol, un martor, un expert sau o altă persoană care, la cererea statului parte solicitant, consimte să facă o depoziție în cursul unei proceduri sau să colaboreze la o anchetă, la o urmărire sau la o procedură judiciară pe teritoriul statului parte solicitat nu va fi urmărită, deținută, pedepsită sau supusă altor restricții ale libertății sale personale pe acest teritoriu pentru motive de fapte, omisiuni sau condamnări anterioare plecării sale de pe teritoriul statului parte solicitat.

Această imunitate încetează când martorul, expertul sau acea persoană care a avut, pentru o perioadă de 15 zile consecutive sau pentru orice altă perioadă convenită de statele părți, socotită de la data la care ei au fost informați oficial că prezența lor nu mai este cerută de autoritățile judiciare, posibilitatea de a părăsi teritoriul statului parte solicitant, rămânând totuşi în mod voluntar sau părăsindu-l, au revenit de bună voie.

28. Cheltuielile obişnuite făcute pentru executarea unei cereri sunt în sarcina statului parte solicitat, în afară de cazul în care s-a convenit altfel între statele părți respective. Atunci când cheltuieli importante sau extraordinare sunt sau se dovedesc ulterior necesare pentru executarea cererii, statele părți se consultă pentru a fixa condițiile conform cărora cererea va fi executată, precum şi modul în care vor fi preluate cheltuielile.

29. Statul parte solicitat:

a) transmite statului parte solicitant copii ale dosarelor, documentelor sau informațiilor administrative aflate în posesia sa şi la care, în baza dreptului său intern, publicul are acces;

b) poate, de bună voie, să transmită statului parte solicitant, integral, în parte sau în condițiile pe care le apreciază corespunzătoare, copii ale tuturor dosarelor, documentelor sau informațiilor administrative aflate în posesia sa şi la care, în virtutea dreptului său intern, publicul nu are acces.

30. Statele părți au în vedere, dacă este cazul, posibilitatea de a încheia acorduri sau aranjamente bilaterale sau multilaterale care servesc obiectivelor şi dispozițiilor prezentului articol, le dau aplicabilitate practică sau le întăresc.

ART. 19
Anchete comune

Statele părți au în vedere să încheie acorduri sau aranjamente bilaterale sau multilaterale în baza cărora, pentru cauzele care fac obiectul anchetelor,

urmăririlor sau procedurii judiciare în unul sau mai multe state, autoritățile competente respective pot stabili instanțe de anchetă comune. În absența unor asemenea acorduri sau aranjamente, pot fi hotărâte anchete comune, de la caz la caz. Statele părți interesate veghează ca suveranitatea statului parte pe teritoriul căruia se desfăşoară ancheta să fie pe deplin respectată.

ART. 20

Tehnici de anchete speciale

1. Dacă principiile fundamentale ale sistemului său juridic național permit, fiecare stat parte, ținând seama de posibilitățile sale şi conform condițiilor prevăzute de dreptul său intern, ia măsurile necesare pentru a permite să se recurgă în mod corespunzător la livrările supravegheate şi, când consideră potrivit, la alte tehnici de anchete speciale, cum sunt supravegherea electronică sau alte forme de supraveghere şi operațiunile de infiltrare, de către autoritățile sale competente pe teritoriul său în vederea combaterii eficiente a criminalității organizate.

2. În scopurile anchetelor asupra infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție, statele părți sunt încurajate să încheie, dacă este necesar, acorduri sau aranjamente bilaterale sau multilaterale corespunzătoare pentru recurgerea la tehnici de anchete speciale în cadrul cooperării internaționale. Aceste acorduri sau aranjamente sunt încheiate şi aplicate cu respectarea deplină a principiului egalității suverane a statelor şi sunt puse în aplicare cu respectarea strictă a dispozițiilor pe care le conțin.

3. În absența acordurilor sau aranjamentelor prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol, deciziile de a se recurge la tehnici de anchete speciale la nivel internațional sunt luate de la caz la caz şi pot, dacă este necesar, să țină seama de înțelegeri şi aranjamente financiare în ceea ce priveşte exercitarea competenței lor de statele părți interesate.

4. Livrările supravegheate la care s-a hotărât să se recurgă la nivel internațional pot include, cu consimțământul statelor părți respective, metode de interceptare a mărfurilor şi de autorizare a urmăririi dirijării lor, fără modificare sau după sustragerea ori înlocuirea în întregime sau în parte a acestora.

ART. 21

Transferul procedurilor penale

Statele părți au în vedere posibilitatea de a-şi transfera reciproc procedurile referitoare la urmărirea unei infracțiuni prevăzute de prezenta convenție în cazurile în care acest transfer este considerat necesar în interesul unei bune administrări a justiției şi, în special, când cauza priveşte mai multe jurisdicții, în vederea centralizării urmăririlor.

ART. 22

Stabilirea antecedentelor judiciare

Fiecare stat parte poate adopta măsuri legislative sau alte măsuri necesare pentru a ține seama, în condițiile şi în scopurile pe care le consideră corespunzătoare, de orice condamnare al cărei autor prezumat al unei infracțiuni ar fi făcut anterior obiectul într-un alt stat, în scopul folosirii acestei informații în cadrul unei proceduri penale referitoare la o infracțiune prevăzută de prezenta convenție.

ART. 23

Incriminarea împiedicării bunei funcționări a justiției

Fiecare stat parte adoptă măsuri legislative şi alte măsuri necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune când actele au fost săvârşite cu intenție:

a) faptei de a recurge la forța fizică, la amenințări sau la intimidare ori de a promite, a oferi sau a acorda un avantaj necuvenit pentru obținerea unei mărturii mincinoase ori a împiedica o mărturie sau prezentarea de elemente de probă într-o procedură referitoare la săvârşirea de infracțiuni prevăzute de prezenta convenție;

b) faptei de a recurge la forță fizică, la amenințări sau intimidare pentru a împiedica un agent al justiției ori un agent al serviciilor de descoperire şi de reprimare de a-şi exercita îndatoririle funcției lui la săvârşirea de infracțiuni prevăzute de prezenta convenție. Nici o prevedere a prezentului alineat nu aduce atingere dreptului statelor părți de a dispune de o legislație destinată să protejeze alte categorii de agenți publici.

ART. 24

Protecția martorilor

1. Fiecare stat parte ia, în limita mijloacelor sale, măsuri corespunzătoare pentru a asigura o protecție eficace împotriva eventualelor acte de represalii sau de intimidare a martorilor care, în cadrul procedurii penale, depun mărturie privind infracțiunile prevăzute de prezenta convenție şi, în caz de nevoie, a părinților lor şi a altor persoane apropiate.

2. Măsurile avute în vedere la paragraful 1 al prezentului articol pot consta mai ales, fără prejudicierea drepturilor pârâtului, inclusiv dreptul la o procedură normală, în:

a) stabilirea, pentru protecția fizică a acestor persoane, a unor proceduri privind îndeosebi, după nevoie şi în măsura posibilităților, de a li se oferi un nou domiciliu şi de a li se permite, în caz de nevoie, ca informațiile privind identitatea lor şi locul unde se află să nu fie dezvăluite sau ca dezvăluirea lor să fie limitată;

b) prevederea unor reguli de probațiune care să permită martorilor să depună într-un mod care să le garanteze securitatea, în special să fie autorizați să depună mărturie recurgând la tehnici de comunicare, cum sunt legăturile video sau alte mijloace adecvate.

3. Statele părți au în vedere să încheie aranjamente cu alte state în vederea stabilirii unui nou domiciliu persoanelor menționate la paragraful 1 al prezentului articol.

4. Dispozițiile prezentului articol se aplică, de asemenea, victimelor, când acestea sunt martori.

ART. 25

Acordarea de asistență şi protecție victimelor

1. Fiecare stat parte ia, în limita mijloacelor sale, măsuri corespunzătoare pentru a da asistență şi a acorda protecție victimelor infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție, îndeosebi în caz de amenințare cu represalii sau de intimidare.

2. Fiecare stat parte stabileşte proceduri corespunzătoare pentru a permite victimelor unor infracțiuni prevăzute de prezenta convenție să obțină reparații.

3. Fiecare stat parte, sub rezerva dreptului său intern, face în aşa fel încât opiniile şi preocupările victimelor să fie prezentate şi să fie luate în considerare în stadiile corespunzătoare ale procedurii penale începute împotriva autorilor unor infracțiuni, într-un mod care să nu aducă prejudicii drepturilor apărării.

ART. 26

Măsuri destinate să întărească cooperarea cu serviciile de investigații şi de reprimare

1. Fiecare stat parte ia măsuri corespunzătoare pentru a încuraja persoanele care participă sau au participat la grupuri infracționale organizate:

a) să furnizeze informații utile autorităților competente în scopurile anchetei şi culegerii de probe asupra unor chestiuni, cum sunt:

(i) identitatea, natura, alcătuirea, structura sau activitățile grupurilor infracționale organizate ori locul unde se află ele;

(ii) legăturile, inclusiv la nivel internațional, cu alte grupuri infracționale organizate;

(iii) infracțiunile pe care grupurile infracționale organizate le-au săvârşit sau ar putea să le săvârşească;

b) să acorde un ajutor efectiv şi concret autorităților competente, care ar putea contribui la privarea grupurilor infracționale organizate de resursele lor sau de produsul infracțiunii.

2. Fiecare stat parte are în vedere să prevadă posibilitatea, în cazurile corespunzătoare, micşorării pedepsei de care este pasibil un învinuit care cooperează într-un mod substanțial la anchetă sau la urmăririle referitoare la o infracțiune prevăzută de prezenta convenție.

3. Fiecare stat parte are în vedere să prevadă posibilitatea, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, acordării de imunitate de urmărire unei persoane care cooperează în mod substanțial la anchetă sau la urmăriri referitoare la o infracțiune prevăzută de prezenta convenție.

4. Protecția persoanelor este asigurată conform prevederilor art. 24 al prezentei convenții.

5. Când o persoană la care se referă paragraful 1 al prezentului articol şi care se află într-un stat parte poate contribui la cooperarea substanțială cu autoritățile competente ale unui alt stat parte, statele părți respective pot avea în vedere încheierea unor acorduri sau aranjamente, conform dreptului lor intern, privind o eventuală acordare de către celălalt stat parte a tratamentului prevăzut la paragrafele 2 şi 3 ale prezentului articol.

ART. 27

Cooperarea între serviciile de investigații şi de reprimare

1. Statele părți cooperează strâns, conform sistemelor lor juridice şi administrative, în vederea întăririi eficacității descoperirii şi reprimării infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție. În special, fiecare stat parte adoptă măsuri eficiente pentru:

a) întărirea sau, dacă este necesar, stabilirea de căi de comunicație între autoritățile sale, organismele şi serviciile competente pentru a facilita schimbul sigur şi rapid de informații privind toate aspectele infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție, inclusiv, dacă statele părți respective socotesc potrivit, legăturile cu alte activități infracționale;

b) cooperarea cu alte state părți, în ceea ce priveşte infracțiunile prevăzute de prezenta convenție, în conducerea anchetei, referitor la punctele următoare:

(i) identitatea şi activitățile persoanelor bănuite de implicare în aceste infracțiuni, locul unde se află ele sau locul unde se află alte persoane în cauză;

(ii) circulația produsului infracțiunii sau a bunurilor provenind din săvârşirea de infracțiuni;

(iii) circulația bunurilor, a materialelor sau a altor instrumente folosite ori destinate a fi folosite în săvârşirea acestor infracțiuni;

c) transmiterea, când este cazul, a pieselor şi cantităților de substanțe necesare în scopurile analizei sau anchetei;

d) facilitarea unei coordonări eficiente între autoritățile, organismele şi serviciile competente şi favorizarea schimbului de personal şi de experți, inclusiv, sub rezerva existenței de acorduri sau de aranjamente bilaterale între statele părți respective, detaşarea de agenți de legătură;

e) schimbul de informații cu alte state părți privind mijloacele şi procedeele specifice folosite de grupurile infracționale organizate, inclusiv, dacă este cazul, în legătură cu itinerarele şi mijloacele de transport, precum şi asupra folosirii de identități false, de documente modificate sau falsificate sau a altor mijloace de ascundere a activităților lor;

f) schimbul de informații şi coordonarea măsurilor administrative şi a altora luate, după cum se decide, pentru a descoperi cât mai repede infracțiunile prevăzute de prezenta convenție.

2. În scopul aplicării prezentei convenții, statele părți au în vedere să încheie acorduri sau aranjamente bilaterale sau multilaterale care să prevadă o cooperare directă între serviciile lor de investigații şi de reprimare şi, când există deja astfel de acorduri sau aranjamente, să le modifice. În absența unor asemenea acorduri sau aranjamente între statele părți respective, acestea din urmă se pot baza pe prezenta convenție pentru stabilirea unei cooperări în materie de descoperire şi de reprimare privind infracțiunile prevăzute de prezenta convenție. De fiecare dată când este cazul, statele părți utilizează pe deplin acordurile sau aranjamentele, inclusiv organizațiile internaționale sau regionale, pentru a întări cooperarea între serviciile de investigații şi de reprimare.

3. Statele părți se străduiesc să coopereze, în măsura mijloacelor lor, pentru a face față criminalității transnaționale organizate comise cu mijloace moderne.

ART. 28

Culegere, schimb şi analiză de informații asupra criminalității organizate

1. Fiecare stat parte are în vedere să analizeze, prin consultare cu cercurile ştiințifice şi universitare, tendințele criminalității organizate pe teritoriul său, circumstanțele în care operează, precum şi grupurile profesionale şi tehnicile implicate.

2. Statele părți au în vedere să dezvolte capacitățile lor de analiză a activităților infracționale organizate şi a le asocia între ele şi prin intermediul organismelor internaționale şi regionale. În acest scop, definiții, norme şi metode comune ar trebui să fie elaborate şi aplicate după cum se cuvine.

3. Fiecare stat parte are în vedere să aplice politicile sale şi măsurile concrete luate pentru combaterea criminalității organizate şi să evalueze punerea lor în aplicare şi eficiența lor.

ART. 29

Formare şi asistență tehnică

1. Fiecare stat parte stabileşte, dezvoltă sau îmbunătățeşte, în măsura necesităților, programele de formare specifice pentru personalul serviciilor sale de investigații şi de reprimare, inclusiv pentru procurori, judecătorii de instrucție şi agenții de vamă, precum şi pentru alte categorii de personal însărcinate să prevină, să descopere şi să reprime infracțiunile prevăzute de prezenta convenție. Aceste programe pot să prevadă detaşări şi schimburi de personal. Ele se referă îndeosebi, în măsura în care dreptul intern permite, la punctele următoare:

a) metode folosite pentru a preveni, a descoperi şi a combate infracțiunile prevăzute de prezenta convenție;

b) itinerarele urmate şi tehnicile folosite de persoanele suspectate de implicare în infracțiunile prevăzute de prezenta convenție, inclusiv în statele de tranzit, şi măsurile de luptă adecvate;

c) supravegherea circulației produselor de contrabandă;

d) descoperirea şi supravegherea circulației produsului infracțiunii, bunurilor, materialelor sau altor instrumente şi metode de transfer, de disimulare sau de deghizare a acestui produs, a acestor bunuri materiale sau a altor instrumente, precum şi metodele de luptă împotriva spălării banilor şi împotriva infracțiunilor financiare;

e) strângerea elementelor de probă;

f) tehnici de control în zonele şi porturile libere;

g) materiale şi tehnici moderne de descoperire şi de reprimare, inclusiv supravegherea electronică, livrările supravegheate şi operațiunile de infiltrare;

h) metode utilizate pentru combaterea criminalității transnaționale organizate, săvârşite cu ajutorul calculatoarelor, rețelelor de telecomunicații sau al altor tehnici moderne; şi

i) metode folosite pentru protecția victimelor şi martorilor.

2. Statele părți cooperează pentru planificarea şi executarea programelor de cercetare şi de formare concepute pentru schimbul de cunoştințe specializate în domeniile prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol şi, în acest scop, organizează, dacă este cazul, conferințe şi seminarii regionale şi internaționale pentru a favoriza cooperarea şi stimularea schimburilor de opinii asupra problemelor comune, inclusiv problemele şi necesitățile speciale ale statelor de tranzit.

3. Statele părți încurajează activitățile de formare şi de asistență tehnică de natură să faciliteze extrădarea şi asistența judiciară. Aceste

activități de formare şi de asistență tehnică pot include o formare lingvistică, detaşări şi schimburi între personalul autorităților centrale sau al organismelor având responsabilități în domeniile respective.

4. În cazul când există acorduri sau aranjamente bilaterale şi multilaterale în vigoare, statele părți întăresc, în măsura în care este necesar, măsurile luate pentru optimizarea activităților operaționale şi de formare în cadrul organizațiilor internaționale şi regionale şi în cadrul altor acorduri sau aranjamente bilaterale şi multilaterale în materie.

ART. 30

Alte măsuri: aplicarea Convenției pentru dezvoltarea economică şi asistența tehnică

1. Statele părți iau măsuri de natură să asigure cea mai bună aplicare posibilă a prezentei convenții prin cooperarea internațională, ținând seama de efectele negative ale criminalității organizate asupra societății, în general, şi asupra dezvoltării durabile în special.

2. Statele părți fac eforturi concrete, în măsura posibilităților şi în coordonare unele cu altele, precum şi cu organizațiile regionale şi internaționale:

a) pentru dezvoltarea cooperării lor la diferite niveluri cu țările în curs de dezvoltare, în vederea întăririi capacității acestora în prevenirea şi combaterea criminalității transnaționale organizate;

b) pentru creşterea asistenței financiare şi materiale acordate țărilor în curs de dezvoltare, în scopul sprijinirii eforturilor pe care acestea le fac pentru a lupta eficient împotriva criminalității transnaționale organizate şi pentru a le ajuta să aplice cu succes prezenta convenție;

c) pentru a acorda asistență tehnică țărilor în curs de dezvoltare şi țărilor cu economie în tranziție, cu scopul de a le ajuta să răspundă necesităților în vederea aplicării prezentei convenții. În acest sens, statele părți se străduiesc să depună voluntar contribuții adecvate şi regulate într-un cont stabilit în acest scop în cadrul unui mecanism de finanțare a Organizației Națiunilor Unite. Statele părți pot, de asemenea, să aibă în vedere, în special conform dreptului lor intern şi dispozițiilor prezentei convenții, să depună în contul sus-menționat o cotă-parte din fondurile sau din valoarea produsului infracțiunii sau a bunurilor confiscate în aplicarea dispozițiilor prezentei convenții;

d) pentru a încuraja şi a convinge alte state şi instituții financiare, după caz, să se asocieze eforturilor făcute conform prezentului articol, mai ales oferind țărilor în curs de dezvoltare mai multe programe de formare şi material modern în scopul de a le ajuta să atingă obiectivele prezentei convenții.

3. În măsura posibilităților, aceste măsuri sunt luate fără prejudicierea angajamentelor existente în materie de asistență străină sau a altor aranjamente de cooperare financiară la nivel bilateral, regional sau internațional.

4. Statele părți pot încheia acorduri sau aranjamente bilaterale sau multilaterale privind asistența materială şi logistică, ținând seama de aranjamentele financiare necesare pentru a asigura eficiența mijloacelor de cooperare internațională prevăzute de prezenta convenție şi pentru a preveni, a descoperi şi a combate criminalitatea transnațională organizată.

ART. 31
Prevenția

1. Statele părți se străduiesc să elaboreze şi să evalueze proiectele naționale, precum şi să pună în practică şi să promoveze cele mai bune practici şi politici pentru prevenirea criminalității transnaționale organizate.

2. Conform principiilor fundamentale ale dreptului lor intern, statele părți se străduiesc să reducă, prin măsuri legislative, administrative sau alte măsuri potrivite, posibilitățile actuale sau viitoare ale grupurilor infracționale organizate de a participa la activitatea pieței ilicite utilizând produsul infracțiunii. Aceste măsuri ar trebui să fie axate pe:

a) întărirea cooperării între serviciile de investigații şi de reprimare sau între procurori şi entitățile private interesate, mai ales în industrie;

b) promovarea elaborării de norme şi proceduri care să apere integritatea entităților publice şi entităților private interesate, precum şi a codurilor de deontologie pentru profesiunile respective, îndeosebi cele de jurist, notar, consilier fiscal şi contabil;

c) prevenirea folosirii improprii de către grupurile infracționale organizate, a procedurilor de cerere de ofertă organizate de autoritățile publice, precum şi subvențiile şi licențele acordate de autoritățile publice pentru o activitate comercială;

d) prevenirea folosirii improprii de către grupurile infracționale organizate, a persoanelor juridice; aceste măsuri ar putea include:

(i) stabilirea de registre publice ale persoanelor juridice şi fizice implicate în înființarea, gestionarea şi finanțarea persoanelor juridice;

(ii) posibilitatea de a decădea din dreptul de a conduce persoane juridice pe teritoriul lor, pe o perioadă rezonabilă, persoanelor recunoscute ca vinovate de săvârşirea infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție, prin decizii judiciare sau prin orice mijloace adecvate;

(iii) stabilirea de registre naționale ale persoanelor decăzute din dreptul de a conduce persoane juridice; şi

(iv) schimbul de informații conținute în registrele menționate la pct. (i) şi (iii) ale prezentului alineat cu autoritățile competente ale altor state părți.

3. Statele părți se străduiesc să promoveze reintegrarea în societate a persoanelor recunoscute ca vinovate de infracțiunile prevăzute de prezenta convenție.

4. Statele părți se străduiesc să evalueze periodic instrumentele juridice şi practicile administrative pertinente pentru a determina dacă ele conțin lacune permițând grupurilor infracționale organizate să le folosească într-un mod necorespunzător.

5. Statele părți se străduiesc să sensibilizeze mai mult publicul asupra existenței, cauzelor şi gravității criminalității transnaționale organizate şi a amenințării pe care o reprezintă. Ele pot să o facă, după cum se cuvine, prin intermediul mass-media şi adoptând măsuri destinate să promoveze participarea publicului la activitățile de prevenire şi de combatere.

6. Fiecare stat parte comunică secretarului general al Organizației Națiunilor Unite numele şi adresa autorității sau autorităților susceptibile de a ajuta alte state părți să ia măsuri de prevenire a criminalității transnaționale organizate.

7. Statele părți colaborează, după caz, între ele şi cu organizațiile regionale şi internaționale competente în vederea promovării şi luării măsurilor prevăzute în prezentul articol. Cu acest titlu, ele participă la proiecte internaționale pentru prevenirea criminalității transnaționale organizate, de exemplu acționând asupra factorilor care marginalizează grupurile sociale, vulnerabile la acțiunea acestei criminalități.

ART. 32

Conferința părților la convenție

1. O conferință a statelor părți la convenție se instituie pentru îmbunătățirea capacității statelor părți de a combate criminalitatea transnațională organizată şi pentru a promova şi examina aplicarea prezentei convenții.

2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va convoca Conferința părților cel mai târziu după un an de la intrarea în vigoare a prezentei convenții. Conferința părților va adopta un regulament interior şi reguli care să reglementeze activitățile descrise la paragrafele 3 şi 4 ale prezentului articol (inclusiv regulile cu privire la finanțarea cheltuielilor pentru aceste activități).

3. Conferința părților stabileşte mecanismele în vederea realizării obiectivelor vizate la paragraful 1 al prezentului articol, astfel:

a) facilitează activitățile desfăşurate de statele părți în aplicarea art. 29, 30 şi 31 ale prezentei convenții, inclusiv prin încurajarea mobilizării contribuțiilor voluntare;

b) facilitează schimbul de informații între statele părți asupra caracteristicilor şi tendințelor criminalității transnaționale organizate şi a practicilor eficiente pentru a le combate;

c) cooperează cu organizațiile regionale şi internaționale şi cu organizațiile neguvernamentale competente;

d) examinează la intervale regulate aplicarea prezentei convenții;

e) formulează recomandări în vederea îmbunătățirii prezentei convenții şi a aplicării sale.

4. În scopul realizării lit. d) şi e) ale paragrafului 3 din prezentul articol, Conferința părților se informează asupra măsurilor adoptate şi dificultăților întâmpinate de către statele părți pentru aplicarea prezentei convenții, folosind informațiile pe care acestea le comunică, precum şi mecanismele complementare de examinare pe care ea le poate stabili.

5. Fiecare stat parte comunică Conferinței părților, după cum aceasta o cere, informații asupra programelor, planurilor şi practicii lor, cât şi asupra măsurilor legislative şi administrative privind aplicarea prezentei convenții.

ART. 33

Secretariat

1. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite asigură serviciile de secretariat necesare Conferinței părților la convenție.

2. Secretariatul:

a) ajută Conferința părților să îşi realizeze activitățile descrise la art. 32 din prezenta convenție, ia măsuri şi oferă serviciile necesare pentru sesiunile Conferinței părților;

b) ajută statele părți, la cererea lor, să comunice informații Conferinței părților conform prevederilor paragrafului 5 al art. 32 al prezentei convenții; şi

c) asigură coordonarea necesară cu secretariatul organizațiilor regionale şi internaționale competente.

ART. 34

Aplicarea convenției

1. Fiecare stat parte ia măsurile necesare, inclusiv legislative şi administrative, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, pentru a asigura executarea obligațiilor sale în baza prezentei convenții.

2. Infracțiunile prevăzute la art. 5, 6, 8 şi 23 din prezenta convenție sunt stabilite în dreptul intern de fiecare stat parte, independent de natura lor transnațională sau de implicarea unui grup infracțional organizat, cum sunt enumerate la paragraful 1 al art. 3 din prezenta convenție, în afară de măsura în care, conform art. 5 al prezentei convenții, s-ar cere implicarea unui grup infracțional organizat.

3. Fiecare stat parte poate să adopte măsuri mai stricte sau mai severe decât cele care sunt prevăzute în prezenta convenție în scopul prevenirii şi combaterii criminalității transnaționale organizate.

ART. 35

Reglementarea diferendelor

1. Statele părți se străduiesc să soluționeze diferendele privind interpretarea sau aplicarea prezentei convenții pe cale de negociere.

2. Orice diferend între două sau mai multe state părți privind interpretarea sau aplicarea prezentei convenții care nu poate fi soluționat pe cale de negociere într-o perioadă rezonabilă este supus arbitrajului, la cererea unuia dintre statele părți. Dacă în termen de 6 luni de la data cererii de arbitraj statele părți nu se pot înțelege asupra organizării arbitrajului, oricare dintre ele poate supune diferendul Curții Internaționale de Justiție, adresând o cerere conform Statutului Curții.

3. Fiecare stat parte poate, în momentul semnării, ratificării, acceptării sau aprobării prezentei convenții sau aderării la aceasta, să declare că nu se consideră legat de dispozițiile paragrafului 2 al prezentului articol. Celelalte state părți nu sunt legate de dispozițiile paragrafului 2 al prezentului articol față de oricare stat parte care a formulat o asemenea rezervă.

4. Orice stat parte care a formulat o rezervă în baza paragrafului 3 al prezentului articol o poate retrage în orice moment adresând o notificare secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

ART. 36

Semnare, ratificare, acceptare, aprobare şi aderare

1. Prezenta convenție va fi deschisă spre semnare tuturor statelor din 12 până la 15 decembrie 2000 la Palermo (Italia) şi, în continuare, la sediul Organizației Națiunilor Unite, la New York, până la 12 decembrie 2002.

2. Prezenta convenție este, de asemenea, deschisă spre semnare organizațiilor regionale de integrare economică, cu condiția ca cel puțin un stat membru al unei astfel de organizații să fi semnat prezenta convenție conform paragrafului 1 al prezentului articol.

3. Prezenta convenție este supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. O organizație regională de integrare economică poate depune instrumentele sale de ratificare, de acceptare sau de aprobare dacă cel puțin unul dintre statele sale membre a făcut aceasta. În acest instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare, această organizație declară sfera competenței sale privind problemele reglementate de prezenta convenție. Ea informează, de asemenea, depozitarul despre orice modificare pertinentă a sferei sale de competență.

4. Prezenta convenție este deschisă aderării oricărui stat sau oricărei organizații regionale de integrare economică din care cel puțin un stat membru este parte la prezenta convenție. Instrumentele de aderare vor fi depuse la

secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. În momentul aderării sale, o organizație regională de integrare economică îşi declară sfera de competență privind problemele reglementate de prezenta convenție. Ea informează, de asemenea, depozitarul despre orice modificare pertinentă privind sfera competenței sale.

ART. 37
Relația cu protocoalele

1. Prezenta convenție poate fi completată prin unul sau mai multe protocoale.

2. Pentru a deveni parte la un protocol, un stat sau o organizație regională de integrare economică trebuie să fie, de asemenea, parte la prezenta convenție.

3. Un stat parte la prezenta convenție nu este legat printr-un protocol dacă el nu devine parte la protocolul respectiv conform dispozițiilor acestuia.

4. Orice protocol la prezenta convenție este interpretat împreună cu prezenta convenție, ținând seama de obiectul acestui protocol.

ART. 38
Intrarea în vigoare

1. Prezenta convenție va intra în vigoare în a nouăzecea zi care urmează datei de depunere a celui de al patruzecilea instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare. În scopul prezentului paragraf, nici unul dintre instrumentele depuse de o organizație regională de integrare economică nu este considerat instrument care să se adauge instrumentelor deja depuse de statele membre ale acestei organizații.

2. Pentru fiecare stat sau organizație regională de integrare economică care va ratifica, va accepta sau va aproba prezenta convenție sau va adera la aceasta după depunerea celui de al patruzecilea instrument pertinent, prezenta convenție va intra în vigoare în a treizecea zi de la data depunerii instrumentului pertinent de către acest stat sau această organizație.

ART. 39
Amendamente

1. La expirarea unui termen de 5 ani de la intrarea în vigoare a prezentei convenții, un stat parte poate propune un amendament al cărui text să îl depună la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, care comunică atunci propunerea de amendament statelor părți şi Conferinței părților la convenție în vederea examinării propunerii şi adoptării unei decizii. Conferința părților nu precupețeşte nici un efort pentru a ajunge la un consens asupra tuturor amendamentelor. Dacă toate eforturile în acest sens au fost epuizate fără să intervină un acord, va trebui, în ultimă instanță, pentru ca

amendamentul să fie adoptat, un vot cu o majoritate de două treimi a statelor părți prezente la Conferința părților care să exprime votul lor.

2. Organizațiile regionale de integrare economică dispun, pentru a exercita în baza prezentului articol dreptul lor de vot în domeniile care țin de competența lor, de un număr de voturi egal cu numărul statelor membre părți la prezenta convenție. Ele nu îşi exercită dreptul de vot dacă statele lor membre îl exercită şi invers.

3. Un amendament adoptat conform paragrafului 1 al prezentului articol este supus ratificării, acceptării sau aprobării statelor părți.

4. Un amendament adoptat conform paragrafului 1 al prezentului articol va intra în vigoare pentru un stat parte după 90 de zile de la data depunerii de către acest stat parte la Secretariatul general al Organizației Națiunilor Unite a unui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare a acestui amendament.

5. Un amendament intră în vigoare cu forță obligatorie față de statele părți care şi-au exprimat consimțământul de a fi legate de acesta. Celelalte state părți rămân legate de dispozițiile prezentei convenții şi de orice amendamente anterioare pe care le-au ratificat, acceptat sau aprobat.

ART. 40

Denunțarea

1. Un stat parte poate denunța prezenta convenție prin notificare scrisă adresată Secretariatului general al Organizației Națiunilor Unite. O astfel de denunțare are efect după un an de la data primirii notificării de secretarul general.

2. O organizație regională de integrare economică încetează de a fi parte la prezenta convenție atunci când toate celelalte state membre au denunțat-o.

3. Denunțarea prezentei convenții, conform paragrafului 1 al prezentului articol, atrage denunțarea oricărui protocol referitor la aceasta.

ART. 41

Depozitarul şi limbile folosite

1. Secretariatul general al Organizației Națiunilor Unite este depozitarul prezentei convenții.

2. Originalul prezentei convenții, ale cărui texte în limbile engleză, arabă, chineză, spaniolă, franceză şi rusă sunt egal autentice, va fi depus la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

Drept care subsemnații plenipotențiari, împuterniciți în acest scop de guvernele respective, au semnat prezenta convenție.

PROTOCOL
privind prevenirea, reprimarea şi pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor şi copiilor, adiţional la Convenţia Naţiunilor Unite împotriva criminalităţii transnaţionale organizate*)

*) Traducere.

PREAMBUL

Statele părţi la prezentul protocol,

declarând că o acţiune eficace vizând prevenirea şi combaterea traficului de persoane, în special al femeilor şi copiilor, cere din partea ţărilor de origine, de tranzit şi de destinaţie o apropiere globală şi internaţională cuprinzând măsuri destinate prevenirii traficului, o acţiune vizând pedepsirea traficanţilor şi protecţia victimelor acestui trafic, în special prin respectarea drepturilor lor fundamentale internaţionale recunoscute,

ţinând cont de faptul că, în ciuda existenţei unor diferite instrumente internaţionale care cuprind reguli şi dispoziţii practice vizând lupta împotriva exploatării persoanelor, în special a femeilor şi a copiilor, nu există nici un instrument universal care să se refere la toate aspectele traficului de persoane,

îngrijorate de faptul că, în lipsa unui astfel de instrument, persoanele vulnerabile în faţa acestui trafic nu vor fi protejate suficient,

conform Rezoluţiei nr. 53/111 a Adunării generale a Organizaţiei Naţiunilor Unite din 9 decembrie 1998, în care Adunarea generală a decis să creeze un comitet interguvernamental special cu conţinut nelimitat, însărcinat cu elaborarea unei convenţii internaţionale generale împotriva criminalităţii transnaţionale organizate şi cu examinarea, dacă este cazul, a elaborării unui instrument internaţional de luptă împotriva traficului femeilor şi al copiilor,

convinse că faptul de a asocia Convenţiei Naţiunilor Unite împotriva criminalităţii transnaţionale organizate un instrument internaţional vizând prevenirea, reprimarea şi pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor şi copiilor, va ajuta la prevenirea şi combaterea acestui tip de criminalitate,

au convenit cele ce urmează:

I. DISPOZIȚII GENERALE

ART. 1
Relația cu Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate

1. Prezentul protocol completează Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate. Acesta este interpretat împreună cu convenția.

2. Dispozițiile convenției se aplică mutatis mutandis prezentului protocol, excepție făcând dispozițiile contrare ale protocolului menționat.

3. Infracțiunile stabilite în conformitate cu art. 5 din prezentul protocol sunt considerate infracțiuni stabilite în conformitate cu convenția.

ART. 2
Obiect

Prezentul protocol are ca obiect:

a) prevenirea şi combaterea traficului de persoane, acordând o atenție specială femeilor şi copiilor;

b) protecția şi ajutorarea victimelor unui astfel de trafic, respectând pe deplin drepturile lor fundamentale; şi

c) promovarea cooperării între statele părți în vederea atingerii acestor obiective.

ART. 3
Terminologie

În termenii prezentului protocol:

a) expresia trafic de persoane indică recrutarea, transportul, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane, prin amenințare de recurgere sau prin recurgere la forță ori la alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înşelăciune, abuz de autoritate sau de o situație de vulnerabilitate ori prin oferta sau acceptarea de plăți ori avantaje pentru a obține consimțământul unei persoane având autoritate asupra alteia în scopul exploatării. Exploatarea conține, cel puțin, exploatarea prin prostituarea unei alte persoane sau alte forme de exploatare sexuală, munca sau serviciile forțate, sclavia sau practicile analoage sclaviei, folosirea sau prelevarea de organe;

b) consimțământul unei victime a traficului de persoane pentru exploatarea amintită, astfel cum este enunțată la lit. a) din prezentul articol,

este indiferent atunci când unul din oricare dintre mijloacele enunțate la lit. a) a fost folosit;

c) recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea unui copil în scopul exploatării este considerată trafic de persoane, chiar dacă aceştia nu fac apel la nici unul dintre mijloacele menționate la lit. a) din prezentul articol;

d) termenul copil indică orice persoană cu vârsta mai mică de 18 ani.

ART. 4

Domeniu de aplicare

Prezentul protocol se aplică, exceptând dispozițiile contrare, pentru prevenirea, anchetele şi urmăririle privind infracțiunile stabilite conform art. 5 al acestuia, atunci când aceste infracțiuni sunt de natură transnațională şi dacă este implicat un grup infracțional, ca şi pentru protecția victimelor acestor infracțiuni.

ART. 5

Incriminare

1. Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative şi altele necesare pentru a conferi caracterul de infracțiune actelor menționate la art. 3 din prezentul protocol, atunci când au fost comise intenționat.

2. Fiecare stat parte adoptă, de asemenea, măsurile legislative şi altele necesare pentru a conferi caracterul de infracțiune:

a) sub rezerva conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic, faptului de a încerca comiterea unei infracțiuni stabilite conform paragrafului 1 din prezentul articol;

b) faptului de a fi complice la o infracțiune stabilită conform paragrafului 1 al prezentului articol; şi

c) faptului de a organiza comiterea unei infracțiuni stabilite conform paragrafului 1 din prezentul articol sau de a da instrucțiuni altor persoane pentru ca acestea să o comită.

II. PROTECȚIA VICTIMELOR TRAFICULUI DE PERSOANE

ART. 6

Asistența şi protecția acordate victimelor traficului de persoane

1. Atunci când are loc şi în măsura în care dreptul său intern o permite, fiecare stat parte protejează viața privată şi identitatea victimelor

traficului de persoane, nefăcând publice procedurile juridice referitoare la acestea.

2. Fiecare stat parte se asigură că sistemul său juridic sau administrativ prevede măsuri care permit furnizarea către victimele traficului de persoane, atunci când este cazul:

a) a informațiilor asupra procedurilor juridice şi administrative aplicabile;

b) a unei asistențe pentru a face astfel încât părerile şi preocupările lor să fie prezentate şi luate în considerare în stadiile corespunzătoare ale procedurii penale angajate împotriva autorilor infracțiunilor, astfel încât să nu aducă prejudicii drepturilor apărării.

3. Fiecare stat parte intenționează să pună în aplicare măsuri în vederea asigurării restabilirii psihice, psihologice şi sociale a victimelor traficului de persoane, inclusiv, dacă este cazul, în cooperare cu organizații neguvernamentale, cu alte organizații competente şi alte elemente ale societății civile şi, în special, să le furnizeze:

a) un adăpost convenabil;

b) sfaturi şi informații privind drepturile pe care legea le recunoaşte, într-o limbă pe care o pot înțelege;

c) asistență medicală, psihologică şi materială; şi

d) posibilități de angajare, educație şi formare.

4. Fiecare stat parte ține cont, atunci când aplică dispozițiile prezentului articol, de vârsta, sexul şi nevoile specifice ale victimelor traficului de persoane, în special de nevoile specifice ale copiilor, şi anume un adăpost, educație şi îngrijire convenabilă.

5. Fiecare stat parte depune eforturi pentru a asigura siguranța psihică a victimelor traficului de persoane când acestea se găsesc pe teritoriul său.

6. Fiecare stat parte se asigură că sistemul său juridic prevede măsuri care să ofere victimelor traficului de persoane posibilitatea de a obține repararea prejudiciului suportat.

ART. 7

Statutul victimelor traficului de persoane în statele de primire

1. Pentru a lua măsuri conform art. 6 din prezentul protocol, fiecare stat parte intenționează să adopte măsuri legislative sau alte măsuri corespunzătoare care să permită victimelor traficului de persoane să rămână pe teritoriul său, cu titlu temporar sau permanent, atunci când este cazul.

2. Atunci când aplică dispoziția de la paragraful 1 din prezentul articol, fiecare stat parte trebuie să țină cont de factorii umanitari şi personali.

ART. 8

Repatrierea victimelor traficului de persoane

1. Statul parte de care aparține o victimă a traficului de persoane sau în care aceasta avea dreptul de a locui cu titlu permanent în momentul intrării sale pe teritoriul statului parte de primire facilitează şi acceptă, ținând neapărat seama de siguranța acestei persoane, întoarcerea acesteia fără întârziere nejustificată sau nechibzuită.

2. Atunci când un stat parte trimite o victimă a traficului de persoane într-un stat parte de care această persoană aparține sau în care avea dreptul de a locui cu titlu permanent în momentul intrării sale pe teritoriul statului parte de primire, această întoarcere este asigurată ținând neapărat cont de siguranța persoanei, precum şi de starea oricărei proceduri judiciare legate de faptul că aceasta este o victimă a traficului, şi de preferat se face voluntar.

3. La cererea unui stat parte de primire, un stat parte solicitat verifică, fără întârziere nejustificată, dacă victima unui trafic de persoane îi aparține sau avea dreptul de a locui cu titlu permanent pe teritoriul său în momentul intrării sale pe teritoriul statului parte de primire.

4. În scopul facilitării întoarcerii unei victime a traficului de persoane care nu posedă documentele necesare, statul parte de care aparține această persoană ori în care avea dreptul de a locui cu titlu permanent în momentul intrării sale pe teritoriul statului parte de primire acceptă să elibereze, la cererea statului parte de primire, documentele de călătorie sau orice altă autorizație necesară pentru a permite acelei persoane a se îndrepta şi a fi readmisă pe teritoriul său.

5. Dispozițiile prezentului articol sunt înțelese fără prejudicierea oricărui drept acordat victimei prin orice lege internă a statului parte de primire.

6. Dispozițiile prezentului articol sunt înțelese fără prejudicierea oricărui acord sau aranjament bilateral ori multilateral aplicabil susținând, în totalitate sau în parte, întoarcerea victimelor traficului de persoane.

III. PREVENIRE, COOPERARE ŞI ALTE MĂSURI

ART. 9

Prevenirea traficului de persoane

1. Statele părți stabilesc politici, programe şi alte măsuri de ansamblu pentru:

a) prevenirea şi combaterea traficului de persoane; şi

b) protecția victimelor traficului de persoane, în special a femeilor şi copiilor, împotriva unei noi acțiuni ale cărei victime ar putea fi.

2. Statele părți depun eforturi pentru a lua măsuri, precum cercetări, campanii de informare şi campanii prin mass-media, precum şi inițiative sociale şi economice, în scopul prevenirii şi combaterii traficului de persoane.

3. Politicile, programele şi alte măsuri stabilite conform prezentului articol includ, după cum este necesar, o cooperare cu organizațiile neguvernamentale, cu alte organizații competente şi cu alte elemente ale societății civile.

4. Statele părți iau sau întăresc măsurile, pe calea unei cooperări bilaterale sau multilaterale, pentru remedierea factorilor care fac persoanele, în special femeile şi copiii, vulnerabile în fața traficului, precum sărăcia, subdezvoltarea şi inegalitatea şanselor.

5. Statele părți adoptă sau întăresc măsurile legislative ori altele, precum măsuri de ordin educativ, social sau cultural, pe calea unei cooperări bilaterale ori multilaterale, pentru a descuraja cererea care favorizează orice formă de exploatare a persoanelor, în special a femeilor şi a copiilor, care are ca scop traficul.

ART. 10

Schimb de informații şi formare

1. Serviciile de detectare, reprimare, imigrare sau alte servicii competente ale statelor părți cooperează între ele, după cum este necesar, făcând schimb, conform dreptului intern al acestor state, de informații care le permit să stabilească:

a) dacă persoanele care trec sau încearcă să treacă o frontieră internațională cu documente de călătorie aparținând altor persoane ori fără documente de călătorie sunt autori sau victime ale traficului de persoane;

b) tipurile de documente de călătorie pe care persoanele le-au folosit sau au încercat să le folosească pentru trecerea unei frontiere internaționale în scopul traficului de persoane; şi

c) mijloacele şi metodele folosite de grupurile infracționale organizate pentru traficul de persoane, inclusiv recrutarea şi transportul victimelor, itinerariile şi legăturile între persoanele şi grupurile care se ocupă de acest trafic, precum şi măsurile care permit descoperirea acestora.

2. Statele părți asigură sau întăresc formarea agenților serviciilor de detectare, reprimare, imigrare şi a altor servicii competente pentru prevenirea traficului de persoane. Această formare ar trebui să pună accentul pe metodele folosite pentru prevenirea unui astfel de trafic, trimiterea în judecată a traficanților şi respectarea drepturilor victimelor, mai ales protejarea acestora împotriva traficanților. Aceasta ar trebui să țină cont, în egală măsură, de necesitatea de a lua în considerare drepturile ființei umane şi problemele

specifice ale femeilor şi copiilor şi să favorizeze cooperarea cu organizațiile neguvernamentale, cu alte organizații competente şi cu alte elemente ale societății civile.

3. Un stat parte care primeşte informații se conformează oricărei cereri din partea statului parte care le-a comunicat, supunând folosirea acestora la restricții.

ART. 11
Măsuri la frontieră

1. Fără să aducă atingere angajamentelor internaționale referitoare la libera circulație a persoanelor, statele părți întăresc, în măsura în care este posibil, controalele la frontieră necesare pentru prevenirea şi descoperirea traficului de persoane.

2. Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative sau altele corespunzătoare pentru prevenirea, pe cât este posibil, a folosirii mijloacelor de transport exploatate de transportatorii comerciali pentru comiterea infracțiunilor stabilite conform art. 5 al prezentului protocol.

3. Atunci când este cazul şi fără a aduce atingere convențiilor internaționale aplicabile, aceste măsuri constau mai ales în prevederea obligației pentru transportatorii comerciali, inclusiv orice companie de transport sau orice proprietar sau exploatator al oricărui mijloc de transport, de a verifica dacă toți pasagerii sunt în posesia documentelor de călătorie cerute pentru intrarea în statul de primire.

4. Fiecare stat parte ia măsurile necesare, conform dreptului său intern, pentru a impune sancțiuni în cazul obligației precizate la paragraful 3 al prezentului articol.

5. Fiecare stat parte intenționează să ia măsuri care să permită, conform dreptului său intern, refuzarea intrării persoanelor implicate în comiterea infracțiunilor stabilite conform prezentului articol sau anularea vizei acestora.

6. Fără să aducă atingere art. 27 al convenției, statele părți intenționează să întărească cooperarea între serviciile lor de control la frontieră, stabilind şi menținând căi de comunicare directă.

ART. 12
Securitatea şi controlul documentelor

Fiecare stat parte ia măsurile necesare, în funcție de mijloacele disponibile:

a) pentru a face astfel încât documentele de călătorie sau de identitate pe care le eliberează să fie de o astfel de calitate încât să nu poată fi

folosite cu uşurință în mod impropriu, să fie falsificate ori modificate, reproduse sau eliberate în mod ilicit; şi

b) pentru a asigura integritatea şi securitatea documentelor de călătorie sau de identitate eliberate de acesta ori în numele său şi pentru a împiedica faptul de a fi create, eliberate şi folosite în mod ilicit.

ART. 13

Legitimitatea şi valabilitatea documentelor

La cererea unui stat parte, un alt stat parte verifică, conform dreptului său intern şi într-un termen rezonabil, legitimitatea şi valabilitatea documentelor de călătorie sau de identitate eliberate ori considerate că au fost eliberate în numele său şi despre care se bănuieşte că sunt utilizate pentru traficul de persoane.

IV. DISPOZIȚII FINALE

ART. 14

Clauza de protecție

1. Nici o dispoziție a prezentului protocol nu are incidență asupra drepturilor, obligațiilor şi responsabilităților statelor şi particularilor în virtutea dreptului internațional, inclusiv a dreptului internațional umanitar şi a dreptului internațional referitor la drepturile omului, şi, în special, atunci când se aplică, a Convenției din anul 1951 şi a Protocolului din anul 1967 referitoare la statutul refugiaților, precum şi a principiului de nerespingere prevăzut în acestea.

2. Măsurile precizate în prezentul protocol sunt interpretate şi aplicate astfel încât persoanele să nu facă obiectul unei discriminări pe motiv că sunt victime ale unui trafic. Interpretarea şi aplicarea acestor măsuri sunt conforme principiilor de nediscriminare recunoscute pe plan internațional.

ART. 15

Rezolvarea diferendelor

1. Statele părți depun eforturi pentru a rezolva diferendele privind interpretarea sau aplicarea prezentului protocol pe calea negocierilor.

2. Orice diferend între două state părți privind interpretarea sau aplicarea prezentului protocol, care nu poate fi rezolvat pe calea negocierilor într-o perioadă rezonabilă, este, la cererea unuia dintre statele părți, supus

arbitrajului. Dacă în termen de 6 luni, începând de la data cererii de arbitraj, statele părți nu se pot înțelege asupra organizării arbitrajului, oricare dintre ele poate să supună diferendul Curții Internaționale de Justiție, adresând o cerere conform Statutului Curții.

3. Fiecare stat parte poate, în momentul semnării, al ratificării, al acceptării sau al aprobării prezentului protocol sau al aderării la acesta, să declare că nu se consideră legat prin paragraful 2 din prezentul articol. Celelalte state părți nu sunt legate prin paragraful 2 din prezentul articol de orice stat parte care a formulat o astfel de rezervă.

4. Orice stat parte care a formulat o rezervă în virtutea paragrafului 3 din prezentul articol o poate retrage în orice moment, înaintând o notificare secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

ART. 16

Semnare, ratificare, acceptare, aprobare şi aderare

1. Prezentul protocol va fi deschis spre semnare de către toate statele din 12 până la 15 decembrie 2000 la Palermo (Italia) şi apoi la sediul Organizației Națiunilor Unite, la New York, până la 12 decembrie 2002.

2. Prezentul protocol este deschis în egală măsură spre semnare organizațiilor regionale de integrare economică, cu condiția ca cel puțin un stat membru al unei astfel de organizații să fi semnat prezentul protocol conform paragrafului 1 din prezentul articol.

3. Prezentul protocol este supus ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. O organizație regională de integrare economică îşi poate depune instrumentele de aprobare dacă cel puțin unul dintre statele membre a făcut acest lucru. În acest instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare această organizație declară extinderea competenței sale privitoare la problemele ridicate de prezentul protocol. Aceasta informează în egală măsură depozitarul asupra oricărei modificări pertinente a extinderii competenței sale.

4. Prezentul protocol este deschis aderării oricărui stat sau oricărei organizații regionale de integrare economică la care cel puțin un stat membru este parte a prezentului protocol. Instrumentele de aderare sunt depuse la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. În momentul aderării sale, o organizație regională de integrare economică îşi declară extinderea competenței privitoare la problemele ridicate de prezentul protocol. În acelaşi timp aceasta îl informează pe depozitar asupra oricărei modificări pertinente a extinderii competenței sale.

ART. 17
Intrare în vigoare

1. Prezentul protocol va intra în vigoare în a nouăzecea zi de la data depunerii celui de-al patruzecilea instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, fiind înțeles că nu va intra în vigoare înainte de intrarea în vigoare a convenției înseşi. În conformitate cu prezentul paragraf, nici unul dintre instrumentele depuse de o organizație regională de integrare economică nu este considerat ca instrument care vine să se adauge instrumentelor deja depuse de către statele mem bre ale acestei organizații.

2. Pentru fiecare stat sau organizație regională de integrare economică care va ratifica, va accepta sau va aproba prezentul protocol sau va adera la el după depunerea celui de-al patruzecilea instrument pertinent, prezentul protocol va intra în vigoare în cea de-a treizecea zi de la data depunerii instrumentului pertinent de către statul menționat sau de către organizația menționată sau la data în care intră în vigoare prin aplicarea paragrafului 1 al prezentului articol, dacă aceasta este posterioară.

ART. 18
Amendamente

1. La expirarea unui termen de 5 ani începând de la intrarea în vigoare a prezentului protocol, un stat parte poate să propună un amendament şi să depună textul acestuia la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. Acesta din urmă comunică propunerea de amendament statelor părți şi Conferinței părților la convenție în vederea examinării propunerii şi adoptării unei decizii. Statele părți la prezentul protocol reunite în Conferința părților fac toate eforturile pentru a ajunge la un consens asupra oricărui amendament. Dacă toate eforturile făcute în acest sens au fost epuizate fără să se ajungă la un acord, va fi necesar, în ultimă instanță, pentru ca amendamentul să fie adoptat, un vot al majorității a două treimi ale statelor părți la prezentul protocol prezente la Conferința părților şi exprimându-şi votul lor.

2. Organizațiile regionale de integrare economică dispun, pentru a-şi exercita, în virtutea prezentului articol, dreptul de vot în domeniile care țin de competența lor, de un număr de voturi egal cu numărul statelor lor membre părți la prezentul protocol. Acestea nu îşi exercită dreptul de vot dacă statele lor membre îl exercită pe al lor şi invers.

3. Un amendament adoptat conform paragrafului 1 din prezentul articol este supus ratificării, acceptării, aprobării sau aderării statelor părți.

4. Un amendament adoptat conform paragrafului 1 din prezentul articol va intra în vigoare pentru un stat parte la nouăzeci de zile de la data depunerii de către statul parte amintit la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a unui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare a amendamentului precizat.

5. Un amendament intrat în vigoare are forță obligatorie față de statele părți care şi-au exprimat consimțământul pentru a fi legate de către acesta. Celelalte state părți rămân legate prin dispozițiile prezentului protocol şi ale oricărui amendament anterior pe care l-au ratificat, acceptat sau aprobat.

ART. 19

Denunțare

1. Un stat parte poate să denunțe prezentul protocol prin notificare adresată secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. O astfel de denunțare are efect la un an de la primirea notificării de către secretarul general.

2. O organizație regională de integrare economică încetează să fie parte a prezentului protocol atunci când statele membre au denunțat-o.

ART. 20

Depozitar şi limba

1. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite este depozitarul prezentului protocol.

2. Originalul prezentului protocol, ale cărui texte în limbile engleză, arabă, chineză, spaniolă, franceză şi rusă sunt egal autentice, va fi depus la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

Fapt pentru care plenipotențiarii subsemnați, autorizați în acest sens de respectivele guverne, au semnat prezentul protocol.

PROTOCOL
împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului şi pe mare, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate*)

*) Traducere.

PREAMBUL

Statele părți la prezentul protocol,

declarând că o acțiune eficientă în scopul prevenirii şi combaterii traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului şi pe mare necesită o apropiere globală şi internațională, inclusiv cooperare, schimb de informații şi alte măsuri corespunzătoare, de natură socială şi în special economică, la nivel național, regional şi internațional,

amintind Rezoluția nr. 54/212 a Adunării generale a Organizației Națiunilor Unite din 22 decembrie 1999, prin care Adunarea generală a invitat insistent statele membre şi organismele Națiunilor Unite să întărească cooperarea internațională în domeniul migrărilor internaționale şi al dezvoltării în scopul confruntării cu cauzele profunde ale migrărilor, în special acelea care sunt legate de sărăcie, să reducă avantajele pe care migrările internaționale le aduc celor interesați şi să încurajeze, după cum au convenit, mecanismele interregionale, regionale şi subregionale pentru a continua să se ocupe de problema migrărilor şi a dezvoltării,

fiind convinse că migranții trebuie să fie tratați cu umanitate şi că drepturile lor trebuie să fie pe deplin protejate,

ținând cont de faptul că, în ciuda eforturilor întreprinse de alte instanțe internaționale, nu există nici un instrument universal care să aibă drept obiect toate aspectele traficului ilegal de migranți şi alte chestiuni legate de acesta,

preocupate de creşterea considerabilă a activităților grupurilor criminale organizate în materie de trafic ilegal de migranți şi a altor activități infracționale legate de acestea, prevăzute de prezentul protocol, care aduc prejudicii grave statelor respective,

preocupate de asemenea de faptul că traficul ilegal de migranți riscă să pună în pericol viața şi securitatea migranților respectivi,

amintind Rezoluția nr. 53/111 a Adunării generale a Organizației Națiunilor Unite din 9 decembrie 1998 prin care Adunarea generală a decis crearea unui comitet interguvernamental special cu o componență nelimitată, însărcinat să elaboreze o convenție internațională generală împotriva criminalității transnaționale organizate şi să examineze dacă se poate elabora, în special, un instrument internațional de luptă împotriva traficului şi transportului ilegal de migranți, inclusiv pe calea maritimă,

convinse că faptul de a adăuga la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate un instrument internațional împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului şi pe mare va ajuta la prevenirea şi la combaterea acestui gen de criminalitate,

au convenit cele ce urmează:

I. DISPOZIȚII GENERALE

ART. 1
Relația cu Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate

1. Prezentul protocol completează Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate. El este interpretat împreună cu convenția.

2. Dispozițiile convenției se aplică mutatis mutandis prezentului protocol, cu excepția oricărei dispoziții contrare protocolului.

3. Infracțiunile stabilite conform art. 6 al prezentului protocol sunt considerate infracțiuni stabilite conform convenției.

ART. 2
Obiectul

Prezentul protocol are drept obiect prevenirea şi combaterea traficului ilegal de migranți, precum şi promovarea cooperării dintre statele părți în acest scop, protejând în acelaşi timp drepturile migranților care fac obiectul acestui trafic.

ART. 3
Terminologia

În înțelesul prezentului protocol:

a) expresia trafic ilegal de migranți desemnează faptul de a asigura, în scopul obținerii, direct sau indirect, un folos financiar ori un alt folos material,

intrarea ilegală într-un stat parte a unei persoane care nu este nici cetățean, nici rezident permanent al acelui stat;

b) expresia *intrare ilegală* desemnează trecerea frontierelor atunci când condițiile necesare intrării legale în statul primitor nu sunt satisfăcute;

c) expresia document de călătorie sau de identitate fraudulos desemnează orice document de călătorie ori de identitate:

(i) care a fost contrafăcut sau modificat în mod substanțial de către oricine altcineva în afară de o persoană ori o autoritate abilitată prin lege să pregătească sau să elibereze documentul de călătorie ori de identitate în numele statului; sau

(ii) care a fost eliberat sau obținut în mod ilegal printr-o declarație falsă, prin corupție ori constrângere sau prin orice alt mijloc ilegal; sau

(iii) care este utilizat de către o altă persoană decât titularul legitim;

d) termenul navă desemnează orice tip de maşină acvatică, inclusiv maşină fără pescaj şi un hidroavion, utilizat sau ce poate fi utilizat ca mijloc de transport pe apă, cu excepția unei nave de război, a unei nave de război auxiliare ori a altei nave ce aparține unui guvern sau se află în exploatarea sa, atât timp cât este utilizat exclusiv pentru un serviciu public necomercial.

ART. 4

Domeniul de aplicare

Prezentul protocol se aplică, cu excepția dispozițiilor contrare, prevenirii anchetelor şi urmăririlor privind infracțiunile prevăzute de art. 6, atunci când aceste infracțiuni sunt de natură transnațională şi în săvârşirea lor este implicat un grup infracțional organizat, precum şi protecției drepturilor persoanelor care au făcut obiectul acestor infracțiuni.

ART. 5

Responsabilitatea penală a migranților

Migranții nu devin pasibili de urmăriri penale în temeiul prezentului protocol pentru faptul că au făcut obiectul faptelor prevăzute la art. 6.

ART. 6

Incriminarea

1. Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative sau alte măsuri necesare pentru a conferi caracterul de infracțiune, atunci când faptele au fost comise intenționat şi pentru a obține, direct ori indirect, un folos financiar sau un alt folos material:

a) traficului ilegal de migranți;

b) atunci când faptele au fost comise în scopul de a permite traficul ilegal de migranți:

(i) confecționării unui document de călătorie sau de identitate fraudulos;

(ii) faptei de a furniza sau de a poseda un asemenea document;

c) faptei de a permite unei persoane, care nu este nici cetățean, nici rezident permanent, să rămână în statul respectiv fără a respecta condițiile necesare şederii legale în acel stat, prin mijloacele menționate la lit. b) a prezentului paragraf sau prin orice alte mijloace ilegale.

2. Fiecare stat parte adoptă, de asemenea, măsuri legislative şi alte măsuri necesare pentru a conferi caracterul de infracțiune:

a) sub rezerva conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic, faptei de a încerca să comită o infracțiune stabilită conform paragrafului 1 al prezentului articol;

b) faptei de a fi complice la o infracțiune stabilită conform lit. a), lit. b) (i) sau lit. c) a paragrafului 1 al prezentului articol şi, sub rezerva conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic, faptei de a fi complice la o infracțiune stabilită conform lit. b) (ii) a paragrafului 1 al prezentului articol;

c) faptei de a organiza comiterea unei infracțiuni stabilite conform paragrafului 1 al prezentului articol sau de a da instrucțiuni altor persoane pentru ca acestea să o comită.

3. Fiecare stat parte adoptă măsuri legislative şi alte măsuri necesare pentru a conferi caracterul de circumstanță agravantă infracțiunilor stabilite conform lit. a), lit. b) (i) şi lit. c) ale paragrafului 1 al prezentului articol şi, sub rezerva conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic, infracțiunilor stabilite conform lit. b) şi c) ale paragrafului 2 al prezentului articol:

a) faptei de a pune în pericol sau de a risca punerea în pericol a vieții ori securității migranților respectivi; sau

b) tratamentului inuman sau degradant aplicat acestor migranți, inclusiv pentru exploatare.

4. Nici o dispoziție a prezentului protocol nu împiedică un stat parte să ia măsuri împotriva unei persoane ale cărei fapte constituie, în dreptul său intern, o infracțiune.

II. TRAFICUL ILEGAL DE MIGRANȚI PE MARE

ART. 7

Colaborarea

Statele părți colaborează în orice fel posibil în vederea prevenirii şi opririi traficului ilegal de migranți pe mare, conform dreptului internațional al mării.

ART. 8

Măsuri împotriva traficului ilegal de migranți pe mare

1. Un stat parte care are motive serioase să bănuiască faptul că o navă sub pavilionul său ce se prevalează de înmatricularea în registrul său, fără naționalitate sau având în realitate naționalitatea statului parte în cauză, deşi este sub pavilion străin ori refuză să îşi arboreze pavilionul, se ocupă cu traficul ilegal de migranți pe mare, poate cere altor state părți să îl ajute să pună capăt utilizării acestei nave în scopul menționat. Statele părți solicitate furnizează această asistență în măsura posibilului, ținând cont de mijloacele de care dispun.

2. Un stat parte care are motive serioase să bănuiască faptul că o navă care îşi exercită libertatea de navigație conform dreptului internațional şi sub pavilion sau purtând însemnele înmatriculării unui alt stat parte se ocupă cu traficul ilegal de migranți pe mare poate să notifice statului al cărui pavilion îl poartă nava, să ceară confirmarea înmatriculării şi, dacă aceasta este confirmată, să ceară autorizarea acestui stat de a lua măsurile necesare în privința acestei nave. Statul al cărui pavilion îl poartă nava poate, în special, să autorizeze statul solicitant să:

a) inspecteze nava;

b) viziteze nava; şi

c) dacă găseşte dovezi că nava practică traficul ilegal de migranți pe mare, să ia măsurile necesare în privința navei, a persoanelor şi a încărcăturii de la bord, precum şi a statului sub al cărui pavilion s-a autorizat acțiunea.

3. Un stat parte care a luat una dintre măsurile prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol informează fără întârziere statul sub al cărui pavilion circulă nava asupra rezultatelor acestei măsuri.

4. Un stat parte răspunde fără întârziere unei cereri ce îi este adresată de către un alt stat parte în vederea stabilirii dacă o navă care se prevalează de înmatriculare în registrul său sau care îşi arborează pavilionul este abilitată, precum şi unei cereri de autorizare prezentate conform paragrafului 2 al prezentului articol.

5. Un stat sub al cărui pavilion circulă nava poate, într-o măsură compatibilă cu art. 7 al prezentului protocol, să îşi subordoneze autorizația unor condiții decise de comun acord între el şi statul solicitant, în special în ceea ce priveşte responsabilitatea şi luarea de măsuri efective. Un stat parte nu ia nici o măsură suplimentară fără autorizarea expresă a statului al cărui pavilion îl poartă nava, cu excepția acelora care sunt necesare pentru îndepărtarea unui pericol iminent asupra vieții persoanelor sau a acelora care rezultă din acorduri bilaterale ori multilaterale pertinente.

6. Fiecare stat parte desemnează una sau, dacă este necesar, mai multe autorități abilitate să primească cererile de asistență, de confirmare a înmatriculării în registrul acestuia ori a dreptului de a arbora pavilionul său, precum şi cererile de autorizare de a lua măsurile potrivite şi de a răspunde acestor cereri. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite comunică celorlalte state părți autoritatea desemnată de fiecare dintre ele în luna următoare acestei desemnări.

7. Un stat parte care are motive serioase să bănuiască faptul că o navă se ocupă cu traficul ilegal de migranți pe mare şi că această navă este fără naționalitate sau poate fi asimilată unei nave fără naționalitate poate să o inspecteze şi să o viziteze. Dacă bănuielile sunt confirmate prin dovezi, acest stat parte ia măsurile potrivite conform dreptului intern şi dreptului internațional adecvat.

ART. 9

Clauze de protecție

1. Când ia măsuri împotriva unei nave conform art. 8 al prezentului protocol, un stat parte:

a) veghează la securitatea şi la tratamentul uman al persoanelor aflate la bord;

b) ține cont în modul cuvenit de necesitatea de a nu compromite securitatea navei sau a încărcăturii sale;

c) ține cont în modul cuvenit de necesitatea de a nu prejudicia interesele comerciale sau drepturile statului al cărui pavilion îl poartă nava ori ale oricărui alt stat interesat;

d) veghează, în funcție de mijloacele sale, ca orice măsură luată în privința navei să fie rațională din punct de vedere ecologic.

2. Atunci când motivele măsurilor luate prin aplicarea art. 8 al prezentului protocol se dovedesc nefondate, nava este despăgubită pentru orice pierdere sau eventuală pagubă, cu condiția să nu fi comis vreo acțiune care să justifice măsurile luate.

3. Atunci când o măsură este luată, adoptată sau aplicată conform prezentului capitol, se ține cont aşa cum se cuvine de necesitatea de a nu afecta şi nici de a nu împiedica:

a) drepturile şi obligațiile statelor de coastă şi exercitarea competenței lor conform dreptului internațional al mării; sau

b) puterea statului al cărui pavilion îl poartă nava de a-şi exercita competența şi controlul în chestiunile de ordin administrativ, tehnic şi social privind nava.

4. Orice măsură luată pe mare prin aplicarea prezentului capitol este executată doar de navele de război sau de aeronavele militare ori de alte nave sau aeronave abilitate în acest scop, purtând vizibil o marcă exterioară şi identificabilă că se află în serviciul statului.

III. PREVENIREA, COOPERAREA ŞI ALTE MĂSURI

ART. 10
Informarea

1. Fără a încălca art. 27 şi 28 din convenție, statele părți, în special acelea care au frontiere comune sau sunt situate pe itinerarii folosite pentru traficul ilegal de emigranți, pentru a atinge obiectivele prezentului protocol, conform sistemelor lor juridice şi administrative respective, fac schimb de informații pertinente privind în special:

a) punctele de îmbarcare şi de destinație, precum şi itinerarele, transportatorii şi mijloacele de transport despre care se ştie sau se bănuieşte că sunt utilizate de o grupare infracțională organizată pentru comiterea faptelor prevăzute de art. 6 al prezentului protocol;

b) identificarea şi metodele de organizare a grupurilor infracționale organizate despre care se ştie sau se bănuieşte că ar comite faptele prevăzute de art. 6 al prezentului protocol;

c) autenticitatea şi caracteristicile documentelor de călătorie eliberate de către un stat parte, precum şi furtul de documente de călătorie sau de identitate noi ori utilizarea necorespunzătoare a acestora;

d) mijloacele şi metodele de ascundere şi de transport al persoanelor, modificarea, reproducerea ori cumpărarea ilegală sau orice alt fel de uz necorespunzător al documentelor de călătorie ori de identitate utilizate pentru comiterea faptelor prevăzute de art. 6 al prezentului protocol şi mijloacele de detectare a acestora;

e) datele experienței de ordin legislativ, precum şi practicile şi măsurile ce vizează prevenirea şi combaterea faptelor prevăzute de art. 6 al prezentului protocol; şi

f) problemele ştiințifice şi tehnice utile pentru descoperire şi reprimare, în scopul întăririi reciproce a capacității lor de prevenire şi combatere a faptelor prevăzute de art. 6 al prezentului protocol, de începere a anchetelor asupra acestor fapte şi de urmărire a autorilor.

2. Un stat parte care primeşte informații se conformează oricărei cereri a statului parte care le-a comunicat, supunând folosirea lor unor restricții.

ART. 11
Măsuri la frontiere

1. Fără a încălca angajamentele internaționale referitoare la libera circulație a persoanelor, statele părți întăresc, în măsura posibilului, controalele la frontiere, necesare pentru prevenirea şi descoperirea traficului ilegal de migranți.

2. Fiecare stat parte adoptă măsuri legislative sau alte măsuri necesare pentru prevenirea, pe cât posibil, a folosirii mijloacelor de transport utilizate de către transportatorii comerciali pentru comiterea infracțiunii stabilite conform lit. a) a paragrafului 1 al art. 6 din prezentul protocol.

3. Atunci când este necesar, fără a aduce atingere convențiilor internaționale aplicabile, aceste măsuri constau în special în prevederea obligației pentru transportatorii comerciali, inclusiv orice companie de transport sau orice proprietar ori utilizator al oricărui mijloc de transport, de a verifica dacă toți pasagerii posedă documentele de călătorie cerute pentru intrarea în statul primitor.

4. Fiecare stat parte ia măsurile necesare, conform dreptului său intern, pentru a însoți de sancțiuni obligația prevăzută de paragraful 3 al prezentului articol.

5. Fiecare stat parte examinează luarea de măsuri care să permită, conform dreptului său intern, refuzarea intrării persoanelor implicate în comiterea infracțiunilor stabilite conform prezentului protocol sau anularea vizei.

6. Fără a încălca art. 27 al convenției, statele părți examinează întărirea cooperării dintre serviciile lor de control la frontiere, în special prin stabilirea şi menținerea căilor de comunicare directă.

ART. 12
Securitatea şi controlul documentelor

Fiecare stat parte ia măsurile necesare, conform mijloacelor disponibile:

a) pentru a face în aşa fel încât documentele de călătorie sau de identitate pe care le eliberează să aibă o astfel de calitate încât să nu poată fi uşor folosite într-un mod impropriu, falsificate ori modificate, reproduse sau eliberate ilegal; şi

b) pentru a asigura integritatea şi securitatea documentelor de călătorie sau de identitate eliberate de el ori în numele lui şi pentru a împiedica întocmirea, eliberarea şi utilizarea lor ilegală.

ART. 13

Legitimitatea şi valabilitatea documentelor

La cererea unui alt stat parte, un stat parte verifică, conform dreptului său intern şi într-un termen rezonabil, legitimitatea şi valabilitatea documentelor de călătorie sau de identitate eliberate ori probabil bănuite că au fost eliberate în numele său şi despre care se bănuieşte că sunt utilizate pentru comiterea faptelor prevăzute de art. 6 al prezentului protocol.

ART. 14

Pregătirea şi cooperarea tehnică

1. Statele părți asigură sau intensifică pregătirea specializată a agenților serviciilor de migrare şi a altor agenți competenți pentru prevenirea faptelor prevăzute de art. 6 al prezentului protocol şi pentru tratamentul uman acordat migranților care fac obiectul acestor fapte, precum şi pentru respectarea drepturilor ce le sunt recunoscute la nevoie în prezentul protocol.

2. Statele părți colaborează între ele şi cu organizațiile internaționale, organizațiile neguvernamentale şi cu celelalte organizații competente, precum şi cu alte instituții ale societății civile, pentru asigurarea unei pregătiri adecvate a personalului pe teritoriul lor, în vederea prevenirii, combaterii şi eradicării faptelor prevăzute de art. 6 al prezentului protocol şi a protecției drepturilor migranților ce fac obiectul acestor fapte. Această pregătire vizează, în special:

a) îmbunătățirea securității şi calității documentelor de călătorie;

b) recunoaşterea şi descoperirea documentelor de călătorie sau de identitate frauduloase;

c) activitățile de informare cu caracter penal, în special în ceea ce priveşte identificarea grupurilor infracționale organizate despre care se ştie sau se bănuieşte că ar comite faptele prevăzute la art. 6 al prezentului protocol, metodele folosite pentru transportarea migranților ce fac obiectul unui trafic ilegal, folosirea necorespunzătoare a documentelor de călătorie ori de identitate pentru săvârşirea faptelor prevăzute de art. 6 şi mijloacele de disimulare utilizate în traficul ilegal de migranți;

d) îmbunătățirea procedurilor de descoperire, la punctele de intrare şi de ieşire tradiționale şi netradiționale, a migranților ce fac obiectul unui trafic ilegal; şi

e) tratamentul uman aplicat migranților şi protecția drepturilor care le sunt recunoscute în prezentul protocol.

3. Statele părți având experiență corespunzătoare au în vedere să acorde asistență tehnică statelor care sunt frecvent folosite ca țări de origine sau de tranzit pentru persoanele care au făcut obiectul faptelor prevăzute de art. 6 al prezentului protocol. Statele părți fac tot posibilul pentru a furniza resursele necesare, cum ar fi vehicule, sisteme informatice şi lecturi de documente, în scopul combaterii faptelor prevăzute de art. 6.

ART. 15
Alte măsuri de prevenire

1. Fiecare stat parte ia măsuri ce vizează aplicarea sau întărirea programelor de informare pentru sensibilizarea publicului că faptele prevăzute de art. 6 al prezentului protocol constituie o activitate infracțională săvârşită frecvent de către grupurile infracționale organizate în scopul obținerii de profit şi că respectivii migranți sunt supuşi unor riscuri grave.

2. Conform art. 31 al convenției, statele părți colaborează în domeniul informației pentru a-i împiedica pe posibilii migranți să devină victimele grupurilor infracționale organizate.

3. Fiecare stat parte promovează sau intensifică, după caz, programe de dezvoltare şi de cooperare la nivel național, regional şi internațional, ținând cont de realitățile socioeconomice ale migrărilor şi acordând o atenție deosebită zonelor defavorizate din punct de vedere economic şi social, în scopul confruntării cu cauzele socioeconomice profunde ale traficului ilegal de migranți, cum ar fi sărăcia şi subdezvoltarea.

ART. 16
Măsuri de protecție şi de asistență

1. Atunci când aplică prezentul protocol, fiecare stat parte ia, conform obligațiilor ce-i revin în temeiul dreptului internațional, toate măsurile necesare, inclusiv, dacă este nevoie, măsurile legislative, pentru a apăra şi a proteja drepturile persoanelor care au făcut obiectul faptelor prevăzute de art. 6 al prezentului protocol, drepturi ce le sunt acordate în temeiul dreptului internațional aplicabil, în special dreptul la viață şi dreptul de a nu fi supus la tortură sau la alte pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante.

2. Fiecare stat parte ia măsurile necesare pentru a acorda migranților o protecție adecvată împotriva violenței ce le-ar putea fi aplicată, atât de către persoane, cât şi de către grupări, pentru faptul că au făcut obiectul faptelor prevăzute la art. 6 al prezentului protocol.

3. Fiecare stat parte acordă o asistență potrivită migranților a căror viață sau securitate este pusă în pericol pentru că au făcut obiectul faptelor prevăzute de art. 6 al prezentului protocol.

4. Atunci când aplică dispozițiile prezentului articol, statele părți țin cont de nevoile deosebite ale femeilor şi copiilor.

5. În cazul deținerii unei persoane care a făcut obiectul faptelor prevăzute de art. 6 al prezentului protocol, fiecare stat parte îşi respectă obligațiile asumate în temeiul Convenției de la Viena asupra relațiilor consulare, în cazurile aplicabile, inclusiv obligația de a informa fără întârziere persoana respectivă despre dispozițiile referitoare la notificarea şi comunicarea cu funcționarii consulari.

ART. 17

Acorduri şi convenții

Statele părți examinează posibilitatea încheierii de acorduri bilaterale sau regionale, de convenții operaționale ori de înțelegeri ce vizează:

a) stabilirea celor mai potrivite şi eficiente măsuri pentru prevenirea şi combaterea faptelor prevăzute de art. 6 al prezentului protocol; sau

b) dezvoltarea dispozițiilor prezentului protocol.

ART. 18

Întoarcerea migranților ce fac obiectul traficului ilegal

1. Fiecare stat parte consimte să faciliteze şi să accepte, fără întârziere nejustificată sau nerezonabilă, întoarcerea unei persoane care a făcut obiectul unei fapte prevăzute de art. 6 al prezentului protocol şi care este cetățean ori are dreptul de a avea reşedința permanentă pe teritoriul său sau în momentul revenirii.

2. Fiecare stat parte studiază posibilitatea de a facilita şi de a accepta, conform dreptului său intern, revenirea unei persoane care a făcut obiectul unei fapte prevăzute de art. 6 al prezentului protocol şi care avea dreptul de a avea reşedința permanentă pe teritoriul său în momentul intrării acelei persoane pe teritoriul statului primitor.

3. La cererea statului parte de primire, un stat parte solicitat verifică, fără întârziere nejustificată sau nerezonabilă, dacă persoana care a făcut obiectul unei fapte prevăzute la art. 6 al prezentului protocol este cetățeanul său ori are dreptul de a avea reşedința permanentă pe teritoriul său.

4. În scopul facilitării întoarcerii unei persoane care a făcut obiectul unei fapte prevăzute de art. 6 al prezentului protocol şi care nu posedă documentele cerute, statul parte al cărei cetățean este această persoană ori în care are dreptul de şedere permanentă acceptă să elibereze, la cererea

statului parte primitor, documentele de călătorie sau orice alt fel de autorizație necesară pentru a permite persoanei să se predea şi să fie reprimită pe teritoriul său.

5. Fiecare stat parte interesat de întoarcerea unei persoane care a făcut obiectul unei fapte prevăzute de art. 6 al prezentului protocol ia toate măsurile necesare pentru a organiza această revenire în mod organizat, ținând cont de securitatea şi demnitatea persoanei.

6. Statele părți pot coopera cu organizațiile internaționale competente pentru aplicarea prezentului articol.

7. Prezentul articol nu prejudiciază drepturile acordate de orice lege a statului parte primitor persoanelor care au făcut obiectul unei fapte prevăzute de art. 6 al prezentului protocol.

8. Prezentul articol nu are urmări asupra obligațiilor asumate în temeiul oricărui alt tratat bilateral ori multilateral aplicabil sau al oricărui alt acord ori convenție operațională aplicabilă determinând, în întregime sau parțial, întoarcerea persoanelor care au făcut obiectul unei fapte prevăzute de art. 6 al prezentului protocol.

IV. DISPOZIȚII FINALE

ART. 19
Clauze de protecție

1. Nici o dispoziție a prezentului protocol nu are urmări asupra altor drepturi, obligații şi răspunderi ale statelor şi persoanelor private în temeiul dreptului internațional, inclusiv dreptul internațional umanitar şi dreptul internațional referitor la drepturile omului, şi, în special, atunci când se aplică, referitor la Convenția din 1951 şi Protocolul din 1967 privind statutul refugiaților, precum şi principiul nerespingerii care este prevăzut de acesta.

2. Măsurile prevăzute de prezentul protocol sunt interpretate şi aplicate astfel încât persoanele să nu facă obiectul unei discriminări pe motiv că fac obiectul faptelor prevăzute de art. 6 al prezentului protocol. Interpretarea şi aplicarea acestor măsuri sunt conforme principiilor nediscriminatorii recunoscute internațional.

ART. 20
Rezolvarea diferendelor

1. Statele părți fac eforturi pentru rezolvarea diferendelor privind interpretarea sau aplicarea prezentului protocol pe calea negocierii.

2. Orice neînțelegere între două sau mai multe state părți privind interpretarea sau aplicarea prezentului protocol, care nu poate fi rezolvată pe calea negocierii într-un termen rezonabil, la cererea unuia dintre aceste state părți este supusă arbitrajului. Dacă în termen de 6 luni începând de la data cererii arbitrajului, statele părți nu cad de acord în privința organizării arbitrajului, oricare dintre ele poate supune diferendul atenției Curții Internaționale de Justiție, adresând o cerere conform Statutului Curții.

3. Fiecare stat parte poate, în momentul semnării, ratificării, acceptării sau aprobării prezentului protocol ori aderării la acesta, să declare că nu se consideră legat prin paragraful 2 al prezentului articol. Celelalte state părți nu sunt legate prin paragraful 2 al prezentului articol de orice stat parte care a emis o asemenea rezervă.

4. Orice stat parte care a emis o rezervă în temeiul paragrafului 3 al prezentului articol poate să o retragă în orice moment, adresând o notificare secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

ART. 21

Semnarea, ratificarea, acceptarea, aprobarea şi aderarea

1. Prezentul protocol va fi deschis semnării tuturor statelor în perioada 12 - 15 decembrie 2000 la Palermo (Italia) şi apoi la sediul Organizației Națiunilor Unite, la New York, până la data de 12 decembrie 2002.

2. Prezentul protocol este, de asemenea, deschis semnării de către organizațiile regionale de integrare economică, cu condiția ca cel puțin un stat membru al unei asemenea organizații să fi semnat prezentul protocol conform paragrafului 1 al prezentului articol.

3. Prezentul protocol este supus ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare ori de aprobare vor fi depuse la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. O organizație regională de integrare economică îşi poate depune instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare dacă cel puțin unul dintre statele ei membre a făcut-o. În acest instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare, această organizație declară extinderea competenței sale asupra chestiunilor guvernate de prezentul protocol. De asemenea, ea îl informează pe depozitar despre orice modificare pertinentă asupra extinderii competenței sale.

4. Prezentul protocol este deschis aderării oricărui stat sau oricărei organizații regionale de integrare economică, din care cel puțin un stat membru este parte la prezentul protocol. Instrumentele de aderare sunt depuse la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. În momentul aderării sale, o organizație regională de integrare economică declară extinderea competenței sale asupra chestiunilor guvernate de prezentul protocol. Ea îl informează, de

asemenea, pe depozitar despre orice modificare pertinentă asupra extinderii competenței sale.

ART. 22
Intrarea în vigoare

1. Prezentul protocol va intra în vigoare după nouăzeci de zile de la data depunerii celui de-al patruzecilea instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, înțelegându-se prin aceasta că nu va intra în vigoare înainte de intrarea în vigoare a convenției. Pentru aplicarea prezentului paragraf nici unul dintre instrumentele depuse de o organizație regională de integrare economică nu este considerat instrument ce se adaugă instrumentelor depuse deja de statele membre ale acestei organizații.

2. Pentru fiecare stat sau organizație regională de integrare economică ce va ratifica, va accepta ori va aproba prezentul protocol sau care va adera la acesta după depunerea celui de-al patruzecilea instrument pertinent, prezentul protocol va intra în vigoare la treizeci de zile de la data depunerii instrumentului pertinent de către acest stat ori de această organizație sau la data la care intră în vigoare prin aplicarea paragrafului 1 al prezentului articol, dacă este ulterioară.

ART. 23
Amendamente

1. La expirarea unui termen de 5 ani începând de la intrarea în vigoare a prezentului protocol, un stat parte la protocol poate propune un amendament şi poate depune textul la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. Acesta va comunica apoi propunerea de amendament statelor părți şi Conferinței părților la convenție, în vederea examinării propunerii şi adoptării deciziei. Statele părți la prezentul protocol reunite la Conferința părților nu precupețesc nici un efort pentru a ajunge la un consens asupra oricărui amendament. Dacă toate eforturile în acest sens au fost epuizate fără să se fi ajuns la vreun acord, va fi necesar, ca o ultimă posibilitate pentru ca amendamentul să fie adoptat, votul majorității a două treimi din statele părți la prezentul protocol, prezente la Conferința părților şi care şi-au exprimat votul.

2. În temeiul prezentului articol, pentru a-şi putea exercita dreptul de vot în domenii ce țin de competența lor, organizațiile regionale de integrare economică dispun de un număr de voturi egal cu numărul statelor lor membre părți la prezentul protocol. Ele nu îşi exercită dreptul de vot dacă statele membre şi-l exercită pe al lor şi invers.

3. Un amendament adoptat conform paragrafului 1 al prezentului articol este supus ratificării, acceptării sau aprobării statelor părți.

4. Un amendament adoptat conform paragrafului 1 al prezentului articol va intra în vigoare pentru un stat parte după nouăzeci de zile de la data depunerii de către acest stat parte la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a unui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare a acestui amendament.

5. Un amendament intrat în vigoare devine obligatoriu față de statele părți care şi-au dat consimțământul de a fi legate prin el. Celelalte state părți rămân legate prin dispozițiile prezentului protocol şi prin toate amendamentele anterioare pe care le-au ratificat, acceptat sau aprobat.

ART. 24

Denunțarea

1. Un stat parte poate denunța prezentul protocol prin notificare adresată secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. O asemenea denunțare devine efectivă la un an de la data primirii notificării de către secretarul general.

2. O organizație regională de integrare economică încetează să fie parte la prezentul protocol atunci când toate statele sale membre l-au denunțat.

ART. 25

Depozitar şi limbi

1. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite este depozitarul prezentului protocol.

2. Originalul prezentului protocol, ale cărui texte în limbile engleză, arabă, chineză, spaniolă, franceză şi rusă sunt egal autentice, va fi depus la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

De aceea, plenipotențiarii semnatari, autorizați în acest scop de guvernele respective, au semnat prezentul protocol.

LEGEA nr. 39 din 21 ianuarie 2003
privind prevenirea şi combaterea criminalității organizate

CAP. 1
Dispoziții generale

ART. 1
Prezenta lege reglementează măsuri specifice de prevenire şi combatere a criminalității organizate la nivel național şi internațional.

ART. 2
În prezenta lege termenii şi expresiile de mai jos au următorul înțeles:

a) grup infracțional organizat - grupul structurat, format din trei sau mai multe persoane, care există pentru o perioadă şi acționează în mod coordonat în scopul comiterii uneia sau mai multor infracțiuni grave, pentru a obține direct sau indirect un beneficiu financiar sau alt beneficiu material; nu constituie grup infracțional organizat grupul format ocazional în scopul comiterii imediate a uneia sau mai multor infracțiuni şi care nu are continuitate sau o structură determinată ori roluri prestabilite pentru membrii săi în cadrul grupului;

b) infracțiune gravă - infracțiunea care face parte din una dintre următoarele categorii:

1. omor, omor calificat, omor deosebit de grav;
2. lipsire de libertate în mod ilegal;
3. sclavie;
4. şantaj;

6. infracțiuni contra patrimoniului, care au produs consecințe deosebit de grave;

7. infracțiuni privitoare la nerespectarea regimului armelor şi munițiilor, materiilor explozive, materialelor nucleare sau al altor materii radioactive;

8. falsificare de monede sau de alte valori;

9. divulgarea secretului economic, concurența neloială, nerespectarea dispozițiilor privind operații de import sau export, deturnarea de fonduri, nerespectarea dispozițiilor privind importul de deşeuri şi reziduuri;

10. proxenetismul;

11. infracțiuni privind jocurile de noroc;

12. infracțiuni privind traficul de droguri sau precursori;

13. infracțiuni privind traficul de persoane şi infracțiuni în legătură cu traficul de persoane;

14. traficul de migranți;

15. spălarea banilor;

16. infracțiuni de corupție, infracțiunile asimilate acestora, precum şi infracțiunile în legătură directă cu infracțiunile de corupție;

17. contrabanda;

18. bancruta frauduloasă;

19. infracțiuni săvârşite prin intermediul sistemelor şi rețelelor informatice sau de comunicații;

20. traficul de țesuturi sau organe umane;

21. orice altă infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii, al cărei minim special este de cel puțin 5 ani;

c) infracțiune cu caracter transnațional – orice infracțiune care, după caz:

1. este săvârşită atât pe teritoriul unui stat, cât şi în afara teritoriului acestuia;

2. este săvârşită pe teritoriul unui stat, dar pregătirea, planificarea, conducerea sau controlul său are loc, în tot sau în parte, pe teritoriul altui stat;

3. este săvârşită pe teritoriul unui stat de un grup infracțional organizat care desfăşoară activități infracționale în două sau mai multe state;

4. este săvârşită pe teritoriul unui stat, dar rezultatul acesteia se produce pe teritoriul altui stat;

d) informator – persoană care are cunoştință despre un grup infracțional organizat şi furnizează organelor judiciare informații sau date relevante pentru prevenirea, descoperirea şi sancționarea săvârşirii unor infracțiuni grave de unul sau mai mulți membri ai acestui grup.

CAP. 2
Prevenirea criminalității organizate

ART. 3
Autoritățile şi instituțiile publice, organizațiile neguvernamentale, precum şi alți reprezentanți ai societății civile desfăşoară, separat sau în cooperare, activități susținute de prevenire a criminalității organizate.

ART. 4
(1) Autoritățile şi instituțiile publice desfăşoară activitatea de prevenire a criminalității organizate în cadrul Grupului central de analiză şi coordonare a activităților de prevenire a criminalității, care face parte din Comitetul Național de Prevenire a Criminalității, înființat prin Hotărârea Guvernului nr. 763/2001.
(2) Grupul central de analiză şi coordonare a activităților de prevenire a criminalității ia măsurile necesare pentru elaborarea şi actualizarea periodică a Planului național de acțiune pentru prevenirea şi combaterea criminalității organizate, care va fi aprobat prin hotărâre a Guvernului.

ART. 5
Ministerul de Interne, Ministerul Justiției şi Ministerul Public efectuează studii periodice în scopul identificării cauzelor care determină şi a condițiilor care favorizează criminalitatea organizată şi inițiază campanii de informare privind acest fenomen.

ART. 6
(1) Ministerul de Interne, prin structurile sale specializate, realizează şi menține în actualitate baza de date privind criminalitatea organizată, monitorizează şi evaluează periodic acest fenomen, luând în considerare atât categoriile de persoane care fac parte din grupurile infracționale organizate sau care au legătură cu asemenea grupuri, cât şi victimele criminalității organizate.
(2) Publicarea informațiilor statistice şi a rapoartelor de evaluare se face anual de către Inspectoratul General al Poliției Române, cu avizul ministrului de interne.

CAP. 3
Infracțiuni

ART. 7
(1) Inițierea sau constituirea unui grup infracțional organizat ori aderarea sau sprijinirea sub orice formă a unui astfel de grup se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Pedeapsa pentru faptele prevăzute la alin. (1) nu poate fi mai mare decât sancțiunea prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional organizat.

(3) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) au fost urmate de săvârşirea unei infracțiuni grave, se aplică regulile de la concursul de infracțiuni.

ART. 8

Inițierea sau constituirea ori aderarea sau sprijinirea sub orice formă a unui grup, în vederea săvârşirii de infracțiuni, care nu este, potrivit prezentei legi, un grup infracțional organizat, se pedepseşte, după caz, potrivit art. 167 sau 323 din Codul penal.

ART. 9

(1) Nu se pedepseşte persoana care, săvârşind una dintre faptele prevăzute la art. 7 alin. (1), denunță autorităților grupul infracțional organizat mai înainte de a fi fost descoperit şi de a se fi început săvârşirea infracțiunii grave care intră în scopul acestui grup.

(2) Persoana care a săvârşit una dintre faptele prevăzute la art. 7 alin. (1) sau (3) şi care, în cursul urmăririi penale sau al judecății, denunță şi facilitează identificarea şi tragerea la răspundere penală a unuia sau mai multor membri ai unui grup infracțional organizat beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege.

ART. 10

(1) Infracțiunea de tăinuire, prevăzută la art. 221 din Codul penal, dacă bunul provine dintr-o infracțiune gravă săvârşită de unul sau mai mulți membri ai unui grup infracțional organizat, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 10 ani, fără ca sancțiunea aplicată să poată depăşi pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea gravă din care provine bunul tăinuit.

(2) Tăinuirea săvârşită de soț sau de o rudă apropiată nu se pedepseşte.

CAP. 4
Dispoziții procedurale

ART. 11

Urmărirea penală pentru infracțiunile prevăzute la art. 7 se efectuează în mod obligatoriu de procuror şi se judecă în primă instanță de tribunal.

ART. 12

(1) Ministerul de Interne îşi constituie structuri specializate pentru prevenirea şi combaterea criminalității organizate, urmând să asigure cadrul organizatoric necesar, precum şi pregătirea şi specializarea personalului în acest scop.

(2) În cadrul structurilor specializate prevăzute la alin. (1) se pot constitui, în condițiile legii, compartimente tehnice pentru desfăşurarea activității de obținere, prelucrare, verificare şi stocare a informațiilor din acest domeniu.

ART. 13

(1) În cazul infracțiunilor prevăzute la art. 7 şi 10 se aplică dispozițiile art. 118 din Codul penal privind confiscarea bunurilor.

(2) Dacă bunurile supuse confiscării nu se găsesc, se confiscă echivalentul lor în bani sau bunurile dobândite în locul acestora.

(3) Veniturile sau alte beneficii materiale obținute din bunurile prevăzute la alin. (2) se confiscă.

(4) Dacă bunurile supuse confiscării nu pot fi individualizate față de bunurile dobândite în mod legal, se confiscă bunuri până la concurența valorii bunurilor supuse confiscării.

(5) Dispozițiile alin. (4) se aplică în mod corespunzător şi veniturilor sau altor beneficii materiale obținute din bunurile supuse confiscării ce nu pot fi individualizate față de bunurile dobândite în mod legal.

(6) Pentru a garanta aducerea la îndeplinire a confiscării bunurilor se pot lua măsurile asigurătorii prevăzute de Codul de procedură penală.

ART. 14

În cazul infracțiunilor prevăzute la art. 7, secretul bancar şi cel profesional, cu excepția secretului profesional al avocatului, nu sunt opozabile procurorului, după începerea urmăririi penale, şi nici instanței de judecată. Datele şi informațiile se solicită, în scris, în cursul urmăririi penale de procuror, pe baza autorizației motivate a procurorului anume desemnat de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, iar în cursul judecății, de către instanță.

ART. 15

(1) Când sunt indicii temeinice cu privire la săvârşirea infracțiunilor prevăzute la art. 7, în scopul strângerii de probe sau al identificării făptuitorilor, procurorul poate dispune, pe o durată de cel mult 30 de zile:

a) punerea sub supraveghere a conturilor bancare şi a conturilor asimilate acestora;

b) punerea sub supraveghere a sistemelor de comunicații;

c) punerea sub supraveghere sau accesul la sisteme informaționale.

(2) Pentru motive temeinice măsurile prevăzute la alin. (1) pot fi prelungite de procuror prin ordonanță motivată, fiecare prelungire neputând depăşi 30 de zile.

(3) Dispozițiile art. 91^1 - 91^5 din Codul de procedură penală se aplică în mod corespunzător.

(4) În condițiile prevăzute la alin. (1) procurorul poate dispune să i se transmită înscrisuri, documente bancare, financiare sau contabile.

ART. 16

(1) Procurorul desemnat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție poate autoriza, la solicitarea instituțiilor sau a organelor legal abilitate, efectuarea de livrări supravegheate, cu sau fără sustragerea sau substituirea totală ori parțială a bunurilor care fac obiectul livrării.

(2) Livrarea supravegheată este autorizată prin ordonanță motivată care trebuie să cuprindă, pe lângă mențiunile prevăzute la art. 203 din Codul de procedură penală, următoarele:

a) indiciile temeinice care justifică măsura şi motivele pentru care măsura este necesară;

b) detalii cu privire la bunurile care fac obiectul livrării supravegheate şi, după caz, la bunurile care urmează a fi sustrase ori substituite, precum şi la bunurile care urmează a le înlocui pe acestea;

c) timpul şi locul efectuării livrării sau, după caz, itinerarul ce urmează a fi parcurs în vederea efectuării livrării, dacă acestea sunt cunoscute;

d) datele de identificare a persoanelor autorizate să supravegheze livrarea.

(3) Nu se poate autoriza efectuarea livrărilor supravegheate în cazul în care prin acestea s-ar pune în pericol siguranța națională, ordinea sau sănătatea publică.

ART. 17

În cazul în care există indicii temeinice că s-a săvârşit sau că se pregăteşte săvârşirea unei infracțiuni grave de către unul sau mai mulți membri ai unui grup infracțional organizat, care nu poate fi descoperită sau ai cărei făptuitori nu pot fi identificați prin alte mijloace, pot fi folosiți, în vederea strângerii datelor privind săvârşirea infracțiunii şi identificarea făptuitorilor, polițişti sub acoperire din cadrul structurilor specializate ale Ministerului de Interne.

ART. 18

(1) Autorizarea pentru folosirea polițiștilor sub acoperire se dă de către procurorul desemnat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, prin ordonanță motivată, care trebuie să cuprindă, pe lângă mențiunile prevăzute la art. 203 din Codul de procedură penală, următoarele:

a) indiciile temeinice care justifică măsura şi motivele pentru care măsura este necesară;

b) identitatea sub care polițistul sub acoperire urmează să desfăşoare activitățile autorizate;

c) numele lucrătorului din structura specializată, desemnat ca persoană de legătură a polițistului sub acoperire;

d) activitățile pe care le poate desfăşura polițistul sub acoperire;

e) perioada desfăşurării activităților autorizate.

(2) Persoana de legătură din cadrul structurii specializate din care face parte polițistul sub acoperire are obligația de a prezenta procurorului rapoarte periodice referitoare la activitățile desfăşurate de polițistul sub acoperire. Rapoartele periodice au caracter confidențial, se întocmesc în formă scrisă pe baza informațiilor furnizate, în măsura posibilului, de către polițistul sub acoperire şi trebuie să cuprindă detalii referitoare la toate activitățile desfăşurate de acesta, datele şi informațiile culese cu privire la infracțiunile grave săvârşite sau care urmează să fie săvârşite şi la făptuitori, precum şi orice alte date şi informații necesare pentru prevenirea infracțiunilor grave.

ART. 19

(1) În cazuri temeinic justificate polițistul sub acoperire poate solicita autorizarea desfăşurării şi a altor activități decât cele pentru care există autorizarea, potrivit art. 18 alin. (1), procurorul urmând să se pronunțe de îndată prin ordonanță motivată, în cazul aprobării acestei solicitări.

(2) În cazul în care polițistul sub acoperire desfăşoară alte activități decât cele pentru care a primit autorizarea prevăzută la alin. (1) sau la art. 18 alin. (1), precum şi dacă intră în posesia unor informații referitoare la posibilitatea survenirii unui pericol imediat, acesta informează de îndată ce este posibil persoana de legătură, care are obligația de a aduce neîntârziat aceste informații la cunoştință procurorului care a dat autorizarea. Procurorul se pronunță de îndată prin ordonanță motivată, autorizând activitățile desfăşurate de polițistul sub acoperire sau, după caz, retrăgând autorizația acordată în condițiile alin. (1) sau ale art. 18 alin. (1) şi luând măsurile care se impun, în condițiile legii.

ART. 20

Dacă prin desfăşurarea activităților autorizate polițistul sub acoperire cauzează pagube materiale persoanelor fizice sau juridice care nu au legătură cu grupul infracțional organizat şi cu activitățile infracționale desfăşurate de acesta, plata despăgubirilor se asigură din fondurile prevăzute la art. 32.

ART. 21

În situații excepționale, dacă există indicii temeinice că s-a săvârşit sau că se pregăteşte săvârşirea unei infracțiuni grave de către unul sau mai mulți membri ai unui grup infracțional organizat, care nu poate fi descoperită sau ai cărei făptuitori nu pot fi identificați prin alte mijloace, pot fi folosiți informatori în vederea strângerii datelor privind săvârşirea infracțiunii şi identificarea făptuitorilor.

ART. 22

Informatorii pot beneficia de recompense financiare, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului de interne şi al procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție.

ART. 23

Polițistul sub acoperire, informatorul, precum şi membrii de familie ai acestora pot beneficia de măsuri specifice de protecție a martorilor, potrivit legii.

CAP. 5
Cooperarea internațională

ART. 24

(1) Ministerul de Interne, Ministerul Justiției şi Ministerul Public cooperează în mod direct şi nemijlocit, în condițiile legii şi cu respectarea obligațiilor decurgând din instrumentele juridice internaționale la care România este parte, cu instituțiile având atribuții similare din alte state, precum şi cu organizațiile internaționale specializate în domeniu.

(2) Cooperarea care se organizează şi se desfăşoară, potrivit alin. (1), în scopul prevenirii şi combaterii infracțiunilor transnaționale săvârşite de grupuri infracționale organizate poate avea ca obiect, după caz, asistența judiciară internațională în materie penală, extrădarea, identificarea, blocarea, sechestrarea şi confiscarea produselor şi instrumentelor infracțiunii, desfăşurarea anchetelor comune, schimbul de informații, asistența tehnică sau

de altă natură pentru culegerea şi analiza informațiilor, formarea personalului de specialitate, precum şi alte asemenea activități.

ART. 25

(1) În cadrul cooperării internaționale în domeniul confiscării autoritățile competente, potrivit legii, iau măsuri pentru:

a) primirea, transmiterea şi executarea deciziilor de confiscare ale autorităților competente străine, la cererea acestora, formulate în condițiile legii;

b) dispunerea confiscării bunurilor, în condițiile prezentei legi, în cazul în care există o solicitare în acest sens din partea unei autorități competente străine.

(2) Instanța poate dispune transmiterea bunurilor confiscate, conform prezentului articol, la autoritatea competentă străină care a formulat o cerere în condițiile alin. (1), dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

a) există o solicitare formulată în acest sens de autoritatea competentă străină;

b) bunurile care urmează să fie transmise acestei autorități sunt destinate să fie restituite persoanelor vătămate sau să servească la justa despăgubire a acestora.

ART. 26

(1) La solicitarea autorităților competente române sau ale altor state, pe teritoriul României se pot desfăşura anchete comune, în vederea prevenirii şi combaterii infracțiunilor transnaționale săvârşite de grupuri infracționale organizate.

(2) Anchetele comune prevăzute la alin. (1) se desfăşoară în baza tratatelor bilaterale sau multilaterale încheiate de autoritățile competente.

(3) Reprezentanții autorităților competente române pot participa la anchete comune desfăşurate pe teritorii ale altor state, cu respectarea legislațiilor acestora.

CAP. 6
Dispoziții finale

ART. 27

Articolul 17 din Legea nr. 2/1998 privind prelevarea şi transplantul de țesuturi şi organe umane, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 8 din 13 ianuarie 1998, se modifică şi se completează după cum urmează:

"**ART. 17**

(1) Organizarea sau efectuarea prelevării ori transplantului de țesuturi sau organe umane, în scopul obținerii vreunui profit din vânzarea acestora,

constituie infracțiunea de trafic de țesuturi sau organe umane şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 7 ani.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancționează şi cumpărarea de țesuturi sau organe umane în scopul revânzării în vederea obținerii unui profit.

(3) Tentativa se pedepseşte."

ART. 28

Articolul 12 din Legea nr. 143/2000 privind combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 362 din 3 august 2000, cu modificările şi completările ulterioare, se modifică şi va avea următorul cuprins:

"**ART. 12**

Dacă faptele prevăzute la art. 2, 6 – 8 şi 11 au avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi."

ART. 29

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 105/2001 privind frontiera de stat a României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 352 din 30 iunie 2001, aprobată cu modificări prin Legea nr. 243/2002, se modifică şi se completează după cum urmează:

1. La articolul 70, după alineatul (2) se introduce alineatul (3) cu următorul cuprins:

"(3) Tentativa faptelor prevăzute la alin. (1) şi (2) se pedepseşte."

2. Articolul 71 se modifică şi va avea următorul cuprins:

"**ART. 71**

(1) Racolarea, îndrumarea sau călăuzirea uneia sau mai multor persoane în scopul trecerii frauduloase a frontierei de stat, precum şi organizarea acestor activități constituie infracțiunea de trafic de migranți şi se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

(2) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) este de natură a pune în pericol viața sau securitatea migranților ori a-i supune pe aceştia unui tratament inuman sau degradant, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 10 ani.

(3) Dacă fapta prevăzută la alin. (2) a avut ca urmare moartea sau sinuciderea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani.

(4) Tentativa faptelor prevăzute la alin. (1) şi (2) se pedepseşte."

3. Articolul 72 se abrogă.

ART. 30

Alineatul (2) al articolului 17 din Legea nr. 678/2001 privind prevenirea şi combaterea traficului de persoane, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 783 din 11 decembrie 2001, se modifică şi va avea următorul cuprins:

"(2) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) se săvârşeşte în mod repetat, maximul special al pedepsei se majorează cu 2 ani."

ART. 31

Pentru acțiuni deosebite şi dovezi de înalt profesionalism lucrătorii din structurile specializate, constituite conform art. 12, pot fi recompensați.

ART. 32

Fondurile necesare pentru desfăşurarea activităților de prevenire şi combatere a criminalității organizate se asigură din bugetele Ministerului de Interne, Ministerului Justiției şi Ministerului Public, în limita sumelor aprobate cu această destinație.

ART. 33

Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

ART. 34

Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă dispozițiile art. 14 şi ale art. 18 alin. (3) din Legea nr. 678/2001, cu modificările ulterioare, precum şi ale art. 23 alin. (2) din Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea şi sancționarea spălării banilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 904 din 12 decembrie 2002.

Această lege a fost adoptată de Senat în şedința din 12 decembrie 2002, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) din Constituția României.

BIBLIOGRAFIE

Română

1. Antoniu George, *Drept Penal, Partea Generală,* Culegere de spețe, 1994.
2. Baciu Dan şi Rădulescu Sorin, *Corupția şi crima organizată în România,* E. Continent XXI, 1994.
3. Basarab Matei, Moldovan Lidia, Suian Valer, *Drept penal, Partea specială,* vol. I, Cluj-Napoca, 1985.
4. Beleiu Gheorghe, *Drept Civil Român,* Casa de Editură şi Presă „Şansa" S.R.L., Bucureşti, 1992.
5. Bodunescu I., *Flagelul terorismului internațional,* Bucureşti, Ed. Militară, 1978.
6. Braunstein Berthold, *Drept Penal, Partea specială,* Iaşi, 1959.
7. Bulai Constantin, *Curs de Drept Penal, Partea specială,* vol. I, Bucureşti, 1975.
8. Bulai Constantin, *Drept Penal Român, Partea generală,* Casa de Editură şi Presă „Şansa" S.R.L., Bucureşti, 1992.
9. Dincu Aurel, *Bazele Criminologiei,* vol. I, Editura Proarcadia, Bucureşti, 1993.
10. Dobrinoiu Vasile, Nistoreanu Gheorghe, Pascu Ilie, Molnar Ion, Lazăr Valerică, Boroi Alexandru, *Drept Penal, Partea generală,* Editura Europa Nova, Bucureşti, 1997.
11. Dobrinoiu Vasile, Nistoreanu Gheorghe, Pascu Ilie, Molnar Ion, Lazăr Valerică, Boroi Alexandru, *Drept Penal, Partea generală,* Editura Europa Nova, Bucureşti, 1997.
12. Dobrinoiu Vasile, *Corupția în Dreptul Penal,* Editura Atlas Lex, Bucureşti, 1995.
13. Dongoroz Vintilă, Kahane Siegfried, Oancea Ion, Fodor Iosif, Iliescu Nicoleta, Bulai Constantin, Stănoiu Rodica, *Explicații teoretice ale Codului Penal Român, Partea generală,* Editura Academiei, Bucureşti, 1969.
14. Dongoroz Vintilă, Kahane Siegfried, Oancea Ion, Fodor Iosif, Iliescu Nicoleta, Bulai Constantin, Stănoiu Rodica, Roşca Victor, *Explicații teoretice ale Codului Penal Român, Partea Specială,* vol. III, Editura Academiei, Bucureşti, 1971.
15. Dongoroz Vintilă, *Drept Penal,* Bucureşti, 1939.
16. Drăgan Jenică, *Drogurile în viața românilor,* Editura Magicart Design, 1996.
17. Hanga Vladimir, *Istoria Dreptului Românesc,* vol. I, Editura Academiei, Bucureşti, 1980.

18. Korten David C, *Corporațiile conduc lumea,* Editura Antet, 1998.
19. Longhin Octavian, *Drept Penal Român, Partea Specială,* Casa de Editură şi Presă „Şansa" S.R.L., 1994.
20. Longhin Octavian, Filipaş Avram, *Drept Penal, Partea Specială,* Casa de Editură şi Presă „Şansa" S.R.L., 1992.
21. Mitrache Constantin, *Drept Penal, Partea generală,* Casa de Editură şi Presă „Şansa" S.R.L., 1994.
22. Neagu Ion, *Drept Procesual Penal,* vol. I, II, III, Editura S. C. Euro Trading, 1993.
23. Negrea Radu, *Spoliatorii,* Editura Aurens, 1991.
24. Nistoreanu Gheorghe, Dobrinoiu Vasile, Molnar Ion, Pascu Ilie, Boroi Alexandru, Lazăr Valerica, *Drept Penal, Partea specială,* Editura Europa Nova, Bucureşti, 1999.
25. Nistoreanu Gheorghe, Apetrei Mihai, Laurențiu Nae, Paraschiv Carmen Silva, Dumitru Anca Lelia, *Drept Procesual Penal,* vol. I şi II, Editura Continent XXI, Bucureşti, 1995.
26. Nistoreanu Gheorghe, Păun Costică*, Criminologie,* Editura didactică şi pedagogică R.A. Bucureşti, 1995.
27. Nistoreanu Gheorghe, *Prevenirea criminalității prin măsuri de siguranță,* Editura M.I., Bucureşti, 1991.
28. Nistoreanu Gheorghe, Păun Costică, *Criminalitatea financiar-bancară, „spălarea" banilor, studiu prezentat cu prilejul simpozionului intitulat „Noi forme de criminalitate", organizat de Societatea Română de Criminologie şi Criminalistică,* Bucureşti, 1993.
29. Oancea Ion, *Drept Penal, Partea generală,* Editura didactică şi pedagogică, Bucureşti, 1971.
30. Păun Costică, *Crima organizată sau organizarea crimei?,* Analele Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza" anul I, Bucureşti, 1993.
31. Pitulescu Ioan, *Al treilea război mondial, crima organizată,* Editura Național, Bucureşti, 1996.
32. Râpeanu Grigore, *Curs de Drept Penal, Partea specială,* partea I, Centrul de multiplicare al Universității, Bucureşti, 1969.
33. Stătescu Constantin, Bârsan Corneliu, *Tratat de Drept Civil,* Editura Academiei, Bucureşti, 1981.
34. Stănoiu Rodica Mihaela, Brezeanu Ortansa şi Dianu Tiberiu, *Tranziția şi criminalitatea,* Editura Oscar, 1994.
35. Stoica A. Oliviu, *Drept Penal, Partea specială,* Editura Didactică, Bucureşti, 1976.
36. Suceavă Ion, *Flagelul stupefiantelor,* Editura M.I., 1986.
37. Vasiliu Teodor, Antoniu George, Daneş Ştefan, Daranga Gheorghe, Lucinescu Dumitru, Papadopol Vasile, Pavel Doru, Dumitru Popescu, Rămureanu Virgil, *Codul penal comentat şi adnotat, Partea specială,* vol. II, Editura ştiințifică şi enciclopedică, Bucureşti, 1972.
38. Vasiliu Teodor, Antoniu George, Daneş Ştefan, Daranga Gheorghe, Lucinescu Dumitru, Papadopol Vasile, Pavel Doru, Dumitru Popescu,

Rămureanu Virgil, *Codul penal comentat şi adnotat, Partea specială,* vol. II, Editura ştiinţifică şi enciclopedică, Bucureşti, 1977.
39. Voicu Costică, *Banii murdari şi crima organizată.*
40. Voicu Costică, *Criminalitatea afacerilor,* Tipografia I.G.P., 1997.
41. Voicu Costică, *Banii murdari şi crima organizată,* Editura Artprint, Bucureşti, 1995.
42. Voicu Costică, Sandu Florin, Dascălu Ioan, *Frauda în domeniul financiar-bancar şi al pieţei de capital,* Editura Trei, Bucureşti, 1998.
43. Volonciu Nicolae, *Tratat de procedură penală,* vol. I, II, Editura „Paideia", Bucureşti, 1994.

Străină

1. Adamoli S., Dinicola A., Savona E. U., Zoffi P., O*rganized, Crime Around the World,* Hecmi pub., Italia, 1998.
2. Arlacchi Pino, *Corupția, crima organizată şi spălarea mondială a banilor,* studiu, Conferința internațională anti-corupție, Amsterdam, 1992.
3. Barlow D. Hugh, *Introduction to Criminology* ed. a II-a, Southern Illinois University, Edwardsville, 1984.
4. Bell D., *Crime as an American Way of Life: A Queer Ladder of Social Mobility,* New York, Editura Free Press, 1965.
5. Bessioni Ch., *Draft Statue International Criminal Tribunal,* A.I.D.P., 1992.
6. Blakesley L. Cristopher, *Les systems de justice criminelle face au defi du crime organise,* Raport general A.I.D.P., Alexandria, 1996 Revue Internationale de Droite Penal, Ed. Eres, Paris, 1998.
7. Blombecker B., *Spectacular Computer Crimes,* Homewood, Bow Jones, Irwin, 1980.
8. Borovicka V. P., M*afia,* Ed. Opus-Arena, 1994.
9. Bouzat Pierre et Pinatel Lean, *Traite de droit penal et de criminologie,* Tome III, Paris, Dalloz, 1963.
10. Bruth B. M., *An Assessement of Narcotics Related Money Landering,* Fincen-S.U.A., 1992.
11. Bruth B. M., Hovak David, *Le Fincen-Reseau Americain de lutte contre les delits financiers,* „Revue Internationale de Police Criminelle", nr. 447/1994.
12. Cajani Giorgio, *Filiera Falcone*, Ed. Nemira, 1993.
13. Camacho Losa L., *El delito informatico,* Madrid, 1987.
14. Cedras Jean, *Les systemes penaux a l'epreuve du crime organise au France,* Revue International de Droite Penal, Ed. Eres, Paris, 1998.
15. Chiesa Nado Dala, *Crima imperfectă: generalul, mafia şi societatea italiană,* Ed. Mandadari, 1986.
16. Cinelli Carlo, Dollorosa Paolo şi Sensini Mario, *La lotta al reciclaggio, l'experienta italiana,* 1994.

17. Clutterbuck Richard, *Terrorism, Drugs and Crime, in Europe After 1992,* Eddited by Routledge, London, 1993.
18. Corklin J., *The Crime Estabilishment: Organized Crime and American Society,* New York, Ed. Practice-Hall, 1973.
19. Courakis Nestor, *Organized Crime in Greece,* Revue Internationale de Droit Penal, Ed. Eres, Paris, 1998.
20. Cressey R. Donald, *Theft of the Nation: The Structure and Operations of Organized Crime in America,* New York, Harper and Row.
21. Datta S. K., *Le Crime Organise in Inde,* Revue Internationale de Police Criminelle, nr. 443/1993.
22. Davies R. G. And Saltwarch G., *Money Landering – A Practical Guide to the New Legislation,* Champman and Hall, London, 1994.
23. De Greef E., *Introduction a la criminologie,* Bruxelles, Ed. Van den Plank, 1946.
24. De Nauw Alain et Deruyck Filip, *Le droit penal Special Belge a l'epreuve du crime organise,* Revue International de Droit Penal, Ed. Eres, Paris, 1998.
25. De Vabres Donneddieu, *Traite de droir criminel et de legislation penale comparee,* troisieme edition, Sirey, Paris, 1974, L. Negrier Dormsat.
26. Dix E. George, Sharlot Michael, *Criminal Law – Cases and Materials,* West Publishing Co., New York, 1988.
27. Ellen Eric, *La criminalite maritime,* Revue International de Police Criminelle, nr. 429/1991.
28. Evaas E., Miller H., *Calling a trace to terror. The American Response to International Terrorism,* Wespare, London, Greenwood Press, 1979.
29. Ezeldia A. G., *Terrorism and Political Violence: An Egyptian Perspective? Office of International Criminal Justice,* The University of Illinois of Chicago, Chicago, 1987.
30. Falcone G., *La criminalite organise: une probleme mondiale. La mafia italienne en fond que modele pour la criminalite organise operant a niveau international*, in Revue International de Criminologie et de Police Technique, nr. 4/1992.
31. Falcone Giorgio şi Padovani Marcelo, *Mafia – Judecătorul şi oamenii de onoare,* Ed. Danubius, 1993.
32. Goldstein B., *La fraude informatique delit du future,* in Revue Internationale de Police Criminelle, nr. 391/1985.
33. Gonzales G. A. P. şi Amml de Los Mazos, *Blanques de fondas de origine ilegal,* publicat în 1991 de Direcția Generală a Poliției din Spania.
34. Havel Vaclav, *Meditații de Vară,* traducere şi publicare în ziarul „Liberation" din 7.10.1992.
35. Heikinheimo Sanna, *Organized Crime and Responses to It in Finland,* Revue International de Droite Penal, Editura Eres, Paris, 1998.
36. Hosseini Ali Asghar Ghorban, *Le role de le Republique Islamique d'Iran dans la lutte mondiale contre la trafic des stupefiantes,* Revue Internationale de Police Criminelle, nr. 429/1991.

37. Iakovlen Alexander, *Ce vrem să facem din Uniunea Sovietică?,* Ed.itura Humanitas, 1991.
38. Ianni F. A. J., *The New Mafia,* Ed. St. Martin's Press, 1980.
39. Inciardi A. James, *Carees in Crime,* University of Miami, Chicago, 1975.
40. Jakulin Vid, *Organized crime in the crimninal legislation of the Republic of Slovenia,* Revue International de Droite Penal, Editura Eres, Paris, 1998.
41. Jeandidier W., *Droit penal des affaires,* Precis Dalloz, Fraude, 1998.
42. Jescheck Hans Heinrich, *Lehrbuhh des Strafrechts,* Allgemainer Teil, Vierte Auflage, Duncker und Humblot, Berlin, 1988.
43. Jozsef Geller Balazs and Feher Lenke, *The use of the special part of penal law in the fight against organized crime in Hungary,* Revue International de Droit Penal, Editura Eres, Paris, 1998.
44. Kiliams M., *Precis de droit penal general*, Ed. Staempfli, 1998, Berne.
45. Koening Dorean Marguerite, *The Criminal Justice, Facing the Organized Crime in the United States Today.*
46. Kunicka-Michalaka Barbara, *Les Systems de justice penale a l'epreuve du crime organise dans Pologne.*
47. La Mere J. M., *La securite informatique – approche methodologique,* Paris, Bordas, 1985.
48. Landesco J., *Organized Crime in Chicago, Chicago, 1929.*
49. Largnier J., Largnier A. M., *Droit penal special,* Dalloz, 1933.
50. Le Roux Renee, *O femeie înfruntă Mafia,* Ed. Valdo şi Savas Press, 1994.
51. Lilie Hans, *Specific Offences of Organized Crime and German Criminal Law,* Revue International de Droite Penal, Ed. Eres, Paris, 1998.
52. Manzini Vincenzo, *Trattato di diritto penale italiano,* volume ottavo, Torino, 1937.
53. Maurach Reinhardt, *Deutsches Strafrecht,* Allgemainer Tel, 3, Auflage C.F. Muller, Karlsruhe, 1965.
54. Mayerhofer Cristoph, *The Criminal Justice System Facing the Challenge of Organized Crime in Autriche…*
55. Meetarbhan J. N., *Poursuite contre les auteurs d'informations liees a l'ordinateur,* Revue Internationale de Police Criminelle, nr. 369/1983.
56. Merle Roger, Vitu Andre, *Traite de droit criminel,* Droit Penal special, II, Edition Cujas, 1982.
57. Messienne J., Bultot F., *Les instruments juridiques belges de lutte contre la fraude aux interets des comunites europeennes,* Ed. Bruylant, Maklu, 1998.
58. Musil Yan, *Le systeme penal a l'epreuve du crime organise dans Republique Tcheque,* Revue International de Droite Penal, Ed. Eres, Paris, 1998.
59. Mu-Ying Ding and Chang-Zong Shan, *The Punishment and Prevention of the Organized Crime, Smugging Crime and Money Laudering Crime in China.*

60. Negrier Dormont Lygia, *Criminologie,* Libraire de la Cour de Cassation 27, Place Dauphine, Paris.
61. Nese Marco, *La piovra* (Caracatița, vol. 15), Ed. Lucky, 1993.
62. Nistoreanu Gh., Vintileanu I., *L'economie de marche et la criminalite: aspectd, nouveau de la criminalite financiare dans le contexte des regions politiques en transition,* Studiu din Revue International de Criminologie et de Police Technique, nr. 3/1992.
63. Nove P., *Les systemes bancaires clandestins* – Revue Internationale de Police Criminelle, nr. 431/1991.
64. Ocqueteav Frederic, *Les defis de la securite privee. Protection et surveillance dans la France d'aujourd'hui,* Ed. L'Hartman, 1997.
65. Olger Pinar, *The Criminal Justice Systems Facing the Challange of Organized Crime in Pays Bas,* Revue International de Droite Penal, Ed. Eres, Paris, 1998.
66. Padovani Tullio, *Diritto penale*, Giuffre editore, Milano, 1990.
67. Palmieri Luigi, *Le crime organise au Italia,* Revue International de Police Criminelle, nr. 435/1992.
68. Parent D., *Feminismes et criminologies.* Les presses de l'Universite de Ottawa.
69. Parlour R. And Chance C., *Spălarea banilor,* Directivele C.E.E. şi alte reglementări internaționale, 1992.
70. Pedleton Don, *Război contra Mafiei,* Ed. Ulise, 1994.
71. Plywaczewski Emil, *Spălarea banilor murdari,* Torna, Polonia, 1993.
72. Rein Edwards, *The Grim Reapers: The Anatomy of Organized Crime in America,* Chicago, Ed. Regnery, 1969.
73. Rizvi Iqbql Hussain, *Le trafic de droque au Moyen-Orient,* Revue Internationale de Police Criminelle, nr. 443/1993.
74. Robert Ph., Subiran F., Paillet-M. Van de Kerchove, *Normes juridiques, mormes penale, puor un sociologic de frontieres,* Ed. L'Hartmattar, Gern, 1997.
75. Sabourin Serga, *L'argent de la drogue,* Revue Internationale de Police Criminelle, nr. 431/1991.
76. Sadeghi Hossein Mir Mohammad, *The Approach of the Iranian Legal System to the Approach of Organized Crime,* Revue International de Droite Penal, Ed. Eres, Paris, 1998.
77. Saeki Hitoshi, *The Criminal Justice System Facing the Challange Organized Crime in Japan,* Revue International de Droite Penal, Ed. Eres, Paris, 1998.
78. Salerno R., Tompkins J., *The Crime Confrderation Cosa Nostra and Allied Operations in Organized Crime,* New York, Ed. Garden City, 1969.
79. Savona Ernest Ujo, *Social Change Organisation of Crime and Criminal Justice Systems,* UNICRI, Roma, 36/1990.
80. Savona Ernest Ujo, *La reglementation du marche de la criminalite,* Revue International de Criminologie et de Police Technique, nr, 4/1992.

81. Schmitt-Bonafe J.P., *Travail d'interes general et mediation penale*, Ed. Bruylant, Bruxelles, 1997.
82. Seck Ismaila, *Le trafic de substance psycho-actives en Afrique,* Revue Internationale de Police Criminelle, nr. 429/1991.
83. Serrano-Piedecassas Jese Ramon, *Reponse penale du crime organise en Espagne,* Revue International de Droite Penal, Ed. Eres, Paris, 1998.
84. Siegel L., *Criminology,* University of Nebraska, Omaha, 1983.
85. Stuart Donald, *Politically Expedient but Potentially Criminal Legislation Against Gangs,* Revue Internationale de Droite Penale, Ed. Eres, Paris, 1997.
86. Sutherland E., *White Collar Crime,* New York, Ed. Dryden Press, 1949.
87. Tofler Elvin and Heidi, *Război şi antirăzboi.*
88. Tyler Gus, *Organized Crime in America,* Ann-Arbar, Univ. of Michigan, 1962.
89. Tzitzis S., *Criminologie de L'acte et philosophie penale (litec).*Libraire de la Cour de cassation 27, Place Dauphine.
90. Von Liszt Franz, *Traite de droit penal allemand,* Tome premier, Paris, 1911.
91. Zaid Mohamed, *Specific incrimination of organized crime,* Revue International de Droite Penal, Ed. Eres, Paris, 1998.
92. Widacki Jan, *Spots on the Rising Sun,* Ed. Rw-Kul, Lublin, 1998.
93. Drugs Arena (N.C.I.S. – Londra), Issue 15 summer 1993.
94. Le ministere de l'interieur d'U.R.S.S., *La lutte contre le crime organise en URSS,* Revue Internationale de Police Criminelle, nr. 434/1992.